

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TÜRKÇE-KIRMANCCA (ZAZACA) SÖZLÜK FERHENGÊ TIRKÎ-KIRMANCKÎ (ZAZAKÎ)

Vate Çalışma Grubu
Grûba Xebate ya Vateyî

Uate

Kitap/Kitab:39
Sözlük/Ferheng:3

Türkçe-Kirmanca (Zazaca) Sözlük
Ferhengê Tirkî-Kirmanckî (Zazakî)
Genişletilmiş üçüncü baskı
Çapa hîrêyine ya hîrakerdîye

Hazırlayan: Vate Çalışma Grubu
Amadekerdox: Grûba Xebate ya Vateyî
Amadekarê çape: M. Malmîsanij, Mehmet Uzun, J. Îhsan Espar

Birinci basım/Çapa yewine: İstanbul, 2001
Genişletilmiş ikinci baskı/Çapa dîyine ya hîrakerdîye:
İstanbul, 2004
Genişletilmiş üçüncü basım /Çapa hîrêyine ya hîrakerdîye:
İstanbul, 2009

Baskı / Cilt
Berdan Matbaacılık
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No:215/216
Tophane/İstanbul Tel: 0212. 613 12 11 613 11 12
Davutpaşa
Tookadı/

ISBN: 978-975-6278-31-4

Adres:
Weşanxaneyê Vateyî
Katip Mustafa Çelebi Mah. Tel sok. No18 Kat: 3
Beyoğlu/İstanbul
Tel: 0212-244 94 14
E-posta: wesanxaneyevateyi@hotmail.com

**TÜRKÇE-KIRMANCCA (ZAZACA) SÖZLÜK
FERHENGÊ TIRKÎ-KIRMANCKÎ (ZAZAKÎ)**

Genişletilmiş üçüncü baskı
Çapa hirêyine ya hîrakerdîye

**Vate Çalışma Grubu
Grûba Xebate ya Vateyî**

**Amadekarê çape:
M. Malmîsanij Mehmet Uzun J. Îhsan Espar**

ÖNSÖZ

Kürtçenin lehçelerinden olan Kırmancca (Zacaca), bu lehçeyi konuşanlarca yöreden yöreye Kırmancı, Kırdki, Zazaki ve Dımılı/Dımilki gibi değişik adlarla adlandırılmaktadır.

Kırmancca bugüne dek az yazılmış ve yazı dili gelişmemiştir. Son yıllarda bu lehçede yazanlar nisbeten artmakta ise de bunlar genellikle kendi yörelerinde hatta kendi köylerinde konuşulan Kırmancca ile yazmaktadırlar. Oysaki yazı dili, giderek ortak formların kullanılması ve aşamalı bir biçimde standartlaşmaya gidilmesini gerektirmektedir. Bunun sağlanması ise ancak ciddi ve uzun vadeli çalışmalarla mümkündür. Bir grup Kırmanc (Zaza) tarafından 1996'da İsveç'te başlatılıp İsveç, Almanya ve Diyarbakır'da sürdürülen Kırmancca Toplantıları'nda bu lehçenin yazım kuralları ve terminolojisi üzerinde çalışmalar yapılarak bu alanda önemli adımlar atıldı. Bugüne dek on altı Kırmancca Toplantısı yapıldı. Toplantılara katılanların adları, geldikleri yöre ve katıldıkları toplantı sayısı şöyledir:

- Şukrî Atık (Gimgim) (1)
- Saît Aydogmuş (Pîran) (1)
- Osman Aytar (Sêwregi) (2)
- Serdar Bedirxan (Pîran) (1)
- Yıldıray Beyazgul (Gimgim) (6)
- Aydin Bîngol (Gimgim) (9)
- Munzur Çem (Dêrsim) (16)
- Hûmanê Çîyan (Depe) (2)
- Memo Darêz (Bongilan) (3)

Haydar Diljen (Sêwregi) (15)
Ehmedê Dirihî (Çewlîg) (1)
Nihat Elî (Sêwregi) (3)
J. Îhsan Espar (Pîran) (15)
Nevzat Gedîk (Gimgim) (1)
Huseyîn Girmit (Erzingan) (1)
Cemîl Gundogan (Dêrsim) (3)
Lerzan Jandîl (Gimgim) (6)
Wisif Kaymak (Pîran) (11)
Elîf Kiliç (Dêrsim) (2)
Çeko Kocadag (Gimgim) (8)
Huseyîn Kulu (Dêrsim) (8)
Seyîdxan Kurij (Çewlîg) (12)
Roşan Lezgîn (Licê) (1)
M. Malmîsanij (Pîran) (16)
Selîm Mûrat (Pali) (16)
Mehmud Nêşite (Licê) (1)
Hamdî Ozyûrt (Gimgim) (4)
Cemal Pîranij (Pîran) (1)
Robîn Rewşen (Licê) (3)
Kamer Soylemez (Dêrsim) (4)
Mehmet Taş (Dêrsim) (10)
Kazim Temurlenk (Dêrsim) (2)
Harun Turgut (Pali) (3)
Şukrî Urgan (Hêni) (10)
Muzafer Xeylanij (Pali) (1)
Suleyman Yılmaz (Pîran) (1)
Orhan Zoxpayij (Çewlîg) (1)

Görüldüğü gibi toplantılara katılanlar, Bongilan, Çewlîg, Depe, Dêrsim, Erzingan, Gimgim, Hêni, Licê, Pali, Pîran, Sêwregi gibi Kirmancca konuşulan farklı yörelerden gelmektedirler.

Yukarıdakilerden başka, bazı yazarlar da bazı toplantılarda tartışılan sözcüklerle ilgili önerilerini e-mail aracılığıyla toplantıya göndererek katkıda bulunmuşlardır. Bu yazarların geldikleri yöre ve önerilerini sundukları toplantı sayısı da şöyledir:

N. Celali (Çewlig) (1)
Deniz Gunduz (Gimgim) (3)
W. K. Merdimin (Çewlig) (4)
Seîd Verroj (Pîran) (2)

Bu toplantılara katılan grup, Stockholm'de Vate adında Kırmancca bir kültür dergisi de yayımlamaya başladı. Halen İstanbul'da yayımını sürdürmekte olan bu derginin bugüne dek otuz iki sayısı yayımlandı.

Elinizdeki sözlük, bölgesel Kırmanccayı aşır standart yazı dilini oluşturmak için yapılan ilk çalışmanın ürünü olup ilerde yapılacak olan çalışmalarla daha da geliştirilecektir. Sağlıklı bir gelişme için okuyucunun öneri ve eleştirilerini bekliyoruz.

Vate Çalışma Grubu
15 Ocak 2009

ELİNİZDEKİ SÖZLÜKLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Bu sözlük, 1996'dan beri yapılan Kırmancca (Zazaca) Toplantıları'nda ele alınan sözcükleri içermektedir. Sözlüğün Kırmancca (Zazaca) kısmında, Kırmancca sözcüklerin yazı dilinde kullanılmak üzere önerilen biçimleri yer almaktadır. Sözcük seçimi yapılırken sözcüğün kökeni, kullanılış yaygınlığı, deforme olup olmayışı, diğer lehçe ve dillerdeki kullanılış biçimleri vb. özellikler gözönünde bulundurulmuştur. Örneğin Kırmanccada, "karınca" anlamında yöreden yöreye şu farklı sözcükler kullanılmaktadır:

morcela, morceli, miclewri, mijlewri, mijloli, miclor, miclol, mijlor, mijlori, mijlowri, mijmewli, micmewl, miyercila, mocla, mojla, muejla, mojle, molcela, molcila, morcila, muercela, muerceli, mercueli, merjueli, morzela, mijlewreki, mijloki, milorçike, mилоçike, muloçike, muleçike.

Bunlar, aynı sözcüğün farklı söyleniş biçimleri olduklarından, yani aynı kökenden geldiklerinden yazı dilinde kullanılmak üzere bir tanesinin seçilmesi uygun görülmüştür. Kırmancca Toplantısı'nda bunlardan "morcela" sözcüğü seçildiği için, Türkçe "karınca" sözcüğünün karşısında bu ve bunun eril formu olan "morcele" sözcüğü yer almaktadır.

2. Eğer Türkçe bir sözcüğün karşılığı olarak Kırmanccada aynı kökenden gelmeyen ama aynı anlama gelen sözcükler kullanılıyorsa bu eşanlamlı sözcüklerden tespit edilebilenlerin tümüne yer verilmiştir. Örneğin, "burun" karşılığında Kırmanccada "pirnike",

“vinî”, “zincî” ve “kepuge” sözcükleri kullanılmaktadır. Bunlardan biri seçilmemiş, hepsi yazılmıştır.

Daha önce belirtildiği gibi, seçilen sözcükler, üzerinde tartışılıp tespit edilen sözcüklerdir. Örneğin, “kurtulma” karşılığında “xelisî-yayîş”, “filitîyayîş”, “qedîyayîş”, “xelasbîyayîş”, “raxelisîyayîş” sözcükleri yazılmıştır. Oysaki bir de aynı anlama gelen “reyayîş” sözcüğü vardır. “Kurtulma” karşılığı olarak “reyayîş” sözcüğünün de yazılması gerekirken Kırmancca Toplantıları’nda bu sözcük henüz ele alınmadığından şimdilik buna yer verilmemiştir. İlerde yapılacak olan toplantılarda üzerinde durulduğu zaman sözlüğün yeni baskısına bu da eklenecektir. Bu husus, yazılmamış olan diğer eşanlamlı sözcükler için de geçerlidir.

3. Diğer sözlüğümüz olan Kırmancca (Zazaca)-Türkçe Sözlük’te ise sözcüklerin farklı söyleniş biçimlerinden tespit edilebilenlerin tümüne yer verilmiş ve “b.” kısaltmasıyla yazı dilinde kullanılmak üzere seçilen forma göndermede bulunulmuştur. Örneğin, yukarda değinilenlerden “karınca” karşılığı olarak kullanılan *morceli*, *miclewri*, *mijlewri*, *mijlölî*, *miclor*, *miclol*, *mijlor*, *mijlori*, *mijlowri*, *mijmewli*, *micmewl*, *mîyercila*, *mocla*, *mojla*, *muejla*, *mojle*, *molcela*, *molcila*, *morcila*, *muercela*, *muerceli*, *mercueli*, *merjueli*, *morçela*; *mijlewreki*, *mijloki*, *milorçike*, *miłoçike*, *muloçike*, *muleçike* formlarından herbiri ayrı ayrı yazılıp karşılıklarına “b. morcela” diye yazılarak “morcela”ya göndermede bulunulmuştur.

4. Kırmanccanın standartlaşmasında bir adım olabileceği için, isteyenlerin yararlanabilmeleri amacıyla ilk on altı toplantıda tespit edilen sözcükler burada bir araya getirilmiştir. Sözlükte devlet, ülke, il ve ilçe adları gibi bazı özel adlara da yer verilmiştir. Bununla, Kırmancca yazarların bu adları aynı biçimde yazmalarına yardımcı olunması amaçlanmıştır.

5. Kırmanccadaki eril sözcüklerin yanına (n), dişil sözcüklerin yanına (m) yazılmıştır. Bazı Kırmancca sözcüklerden sonra virgöl konup “-e” (veya “-ye”) yazılmıştır. Bu “-e” (veya “-ye”) sonekin-den önce gelen sözcük eril formuyla yazılıdır, sözkonusu sözcük

“-e” son ekini alınca dişil formuna girer. Örneğin “yazar: nuşttox, -e”. Buradaki “nuşttox” sözcüğü erkek yazar anlamına gelir, “-e” son ekini alınca “nuşttox” olur ve “kadın yazar” anlamına gelir. Belirtelim ki bazı yörelerin dilinde dişil sözcükler bu “-e” yerine “-i” almakta, bazı yörelerde ise “-e” ve “-i” son eki bulunmamaktadır. Örneğin “qeleme” (kalem) yerine “qelemi” veya “qelem” de denmektedir.

6. Kırmancada bazı sözcükler her zaman çoğul biçimiyle kullanılmaktadırlar. Böylesi sözcüklerin yanına çoğul olduklarını belirtmek için (zh) kısaltması konmuştur. “Zimbêli (zh): bıyık” gibi.

7. Kırmancada mastar eki “-ene” veya “-iş”/“-yîş”tir. Örneğin “kerdene”/“kerdiş” (yapmak); “dayene”/“dayîş” (vermek). Bu formlar yöreden yöreye değişmekle birlikte isim olarak da kullanılırlar. Yani “kerdene” ve “kerdiş” yapma; “dayene” ve “dayîş” verme anlamında da kullanılırlar. Bu sözlükte, ayırımı kolaylaştırmak için “-ene” ekini alan formlar mastar, “-iş”/“-yîş” ekini alanlar ise isim sayılmıştır. Dolayısıyla bu sözcükler elinizdeki sözlükte şöyle yazılmıştır:

yapma: kerdîş (n)

yapmak: kerdene

8. Kırmancada, konuşma dilinde, bazı sözcükler bir yörede eril olarak kullanılırken diğer bir yörede dişil olarak kullanılabilmektedirler. Kırmanca Toplantıları’nda, bunlardan biri yazı dilinde kullanılmak için seçilmiştir. Örneğin, kürsü anlamına gelen “kursî” sözcüğü bazı yörelerde eril, bazı yörelerde ise dişil olarak kullanılmaktadır. Kırmanca Toplantısı’nda, bu sözcüğün yazı dilinde eril olarak kullanılması uygun görülmüş, dolayısıyla sözcük sözlükte şöyle yazılmıştır.

kürsü: kursî (n)

9. Yazılışları aynı olup anlamları veya dilbilgisindeki fonksiyonları bakımından ayrı olan sözcükler, Romen rakamlarıyla numaralandırılmıştır. Örneğin:

yüz-I: se

yüz-II: 1)rî (n), surot (n) 2)ser (n)

10. Bazen tekrardan kaçınmak için aynı anlama gelen sözcük ya da cümleler arasına bir eğik çizgi (/) konmuştur. Örnek:

Hoş geldin. (Ti bi xeyr ameyî/ameya.)

Bu şu anlama gelir: Hem “Ti bi xeyr ameyî” hem de “Ti bi xeyr ameya” cümlesi “Hoş geldin” anlamında kullanılır. Cümlenin tükümünün tekrarlanmaması için sadece farklılık gösteren sondaki “ameyî” ve “ameya” sözcükleri arasına eğik çizgi konmuştur.

Başka bir örnek:

akarsu kıyısı: verê royî/robarî/çemî

Burada ise “verê royî”, “verê robarî”, “verê çemî” Türkçede “akarsu kıyısı” anlamına gelir. “Verê” sözcüğünü üç kez tekrarlamak için eğik çizgi kullanılmıştır.

Bazen de tekrardan kaçınmak için değil, sadece aynı anlama geldiklerini belirtmek için iki sözcük veya cümle arasına eğik çizgi konmuştur. Örnek:

Baş göz üstüne. (Serî-çiman ser./Sere û çiman ser.)

KISALTMALAR/KILMNUŞTEYİ

(b) biewnî, nîyade	bak
(bs) bestox	bağlaç
(ed) edat	ilgeç, edat
(m) makî	dışıl
(mat) matematîk	matematik
(n) nêrî	eril
(nm) name	ad, isim
(pd) peydat	artedat (postposition)
(pr) prefiks	önek
(s) sifet	sıfat
(sf) suffiks	sonek
(TE) Teknolojîyê Enformasyonî	Enformasyon Tekno- lojisi
(ûsn) û sey nînan	vb. (ve benzerleri)
(vr) veredat	önedat (préposition)
(z) zemîr	adıl, zamir
(zh) zafhûmar	çoğul
(zr) zerfê	belirteç, zarf

**TÜRKÇE-KIRMANCCA (ZAZACA) SÖZLÜK
FERHENGÊ TIRKÎ-KIRMANCKÎ (ZAZAKÎ)**

A

aba: eba (m)

abani (bir tür beyaz kumaş):
ebanî (n)

Abidjan: Abîdjan (n)

abla: ate (m), atike (m), wake
(m), waye (m), waya pîle (m)

abla (hitap hali): atê, wayê,
wakê, aba

ablacık: wakile (m)

ablacığım (hitap hali): wakilê
(m)

Abu Dabi: Ebû Dabî

Abuja: Abuja (m)

acaba: 1)gelo 2)tirê, derê 3)ece-
ba

Accra: Akkra (m)

acı-I: dej (n)

acı-II: 1)tal, -e; cal, -e 2)tuj, -e;
tun, -e; guz, -e; guzin, -e

acı su: awa tale (m); awa ca-
le(m)

acıkma: vêşanbîyayîş (n)

acıkmak: vêşan bîyene

acılı: 1)talın, -e; calın, -e 2)tujin,
-e; tunin, e; guzin, -e

acılık: 1)talî (m), talîye (m), talê-
nî (m), calî (m), calîye (m) 2)tu-
jî (m), tujîye (m), tujênî (m),
tunî (m), tunîye (m), guzinî
(m), guzinîye (m)

acımak: dejayene

acur: xirtik (n), ecur (n)

aç: vêşan, -e

aç karınla olan (sabahleyin
henüz bir şey yememiş olan):

1)ara, -ye

Hâlâ aç karınlayım. (Ez hema
zî ara ya.)

2)xurîn, -e

Daha aç karınla mısın? (Ti
hema xurîn ê?)

aç karınla olma: 1)arabîyayîş
(n) 2)xurînbiyayîş (n)

aç karınla olma durumu:
1)arayî (m) 2)xurînî (m)

açan: akerdox, -e; rakerdax, -e;
wekerdax, -e

açı: hoke (m)

dar açı: tenghoke (m)

dar açılı: tenghokin, -e

dış açı: teberhoke (m)

dış açılı: teberhokin, -e

dik açı: tîkhoke (m)

dik açılı: tîkhokin, -e

geniş açı: hîrahoke (m)

geniş açılı: hîrahokin, -e

iç açı: zerehoke (m)

iç açılı: zerehokin, -e

açık: akerde (n), akerda (m); rakerde (n), rakerdiye (m); wekerde (n), wekerdiye (m)
açık hava: paka (n), sayî (m)
Hava açıktır. (Paka yo./Sayî ya.)
açıklama: 1)îzeh (n), îzehet (n) 2)îzehkerdiş (n)
açıklama yapmak: îzehet dayene
Açıklama yaptı. (îzehet da.)
açıklamak: 1)îzeh kerdene
Bu işi açıkla. (Nê karî îzeh bike.)
 2)zelal kerdene
açlık: vêşanîye (m), vêşanî (m)
açma: akerdiş, rakerdiş, wekerdiş
açmak: akerdene, rakerdene, wekerdene
ad: name (n)
ad cümlesi: cumleya name-yî (m)
ad tamlaması: îzafeya name-yî (m)
ada: girawe (m)
adacık: giraweke (m)
Adaklı: Azarpêrt
adale(ler): masûlkeyî (zh), edaleyî (zh)
adalet: edalet (n)
adalet bakanlığı: wezaretê edaletî (n)
adalet divanı: dîwanê edaletî (n)
adam: 1)merdim, -e 2)mêrdek (n), mêrik (n) 3)peya (n) 4)însan, -e
adamın biri: merdimê, yew merdim; mêrdek (n), yew mêrdek, mêrik (n)

bir adam: merdimê, yew merdim; mêrdek (n), yew mêrdek
adamlık: merdimîye (m), îsanîye (m), îsanetîye (m), peyayîye (m), peyatîye (m)
aday: namzed, -e
aday adayı: vernamzed, -e
aday adaylığı: vernamzedîye (m)
aday üye: verendam, -e
aday üyelik: verendamîye (m)
adaylık: namzedîye (m)
Addis Ababa: Addîs Ababa
ademelması (gırtlak çıkıntısı): zengilok (n), gilê qirrike (n), nêriyê qirrike (n), saya gilbe (m), girêya zuqlike (m)
adet: 1)hûmare (m) 2)tene, hebe (m)
adet: b. aybaşı
adet görmek: b. aybaşı olmak
adıl: zemîr (n)
adım: game (m)
adım adım: game bi game
adım atmak: game eştene, game vistene
Adıyaman: Semsûr (n)
Adilcevaz: Elcewaz (n)
adli: edlî
adli psikoloji: psîkolojiyê edlî (n)
adli tıp: tibê edlî (n)
adres: adrese (m)
Afganistan: Efxanîstan (n)
afiyet: afiyet
Afiyet olsun. (Afiyet bo./Afiyet-helal bo./Helal û weş bo./Helal bo.)
Afiyet şeker olsun. (Afiyet-şeker bo.)
Afrika: Afrîka (m)
agel: egale (m)

ağ-I: tore (m)

ağ yöneticisi: îdarekera torre (m) (TE), îdarekerê torre (n) (TE)

ağ-II: b. apışlık

ağabey: kek (n), birayo pîl (n)

ağabey (hitap hali): keko, kekê

ağaç: dare (m)

ağaç kökü: reya (m), reyaya dare (m), helq (n), kok (n), kokê dare (n)

ağaç gövdesi: qirm (n), qirmê dare (n), qina dare (m), kok (n), sate (n), kokê dare (n)

kalm ağaç gövdesi (kütük): qosp (n), qot (n)

ağaçkakan: darkutik (n), darne-qur (n)

Ağm: Axin (n)

ağır: giran, -e

ağır ceza: cezaya girane (m)

ağır hasta: nêweşo giran (n), nêweşa girane (m); nêweşo xidar (n), nêweşa xidare (m)

ağır hasta olmak: giran nêweş bîyene, zaf nêweş bîyene, xidar nêweş bîyene, helak bîyene, çim nêakerdene, çimî nêakerdene

ağır olmak: giran bîyene

ağırlaşmak: giran bîyene

ağırlık: giranîye (m), giranî (m), giranênî (m)

ağırlık ölçüleri: peymeyê giranîye

ağız-I: fek (n)

ağzına konmak: fek ra nîyayene

ağzına koymak: fek ra kerdene, fek ra nayene

(kendi) **ağzına koymak:** xo fek ra kerdene, xo fek ra nayene

ağız-II (ilk süt): mayî (m), goc (n)

kaynatılmış ağızdan yapılan bir yiyecek: heriş (n)

ağızlık: taxim (n), taximê cixara (n)

ağlama: 1)berme (n), barre (n)
2)bermayîş (n), barrayîş (n)

ağlamak: bermayene

ağlayış: bermayîş (n)

ağrı: dej (n)

ağrıma: dejayîş (n), tewayîş (n)

ağrımak: dejayene, tewayene

ağustos: tebaxe (m)

ahır: axur (n)

ahiret: b. ahret

ahiret kardeşi: b. ahret kardeşi

ahize: ahîze (n)

ahlat: qorçe (m), şekoke (m)

ahlat ağacı: qorçikêre (m), şekokêre (m)

Ahlat: Xelat (n)

ahret: axret (n)

ahret kardeşi: birayê axretî (n), misayîb (n)

ahret kardeşliği: birayîya axretî (m), misayîbîye (m), misayîbênî (m)

ahtapot: ahtapot

ahval: b. durum

aile: keye (n)

aile büyüğü: pîlê keyeyî (n), pîla keyeyî (m)

aile hukuku: huqûqê keyeyî (n)
aile yöneticisi: sermîyanê keyeyî (n), sermîyana keyeyî (m)
Ajaccio: Ajakkîyo (n)
ajitator: ajîtor, -e
ak: sipî, -ye; sîs, -e
akarsu kavşağı: 1) gavar(n) 2) çatê royî, çatê robarî, çatê çemî
akarsu kıyısı: qeraxê royî/robarî/çemî (n), kenareyê royî/robarî/çemî (n), verê royî/robarî/çemî (n), kobeyê royî/robarî/çemî (n)
akbaba: kesexur, -e
akciğer: pişike (m), qeseba sipîye (m)
akıl: aqil (n)
akıllı: biaqil, -e
akılsız: bêaqil, -e
akım: cereyan (n)
akm: hêriş (n), gale (m), galim (n)
akın etmek: hêriş kerdene, gala ... kerdene, galim kerdene, galime pira nayene
akıtma (civıkça hamurdan yapılan bir tür tatlı): şilikî (m), nanê şolmazî (n), vizike (m)
akit: muqawele (n), kontrat (n)
akma (yıldız akması): b. **kayma** (yıldız kayması)
akmak (yıldız akmak): b. **kaymak** (yıldız kaymak)
aksesuar: aksesuar (n)
Akmola: b. **Astana**
akraba: merdim, -e, wêret, -e, xisim, -e, aqreba (n, m)
akrabalık: merdimîye (m), wêretîye (m), xisimîye (m), aqrebayîye (m)

akrep: dimpiştik (n), dimaşkil (n), aqreb (n)
akşam: şan (n), êvar (n), mexreb (n)
akşam namazı: nimajê şanî (n), nimajê mexrebî (n)
akşam yemeği: şamî (m)
akşamleyin: şan de
aktarma: neqlkerdiş (n), fekê ... ravatiş (n)
aktarmak: neql kerdene, fekê ... ra vatene
aktif: aktîf, -e
aktüel: aktuel, -e
alacak: deyn (n)
alacakaranlık: lêl (n)
Alacakaya: Xulamana (n)
alafranga: alafranga
alafranga tuvalet: tuwaletalafranga (n)
alaimisema: b. **gökkuşağı**
alaka: eleqe (n)
alakabahş: b. **ilginç**
alan: war (n)
alarm: alarm (n)
alarm çalmak: alarm cenayene
alarm vermek: alarm dayene
alaturka: alaturka
alay: alaye (m)
alçak: nizm, -e
alçaklık: nizmîye (m), nizmî (m)
alerji: alerjî (m)
alerji (kaşıntılı): 1) îre (m) 2) xurek (n)
alerji (yiyecekten): şaplore (m)
alerji olmak: 1) îre vetene 2) şaplore vetene
alet: hacete (m)
alev: kile (m), kilawe (m), alawî (m)
Alevi: elewî, -ye, qizilbaş, -e

Alevilik: elewîyiye (m), elewîyê-nî (m), elewîtiye (m); qizilbaşîye (m), qizilbaşênî (m), qizilbaşîye (m)

aleykûmselam: eleykumselam

alfabe: alfabe (m)

alıcı: girewtek (n)

alıcı (telefon için): b. **ahize**

alıç: simze (m), givêje (m)

alıç ağacı: simzêre (m)

alıcın bir çeşidi: gunce (m)

alık (eskimiş giysi): pertal (n), qerpel (n); kinco kan-kort (n)

alm: çare (n), natike (m)

alm kemiği: tehta çareyi (m)

alınmak: gîrîyayene

alışma: musayîş (n), banderbîyayîş (n), banderêxodayîş (n), serkewtiş (n), xoracidayîş (n), alim (n), alimgirewtiş n)

alışmak: musayene, bander bîyêne, banderê xo dayene

Bana alışmışsın. (Ti banderê mi bîyî./To banderê xo dayo mi.)

ser kewtene, alim girewtene, xo ra cidayene

alıştırma: 1)musnayîş (n), banderkerdiş (n) 2)temrîne (m)

alıştırmak: musnayene, bander kerdene

Ali: b. **Hazreti Ali**

âlim: b. **bilgin**

âlimlik: b. **bilginlik**

alkım: b. **gökkuşağı**

Allah: Ellah (n), Olî (n)

Allahü teâlâ: Ellah teala, Homa teala, Heq teala, Rebî teala

allahaismarladık: Bi xatirê to./Xatır bi to.

alma: girewtiş (n)

almaç (telefon için): b. **ahize**

almak: girewtene

Alman: alman, -e

alman (tüfek): aleman (n)

Almanca: almankî (m)

Almanya: Almanya (m)

alt: bin (n)

alt taraftaki: binên, -e

altına etmek: b. **altına kaçır-mak**

altına kaçırmak (çok kork-mak): ver mosla dayene

altına yapmak: b. **altma ka-çırmak**

alttaki: binên, -e

altı: şeş

altıgen: şeşgoşe (n) (mat)

altın: zern (n), zerd (n), altun (n)

altından yapılma: zerrên, -e; zerrnên, -e

altıncı: şeşin, -e

altınlı: zernin, -e

altıntop: greyfrute (m)

altıntop ağacı: greyfrutêre (m)

altmış: şeştî

altmışıncı: şeştîyin, -e

alüvyon: lixe (m), remil (n), aluvyon (n)

am: kisî (m)

ama: labelê, la

ambar: kuware (n), embar (n)

amca: dat (n), ded (n), ap (n)

amca (hitap hali): dato, dedo, apo

amca karısı: nacıne (m), nacıne (m), datcine (m), dedcine (m), emcine (m)
amca kızı: datkena (m), kena apı (m)
amca oğlu: datıza (n), deza (n), laje apı (n)
amcazade: b. amca oğlu, amca kızı
amel: b. ishal
amele: b. işçi
amelelik: b. işçilik
ameliyat: emeliyet (n), operasyon (n)
Amerika: Amerika (m)
Amerika Birleşik Devletleri: Dewlete Yewbiyayeyi ye Amerika (zh)
amerikan: b. amerikanbezi
amerikanbezi: qedik (n)
Amman: Emman (n)
ampul: ampul (n)
Amsterdam: Amsterdam
an: game (m), hele (m), hing (n), ling (m), heme (m), viste (m), vistike (m)
ana: b. anne
ana sayfa: keyepel (n) (TE)
anadili: zıwanê dayıke (n)
anadüşünce: fikro bingeyi (n)
anafikir: fikro bingeyi (n)
anahtar: mifte (n), zıwanê kilîti (n), kilîti (n), anaxtar (n)
ananas: ananase (m)
ananas ağacı: ananasêre (m)
anason: anason (n)
anatomi: anatomî (n)
anayasa: qanûno bingeyi (n)

anayasa hukuku: huqûqê qanûnê bingeyi (n)
ancak: 1)tena, ancax
Ancak sen bilirsin. (Ancax ti zanî.)
 2)mela 3)labelê, la
Andorra: Andorra (m)
Andorra la Vella: Andorra-la-Vella (m)
Andorra la Vieja: b. Andorra la Vella
Angola: Angola (m)
anı: 1)vîrameyîş (n) 2)(hatırlanmak için birine verilen) yadigar, -e
anımsama: vîrameyîş (n), ravîrameyîş (n), raxovîrardış (n), vîrkewtiş (n)
anımsamak: vîr ameyene, ra vîr ameyene, ardene vîrê xo, ra xo vîr ardene, vîr kewtene
O anda onun gözlerini anımsadım. (A game çimê aye kewti vîrê mi.)
anımsadığımдан beri: vîrê mi ra, cêko ke yeno vîrê mi
anımsatma: vîrardış (n), ravîrardış (n)
anımsatmak: vîr ardene, ra vîr ardene
anında: b. hemen
anında ölmek: b. hemen ölmek
anız: firêze (n), xozan (n)
anız bozmak: hêga dêmdayene
aniden: nişka, nişka ve ra, tavilê, taf de, xaftela, xafil de, xafila
aniden ölmek: nişka merdene, nişka ve ra merdene, tavilê

merdene, taf de merdene, xaf-tela merdene, xafil de merdene, xafila merdene

Ankara: Anqara (m)

anlam: mana (m)

anlama: fehmkerdış (n), serekewtiş (n), serşîyayîş (n), tedevetiş (n), hişkewtiş (n), hişê ... serşîyayîş; hişê ... verşîyayîş

anlamak: fehmi kerdene, serekewtene, ser şîyene, tede vetene, hişkewtene, hişê ... ser şîyene, hişê ... ver şîyene, dekewtene hişê ...

anlaşılma: fehmbîyayîş (n), tedevjîyayîş (n), ameyîşfehmkerdış (n)

anlaşılmak: fehmi bîyene, tedevjîyayene, ameyene fehmkerdene

anlaşma: pêameyîş (n), pêkerdiş (n)

anlaşmak: pêameyene, pêkerdene

anlatılma: vajîyayîş (n), ameyîşvatiş (n)

anlatılmak: vajîyayene, ameyene vatene

O hikâye köyde hâlâ anlatılır. (A hikâye hema zî dewe de yena vatiş.)

anlatma: vatiş (n), dayîşfehmkerdış (n)

anlatmak: vatene, dayene fehmkerdene

anlayış: 1)fehmi (n) 2)feraset

anlayışlı: 1)fehmdar, -e; bifehm, -e 2)ferasetdar, -e; biferaset, -e; wayîra/wayîrê ferasetî

anlayışlılık: 1)fehmdarî (m), fehmdarîye (m), fehmdarênî (m) 2)ferasetdarî (m), ferasetdarîye (m), ferasetdarênî (m)

anlayışsız: 1)korfehm, -e; fehmkor, -e; bêfehm, -e 2)bêferaset, -e

anlayışsızlık: 1)korfehmî (m), korfehmîye (m), korfehmênî (m), fehmkorî (m), fehmkorîye (m), fehmkorênî (m), bêfehmî (m), bêfehmîye (m), bêfehmênî (m) 2)bêferasetî (m), bêferasetîye (m), bêferasetênî (m)

anma: 1)yadkerdiş (n), zikirkerdiş (n), zikirnayîş (n) 2)ardîşvîrêxo 3)girewtîşfekêxo

anmak: 1)yad kerdene, zikir kerdene; zikirnayene 2)ardene vîrê xo 3)girewtene fekê xo

Onun adını anma. (Nameyê ey megîre fekê xo.)

anne: maye (m), mare (m); dayîke (m), dadî (m)

anne (hitap hali): dayê, dadê, aba

anneanne: b. nine

annecik: dakile (m)

anneciğim (hitap hali): dakilê, dayîkê, kilê

anonim: anonîm, -e

anonimlik: anonîmîye (m)

ansız: b. aniden

ant: sond (n)

ant içmek: sond wendene, sond werdene

Antananarivo: Antananarîvo (n)

Antarktika: Antarktîka (m)

antilop: antîlop, -e

antitank: antîtânq (n)
antivirüs: antîvîrus, -e
antivirüs programı: programê
 antîvîrusî (n) (TE)
antlaşma: peymanê (m)
antreman: antreman (n)
anüs: qine (m)
anüs çıkıntısı: zutike (m), tizike (m), sursuruk (n), turturik (n), tabut (n)
apandisit: apandîsît (n)
apartman: apartman (n)
apış arası kılları: ramî (zh), tuk (n), berzik (n), keşî (zh)
apışlık: pêşe (m), keşe (m), pisa (m), piseke (m), navran (n)
Apia: Apya
apolet (subay giysisinde): apolet (n)
apre: apre (n)
apre vermek: apre dayene
apse: b. çiban
aptes: destmaj (n), ondaz (n)
apteshane: b. yüznumara
ar: ar (n) (mat)
ara: 1)mîyan (n)
İki köyün arasında bir dağ vardı. (Mîyanê di dewan de koyê bi.)
 2)mabên (n)
Zerweş ile Roşan'ın arası iyidir. (Mabênê Zerweş û Roşanî weş o.)
 3)beyntar (n) 4)nêmanî (n)
 5)are (n) 6)orte (n)
ara sıra: ge-ge, ge-gane, rey-rey
ara vermek: mabên dayene
arada sırada: b. ara sıra

aradaki: 1)mîyanên, -e 2)beyntarî, -ye
araba: erebe (n)
at arabası: parxêle (m)
el arabası: erebeyê destî (n)
öküz arabası: b. kağı
Arabistan: Erebiştan (n)
aracı: mîyançî, -ye; mabênçî, -ye
aralık: kanûne (m)
aramak: gêrayêne (TE)
Ara! (Bigêre!) (TE)
Arap: ereb, -e
Arapça: erebkî (m)
araştırma: cigêrayîş (n)
araştırmacı: cigêrayox, -e
araştırmak: cigêrayene
arazi: erazî (m)
arazi hukuku: huqûqê erazî (n)
bir "welçeke" (42, 40 veya 20 kg) miktarında tahılın ekilebileceği arazi: welç (n)
verimli arazi: expîn (n)
ardiye: erdîya (m), depo (n)
arı (bal arısı): hînge (m), mêsa
 hingimênî (m)
Arıcak: Mîyaran (n)
arık: xete (m), mişare (m)
aristokrasi: arîstokrasî (n)
aristokrat: arîstokrat, -e
aritmetik: arîtmetik (n)
aritmetik dizi: rêza arîtmetikî (m)
aritmetik işlemi: kirariya arîtmetikî (m)
Arjantin: Arjantîn (n)
ark: vaye (m), cuwa (m)
arkların kesiştiği yer: gavar (n)
arka: pey (nm, m), peynî (m), peynîye (m)

arka arka gitmek: b. geri geri gitmek

arka arkaya: pêdima, pêdime, pêpey ra, têpey ra, têpey de

arkadaki: peyên, -e

arkadan: pey ra

arkasında: pey ... de

arkasından: dima, dime, pey ra, pey ... ra

arkadaş: heval, -e; embaz, -e

arkadaşlık: hevalîye (m), emba-zîye (m)

armut: murîye (m)

armut ağacı: murîyêre (m)

kurutulmuş armut: qaxe (m)

Arnavut: arnawud, -e

Arnavutça: arnawudkî (m)

Arnavutluk: Arnawudîstan (n), Albanya (m)

arpa: cew (n)

arpacık: veyveke (m), buke (m)

art: pey (nm & s, n), peynî (m), peynîye (m)

ardından: dima, dime, dima ra, dime ra, ra dima, ra dime, ra pey, ra tepîya

art arda: pêdima, pêdime, pêpey ra, têpey ra, têpey de, têdima

artan: vêşîmende (n) (mat)

artedat: peydat (n)

artî: zêdek (n) (mat)

artî işareti: nîşanê zêdekî (n)

artık-I: 1)êdî, hinî 2)de 3)daha

Artık söyle. (Êdî/hinî/de vaje.)

artık-II (yiyecek veya içecek artığı): piştwerdî (m)

artış: vêşîbîyayîş (n) (mat)

artikel: artîkel (n)

arzuhal: waştîşname (n), erzuhal (n)

asa: çogane (m), esa (m), çanqil (n), uşîre (m)

asayîş: asayîş (n)

asıl: binaş (n), esl (n), esas (n)

asıl sayılar: hûmarnameyê bin-geyî (zh)

asılı (idam edilmiş olan): dardekerda (m), dardekerdîye (m), dardekerde (n), radareşta (m), radareştîye (m), radareşte (n), leqnaya (m), leqnayîye (m), leqnaye (n), aliqnaya (m), aliqnayîye (m), aliqnaye (m), daliqnaya, daliqnayîye (m), daliqnaye (n), îdamkerda (m), îdamkerdîye (m), îdamkerde (n), xeniqnaya (m), xeniqnayîye (m), xeniqnaye (n)

asılma (idam edilme): dardebîyayîş (n), ameyîşdardekerdiş (n), radarerzîyayîş (n), ameyîşleqnayîş (n), aliqîyayîş (n), ameyîşaliqnayîş (n), daliqîyayîş (n), ameyîşdaliqnayîş (n), îdambîyayîş (n), xeniqîyayîş (n), ameyîşxeniqnayîş (n)

asılmak (idam edilmek): dardebîyene, ameyene dardekerdene, ra dar erzîyayene, ameyene leqnayene, aliqîyayene, ameyene aliqnayene, daliqîyayene, ameyene daliqnayene, îdam bîyene, xeniqîyayene, ameyene xeniqnayene, erzîyayene kendirîl

asır: seserre (m)

asi: asê

asker: leşker, -e; esker, -e

askeri: leşkerî, -ye, eskerî, -ye
askeri bütçe: butçeya leşkerî (m)
askeri cip: cîpa leşkerî (m)
askeri hizmet: xizmeto leşkerî (n)
askerlik: leşkerîye (m), eskerîye (m)
asla: caran, çi rey, binra, binde, bincaran, tu derbe, deyme; qet finê, qet reyê; çi wext, esla, qet, qetîyen
aslan: şêr, -e
asma-I (idam etme): dardekerdiş (n), radareştîş (n), leqnayîş (n), aliqnayîş (n), daliqnayîş (n), îdamkerdiş (n), xeniqnayîş (n)
asma-II: 1)mêwe (m) 2)(dalları çardak üzerine yayılan asma) mahşlêre (m), asmêre (m)
asma fidanı: xerze (m)
asma kütüğü: gasar (n), kok-mêw (n)
asma veya üzüm teveğinin kesilmiş olan ince, kuru dalları: şimişta (m), miştik (n), hertot (n)
asma yaprağı: pelê mêwe (n), pelê rezî (n)
asmak (idam etmek): darde kerdene, ra dar eştene, leqnayene, aliqnayene, daliqnayene, îdam kerdene, xeniqnayene, eştene kendîl
Asmara: Asmara (m)
aspiratör: b. emmeç
Astana: Astana (m)
astar: astar (n), ver (n)
astarlı: astarin, -e; astarkerda (m), astarkerdiye(m), astarkerde (n)
astım: astim (n)
Asuncion: Asunsîyon (n)

Asya: Asya (m)
aş: werd (n)
aşağı: cêr (n)
aşağı taraftaki: cêrên, -e; cêrin, -e
aşağıdaki: cêrên, -e; cêrin, -e
aşağıdan: cêr ro, cêr ra
aşağıya doğru: acêr, veracêr, seracêr, devacêr, vor de
aşama: merhele (m)
aşı (tıpta): terpin (n), perpûn (n), derzîne (m)
âşık-I: 1)âşiq, -e 2)heskerdox, -e
âşık edebiyatı: edebîyatê aşiqan (n)
âşık olma: 1)âşiqbîyayîş (n) 2)heskerdiş (n)
âşık olmak: 1)âşiq bîyene 2)ro ci eşeqîyene 3)hes kerdene 4)zerrî dekewtene, zerrî cikewtene
Zîn Mem'e âşık olmuştu. (Zerrîya Zîne dekewtibî Memî.)
 5)zerrî devistene, zerrî ciffistene
Mem Zîn'e âşık olmuş. (Memî zerrî devista Zîne.)
 6)zerrî pira nayene
Ferhad Şirin'e âşık olur. (Ferhad zerrî nano Şirine ra.)
 7)zerrî cikerdene
birbirine âşık olmak: aşiqê yewbînî biyene, aşiqê yewbînan biyene; zerrî dekewtene yewbînî, zerrî dekewtene yewbînan; zerrî devistene yewbînî, zerrî devistene yewbînan

Zîn ile Mem birbirlerine âşık olmuşlardı. (1-Zerrîya Zîne û Memî dekewtibî yewbînî/yewbînan. 2-Zîne û Memî zerrî devistibî yewbînî/yewbînan.)

aşık-II (aşık kemiği): gozeke (m), gozeka linge (m)

aşiret: eşîre (m), êle (m)

aşk: eşq (n)

Aşkabat: Eşqabad (n)

Aşkale: Aşqele

aşure: germîya îmaman (m), aşû-re (n)

at: estor, -e; hesp, -e; yaxte (n)

dişi at (kısarak): mahîne (m), estore (m), hespe (m)

eyer vurma yaşma gelmiş at: verzîn, -e

ata: 1)b. **baba** 2)b. **dede** 3)bav û kal, kalik û pîrik

atasözü: vateyê verênan (n)

ateş: adir (n)

ateş küreği: arkozik (n), carut (n), astamî (m)

ateş (hastalıkta): veş (n), şewat (n), adir (n)

ateşli hastalık nöbeti: tewe (m)

atış yeri: b. **silah atış yeri**

atıştırma: xofekrakerdiş (n), xo-dekerdiş (n)

atıştırmak: xo fek ra kerdene, xo de kerdene

Atîna: Atîna (m)

atkı: milpêşe (m), kaşkole (m), at-qî (m), atqîye (m), dolaxe (m)

atlas-I (bir tür kumaş): atlas (n)

atlas-II (haritalar kitabı): atlase (m)

atlet-I (kolsuz erkek fanilası): atlet (n)

atlet-II: atlet, -e

atlı: espar, -e; suwar, -e; suwarî, -ye

atma: eştiş (n), fiştiş (n)

atmaca: atmije (n)

atmak: eştene, fiştene

atmik: awî (m), sperma (m)

atom: atome (m)

atom bombası: bombaya atome (m)

avlu: hewş (n)

Avrupa: Ewropa (m)

Avrupa Birliği (AB): Yewîya Ewropa (YE)

Avrupa Birliği hukuku: huqûqê Yewîya Ewropa (n)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM): Dadgeha Heqanê Merdiman a Ewropa (DHME), Mehkemeya Heqanê Merdiman a Ewropa (MHME)

avukat: avûkat, -e

Avustralya: Awustralya (m)

Avusturya: Awusturya (m)

Ay: 1)(gökteki ay) aşme (m)
2)(30 gün) mence (m), aşme (m), ma (m)

Bir ay kaldı. (Yew mence/aşme/ma mende.)

aya: miste (m), sala destî (m), kefe (m)

ayak: linge (m), pa (n)

ayakkabı: sol (n), pêlav (n), yemenî (n), postal (n)

ayakkabı bağı: bendê solan (n), baxê solan (n), qeytanê solan (n)

ayakkabı burnu: pînosê solî (n), pozikê solî (n), tujikê solî (n), zumburê solî (n)

ayakkabı dolabı: dolaba solan (m)

ayakkabı onarıcısı: b. ayak-kabıcı-II

ayakkabı tabanı: binê solî (n)

ayakkabı tamircisi: b. ayak-kabıcı-II

ayakkabı yapımıcısı (ayakkabı diken): koşkar, -e; solderz, -e

ayakkabıya içten konan yün, kıl ya da tiftikten yapılma

altlık: serpen (n)

ayakkabıyı giyerken tutup

çekmek için kullanılan -daha

çok eski ayakkabılarda bulu-

nan- ayakkabının arkasında-

ki çıkıntılı parça: boça solî (m)

bir çift ayakkabı: yew citaya solan

çok eskimiş ayakkabı: çekal (n), lekaş (n)

lastik ayakkabı: lastik (n), lastikê paykerdişî (n)

ayakkabıcı-I (yapan ya da satan): koşkar, -e; solderz, -e, postalçî, -ye

ayakkabıcı-II (onarıcı): pîneker, -e; pînekerdox, -e; pîneçî, -ye; çekalçî, -ye; koşkar, -e; pençeçî, -ye

ayakkabıcılık: 1)koşkarî (m), koşkarîye (m), koşkarênî (m), solderzî (m), solderzîye (m), postalçînî (m), postalçîyênî (m) 2)pînekerî (m), pînekerîye

(m), pîneçînî (m), pîneçîyênî (m), pîneçîyî (m), pîneçîyîye (m), çekalçîyî (m), çekalçîyîye (m)

ayakkabılık: berling (n), refê postalan (n), refê solan (n)

ayaklanma: serewedaritiş (n), îsyankerdiş (n), îsyân (n)

ayaklanmak: sere wedaritene, îsyân kerdene

Halk ayaklanmış. (Şarî sere wedarito./Şarî sere darito we./Şarî îsyân kerdo.)

ayakyolu: b. yüznumara

ayaz: huşka (n), wişka (n), qija (n)

aybaşı: bêdestmajîye (m)

aybaşı olmak: bêdestmaj bîyene, kincan rō ginayene

ayçiçeği: verroj(n), verrojik(n), vilajî (m), vilika rojî (m), gula ververojî (m), gogebaxan (n)

aydın: b. aydınlık

Gözün aydın. (Çimê to roşn bî./Çimê to roşt bî.)

aydm (münevver): roşnvîr, -e

aydınlık: roşnîye (m), roşnî (m), roşnayî (m), roştîye (m), roştênî (m); roşn (n), roşt (n)

ayı: heş, -e

kutup ayısı: heşa cemedî (m), heşê cemedî (n)

ayıklama: weçînitîş (n), weçînayîş (n), vîjnayîş (n)

ayıklamak: weçînitene, weçînayene, vîjnayene

ayıp: eyb (n)

ayüzümü: engura maran (m)

ayna: neynike (m), eyne (n), eynik (n), qutîye (m)

aynı: eynî; yew, -e

İkisi aynıdır. (Her di yew ê./
Her di-eynî yê.)

ayran: do (n)

ayran çorbasi: germîya doyî (m), germîya doyine (m), do-
yine (m), şorbaya doyî (m),
şorbedoye (m), mehîre (m),
germîya punî (m)

**ayran veya yoğurdun üste çı-
kan çok sulu kısmı** (ayranlı
su): şîjî (m)

**ekmek doğranmış ayran veya
yoğurt:** firdoqî (m), fird (n),
pedekerde (n), pede (n)

ayrı: 1) cîya, -ye 2) bîn, -e

ayrı ayrı: cîya-cîya

ayrılık: cîyayîye (m), cîyayî (m),
cîyatî (m)

aysberg: b. buzdağı

ayva: beye (m), heywa (m)

ayva ağacı: beyêre (m), hey-
wayêre (m)

ayvan: 1)b. balkon 2)b. salon

az: tay, -e; tîkê; şenik, -e; kêmi

Azerbaycan: Azerbaycan (n)

azıdişi: didanê kursî (n), didanê
qirnî (n), êrxe (n)

azma (yara vb. için): harbîyayîş
(n), wegîrîyayîş (n), wegirew-
tiş (n), azerîyayîş (n), xidarbî-
yayîş (n)

azmak (yara vb. için): har bîye-
ne, azerîyayene, xidar bîyene,
wegîrîyayene

Yaran azmış. (Birîna to wegî-
rîyaya.)

Azrail: Gangêr (n), Ezraîl (n)

B

baba: pî (n), pêr (n); bawk (n), babî (n)

baba (hitap hali): baba, babo; bawo, bavo, bawko; keko

babaanne: b. nine

babacık: bakil (n)

babacığım (hitap hali): bakilo, bawko

baca: lojine (m), pixêrî (m), tifi-ke (m)

bacak: çaq (n), paqe (m), faq (n), pale (m), şeqe (m)

bacanak: bacenax (n)

bacı: waye (m), wayike (m); ware (m)

bacılık: wayîye (m), wayî (m); warî (m), warîye (m)

badana: şitawe (m), çerpe (m), badana (m)

badas: bincuwen (n), efara (m)

badem: vame (m)

badem ağacı: vamêre (m)

bademcik (bademcikler): vame-ke (m), çijeyê xazmikî (zh), alukî (zh), aloqî (zh), bilban-çikî (zh)

bademcik şişmesi: vamekêdeginayîş (n), alukêdeginayîş (n), aloqêdeginayîş (n), gilbedeginayîş (n), guledeginayîş (n),

nekîdekewtiş (n), nekîdebîya-yîş (n)

bağ-I: rez (n), bax (n)

bağ bozma: (rez) xeritnayîş(n), (rez) xeripnayîş (n)

bağ budama zamanı: rezbirînî (zh), wextê rezbirînî (n)

bağ budamak: 1)rez birnaye-ne, rez viraştene 2)rez rîçik kerdene, rez pud kerdene

bağ budamakta kullanılan bir tür bıçak: rîçike (m), xerze (m), xerxike (m)

bağ kulübesi: welade (m), weladeke (m), boyete (m), bûtike (m), xejîte (m), xincîke (m)

bağ tevekleri hereklere sarıldıktan sonra bağı ikinci kez sürmek: mîyanbaran kerdene

bağda üzüm teveği sıraları arasındaki bölüm: mîyanbaran (n)

bağda üzüm teveği sıralarından her biri: barane (m), mişare (m)

bağdaki yıllık üzümün hepsi: mexlê rezî (n)

kütükleri yeni dikilmiş olan veya üzüm verme çağına yeni girmiş olan bağ: xerz (n), xerzek (n)

bağ-II (bağlamak için kullanı-
lan): 1) bend (n), bendik (n), riş-
te (n), riştik (n), bax (n)

2) lînk (n) (TE)

bağban (bağı koruyan): baxban,
-e; baxbançî, -ye; nator, -e

bağbancılık: baxbanîye (m), bax-
banî (m), baxbançîyîye (m),
baxbançîyî (m), baxbançîû (m),
natorvanîye (m), natorvanî (m)

bağbozumu-I: 1) serê mahseran
(n), serê rezan (n), serê kerge-
yan (n), mahsereyî (zh), kerge-
yî (zh) 2) (bağbozumu zamanı)

wextê mahseran (n), wextê ker-
geyan (n), wextê serê rezan (n)

bağbozumuna başlama: şîye-
ne rezan ser, şîyene mahseran
ser, şîyene kergeyan ser

**bağbozumundan sonra hay-
vanların girmesine karşı vb.**

bağı korumasız bırakmak:
rez veradayene

bağbozumunun sona ermesi:
rezan ser ra ameyene war, mah-
seran ra ameyene war, mahse-
ran ser ra ameyene war, kerge-
yan ser ra ameyene war

bağdaştırıcı: adapteker (n) (TE)

Bağdat: Bexdad (n)

bağımsız: xoser, -e

bağımsız olma: xoserbîyayîş (n)

bağımsız olmak: xoser bîyene

bağımsızlık: xoserîye (m), xose-
rî (m)

bağırsak: roqila (m)

bağırsak kurdu: kerm (n)

bağırsak solucanı: malik (n)

incebağırsak: roqila barîye (m)

kalınbağırsak: roqila girde (m)

körbağırsak: roqila kore (m)

bağıt: b. akit

bağlaç: bestox (n)

bağlama: girêdayîş (n), bestîş (n)

bağlamak: girê dayene, bestene

bağlantı: lînk (n) (TE)

bağlaşma: îttîfaq (n)

bahar: wisar (n)

bahçe: baxçe (n)

**ev önündeki bahçe veya bos-
tan**: keyber (n)

bahis: behs (n)

Bahreyn: Behreyn (n)

bahsetmek: qal kerdene

**Bahsediyorlar, ülkenin duru-
munun çok kötü olduğunu
söylüyorlar.** (Qal kenî, vanî
rewşa welatî zaf xirab a.)

qalê ... kerdene

**Paksar Dersim'den bahsed-
iyor.** (Paksar qalê Dêrsimî ke-
no.)

**Bir kere sen kendinden bah-
setme!/Sen hiç kendinden
bahsetme!** (Herçî ti qalê xo
meke.)

behs kerdene, behsê ... kerde-
ne, dekernayene

**Bu gece birkaç arkadaş bir
araya geldik, senden çok
bahsettik.** (Emşo ma çend em-
bazî ameyîme têhet, ma zaf ti
dekerna.)

baht: bext (n)

bahtiyar: bextîyar, -e; bextewer,
-e; zerrîweş, -e; mesud, -e

bahtiyarlık: bextîyarî (m), bextî-
yarîye (m), bextewerî (m),

bextewerîye (m), zerrîweşî (m), zerrîweşîye (m), mesudî (m), mesudîye (m)

bakan: 1)ewnîyayox, -e; nîyadayox, -e 2)wezîr, -e

bakanlık: wezîrîye (m), wezaret (n)

bakış: awir (n), nîyadayîş (n), ewnîyayîş (n)

bakla: beqla (m)

yabani bakla çeşitleri: beqlaya sultanî (m), beqlaya xatunan (m)

baklava: baqlawa (m)

bakma-I: 1)ewnîyayîş (n), nîyadayîş (n) 2)temaşekerdîş (n), seyrkerdîş (n) 3)qayîtkerdîş (n) 4)pamendîş (n)

bakma-II (besleme, gözetme): ewnîyayîş (n), miqatkerdîş (n), miqatebîyayîş (n), qayîtkerdîş (n)

bakmak-I: 1)ewnîyayene, nîyadayene

bak: biewnî, nîyade

2)temaşekerdene, seyrkerdene 3)qayîtkerdene 4)pamendene

Bir saat baktım fakat anlamadım. (Ez saetêk menda pa la mi fam nêkerd.)

sertçe bakma: awirdayîş (n)

sertçe bakmak: awir dayene

ters ters bakma: awirdayîş (n)

ters ters bakmak: awir dayene

-e bakmak: ra ewnîyayene, bi ... ewnîyayene, ... de nîyadayene, temaşeyê ... kerdene, qayîtê ... bîyene, qayîtê ... kerdene, miqatê ... bîyene

Kendine bak. (Miqatê xo be.)

bakmak-II (beslemek, gözetmek): ewnîyayene, miqatkerdene, miqatebîyene, qayîtkerdene

Hasan kardeşinin çocuklarına bakıyor. (Hesen gedanê birayê xo miqat keno.)

bakraç: beroş (n), xizik (n), qazik (n)

Bakü: Baku (n)

bal: hingimên (n)

balçık: lêzdik (n), reşike (m)

baldır: çîp (m), peyîke (m), saq (n) **baldıra geçirilen ve yünden örülmüş olan kışlık bir tür tozluk:** saqê (n)

baldırım arka kısmı: baqa peyîke (m), velikê peyîke (n)

baldız: balduze (m)

balık: mase (n)

yılanbalığı: marmase (n)

kalkanbalığı: kesmase (n)

kılıçbalığı: maseşimşêr (n)

köpekbalığı: kutikmase (n)

balıkçıl kuşu: masewere (m)

balina: hut, -e; balîna, -ye

balkon: balkone (m), şaneşîye (m), şûmşîne (m)

balmumu: şema (m), momî (m), momîya hingimênî (m)

balta (büyük balta):tuwerzîn (n), tore (n), balte (n)

balta yarası: birîna çewrî (m)

balya: xuremî (m), balya (m)

balyoz: gude (m), zompe (m), giran (n), tope (m), vargoz (n)

Bamako: Bamako (n)

bamya: bamya (m)

bandırma-I: tirovetiş (n), tiroce-nayîş (n), tirocenitiş (n), piro-cenayîş (n), tirorînayîş (n), pi-rorînayîş (n)

bandırma-II: b. **sucuk-II**

bandırmak: tiro vetene, tiro ce-nayene, tiro cenitene, piro ce-nayene, tiro rînayene, piro rî-nayene

Bangkok: Bangkok (n)

Bangui: Bangî

Banjul: Banjûl (n)

banka: banka (m)

bankacı: bankaçı, -ye

bankacılık: bankaçıyıye (m)

bankacılık hukuku: huqûqê bankaçıyıye (n)

bant: band (n), kaset (n)

teyp bandı: bandê teyîbe (n), kasetê teyîbe (n)

video bandı: bandê vîdeoyî (n), kasetê vîdeoyî (n)

banyo: awke (n), banyo (n), he-mamek (n), çale (m), çerx (n)

banyo almak: sereyê xo şute-ne, xo şutene

banyo dolabı: dolaba awkeyî (m), dolaba banyoyî (m), dola-ba hemamekî (m), dolaba çale (m), dolaba çerxî (m)

banyo havlusu: xewlîya ban-yoyî (m)

banyo kazanı: qazanê awkeyî (n), qazanê banyoyî (n), qaza-nê hemamekî (n), qazanê çale (m), qazanê çerxî (n)

banyo kürsüsü: kursîyê awke-yî (n), kursîyê banyoyî (n),

kursîyê hemamekî (n), kursîyê çale (m), kursîyê çerxî (n)

banyo yapmak: sereyê xo şu-tene, xo şutene

baraj: awbend (n), baraj (n)

baraka: baraqa (m)

barbunya: barbunya (m)

bardak: bardaxe (m), şuşe (n)

bardak altı: binbardaxe (n)

çay bardağı: bardaxa çay (m), şuşeyê çay (n)

su bardağı: bardaxa awe (m), şuşeyê awe (n)

barış: aşî (m), aşîye (m)

barışık: aşî

barışma: aşîbîyayîş (n), pêame-yîş (n), werêameyîş (n)

barışmak: aşî bîyene, pêameye-ne, werê ameyene

barıştırma: aşîkerdiş (n), pêar-diş (n), werêardiş (n)

barıştırmak: aşî kerdene, pêar-dene, werê ardene

barometre: barometre (n)

barut: barut (n)

barut hakkı: heqê barutî (n)

basamak: linge (m), palike (m), paynike (m), silime (m)

merdiven basamağı: linga nêr-dîwane (m), palika nêrdîwane (m), paynika nêrdîwane (m)

basım: çape (m)

basımevi: çapxane (n)

basım: çapemeniye (m)

basınçölçer: barometre (n)

basit: sade

basit cümle: cumleya sade (m)

basit fiil: karo sade (n)

basit kelime: çekuya sade (m)

basit sözcük: çekuya sade (m)

basit sıfat: sifeto sade (n)

baskı-I (kitap baskısı vb.): çape (m)

baskı-II: teda (m)

Baskil: Baskıl (n)

basma: 1)pay ... nayîş 2)çapkerdiş (n)

basma (kumaş için): basme (n)

basmak: 1)pay ... nayene

Ota bastı. (Pay vaşî na.)

2)çap kerdene

Bu kitabı ne zaman bastınız?

(Şima no kitab key çap kerd?)

Bas! (Çap bike!)

baston: çogane (m), çanqıl (n), gopale (m), bastone (m)

basur: tawin (n), masîla (m), basur (n)

basuru olmak: tawin teberkerdene, masîla bîyene, basur bîyene

baş: sere (n); katike (m), kakate (m), qotike (m), qoqe (m), qafike (m)

baş dönmesi: dewqe (m), hîre (n)

başı açık (kişi): serqot (n)

başı dönme: dewqeşîyayîş (n), hîreşîyayîş (n)

başı dönmek: dewqa ... şîyene, hîre şîyene, hîrê ... şîyene

Başınız döner. (Dewqa şima şona./Hîrê şima şono.)

Baş üstüne! (Serî ser!)

Baş göz üstüne. (Serî-çiman ser./Sere û çiman ser.)

Başım gözüm üstüne. (Sere û çimanê mi ser.)

başak: sere (n), weşe (n), şane (n)

başak bağlamak: b. başaklanmak

başak düzmek: b. başaklanmak

başak toplamak: b. taraşlamak

başak tutmak: b. başaklanmak

buğday başağı: sereyê xeleyî (n), sereyê genimî (n), weşeyê xeleyî (n), weşeyê genimî (n), şaneyê xeleyî (n)

başakçı: lekatekerdax, -e; leqatçî, -ye; başaxkerdax, -e

başaklanmak: sereyayene, sere girewtene, weşe girewtene

başaklı: sereyin (n), weşeyin (n)

başbakan: serekwezîr, -e

başka: 1)sewbîn, sewbîna 2)bîn, -e 3)cîya, -ye

başka bir: yewna

başkaldırı: serewedaritiş (n), îsyan (n)

başkaldırma: serewedaritiş (n), îsyankerdiş (n)

başkaldırmak: sere wedaritene, îsyan kerdene

Halk başkaldırmış. (Şarî sere wedarito./Şarî sere darito we./Şarî îsyan kerdo.)

başkan: serek, -e

genel başkan: serekê pêroyî (n), sereka pêroyî (m)

başkanlık: serekîye (m)

başkent: paytext (n)

başlama: destpêkerdiş (n)

başlamak: dest pêkerdene

başlangıç: destpêkerdiş (n), destpêk (n), sere (n)

hukuk başlangıcı: destpêkê huqûqî (n)

başlık: b. kûlah

başmak: b. ayakkabî

başmakçı: b. ayakkabıcı

başorakçı: serpale (n), serpala (m), serhoye (n, m), hoybaşî, -ye; hunaz, -e; melekçî, -ye

başorakçılık: serpaleyî (m), serpaletî (m), serhoyîye (m), serhoyênî (m), hoybaşênî (m), hoybaşîtiye (m), hunazî (m), melekçiyî (m)

başörtü-I (kadın için): serepêşe (m), mexmele (m), deyle (m), dolbende (m), leçege (m), çîte (m), çîtike (m), mendîle (m), vala (m), luwa (m), şifone (m), şarpa (m), qemte (m), şama (m), temezî (m), temezîye (m)

başörtü-II (hem kadın hem erkek için): serepêşe (m), puşî (m), puşîye (m), şare (m), şarike (m), kefi (m), kefiye (m), şutike (m)

başörtüsü: b. başörtü

başsağlığı: serweşîye (m), serweşî (m)

Başm sağ olsun. (Sereyê to weş bo./Wa sereyê to weş bo.)

Başınız sağ olsun. (Sereyê şima weş bo./Wa sereyê şima weş bo.)

baştankara: şalûl (n)

batak: batax (n), hezaz (n), heze (m)

batarya: batarya (m)

batı: rojawan (n)

Batı Sahra: Sehraya Rojawanî (m)

Batı Samoa: Samoaya Rojawanî (m)

Batı Trablus: Trablûsê Rojawanî (n)

batırma: ... rakerdiş, ... rokerdiş, ... rocenayîş, ... dekerdiş, ... rowarkerdiş (n)

batırmak: ... ra kerdene, ... ro kerdene, ... ro cenayene, ... de kerdene, ... ro war kerdene

Bıçağı hayvanın karnına batırmış. (1-Kardî meşka heywanî ra/ro kerda. 2-Kardî meşka heywanî ro cenaya. 3-Kardî kerda meşka heywanî de.)

batma-I (güneş, ay vb. için): awanşîyayîş (n), xowraşîyayîş (n)

batma-II (yıldız için): hewnaşîyayîş (n), vîndîbîyayîş (n)

batma-III (sivri şeyin batması): ... raşîyayîş, ... roşîyayîş, ... deşîyayîş, kuwîyayîş (n)

batma-IV (suya, çamura vb. batma): ... roşîyayîş, ... adeqeldîyayîş (n), xerqbîyayîş (n), ... deşîyayîş (n)

batmak-I (güneş, ay vb. için): şîyene awan, xow ra şîyene

Güneş battı. (Roj şî awan./Roj xow ra şî./Tîje xow ra şîye.)

batmak-II (yıldız için): hewn a şîyene, vîndî bîyene

Yıldız battı. (Estare hewn a şî./Estare vîndî bi.)

batmak-III (sivri şeyin batması): ... ra şîyene, ... ro şîyene, ... de şîyene, kuwîyayene

Elime iğne battı. (1-Derzîne destê mi ra/ro şî. 2-Derzîne destê mi de şî. 3-Derzîne kuwê destê mi.)

batmak-IV (suya, çamura vb. batmak): 1)... ro şîyene 2)... a deqeldîyayene 3)xerq bîyene, 4)... de şîyene

Suya battı. (1-Awe ro şî. 2-Aw a deqeldîya. 3-Xerq bi.)

Ayağım kara battı. (Linga mi vewre ro şî./Linga mi vewre de şî.)

batöz: b. harman makinesi

battaniye: betanîya (m)

bavul: bawule (m)

bayağikesir: kesîro sade (n)(mat)

bayat: beytutî, -ye; beyat, -e; kartî, -ye

bayat ekmek: nano kartî (n)

bayatlama: beytutîbîyayîş (n), beyatbîyayîş (n), kartîbîyayîş (n)

bayatlamak: beytutî bîyene, beyat bîyene, kartî bîyene

bayatlatma: beytutîkerdiş (n), beyatkerdiş (n), kartîkerdiş (n)

bayatlatmak: beytutî kerdene, beyat kerdene, kartî kerdene

baygın: xeriqîyaye (n), xeriqîyaya (m), xeriqîyayîye (m); xewirîyaye (n), xewirîyaya (m), xewirîyayîye (m); xoraşîyaye (n), xoraşîyaya (m), xoraşîyayîye (m); xemîyaya (m), xemîyayîye (n)

bayılma: xeriq (n), xeriqîyayîş (n), xewirîyayîş (n), seysereraşîyayîş (n), xoraşîyayîş (n), xemîyayîş (n), bolmîşbîyayîş (n)

bayılmak: xeriqîyayene, xewirîyayene, sey sere ra şîyene, xo ra şîyene, xemîyayene, bolmîş bîyene

bayıltilmiş olan: xeriqnaye (n), xeriqnaya (m), xeriqnayîye (m); xewirnaye (n), xewirnaya (m), xewirnayîye (m); xemîna-ya (m), xemînayîye (n)

bayıltilma: xeriqnayîş (n), xewirnayîş (n), xemînayîş (n)

bayıltilmak: xeriqnayene, xewirnayene, xemînayene

bayındırlık: awanîye (m)

bayındırlık bakanlığı: weza-retê awanîye (n)

Baykan: Hewêl (n)

baykuş: kund (n), bum (n), puyo kor (n)

bayrak: beyraqe (m), ala (m)

bayram: roşan (n), îdî (m), bayrem (n)

Bayramın kutlu olsun. (Roşanê to pîroz/fîraz/bimbarek bo.)

bayt: bayt (n) (TE)

bazen: ge, ge-ge, ge-gane, reyrey

bazen ... bazen 1)ge ... ge ...

Bazen ben gelirim, bazen sen gelirsın. (Ge ez yena ge ti yenî.)

2)ge-ge ... ge-ge ...

Bazen ben gelirim, bazen sen gelirsın. (Ge-ge ez yena ge-ge ti yenî.)

bazı: tayê, hin

bazıları: tayê, tayêne

bazısı: tayê, tayêne

bazlama: 1)b. lavaş 2)b. Gözle-
me

bazuka: bazûka (m)

bebek (insan biçimindeki oyun-
cak): veyveke (m)

beceri: huner (n)

becerikli: jêhatî, -ye; ciraameye
(n), ciraameya (m), ciraameyî-
ye (m)

beden: beden (n), wucud (n),
govde (n)

bedenen çok çalışan (güçlü
olup iyi çalışan): felih, -e; mi-
şag, -e

beddua: zewte (m)

bekar: bêkar, -e

bel-I: 1)mîyane (n), newqe (m),
navkêl (n)

bel ağrısı: dejê mîyaneyî (n),
tîra mîyaneyî (m)

bel kayması: caravejîyayîşê
mîyanî, boçikdekewtîş (n)

şiddetli bel veya sırt ağrısı:
firke (n)

2)awî (m), sperma (m)

beli gelme: reyayîş (n)

beli gelmek: reyayene

bel-II: mere (m), bêlc (m)

belin (bel aracının) üzerine
ayak konan parçası: metirxe
(n), demçe (n), qitirbil (n), ley-
leke (m)

Belçika: Belçîka (m)

belediye: beledîya (m)

belediye başkanı: serekê bele-
dîya (n), sereka beledîya (m)

belediye encümeni: encumenê
beledîya (n)

belgisiz sıfat: sifetê nedîyarîye (n)

belgisiz zamir: zemîrê nedîyarî-
ye (n)

Belgrad: Belgrad (n)

belirtili: dîyar, -e

belirtili isim tamlaması: îza-
feya nameyî ya dîyare

belirtisiz: nedîyar, -e

belirtisiz isim tamlaması: îza-
feya nameyî ya nedîyare

belirtme sıfatı: sifetê dîyarker-
dene (n)

Belize: Belîz (n)

belki: beno ke, belkî

bellek: vîr (n), hiş (n)

Belleğim yok/çok zayıf. (Vîrê
mi çin o.)

**Kendimi bildim bileli Kır-
mancca konuşuyorum.** (Vîro
ke kewt mi ez ha kirmanckî
qalî kena.)

**Yaşlandım, artık eski belle-
ğim kalmamış.** (Ez kokim
biya, hinî hişê mino verên
nêmen-do.)

belli: bellî, -ye; kifş, -e

belli etmek: bellî kerdene, kifş
kerdene

belli olmak: bellî bîyene, kifş
bîyene

**Sınavın sonucu belli olma-
mış.** (Netîceya îmtihanî bellî/
kifş nêbîya.)

Belmopan: Belmopan (n)

belsuyu: awî (m), sperma (m)

ben-I: 1)ez 2)min, mi

ben-II: şanike (m)

ben-III (meyvelerin olgunlaşma
belirtisi): belate (n)

Bengladeş: Bengladeş (n)

Benin: Benîn (n)

bent: bende (m), sikre (n), bēbin (n)

beraber: pîya, pa, reyra, reyde, bi ... ra, bi ... wa, bi ... ya, tede

beraberinde: pa, reyra, reyde, bi ... ra, bi ... wa, bi ... ya

bere (başlık için): bere (m)

berhudar: berxudar

Berhudar ol. (Berxudar be.)

Berhudar olasın. (Berxudar bî/ba/bê.)

beri: nat, nover (n), nohêm (n)

berideki: natên, -e; noverên, -e

beriyê: nata

öte beri: nat-wet, nohet-ohet, nover-wever, nover-bover

ötede beride: nata-weta, nohet-oheta, novera-wevera, novera-bovera

beriki: natên, -e; noverên, -e

Berlin: Berlîn (n)

Bern: Bern (n)

besili: 1) qelew, -e; duzugun, -e; toxlî, -ye 2) (oğlak ve kuzu için) hemlik, -e

besleme: miqatkerdiş (n), qayît-kerdiş (n), miqatebîyayîş (n)

beslemek: miqat kerdene, qayît kerdene, miqate bîyene

Hasan kardeşinin çocuklarını

besliyor. (Hesen gedanê birayê xo miqat keno.)

Besni: Bêsnî

beste: besta (m)

bestekar: bestekar, -e; kompozîtor, -e

beş: panc

beşgen: pancgoşe (n) (mat)

beşik: derguşe (m), bêşige (m)

beşinci: pancin, -e

beşli (tüfek): bêşlî (n)

beyan: beyan (n), vatiş (n)

beyan etme: beyankerdiş (n), dayîşzanayîş (n), vatiş (n)

beyan etmek: beyan kerdene, dayene zanayene, vatene

beyanat: beyanat (n)

beyaz: sipî, -ye; sîs, -e

Beyaz Rusya: Rûsya Sipîye (m)

beygir: bergîr (n)

beyin: mezg (n)

beyit: beyte (m)

başlangıç beyti: beyta destpêkerdişî (m)

son beyit: beyta peyêne (m)

Beyrut: Beyrûd (n)

bez: çît (n), paç (n)

bez parçası: girrêş (n), pot (n), potik (n), kinc (n), paç (n), paçik (m), pol (n)

beyaz renkli bez: kirbas (n), çiftexas (n), hind (n)

bez çeşitleri: awrûpa, belâşû (n), kitano belâş (n), lastkotîn (n), qedik (n), qeremendû (n), capon (n)/campûn (n)

bez veya kumaşın küçük parçası: qilçe (m), qilçeke (m), paçik (n)

bez eşya: çît û çîtare (n)

bulaşık bezi: girrêşê firaqan (m), paçikê firaqan (n), kincê firaqan (n), şal (n), şalê firaqan (n)

çocuk bezi: girrêş (n), girrêşê pitikan (n), girrêşê gedeyan (n), girrêşê qican (n), paçê domanan (n), potê tutan (n), kin-

cê qican (n), şimaliyê eyelan (n)

etek bezi: b. çocuk bezi

bezelye: bezelya (m)

Bhutan: Bûtan (n)

bıçak: kardî (m)

ceviz içini kabuğundan çıkarmak için kullanılan bir

bıçak çeşidi: gozveje (m)

meyve bıçağı: kardîya meyweyî (m), kardîya fêkîyî (m)

ekmek bıçağı: kardîya nanî (m), kardîya kalanî (m)

iki tarafı kesen bıçak: kardîya difeke (m), kardîya alafranga (m)

kabzasız bıçak: şîlf (n)

kesici tarafı testere gibi dişli olan bıçak: kardîya birrekine (m)

küçük bıçak: gilazinge (m), kardîya qije (m)

bıçkı: darbir (n), xizar (n), bıçxe (n)

büyük bıçkı (iki kişi tarafından kullanılan): mişar (n), qet-he (n), xunte (n)

bırakılma: 1) verdîyayîş (n) 2) veradîyayîş (n)

bırakılmak: 1) verdîyayene 2) veradîyayene

bırakma: 1) veradayîş (n) 2) veradayîş (n)

bırakmak: 1) veradayene 2) veradayene

bıyık: zimbêlî (zh)

bızır: zîlik (n), çîlik (n), gilik (n), nîçik (n), nerî (n), surik (n)

biber: îsot (n), bîber (n), bacik (n)

acı biber: îsoto tuj (n), îsoto tun (n), îsoto guzin (n)

biber salçası: awa îsotan (m), awa bacikan (m), salçaya biberan (m), aqîtê bacikan (n)

çarliston biberi: îsoto kulikin (n), îsotê çarlistonî (n)

pul biber: îsoto perik (n)

sivri biber: îsoto derg (n), îsoto tuj (n)

toz biber: îsoto hurdî (n)

biberli: îsotin, -e; bîberin, -e

bibi: b. hala

biçare: bêçare (n), bêçara (m), bêçarîye (m)

biçerdöver: biçere (m)

biçilme: çînîyayîş (n)

biçilmek: çînîyayene, ameyene çînitene

biçilmiş ekin demetini bağlamakta kullanılan ve otsu bitki veya ağaç dalından yapılmış olan bağ: cîm (n), ture (m)

biçki yapmak: b. biçmek -II

biçkici: fesilnayox, -e; birnayox, -e

biçme-I: çînayîş (n)

biçme-II: fesilnayîş (n), birnayîş (n)

biçmek-I: çînayene, çînitene

çömelmeden ve belini doğrultmadan, eğilmiş durumda

ekin biçmekte yarışmak: mîyane ronayene, pêgur antene

biçmek-II: fesilnayene, birnayene

bidon: bîdon (n)

su bidonu: bîdonê awe (n)

bifte: bîfte (n)

bihaber: b. habersiz

bikes: bêkes, -e

bikini: bîkînî (zh)

bildiri: vilaweke (m)

bile: bira

O seni görmedi bile. (Ey bira ti nêdî.)

bileği: çerx (n)

bileği çarkı: çerx (n)

bileğitaşı: sane (n), hesan (n), kerraya seqayî (m), gosre (n)

bilek-I (ayak bileği): xape (m), xapa linge (m); kapçike, kapçika linge (m); çîpîke (m)

bilek çıkıntısı (kemiği): gozeke, gozeka linge (m)

bilek-II (el bileği): xape (m), xapa harmî (m); kapçike, kapçika destî (m); qevda destî (n)

bilek çıkıntısı (kemiği): gozeka destî (m)

bilemek: seqênayene, sawitene, sane kerdene, sane pira kerdene, hesan kerdene, gosre kerdene, çerxî ro dayene, çerx şanayene, çerx kerdene, mesat kerdene, seqa kerdene

diş bilemek: didanî seqênayene

kesici araçları bilemek için kullanılan yağ: çewr (n), sameso (n), soyê saneyî (n)

kesici araçları bilemeye yarayan demirden yapılma araç: mesat (n)

bilen: zanaya (m), zanayîye (m), zanaye (n); zanayox, -e

bilenmek: seqênîyayene, ameyene seqênayene, sawîyayene, ameyene sawitene, sane bîyene, ameyene sane kerdene, sane pira bîyene, hesan bîyene, çerxî ro dîyayene, çerxî ro ginayene, çerx şanîyayene, xart

bîyene, mesat bîyene, seqa bîyene

bileşik: pêrabeste (n), pêrabestîye (m)

bileşik cümle: cumleya pêrabestîye (m)

bileşik fiil: karo pêrabeste (n)

bileşik kelime: çekuya pêrabestîye (m)

bileşik sıfat: sifeto pêrabeste (n)

bileşik sözcük: çekuya pêrabestîye (m)

biletmek: dayene seqênayene, dayene sawitene, dayene sane kerdene, dayene seqa kerdene, dayene hesan kerdene, dayene gosre kerdene, dayene mesat kerdene

bilezik-I: bazin (n), bîlazik (n)

burma bilezik: bazino tadaye (n)

gümüş bilezik: bazino sêmên (n)

hasır bilezik: bazino hesîr (n)

bilezik-II (boru vb. için): morzîne (n)

bilezikli-I: bazinin, -e; bîlazikin, -e

bilezikli-II (boru vb. için): morzîneyi, -e (n)

bilgi: zanayîş (n), elm (n), melumat (n)

Bu sorun hakkında kardeşimin bilgisi çoktur. (Derheqê nê meseleyî de zanayîşê birayê mi zaf o.)

Ondan bilgim ve haberim yok. (Elm û hayîya mi ey ra çin a.)

bilgilendirme: dazanayîş (n)

bilgili: zanaya (m), zanayîye (m), zanaye (n)

bilgin: alim, -e; îlimdar, -e; zan-yar, -e

bilginlik: îlimdarî (m), îlimdarî-ye (m), îlimdarênî (m)

bilgisayar: komputure (m)

bilim: îlim (n), îlm (n)

bilimsel: îlmî, -ye

bilimsellik: îlmîî (m), îlmîyîye (m)

bilirkişi: pispör, -e; ekspert, -e

billahi: billayî

bilme: zanayîş (n)

bilmece: çibenok (n), mertal (n)

bilmek: zanayene

bin: hezar

bina: ban (n)

binanın çatısını kaplamakta kullanılan ince ve kısa ağaç parçaları: martag (n), çirpî (m)
binanın çatısını kaplamakta kullanılan yaprak, sap, ot vb.: kewşe (n)

binanın çatısını taşıması için tavanda yatay olarak kullanılan çok kalın direk: kêran (n), şirîf

binanın çatısını taşıması için tavanda yatay olarak kullanılan kalın direk: maxe (m), pirde (m), çuwe (n), cisir (n)

binanın çatısını taşıması için tavanda yatay olarak dizilen kalm direklerin üzerine dizilen kalas: girşag (n)

Bingöl: Çewlîg (n)

bininci: hezarî, -e

binler: hezarî (mat), hezaran (mat)

bir: 1) yew, -e 2) -ê (sf)

bir iki kez: reyê-di reyî

bir gün: rojê

bir kez: reyê

bir şey: teba (n), tebayêk, tebayê; çîyêk, çîke, çîyê, yew çî 3)-ke (sf)

bir kez: reyke

bir de: nara

Bir de baktım ki ... (Nara mi nîyada ke ...)

bira: bîra (m)

biraz: tenê, biney, tîkê, hebê, hinî, hinîke, piçe, tirşim

birbiri: yewbînî, yewbînan

Biz birbirimizin dostuyuz. (Ma dostê yewbînî me./Ma dostê yewbînan î.)

birbirinin hal hatırını sorma: pêpersayîş (n)

birdenbire: b. aniden

Birecik: Bêrecûg (n)

biri: b. birisi

birinci: yewin, -e

birisi: yew, yewî, yewe; yewer, yewerî, yewere

Birisi gelmiş. (Yew ameyo./Yewer ameyo./Yewe ameya./Yewere ameya.)

Birisi söylemiş. (Yewî vato./Yewerî vato./Yewere vato.)

birkaç: çend

birler: yewî (mat), yewan (mat)

birleşik: yewbîyaye (n), yewbîyayîye (m)

birleşik devletler: dewletê yewbîyayeyî (zh)

Birleşik Arap Emirlikleri: Mîreyîyê Ereban (zh)

birleşme: yewbîyayîş (n)

birleşmek: yewbîyene

birlik: yewîye (m), yewî (m),
yewbîyayîş (n)

birlik olmak: yew bîyene

birlikte: pîya, pa, reyra, reyde, bi
... ra, bi ... wa, bi ... ya, tede

Birmanya: Bîrmanya (m), Bûr-
ma (m)

bisküvi: bîskuvît (n)

Bismil: Bismil (n)

Bissau: Bîssao (n)

Bişkek: Bîşkek (n)

bit: espije (m)

bit yavrusu (yavşak): nute
(m), nutike (m)

bit yumurtası (sirke): rişke (m)

bitirme: qedênayîş (n), xelisna-
yîş (n); peynîardîş (n), peynî-
yardîş (n), peynîpiroardîş (n),
peynîyepiroardîş (n)

bitirmek: qedênayene, xelisna-
yene; peynî ardene, peynîye
ardene; peynî piro ardene, pey-
nîye piro ardene

bitki: nebat (n)

Bitlis: Bidlîs (n)

bitme: qedîyayîş (n), xelisîyayîş
(n), qutbîyayîş (n), peynîya ...
ameyîş, peynîpiroameyîş (n),
peynîyepiroameyîş (n)

bitmek-I: qedîyayene, xelisîya-
yene, qut bîyene, peynîya ...
ameyene, peynî piro ameyene,
peynîye piro ameyene

bitmek-II (bitki vb. için): ruwa-
yene, ameyene

biyoloji: bîyolojî (n)

biz-I: ma

biz-II: direwte (m)

bizon: bîzon (n)

bizzat: bi xo

O bizzat geldi. (O bi xo ame.)

blucin: blûcîn (n)

blucin pantolon: pantolê blû-
cînî (zh), şapikê blûcînî (zh),
şayaxê blûcînî (zh)

bluz: bluz (n)

bodrum: bodrum (n)

Bogota: Bogota (m)

boğa: boxe (n)

boğaz: 1) qirrike (m), gilbe (m),
gule (m), boxaz (n) 2) neqeb
(n), boxaz (n)

boğazlama: serebirnayîş (n), se-
recikerdiş (n)

boğazlamak: sere birnayene, se-
re cikerdene

boğmaca: kuxika sîyaye (m),
xulxutik (n)

bok: 1) gî (n) 2) (çocuk dilinde)
eke (m)

bol: bol, -e

Bolivya: Bolîvya (m)

bomba: bomba (m)

bomba atmak: bomba eştene

bomba koymak: bomba de-
kerdene

bomba patlatmak: bomba teq-
nayene

bombalamak: bomba kerdene

bombalanmak: bomba bîyene

bombardıman: bombarduman

bombardıman edilmek: bom-
barduman bîyene

bombardıman etmek: bom-
barduman kerdene

boncuk: mura (m)

boncuk dizisi: gilareyê murayan (n), gilanga murayan (m), xilerdê murayan (n)
işlenmemiş çok sayıda boncuk dizisinden oluşan bağlam: piskila murayan (m)
işlenmemiş 12 adet boncuk dizisinden oluşan bağlam: gulbaxe (n), gulbaxeyê murayan (n)
küçük boncuk: muraya hurdi/hurdîye (m)
nazar boncuğu: korja (m), muraya nefesî (m), muraya nezerî (m)
bonfile: paştmaç (n), bonfile (n)
bor: bure (n), beyar (n)
bora: vayê dijna (n)
borani: boranî (m)
borç: deyn (n)
borçlar genel hukuku: huqûqê pêroyî yê deynî (n)
borçlar özel hukuku: huqûqê arizî yê deynî (n)
borçlu: deyndar, -e
borçluluk: deyndariye (m)
bornoz: bornoz (n)
boru: borî (m), borîye (m); lulî (m), lulîye (m)
soba borusu: lulîya soba (m), borîya soba (m)
Bosna-Hersek: Bosna-Hersek
bostan: bostan (n)
ev önündeki bahçe veya bostan: keyber (n)
boş: veng, -e; tal, -e; bos, -e
boşalma (cinsel boşalma): reya-yîş (n)
boşalmak (cinsel boşalmak): re-yayene

boşaltmak: tal kerdene, veng kerdene
bot-I (küçük gemi): bote (m)
bot-II: bot (n)
Botswana: Botswana (m)
boy: 1) bejne (m), qame (m)
 2) dergîye (m) (mat)
boy bos: bejn û bale
boya: boyax (n)
boyun: mil (n), vile (n), vîye (n)
boyunbağı: kravate (m)
boyunduruk: nîre (n)
boyunduruk çubuklarını bir-birine bağlayan ip: xenîqe (n), nîrbend (n), şûmîla (m)
boyundurukta bulunan ve öküzün boynuna geçirilip altta bağlanan iki küçük çubuktan her biri: kelame (n)
boyunduruğun öküzün boynuna gelen kısmı: sermil (n), milik (n), palika nîreyî (m)
boza: boza (m)
Bozova: Hewenc (n)
böbrek: velke (m), gurçike (m)
böcek: lulik (n)
börtü böcek: kerm û kêz, mês û mor
böğür (boş böğür): kaleke (m), kîşte (m)
böğürtlen: dirrike (m)
böğürtlen bitkisi: dirrikêre (m)
bölen: pareker (n) (mat)
bölge: mintîqa (m)
özerk bölge: mintîqaya otonome (m)
bölme: parekerdiş (n), teqşîm (n), teqşîmkerdiş (n)

bölme işlemi: kirarîya pareker-dişî (m)

bölmek: pare kerdene, teqşîm kerdene

bölü: parek (n)

Yirmi bölü dört, eşittir beş.

(Vîst parek çar, keno panc.)
(20:4= 5)

bölü işareti: nîşanê parekî (n)

bölü çizgisi: xêza parekî (m)
(mat)

bölüm: 1)qisim (n) 2)pare (m)
(TE, mat), teqşîm (n) (TE)

bölünen: parebîyaye (n)

börek: boreke (m)

börek çeşitleri: keta (m), lola tepsî (m), patîraya firine (m)

böyle: wina, inahawa, no tewir

böylesi: winasî, -ye; inasar, inasarên, -e

böylesi iş: karo winasî, karo inasarên, inasar kar

böylesine: inasarên, -e

Brasilia: Brezîl (n)

Bratislava: Bratislava (m)

Brazzaville: Brazzaville (m)

Brezilya: Brezîlya (m)

briket: pîrîket (n)

bronşit: bronşî (n)

Brüksel: Bruksel (n)

bu -I (z): no (n), na (m)

budur: no yo, na ya

buna: ney (n), naye (m)

bunu: ney (n), naye (m)

bu -II (s): 1)no (n), na (m)

Bu oğlan söylüyor. (No lajek vano.)

Bu kız söylüyor. (Na kêneke vana.)

bu tür: no tewir

2)nê (n), na (m)

Bu oğlan söyledi. (Nê lajekî va.)

Bu oğlana söyle. (Nê lajekî ra vaje.)

Bu kıza söyle. (Na kêneke ra vaje.)

bu defa: b. bu kez

bu kadar: hende

bu kere: b. bu kez

bu kez: 1-na rey

İki kez sen gittin, bu kez de ben gidiyorum. (Di reyî ti şîy, na rey zî ez şona.)

bu taraf o taraf: nat-wet, nat û wet, nohet-ohet, nover-wever, nover-bover, nohêm-ohêm

bu tarafta o tarafta: nata-weta, noheta-oheta, novera-wevera, novera-bovera

bu yaka karşı yaka: nover-wever, nover-bover, nohêm-ohêm

2-nara

Bu kez (şimdi de) ben gitmesini istiyordum o gitmiyordu. (De nara mi waştinî ke şêro o nêşînî.)

bu -III: 1)em- (pr)

bu gece: emşo

bu yıl: emser

2)ew- (pr)

bugün: ewro

bucak: nahîye (m)

budak: qît (n), qîtik (n)

budamak: 1)(ağaç için) terişnaye, roternaye, ropiziknaye, çirpnaye, aj kerdene,

gil kerdene, pej kerdene 2)(bağ için) riçik kerdene
Budapeşte: Bûdapeşt (n)
Buenos Aires: Buenos Aîres (n)
bugün: ewro
bugünkü: ewroyên, -e
buğday: genim (n), xele (n)
buğday kabuğu: siwe (n)
buğu: bux (n)
buğulu: buxin (n)
buhar: buxar (n)
buharlı: buxarin, -e
Bujumbura: Bujumbura (m)
bukalemun: bukalemûn, -e
bulamaç-I (sulu, cıvık hamur):
malêze (m), herîre (m), pilole (m)
“Siudê kesî [ke] çin bi, dîndanê kesî pilol di şikîyênê.”
(vateyê verênan) (Şanssız kişinin dişleri bulamaç yerken [bile] kırılır.) (atasözü)
su ve undan yapılan, içine yağ ve pekmez katılarak da yenebilen bulamaç: pişrûge (m)
bulamaç-II (cıvık hamur tatlısı):
cimlî (m), helîsa (m), pilola sûre (m), esîre (m), herîre (m)
bulanık: lêl, -e
Bulanık: Kop (n)
bulaşıcı hastalık: jan (n)
bulaşıcı hastalığa yakalanmak: jan vetene, jan dekewtene
bulaşık: firaqê nêşuteyî (zh), qabê nêşuteyî (zh)
bulaşık makinesi: makînaya firaqan (m)
bulaşık sepeti: sela firaqan (m)
bulaşık suyu: firaqşû (m)
Bulgaristan: Bûlgarîstan (n)

bulgur: belxur (n), savar (n)
bulgur ekmeği (bulgurdan yapılan ekmek): nanê belxurî (n)
bulgur ve yarma gibi yemeklik tahıl ürünlerinin genel adı: germawî (m)
ince bulgur: hûrdanik (n), mîyandar (n), mîyangil (n), mîyançî (n), belxuro hurdî (n), çîg (n)
çok ince bulgur: pilik (n), hûrik (n), binbelxur (n), hurdîyê belxurî (n), hûrikê belxurî (n), simîrî (m)
ince bulgurdan yapılan bir yemek: simîrî (m)
yenmekte veya bulgur yapmakta kullanılan kaynatılmış buğday: hebikî (zh), hedikî (zh), danî (zh)
bulut: hewr (n)
kara bulut: hewro sîya (n), hewro tarî (n)
bulut kümesi: tilpê hewrî (n)
bulutlu: hewrin (n), hewra (n)
bulutluluk: hewrayî (m), hewrinîye (m)
bulutsuz: bêhewr (n)
bulutsuz hava: paka (n), sayî (m)
bumbar: bumbar (n), roqileyê dekerdeyî (zh), sucuxê dekerdeyî (zh)
içine pirinç, bulgur vb. doldurulan işkembenin dikilip pişirilmesiyle yapılan yemek: kîpebumbar (n)
bunca: hende
Ez hende ser o vinderta, reyna zî keda mi veng ra şî.

(Üzerinde bunca durdum, yine de emeğim boşa gitti.)

bunlar -I (z): 1)nînan (zh) 2)nê (zh)

bunları: nînan (zh)

bunlar -II (s): nê (zh)

Bu oğlanlar söylüyorlar. (Nê lajekî vanê.)

Bu kızlar söylüyorlar. (Nê kênêkî vanê.)

bunlara: nê ... ra

Bu oğlanlara söyle. (Nê lajekî ra vaje.)

Bu kızlara söyle. (Nê kênêkan ra vaje.)

bura: tîya, noca

burası: tîya, noca

burçak: kişne (m)

burgaç: girawe (m), şîpe (m)

burgu: burxî (n)

burjuva: burjuwa, -ye

burjuva sınıfı: sinifa burjuwayan (m), burjuwazî (n)

burjuvazi: burjuwazî (n)

Burkina Faso: Bûrkîna Faso (Volta)

burkulma (el, ayak vb. için): nefir (n), nefirîyayîş (n); tadîyayîş (n); tareciverdîyayîş (n), tare ... verdîyayîş (n)

ayak burkulması: nefirîyayîşê linge, tadîyayîşê linge, tarelingeverdîyayîş (n)

el burkulması: nefirîyayîşê destî, tadîyayîşê destî, taredes-tîverdîyayîş (n)

burkulmak (el, ayak vb. için): nefirîyayene, tadîyayene, tare

ci verdîyayene, tare ... verdîyayene

Ayağım burkuldu. (Linga mi tadîyay/tadîyê.)

Onun ayağı burkuldu. (Ta verdîya re linga aye.)

Senin ayağın burkulur. (Ta verdîno re linga to.)

burma: tadayîş (n)

burma (burulup kurutulan ot demeti): patîle (m), rêşî (m)

otuz tane (burma ot için): berde (m)

burmak: tadayene

burun: pirnike (m), zincî (m), kepuge (m), vinî (m)

burun deliği: firne (m), firnike (m), qula pirnike (m), qula vinî (m), qula zincî (m)

Burundi: Burundî (m)

buruşmak: qirmîçîyayene, qirmîçîkîyayene

buruşturmak: qirmîçnayene

buruşuk: qirmîçîyaya (m), qirmîçîyayîye (m), qirmîçîyaye (n), qirmîçik, -e

but: hête (m), bite (m)

buz: qeşa (n), cemed (n)

buz bağlamak: qeşa girê dayene, qeşa bestene, cemed girê dayene, cemed bestene

buz sarkıntısı: zîpîke (m), çemçilik (n)

buzacağı (inek yavrusu): golik, -e; guk, -e

bir yılını doldurmuş olan

buzacağı: parone

buzacağı (manda yavrusu): koc, -e

buzdağı: koyê cemedî (n), ays-berg (n)

buzdolabı: dolaba qeşayî (m), dolaba cemedî (m)

büfe: bufa (m)

büget: sikre (n), sikreyê awe (n), îskele (n)

bükme: tadayîş (n)

bükmek: tadayene

Bükreş: Bükarest (n)

bükünlü: ante (n), antiye (m)

bükünlü ad: nameyo ante (n)

bükünlü dişil isim: nameyo anteyo makî (n)

bükünlü eril isim: nameyo anteyo nêrî (n)

bükünlü isim: nameyo ante (n)

bülbül: bilbil (n)

bürokrasi: burokrasî (n)

bürokrat: burokrat, -e

bütçe: butçe (m)

bütün: pêro, heme, tède, top

büyük: 1)gird, -e; girs, -e;xişn, -e

büyük harf: herfa girde (m)

2)(yaşça veya manevi olarak büyük) pîl, -e

büyük küçük (herkes): pîl û qij, pîl û şenik

büyükana: b. büyükanne

büyükanne: b. nine

büyükbaba: b. dede

büyükbaş: dewar, -e

büyüklik: 1)girdîye (m), girsîye (m), xişnîye (m) 2)pîliye (m)

büyütmek: 1)gird kerdene, girs kerdene, xişn kerdene 2)pîl kerdene

büzgü: şel (n)

C

Caqliari: Kayleri

Cakarta: Jakarta (m)

cam: cam (n)

camız: b. **manda**

camî: camî (n)

can: gan (n), can (n)

can çekişen: gankêş, -e; can-kêş, -e

can çekişme: gankêşîye (m), cankêşîye (m), gankêşî (m), cankêşî (m), gankêşênî (m); gankêşdebîyayîş (n), cankêşdebîyayîş (n), ganîverdebîyayîş (n), ganîverdebîyayîş (n), ganîverdebîyayîş (n), ganîverdebîyayîş (n), giraneyîverdebîyayîş (n), ruhîverdebîyayîş (n), sekerateverdebîyayîş (n), sekerateverdebîyayîş (n), sekerate (m)

can çekişmek: gankêş de bîyene, cankêş de bîyene, ganî ver de bîyene, ganî ver o bîyene, ganan ver de bîyene, gangêrî ver de bîyene, giraneyî ver de bîyene, ruhî ver de bîyene, sekerate ver de bîyene, sekerate de bîyene

cam çekmek: b. **canı istemek**

canı istemek: zerrî ... şîyene, madeyê ... şîyene, zerrî ... per-rayene, zerrî waştene, zerrî bijîyayene ..., canê waştene, madeyê waştene
Canım üzüm istiyor. (Zerrîya mi şîna engure./Zerrîya mi engure şîna.)

Canım nar istedi. (Zerrîya mi perray henare.)

canavar: cinawir, -e; ganawir, -e

Canberra: Kanberra (m)

canlı: ganî, -ye; weş, -e; candar, -e; cande (n), canda (m)

cansız: bêgan, -e; bêcan, -e

Caracas: Karakas (n)

Cayenne: Kayen (n)

CD: CD (m)

cebir: cebîr (n) (mat)

Cebraill: Cebraîl (n)

cehennem: cehenem (n)

ceket: 1)çakêt (n), şak (n), setre (n), çoxe (n), kurtik (n) 2)şapik (n) (yünden örülme, boyu ve kolları kısa ceket) 3)(kadın için) qol (n), qolik (n)

ceket ve şalvar: çakêt û şelwarî, şak û şelwarî, şal û şapikî
ceket kolu: astîyê çakêtî/şakî/ setreyî (n)
celp: celb (n)
celp etmek: celb kerdene
celpname: celbname (n)
celse: roniştîş (n)
cemaat: cemat (n)
cemse: cemse (m)
cenk: ceng (n)
cennet: behîşt (n), cenet (n)
cep: cêbe (m), tûnike (m)
cep telefonu: telefonê destan (n)
cephane: cebîlxane (n)
cepken: qezekî (n)
cerahat: b. irin
cerahatli: b. irinli
cerahatlenmek: b. irin toplamak
cereyan: cereyan (n)
cetvel: cetwel (n)
cevap: cewab (n)
ceviz: 1)goze (m) 2)(sert kabu-
 guyla birlikte ceviz) kakile (m)
bütün halindeki ceviz içi: ka-
 kile (m)
ceviz ağacı: gozêre (m)
ceylan: xezal, -e; ask, -e
Ceylanpmar: Serê Kanîyê (n)
ceza: ceza (m)
ceza mahkemesi: dadgeha ce-
 za (m), mehkemeya ceza (m)
ceza usul hukuku: huqûqê
 ûsulê ceza (n)
cezaevi: hepisxane (n)
cezai ehliyet: ehliyetê cezawer-
 dişî (n)
Cezayir: Cezayîr (n)
cezve: cezwe (n)

cımbız: mûçîne (m), qisqance
 (m), cimbize (m)
cıngıl: b. çingıl
cıvata: cîvata (m)
cıvık: lêzikin, -e; awin, -e
Cibuti: Cîbûtî
cicim: cacim (n)
ciğer: cîgere (m) (b. akciğer, ka-
 raciğer)
cihet: het (n), cîhet (n)
cilt: cîld (n)
cimri: çimteng, -e; pexîl, -e
cimrilik: çimtengî (m), çimten-
 gîye (m); pexîlî (m), pexîliye
 (m); pexîlênî (m)
cimrilik etmek: çimtengî ker-
 dene, çimtengîye kerdene; pe-
 xîlî kerdene, pexîliye kerdene
cin-I: cine (m)
cin-II: cîn (n)
cins: cins (n)
cins ad: nameyo cins (n)
cins isim: nameyo cins (n)
cinsel boşalma: reyayîş (n)
çip: cîpe (m)
cıvcıv: çêlik, -e; lîçik e; leyîr, -e
coğrafya: cografya (m)
cuma: îne (n), cume (n)
cumartesi: şeme (n), paşêne (n),
 sift (n)
cumhurbaşkanı: serekkomar, -e
cumhurbaşkanlığı: serekkoma-
 riye (m)
cumhuriyet: komare (m)
cumhuriyetçi: komarperwer, -e;
 komarwaz, -e
cübbe: cube (n)
cücük (soğan cücüğü): zîlikê pî-
 yazî (n)

cümle: cumle (m)

cümlenin yapısı: awankerdişê
cumle

cüzam: xûnav (n), gureyo pîl (n)

cüzdan (para cüzdanı): cizdan
(n), qewlix (n), teke (m)

nüfus cüzdanı: cizdanê nufu-
sî (n)

cüzzam: b. cüzam

Ç

çabuk: leze (m), çapik
çabukluk: lezîye (m), çapikîye (m)

Çad: Çad

çadır: çadire (m), xeyme (m), xivête (m), kone (m)

çağ: 1) b. zaman 2) dewr (n) 3) çax (n)

çağırma: vengdayîş (n)

çağırmak: veng dayene

çağla: firinge (m), ceqla (m)

badem çağlası: firinga vame (m)

çağlayan: çirr (n), çirtan (n)

çağrı: vengdayîş (n)

çakal: çeql, -e

çakır: kardî (m), gilazinge (m)

çakıl: xîç (n), zigar (n), boxar (n), çaxil (n)

çakıllı: xîçin, -e; zigarin -e; boxarin, -e; çaxilin, -e

çakıllık: xîçelek (n)

çakmak-I: adirge (n), çeqlmaq (n)

çakmak-II: adire (n) (latînkî de "impetigo")

çakşır: şalî (zh)

çalı: leme (m), leye (m), heje (m), hejike (m)

çalı çırpı: çarî (zh), hejikî (zh), çulî (zh), çulikî (zh), çalî-çirpî (zh), qırçûqale (m), gijûgale

(m), birr (n), birrî (zh), birrekî (zh), xirikî (zh)

çalı parçası (küçük ağaç parçası): çule (m), çulik (n), birre (m), birreke (m), percîne (m), qîş (n), qîşik (n), şîl (n)

çalı veya dal parçası (kesilmiş ve yapraksız): çare (m), heje (m), hejike (m)

çalıcık: lemeke (m)

çalışkan: xebatker, -e; şîrtîqer, -e

çalışma: 1) xebate (m) 2) xebitîyayîş (n), gureyayîş (n), karkerdiş (n), şuxulîyayîş (n)

çalışma bakanlığı: wezaretê karî (n)

çalışmak: xebitîyayene, gureyayene, kar kerdene, şuxulîyayene

çalışmak istememek: (mecazî) kelame tadayene

çalıştırmak: xebitnayîş (n), gurenayîş (n), şuxulnayîş (n)

çalıştırmak: 1) xebitnayene, 2) gurenayene, 3) şuxulnayene

çalkalama: taçarnayîş (n), çelq-nayîş (n)

(dışarıya dökmeksizin) **çalkalama**: çelqiznayış (n)
çalkalamak-I: taçarnayene, çelqnayene
 (dışarı dökmeksizin) **çalkalamak**: çelqiznayene
çalkalamak-II: b. **kalburlamak**
çalkalanma: ameyîştacarnayîş (n), ameyîşçelqnayîş (n)
 (dışarıya dökmeksizin) **çalkalanma**: çelqizîyayîş (n)
çalkalanmak-I: ameyene taçarnayene, ameyene çelqnayene
çalkalanmış olan: taçarnaya (m), taçarnayîye (m), taçarnaye (n)
 (dışarı dökmeksizin) **çalkalanmak**: çelqizîyayene
çalkalanmak-II: b. **kalburlanmak**
çalma-I (zil vs.): cinitiş (n), cenayîş (n), pirodayîş (n)
çalma-II (koyu pekmez): çalma (m), helawa huşke (m), aqît (n)
çalmak (zil vs.): cinitene, cenayene, piro dayene
çamaşır: kincnêşuta (m), cilnêşuta (m), çamaşır (n)
çamaşır günü: roja kincan (m), roja cilan (m), roja çinayan (m), roja pirênan (m)
çamaşır leğeni: leganê kincan (n), leganê cilan (n)
çamaşır makinesi: makînaya kincşutişî (m), makînaya cilşutişî (m)
çamaşır sepeti: sela kincan (n), sela cilan (m)

çamaşır yıkama ve yıkanma zamanı: şûy (n), robar (n), dilavî (n)
çamur: çamure (m), lince (m)
civik çamur: linc û lêze (m)
çamurlu: çamurin, -e
çamurlu yer: çol (n)
çanak anten: tewqe (m), tewqa satelîti (m), çanaq (n)
çanta: çente (n)
el çantası: çenteyê destan (n)
kol çantası: çenteyê polî (n)
küçük çanta: çentik (n)
sırt çantası: çenteyê piştî (n)
çap: çape (m) (mat)
çapa: kulbe (n), yewfek (n), eşfe (n), binkol (n), tevrik (n)
çapak: pilîşk (n), şilor (n), zîç (n), lîç (n)
çapaklanmak: pilîşk girewtene, şilor girewtene, şilor dayene
 zîç kerdene, lîç kerdene
çapalamak: kulbe kerdene
çaput: girrêş (n), pot (n), potik (n), paçik (n), kort (n), kinc (n), pînik (n), qilçik (n), çaput (n)
çare: çare (n)
çaresiz: bêçare (n), bêçara (m), bêçarîye (m)
çarık: çarix (n)
çarık bağı: bendê çarixî (n), arozî (m), şimûndî (m)
çarık burnu: pîrnosê çarixî (n), pozikê çarixî (n), tujikê çarixî (n), zumburê çarixî (n)
çark: çerx (n)
çarpan: reykişer (n) (mat)
çarpi: reykiş (n) (mat)
çarpi işareti: nîşanê reykiş (n)

çarpılan: reykîbîyaye (n) (mat)
çarpım: reykîye (m) (mat)
çarpım tablosu: tabloyê reykîye (n) (mat)
çarpışma: 1)pêroginayîş (n) 2)pêrodayîş (n)
çarpışmak: 1)pêro ginayene 2)pêro dayene
çarpma: reykîkerdiş (n) (mat)
çarpma işareti: nîşanê reykî (n) (mat)
İki kere iki dört eder. (Di rey di, keno çar.) (2x2= 4)
çarpmak: reykî kerdene (mat)
çarşaf: çarşefe (m), çale (m), şale (m)
yatak çarşafı: çarşefa doşekî (m)
çarşamba: çarşeme (n)
çarşı: sûke (m)
Çat: Çat (n)
çatal: çetale (m)
çatı: serban (n), çatî (n)
çatı katı: qatê serbanî (n), tebeqê serbanî (n)
çatışma: 1)pêrodayîş (n) 2)pêkewtiş (n), têkewtiş (n), yewbînîkewtiş (n)
çatışmak: 1)pêro dayene 2)pêkewtene, têkewtene, yewbînîkewtene
çatki: qundax (n), çatme (n)
çatki bağlamak: qundax bestene, çatme bestene
çatki çatmak: b. çatki bağlamak
çatlama-I (deri vb. için): terikîyayîş (n), şeqîyayîş (n), qelişîyayîş (n), raqilaşîyayîş (n), qeşîrîyayîş (n), fetiqîyayîş (n)

çatlama-II (kemik vb. için): derizîyayîş (n), teriqîyayîş (n)
çatlama-III (ölme): bacîyayîş (n), rabacîyayîş (n)
çatlamak-I (deri vb. için): terikîyayene, şeqîyayene, qelişîyene, raqilaşîyene, qeşîrîyayene, fetiqîyayene
çatlamak-II (kemik vb. için): derizîyayene, teriqîyayene
çatlamak-III (ölmek): bacîyayene, rabacîyayene
çatlatma (kemik vb. için): deriznayîş (n), teriqnayîş (n)
çatlatmak-I (deri vb. için): teriknayene, şeqnayene, qelişnayene, raqilaşnayene, qeşîrnayene, fetiqnayene
çatlatmak-II (kemik vb. için): deriznayene, teriqnayene
çatlatmak-III (ölmesine neden olmak): bacnayene, rabacnayene
çatma: b. başörtüsü
çavdar: şilêl (n), çewder (n)
çavlan: çirr (n), çirtan (n)
çay-I: çay (m)
çay bardağı: bardaxa çay (m), şuşeyê çay (n)
çay kaşığı: koçika çay (m)
çay-II: lay (m), çem (n)
kuruyan çay: laya ziwaye (m)
çaydanlık: çaydane (m)
çayevi: çayxane (n)
çayhane: çayxane (n)
çayır: merge (m), çere (n)
Çayırhı: Mose
çayırılık: merguze (n)
çebiç: tuşk, -e; tiştîrî (n), gîsk (n)

Çeçenistan: Çeçenîstan (n)

çek: çek (n)

Çek Cumhuriyeti: Çekîstan (n)

çেকেcek: kerate (n), çeкеcax (n)

çekel (üvendirenin ucundaki yas-sı demir):lewde (n), pistîya mi-sasî (m)

çekememezlik: b. çekemezlik

çekemezlik: çimesîyayî (m), çimesîyayîye (m), çimbarnêbîyayeyî (m), çimbarnêbîyayeyîye (m), çimbarnêbîyayeyênî (m), çimetengî (m), çimetengîye (m), çimetengênî (m), hesûdî (m), hesûdîye (m), mûzirî (m), mûzirîye (m), mûdîyî (m), pexîlî (m), pexîlîye (m)

çekememek: çimesîyayî kerdene, çimesîyayîye kerdene, çim bar nêbîyene, çimê ... bar nêbîyene; çim bar nêdayene, çimê ... bar nêdayene, çimê ... teng bîyene, çimetengî kerdene, çimetengîye kerdene, çimetengênî kerdene, hesûdîyayene, hesûdî kerdene, hesûdîye kerdene, mûzirî kerdene, mûzirîye kerdene, mûdîyî kerdene, pexîlî kerdene, pexîlîye kerdene, qehirîyayene, ... ra qehirîyayene, teqayene, ... ra teqayene, baxizîyayene, celîyayene, ... ra celîyayene

Felat Korja'yı çekemiyor. (Felat Korja ra celîyêno.)

çekiç: çakuç (n), çakut (n)

çekilmek: ancîyayene

yerin altından çekip çıkarılmak: werancîyayene

çekim: antiş (n)

çekirdek: dendike (m), bezra (m)

çekirge: kulî (n), mele (n), peq-peqok (n), çekçeko (n)

çekmek: antene

çekip gitme: radayîş (n), ragê-rayîş (n)

çekip gitmek: radayene, ragê-rayene

"Hela day, mi serey xwi girot û ez ragêraynî

Hela day, ez dew ra vecîyaynî" (Deyîra Gidîyan)

yerin altından çekip çıkarmak: werantene

çekü: çîte (m), çîtike (m)

çekül: b. şakul

çelgi: şutike (m)

çelik (kısa değnek veya dal):çel (n), çulik (n), çemçe (n), çemçik (n)

Çelikhan: Çêlikan (n)

çelmik: qisle (n), qislik (n), xiz (n), zingire (n)

çeltik: çeltug (n)

çember: çember (n)

Çemişgezek: Çemişgezek (n)

çene: çene (n)

alt çene: çeneyo binên (n)

üst çene: çeneyo serên (n)

çengel: çengal (n)

ot - burma işinde kullanılan bir çeşit çengel: qîçik (n), çengal (n)

çengellemek: çengal kerdene, çengal tavistene, çengal piro kerdene

Kapıyı çengelle! (Berî çengal bike! / Çengalê berî taffine! / Çengalê berî piro ke!)

çengelli: çengalin, -e

çengelliğne: firkete (m)

çepçevre: b. çepeçevre

çepeçevre: çarqımı (n), çarkenar (n)

çeper: b. çit

çeper kapısı: b. çit kapısı

çepiç: tuşk, -e; tiştîrî (n), gîsk (n)

çerçeve: çarçewa (m)

çerçöp: qırşûqale (m), qırş-qale (m), çop-çelax (n)

Çermik: Çêrmûge (m)

çeşit: 1) bêj (n), çeşît (n) 2) hawa (n)

çeşitkenar üçgen: hîrêgoşeyo çeşitkenar (n)

çeşme: hênî (n)

boru ve oluk gibi şeylerden veya yüksekçe bir yerden akan çeşme: çirre (m)

çeviren (tercüme eden): tadayox, -e; çarnayox, -e; tercumekerdox, -e

çeviri: çarnaye (n); çarnaya (m), çarnayîye (m); tadaye (n); tadaya (m), tadayîye (m); tercume (n, m)

çevirme-I: agêrnayîş (n), açarnayîş (n), gêrnayîş (n), çarnayîş (n), tadayîş (n), çerixnayîş (n), dêmdayîş (n), qelibnayîş (n), fetilnayîş (n)

çevirme-II (tercüme etme): çarnayîş (n), tadayîş (n), tercumekerdîş (n)

çevirmek-I: agêrnayene, açarnayene, gêrnayene, çarnayene, tadayene, çerixnayene, dêmdayene, qelibnayene, fetilnayene

çevirmek-II (tercüme etmek): çarnayene, tadayene, tercume kerdene

çevre: dorûver (n), derûdor (n), dorme (n), derûdorme (n), çorşme (n), norî-orî

çevre bakanlığı: wezaretê dorûverî (n), wezaretê dormeyî (n)

çevrimdîş: girênêdaye (n) (TE)

çevrimiçi: girêdaye (n) (TE)

çeyiz: cêz (n)

çiban: sûrbine (m), kunêre (m), kergane (m), kule (m)

çiğ: aşîr (n), vewrêş (n)

çıkan: vejîyaye (n) (mat)

çıkarılan: vete (n) (mat)

çıkarılmak: ameyene vetene

çıkarma: vetiş (n) (mat)

çıkarma işareti: nîşanê kêmekî (n) (mat)

Ondan sekiz çıkarsa iki kalır. (Des ra heşt vejîyo, maneno di.) (10-8= 2)

çıkarmak: vetene

çıkık: 1) caravejîyaye (n), caravejîyaya (m), caravejîyayîye (m) 2) reyaye (n), reyaya (m), reayîye (m)

çıkma-I: vejîyayîş (n)

çıkma-II (kol, ayak vb. için): caravejîyayîş (n), reayîş (n)

çıkma-I: vejîyayene

çıkma-II (kol, ayak vb. için): cara vejîyayene, reayene

çıldirmek: b. delirmek

Çınar: Çinar (n)

çingül (salkım parçası, küçük salkım): qanqile (n), zanqile (n),

cingil (n), cirtim (n), tilm (n),
tilmik (n)

çıplak: rut, -e; zit, -e; bana (m),
bane (n), viran, -e; tazî, -ye;
çulf, -e; çîplax, -e

çıra: çila (m)

çiranın konduğu yer: çilada-
ne (m)

çırçıplak: b. çırılçıplak

çırılçıplak: rutûrepal, -e; rut-re-
pal, -e; zit-bulit, -e; zilut, -e;
bane û banqilîz, -e; zit-bana
(m), zit-bane (n); vitûviran, -e;
çîp-çîplax, -e

çırpı: qırçe (m), qırçike (m), qur-
çine (m), peje (m), pejike (m),
çirpî (m), xirik (n)

çitçit: çitpite (m), çirtike (m)

çiçek: vile (m), vilike (m), çiçege (m)

çiçek (hastalığı): awleyî (zh)

çiçek çıkarmak: awleyî vetene

**çiçek gibi hastalıklardan son-
ra yüzde kalan yara izi:** derne (n)

çiçekbozuğu: awleyin, -e; derne-
yin, -e

çift: 1)çute (m) 2)cita (m) 3)cite
(m) 4)zewnce (m) 5)cinî û
mêrde, cinî-mêrde

bir çift ayakkabı: yew citaya
solan

çift en: diver (n)

çift en kumaş: qumaşo diver
(n), fasuno diver (n)

çift sayı (2, 4, 6...): çuthûmare (m)

**çift sürme veya döven sürme
esnasında öküzün yürümek
istememesi:** kelametadayîş (n)

çift sürmek: cite kerdene

çift zamanı: wextê cite (n)

**sonbaharda erken sürülen
çift:** çirpoz (n), xubar (n), xi-
rok (n)

sonbaharda geç sürülen çift:
cemednaye (n)

sonbaharda sürülen çift: pa-
yîze (n)

tek ve çift: tek û çut (mat), zewnc
û fert; zewnc û tek

çiftçi: citkar, -e; cityer, -e

**bir çiftçinin bir çift öküzle
bir günde sürebileceği arazi:**
cityer (n)

çiftçilik: citkarîye (m), citkarî
(m); cityerîye (m), cityerî (m)

çiftlik: çewlîg (n)

çiçe: kakila goze (m), dendika
goze (m); dendika vame (m)

çiğköfte: çîgkuftê (n), çîg (n)

çiğneme: cutiş (n), cawitiş (n)

çiğnemek: cutene, cawitene

çikolata: çîkolata (m)

çikolatalı: çîkolatayin, -e

çile (iplik vb. çilesi): gaje (m),
fitîle (m), maşla (m)

çilek: çîlege (m)

çilek bitkisi: çîlegêre (m)

çim: çîm (n), çere (n)

çimen: çere (n), çayîr (n), çere-
puz (n)

çimenlik: merguze (n)

Çin: Çîn (n)

çir (kurutulmuş kayısı): çîre (m),
eşbabî (m), basmecîye (m),
basmecî (m), tole (m), mişmişa
huşkkerda (m), mişmişa huşk-
kerdîye (m)

çiriş: şîrêz (n)

çirişotu: gulike (m), hêluge (m)

çirkin: bexûd, -e; qefçil, -e; pîs, -e;
bêrûçik, -e

çisinti: rişîş (n)

çiş: mîze (m)

çit-I: perçîn (n), çeper (n)

çit kapısı: çarber (n), caxe (m),
berge (n), berenge (n), şerte (n),
bestike (m), neqeb (n)

çit-II (başörtü): çîte (m), çîtike
(m)

çitar: b. çitari

çitari: çitare (n)

çitlembik: qizbane (m)

çitlembik ağacı: qizbanêre (m),
vinişkêre (m)

çivi: mix (n), bismar (n)

çivi çakmak: mix kutene, mix
... de kutene, mix kuwayene,
mix ... de kuwayene, mix pira
kuwayene, mix ... ro dayene,
mix ... ro kuwayene, bismar
kutene, bismar ... de kutene,
bismar kuwayene, bismar ... de
kuwayene, bismar ... ro dayene

çivilemek: mix kerdene, bismar
kerdene

çiy: awî (m)

çiy düşmek: awî kewtene

çizgi: xêze (m), xete (m)

bölü çizgisi: xêza parekî (m)
(mat)

çizi: 1)b. **çizgi** 2)(saban ya da
pulluğun açtığı iz) xete (m),
xeta cite (m), hagose (m)

çizme: cizme (n)

çoban: şiwane (n), şiwana (m),
şiwaniye (m)

buzagı çobanı: golikwan, -e

buzagı çobanlığı: golikwanîye
(m), golikwanî (m)

kuzu çobanı: verekwan, -e;
selxvan, -e

oğlak çobanı: bizêkwan, -e;
selxvan, -e

çobanlık: şiwaneyîye (m), şiwane-
neyî (m), şiwaneî (m)

kuzu çobanlığı: verekwanîye
(m) verekwanî (m), selxvanîye
(m), selxvanî (m)

oğlak çobanlığı: bizêkwanîye
(m), bizêkwanî (m), selxvanîye
(m), selxvanî (m)

çocuk: gede (n), geda (m); zak
(n), zaka (m); leyîr, -e; doman,
-e; qeçek, -e; qic, -e; put, -e;
tut, -e; lorik, -e; eyel, -e; min-
dal, -e

ailede ilk çocuk: gilçije (n),
gilçija (m); nuxrî (n), pîzeyo
verên (n)

ailede son çocuk: qulpê peyî
(n), (mecazî) efara (m)

çocuğu olmayan: ocaxkor, -e

çoğul: zafhûmar, -e

çoğul ad: nameyo zafhûmar (n)

çoğul isim: nameyo zafhûmar (n)

çoğunluk: zafane, zafêriye, vêşa-
ne, bolkî

çok: zaf, -e; bol, -e; zîyade, ge-
lek, xeylê, vêşî

çok fazla: derya, gumra, bola-
ge, keremate, hekmete, dinya
Homayî

çoktan: rewna, rew ra

çoktan beri: rewna, rew ra

en çok: tewr zaf, tewr bol, tewr
zîyade, tewr vêşî

çokgen: zafkenar (n)

çopra (balık kılçığı): dasî (n),
dasîyê masî (n), dasok (n),
telîyê masî (n), caxe (m)

çopur: awleyin, -e; derneyin, -e

çorak: şorax (n)

çorap: gore (n), gewre (n), kurik
(n), punc (n), puç (n)

çorap bağı: 1)(yün veya kıldan
yapılma) arozî (m), şimûndî
(m) 2)bendê gewreyan/kuri-
kan/puncan/puçan (n), layê
gewreyan/kurikan/puncan/pu-
çan (n)

külotlu çorap: tumangewreyî
(zh)

naylon çorap: cangewre (n),
gewreyo/kuriko/punco/puço
naylonên (n)

çorba (tahıldan yapılan çorba ve-
ya yemek): germî (m), şorba
(m), şorbike (m)

mercimek çorbası: mişewşî (m)

çökelek: toraqin (n), tantûr (n)

çökelekli: toraqin, -e

çöl: çol (n)

çömlek: dêze (m), dêzike (m)

büyük çömlek: zape (m), qer-
xine (m)

çöp: 1)qırş (n), qırşik (n), dasik
(n), zelik (n) 2)çop (n)

çöp kutusu: qutîya çopî (m)

çörek: çorege (m), kilînca (m)

bir çeşit çörek: keta (m)

çörten: çirre (m), çiraneke (m)

çözme (sorun vb. için): çareker-
diş (n), helkerdiş (n)

çözmek (sorun vb. için): çare
kerdene, hel kerdene

çözüm: hel (n), çare (n), rayîr (n)

çözüm bulmak: çare dîyene,
çare vînayene, rayîr dîyene, ra-
yîr vînayene

çubuk: 1)(uzun ağızlık): taxim
(n), darê cixarî (n), uşîre (m)
2)(binanın çatısını kaplamakta
kullanılan): çirpî (m)

**ucu sivritilip daha çok yeral-
tından bir şey çıkarmakta
kullanılan çubuk:** qarse (n),
kulmetîn (n)

**ucu sivritilmiş çubuk ve bu-
nunla oynanan bir çocuk
oyunu:** erdeş (n), mîyîn (n), pîj
(n), pîjik (n), gulçan (n)

çuha: çuxe (n)

çuhacı: çuxedar, -e

çuhadar: çuxedar, -e

çukur: çale (m), korte (m)

küçük çukur: çalike (m), kor-
tike (m)

çul (palanın altında hayvanın
sırtına örtülen çul): sercil (n),
palas (n)

culha: b. dokumacı

cuval: ciwal (n)

**cuvalın ağzını dikmek, çarık
ve çorap bağlamak vb. için
kullanılan kıldan yapılma ip:**
arozî (m), şimûndî (m), dezî (m)

cuvaldız: goçîne (m)

çük (çocuk dilinde): bilo (n), bi-
lik (n), çulik (n), cucik (n)

Çüngüş: Şankuş (n)

çünkü: çunke, çike

D

dağ: ko (n)

sıradağlar: sîlsîlaya koyan (m)

yüksek dağ: koyo berz (n)

dağlı: koyî, -ye; kovî, -ye

daha: 1)b. henüz 2)hîna

Kız senden daha çok biliyor.

(Kêneke to ra hîna zaf zana.)

3)daha 4)dahîna 5)-tir.(sf), -êr (sf) 6)-na (sf)

Sen ondan daha çok biliyosun. (Ti ey ra zaftir/zafêr zanî.)

İki kitap daha getir. (Dina kitabana bîyare.)

Bir gün daha burada kal.

(Rojêna tîya bîmane.)

dâima: tim, timûtim, daîma

daîre: dayîre (n) (mat)

Dakar: Dakar (n)

dakika: deqa (m)

Dakka: Dakka (m)

dal: şax (n), gil (n), leyg (n)

dalak: silperz (n), serpez (n), helpez (n)

dalga: pêl (n)

dalga boyu: dergîya pêlî (m)

dalga yüksekliği: berzîya pêlî (m)

dama: dame (n)

damak: asmênê fekî (n), aşmaqê fekî (n)

damar: damare (m), reya (m)

damat: zama (n)

damla: dilope (m), çilke (m)

dana: mozik, -e

danışma: mişewre (n)

danışma toplantısı yapmak: mişewre viraştene

danışmak: mişewre kerdene

danışman: mişawîr, -e, şêwir-mend, -e

danışmanlık: mişawîrîye (m), şêwirmendîye (m)

Danimarka: Danîmarka (m)

dantel: tentene (n)

dantel iğnesi: b. tığ

dantel ipliği yumağı: b. kuka

dantela: b. dantel

dar: 1)teng, -e; 2)kêmver, -e

dar aç: tenghoke (m)

dar açılı: tenghokin, -e

dar açılı üçgen: hîrêgoşeyo tenghokin (n)

dara: ebre (n), dara (m)

darbe: derbe (m)

darp yarası: birîna derbe (m)
dardağan: teye (m)
dardağan ağacı: teyêre (m)
dargın: heridan, -e; heridîyaya (m), heridîyayîye (m), heridîyaye (n), cigirîyaya (m), cigirîyayîye (m), cigirîyaye (n), miradîyaya (m), miradîyayîye (m), miradîyaye (n), cellûdîyaya (m), cellûdîyayîye (m), cellûdîyaye (n), qehirîyaya (m), qehirîyayîye (m), qehirîyaye (n), hêrsbiyaya (m), hêrsbiyayîye (m), hêrsbiyaye (n)
dargınlık: 1)herid (n), cigir (n), hêrs (n) 2)miradîyayeyî (m), miradîyayeyîye (m), cellûdîyayeyî (m), cellûdîyayeyîye (m)
darı: gilgil (n), korek (n)
darı çeşitleri: sûrek (n), koreko sûr (n), koreko sıya (n), koreko sipî
darıdan yapılan bir çeşit çorba veya tatlı: simîrî (m), simîdî (m)
darılmak: heridîyayene, cigirîyayene, miradîyayene, cellûdîyayene, qehirîyayene, hêrs biyene
darıltma: heridnayîş (n), cigirnayîş (n); miradnayîş (n), cellûdnayîş (n), qehirnayîş (n), hêrskerdiş (n)
darıltmak: heridnayene, cigirnayene, miradnayene, cellûdnayene, qehirnayene, hêrs kerdene
dava: dewa (m)
davacı: dewaker, -e
davalı: dewayin, -e

davet: silayîye (m), dawet (n)
davet etme: silayîkerdiş (n), dawetkerdiş (n)
davet etmek: silayî kerdene, dawet kerdene
davetiye: silayîname (n), dawetname (n)
davetli: silayîbiyaye (n), silayîbiyayîye (m); dawetbiyaye (n), dawetbiyaya (m)
davetname: silayîname (n), dawetname (n)
dayak atmak: (mecazî) tîmar kerdene
dayanışma: piştîyayewbînangi-rewtiş (n), piştîdayîşyewbînân, destdayîşyewbînân, destayewbînân girewtiş (n), hetêyewbî-nankerdiş (n)
dayı: xal (n)
dayı (hitap hali): xalo
dayı karısı: xalcinî (m), xalcinîye (m)
dayı karısı (hitap hali): xalcinî
dayı kızı: xalkêna (m), kêna xalî (m)
dayı oğlu: xalîza (n), lajê xalî (n)
dayızade: b. dayı oğlu, dayı kızı
de: zî, kî
Ben de yiyorum sen de. (Ez zî wena ti zî./Ez kî wena ti kî.)
-de: 1)...de (pd)
O evdedir. (O keye de yo.)
Oğlan evdedir. (Lajek keye de yo.)
2)di ... de
"Xerc kero yew dirheme kamo temam,

Yo hevalê min di cennet de mudam.” (Mela Ehmedê Xasî)

“Yew bido yew dirheme b' qelbo şedîd

Zey di Bedr û hem Huneyn de bo şehîd.” (Mela Ehmedê Xasî)

dede: kal (n), kalik (n), bawkal (n), pîrik (n), bapîr (n), pîrbab (n), pîrbav (n)

defa: b. kez

defter: defter (n)

değer: erje (m) (mat), rûmet (n), qîymet (n) (mat)

değerli:erjaya (m), erjaye (n);hêca (n), hêcaye (m); rûmetin, -e

değirmen: arê (n)

değirmenci: arêwan, -e; asvançî, -ye; qeraş, -e

değişme: vurîyayîş (n), bedilîyayîş (n)

değişmek: vurîyayene, bedilîyayene

değiştirme: vurnayîş (n), bedilnayîş (n)

değiştirmek: vurnayene, bedilnayene

Değiştir!

~ (Bivurne!/Bibedilne!)

değnek: 1)şewte (m), mole (m), uşîre (m), şerqatî (m), şelbûte (m) 2)çuwe (n), çu (n), darik (n), sardeste (n)

dek (-e dek): heta, hetanî

Akşama dek dur. (Heta şan vinde./Hetanî şan vinde.)

Köye dek git. (Heta dewe şo./Hetanî dewe şo.)

dekagram: dekagram (n)

dekametre: dekametre (n)

dekan: dekan, -e

dékanlık: dekanîye (m)

dekar: dekar (n)

Delhi: Delhî

deli: gêj, -e; xînt, e; bom, -e; xêx, -e; delu, -ye

delik: qule (m), lane m)

burun deliği: qula zincî (m), qula vinî (m), qula pîrnike (m), qula kepuge (m)

küçük delik: qulike (m), lani-ke m)

delilik: gêjîye (m), xîntîye (m); bomîye (m), bomênî (m); xêxîye (m), deluyîye (m)

delirmek: gêj bîyene, xînt bîyene, bom bîyene, xêx bîyene, delu bîyene, hişê xo vila kerdene, aqil pernayene, aqil firnayene, aqil vîndî kerdene

delirtmek: gêj kerdene, xînt kerdene, bom kerdene, xêx kerdene, delu kerdene

deme: vatiş (n)

demeç: beyanat (n)

demek: vatene

demet: 1)girze (n) 2)qevde (m)

demir: asin (n)

demir testeresi: birrekasin (n), birrekê asinî (n)

demirden yapılma: asinên, -e

demirci: asinkar, -e

demircilik: asinkarîye (m)

demirli: asinin, -e

demlik:çaydane (m),demlige (m)

demokrasi: demokrasî (n)

demokrat: demokrat, -e

demokratik: demokratîk, -e

-den: ... ra (pd)

Köyden geldi. (Dewe ra ame.)

den başka: 1)ra teber

Bu işten başka da işlerimiz var. (Nê karî ra teber zî karê ma estê.)

2)bê ...

Senden başka herkes gelmişti. (Bê to herkes amebî.)

3)xeyrê ..., xeyrja

Senden başka hiç kimse bilmiyor. (Xeyrja to çi kes nêzano.)

4)ra qederî

Senden başka hiç kimse söylemiyor. (To ra qederî çi kes nêvano.)

5)xêncê

Senden başka herkes gelmişti. (Xêncê to herkes amebî.)

6)bêxeyra, bêxeyja

Senden başka kimse yazmadı. (Bêxeyja to kesî nênuşt.)

7)ra wet

Ondan başka hiç kimse gelmedi. (Ey ra wet çi kes nêame.)

-den beri: 1)cêko 2)-na 3)... ra nat, 4)o yo no yo, a ya na ya

dünden beri: vizêrna

geçen yıldan beri: parna

-den konuşmak: b. bahsetmek

-den öte: ra wet

-den sonra: ra dima, ra dime, ra pey, ra tepîya

-den yapılma: -ên

demirden yapılma: asinên, -e

deneme: ceribnayîş (n)

denemek: ceribnayene

denetleme: kontrol (n), tefûş (n)

denetlemek: kontrol kerdene, tefûş kerdene

deniz: derya (n), behr (n), dengiz (n)

denizin yüzü: serê deryayî (n)

kapalı deniz: deryayo girewte (n)

denizaltı: bota binawe (m)

denizati: estorê deryayî (n)

denk: 1)hinkuf, -e 2)hemver, -e; hember, -e

Sen onun dengi değilsin. (Ti hinkufê ey nîyê.)

depo: depo (n)

silah deposu: depoyê çekan (n), depoyê sîlehan (n)

deprem: erdlerz (n), binbilerz (n), bunlerz (n), lerze (m), zelzele (n)

deprem dalgası: pêlê erdlerzî (n)

deprem merkezi: merkezê erdlerzî (n)

deprem odağı: merkezê erdlerzî (n)

derbent: b. geçit

dere: dere (n)

kuruyan dere: dereyo ziwa (n)

derece: derece (m)

derecik: dereyek (n), çirreçe (n)

dergi: kovare (m)

deri: çerm (n), çerme (n), poste (n), postik (n)

deri ceket: çakêto/şako/setreyo çermên (n), çakêto/şako/setreyo sextîyanên (n)

deriden yapılma: çermên, -e; sextîyanên, -e

kuru deri: çekur (n)

derin: xorîn, -e; kûr, -e

derinlik: xorînîye (m), xorînênî (m), kûrîye (m)

derleme: 1)arêkerdiş (n) (TE)
2)arêkerde (n), arêkerda (m),
arêkerdiye (m)

derlemek: arê kerdene

derlenme: arêbîyayîş (n)

derlenmek: arê bîyene

derleyen: arêkerdox, -e

derleyici: arêker (n) (TE)

derman: derman (n), daru (n)

dermansız: bêderman, -e; bêda-
ru, -ye

dernek: komele (m)

ders: derse (m)

dershane: dersxane (n)

Dersimli: dêrsimij, -e

derslik: dersxane (n)

dert: derd (n), kul (n)

derdine düşmek: 1)kewtene
derdê ...

O camnm derdine düşmüş.
(O kewto derdê ganê xo.)

2)tewa ... girewtene

O para derdine düşmüştü.
(Ey tewa pereyan girewtibî.)

3)bilî ... bîyene

**O hastalığının derdine düş-
müş.** (O bilî nêweşîya xo bî-
yo.)

4)kewtene etira...

**Sen çocuklarının derdine
düşmüşsün.** (Ti kewta etira
domananê/qicanê xo.)

dert edinmek: xo rê derd ker-
dene

dert etmek: b. dert edinmek

dert sahibi: wayîrê derdî (n),
wayîra derdî (m)

dertli: derdin, -e; derdnak, -e

dertsiz: bêderd, -e

desen: desen (n)

desenli: desenin, -e

desensiz: bêdesen, -e

desigram: desîgram (n)

desimetre: desîmetre (n)

desimetrekar: desîmetrekare (n)

destan: destane (m)

destansal: destankî

deste: 1)(kılıç vb. için) deste (n),
destik (n), dim (n), qebza (m),
qevde (m) 2)qevde (m)

destek: destek (n)

destekleme: piştîgirewtîş (n),
piştîdayîş (n), destdayîş (n),
destgirewtîş (n), hetkerdiş (n),
destekkerdiş (n) (TE)

desteklemek: piştî girewtene,
piştî dayene, dest dayene, dest
girewtene, het kerdene, destek
kerdene

deve: deve (n), deva (m), lok (n),
arwana (m)

deve yavrusu: torim, -e

devekuşu: eleyle (m)

devir: dewr (n), çax (n)

devirme: dêmdayîş (n), qelibna-
yîş (n)

devirmek: dêm dayene, qelibna-
yene

devlet: dewlete (m)

devlet bakanlığı: wezarete
dewlete (n)

devlet başkanı: serekdewlet, -e

devletler genel hukuku: hu-
qûqê pêroyî yê dewletan (n)

birleşik devletler: dewletê
yewbîyayeyî (zh)

devletlerarası: mîyandewletan

devletlerarası hukuk: huqûqê mîyandewletan (n)

devletlerarası özel hukuk: huqûqê arizî yê mîyandewletan (n)

devrilmek: dêm dîyayene, qeli-bîyayene

devrim: şoriş (n)

devrimci: şorişgêr, -e

devrimcilik: şorişgêrî (m), şoriş-gêrîye (m)

deyim: 1)îdyom (n), tebîr (n)
2)qewl (n)

Eskilerin deyimiyle...(Bi qew-lê verênan ...)

dış: teber (n), ber (n)

dış aç: teberhoke (m)

dış açılı: teberhokin, -e

dış kapı: berê teberî (n)

dışa vurmak: teber dayene

dışarı: teber (n), ber (n)

Dışarı çıktım. (Ez kewtane ber./Ez vejîyaya teber.)

(yarada biriken irin veya kanı)

dışarı akıtmak: ber kerdene, der kerdene

dışarıya çıkarmak: ber kerde-ne, teber kerdene, vetene teber

Okuldan dışarıya çıkar!
(Mekteb ra ber ke!)

dışarıda: teber ra

dışarıdan: teber ra

dışbükey: konveks

dışkı: 1)gî (n) 2)(çocuk dilinde) eke (m)

insan veya hayvanın cıvık

dışkısı:rêxe (m), rêxtike (m), rî-tike (m); vijike (m), virike (m)

kuş dışkısı: zîrç (n)

dibek (içinde bulgur vb. dövülen büyük havan): hewane (m), cirne (m), dinge (m), soqî (m)

dibek tokmağı: konîyê cirne (n), desteyê cirne (n), darê din-ge (n), darkut (n), darkutik (n), darsoqî (n), darhewan (n), toq-maq (n)

Dicle: Pîran (n)

difteri: dîfterî (m)

diğer: bîn, -e

dijital: dîjîtal, -e

dik: tîk, -e

dik aç: tîkhoke (m)

dik açılı: tîkhokin, -e

dik açılı üçgen: hîrêgoşeyo tîkhokin (n)

dikdörtgen: tîkgoşe (n)

diken: telî (n)

diken (dikiş diken): deştox, -e

dikenli: telîyin, -e

dikey: tîkane

dikici: deştox, -e

dikili (dikilmiş olan): deşta (m), deştî (m), deştîye (m), deşte (n)

dikilme: derzîyayîş (n), ameyîş-deştiş (n)

dikilmek: derzîyayene, ameyene deştene

dikim: deştiş (n)

dikiş: deştene (m), teyle (m)

dikiş atma: teylîpirodayîş (n)

dikiş atmak: teylî piro dayene

dikiş çizgisi: xeyt (m)

dikiş dersi: dersa deştene (m)

dikiş makinesi: makînaya deş-tene (m), makînaya deştişî (m)

dikişle çizgi çizmek: xeyt ker-dene

dikişle çizgi çizerek süslemek: xeyt kerdene

dikişçilik: deştoxî (m), deştoxîye (m), deştoxênî (m)

dikişsiz: 1) nêdešta (m), nêdeştîye (m), nêdeşte (n) 2) bêdeştene

dikkat: bale (m), dîqet (n); bal-darî (m)

dikkat çekici: balkêş, -e

dikkate değer: balkêş, -e

Sen dikkat et. (Ti bala xo bi-de./Ti bala xo ser ne.)

diklik: tîkîye (m), tîkî (m)

dikme-I: deştîş (n)

dikme-II: ronayîş (n), karitîş (n)

dikmek-I: deştene

çarık dikmek: çarix/çarixî deştene

dikmek-II: ronayene, karitene

diktatör: dîktator, -e

diktatörlük: dîktatorîye (m)

diktirme-I: dayîşdeştîş (n)

diktirme-II: dayîşronayîş (n), dayîşkaritîş (n)

diktirmek-I: dayene deştene

çarık diktirmek: çarix/çarixî dayene deştene

diktirmek-II: dayene ronayene, dayene karitene

dil: ziwan (n)

dilbilgisi: gramer (n)

dilekçe: waştışname (n), erzuhal (n)

dilek-şart kipi: raweya şertî (m)

-di'li geçmiş zaman: demo vîyarteyo dîyar (n)

dilim: dîlime (m), lete (n)

bir dilim ekme: yew leteyê nanî

din: dîn (n)

dinç: xosero, pê, -e; gewz, -e; çust, -e; xo dest de

dinç olmak: xosero bîyene, pê bîyene, gewz bîyene, xo dest de bîyene

Şarîbane yaşlanmıştı ama henüz dinçti. (Şarîbane pîr bîbî la hema pê bî.)

Roşno yaşlanmıştı ama dinçti. (Roşno kal bibi la gewz bi.)

Sînaye yaşlanmıştı ama dinçti. (Sînaye bibi kokim labelê xo dest de bi.)

dink: dinge (m)

dinleyici: goşdar, -e; goşdaritox, -e; goşdayox, -e

dinleyicilik: goşdarîye (m); goşdarî (m); goşdarênî (m)

dip: bin (n)

dibi tutmak (tencere vb. için): bin girewtene

diploma: dîploma (m), şehadet-name (n)

direk: kêran (n), şîrît; maxe (m), pirde (m), çuwe (n), cisir (n); dîrege (m)

kalın kavak direği: sipîdare (m)

diren: b. dirgen

direnîş: xoverrodayîş (n), xoverdayîş (n), xovereştîş (n)

direnmek: xo ver ro dayene, xo ver dayene, xo ver eştene

dirgen: 1)(iki çatallı dirgen) digoşe (m) 2)(üç çatallı dirgen) hîrêgoşe (m), sêgulî (m)

dirsek: zend (n), herçene (n)

disket: dîskete (m) (TE)

diş: 1) didan (n) 2) nek (n)

azıdişi: didanê kursî (n), dida-
nê qirnî (n), êrxe (n)
diş bîlemek: didanî seqênayene
diş fırçası: fırçeyê didanan (n)
diş macunu: macunê didanan (n)
köpekdişi: qîlp (n)
dişeti: pudîye (m), goştê didanî (n)
dişi (bazı hayvanlar için): 1) makî
2) marî 3) man- 4) dele-
dişi kuş: marî (m)
**dişi memelilerin cinsel orga-
nı:** bol (n)
dişil: makî (m)
dişil ad: nameyo makî (n)
dişil isim: nameyo makî (n)
divan: dîwan (n)
divan edebiyatı: edebîyatê dî-
wanî (n)
divitin: dîvîtin (n)
Diyarbakır: Dîyarbekir (n)
diz: zanî (n), çok (n)
dizanteri: dîzanterî (m)
dizgin: serreşme (n)
dizi: rêze (m) (mat)
aritmetik dizi: rêza arîtmefîkî
(m) (mat)
dizisel kapı: bero rêzkî (n) (TE),
porto rêzkî (n) (TE)
dizisel numara: numreyo rêz-
kî (n) (TE)
dizüstü bilgisayar: laptop (n) (TE)
Dodoma: Dodoma (m)
doğa: tebîet (n)
doğal: tebîî, -ye
doğal smır: sînoro tebîî (n)
doğal hukuk: huqûqo tebîî (n)
doğma (bazı hayvanlar için): za-
yîş (n)

doğmak-I (insan için): bîyene,
dayîke ra bîyene, dadîya xo ra
bîyene, maya xo ra bîyene,
marda xo ra bîyene, ameyene
dinya, ameyene cîhan, maya
xo ra kewtene (argo), marda xo
ra kewtene (argo)
doğmak-II (bazı hayvanlar için):
zayene, bîyene, dadîya xo ra
bîyene, maya xo ra bîyene,
marda xo ra bîyene
doğmak-III (güneş, ay vb. için):
1) akewtene
Güneş doğdu. (Roj akewt.)
2) vejîyayene 3) eştene
Güneş doğdu. (Tije eşt.)
doğmak-IV (yıldız için): so ker-
dene
Yıldız doğdu. (Estareyî so kerd.)
doğrama (ekmek vb. için): hur-
dîkerdiş (n), leteyîkerdiş (n),
feriknayîş (n), piroşnayîş (n)
içine doğrama (ekmek vb.
için): deferiknayîş (n), pede-
kerdiş (n)
doğramak (ekmek vb. için): hur-
dî kerdene, leteyî kerdene, fe-
riknayene, piroşnayene
içine doğramak (ekmek vb.
için): deferiknayene, pede ker-
dene
doğru -I: rast, -e; dorxî, -ye
doğru -II: rastxêze (m) (mat)
doğruluk: rastîye (m), rastî (m)
doğrusu: rastiko, rasta; rasta ey,
rasta aye
doğu: rojhelat (n)
doğum: bîyayîş (n), mayaxorabî-
yayîş (n)

İsa'nın doğumu: bîyayîşê Îsa-yî, mayaxorabîyayîşê Îsayî
Hasan'm doğum yıldönümü: serrgêra bîyayîşê Hesenî, serrgêra mayaxorabîyayîşê Hesenî
doğum sancısı: birênî (zh)
doğum sancısı çekmek: birênan ver de bîyene, birênan ver kewtene, birênan ciestene
doğum yapmak: b. doğurmak
doğurmak-I (insan için): ardene, ardene dinya, ardene cîhan, cêra veradîyayene, xelisîyayene, welidîyayene, barê xo ronayene, qic ra qedîyayene
doğurmak-II (bazı hayvanlar için): 1)zayene, ardene 2)leyîr ardene 3)(dişi köpek vb. için) teliqîyene
Doha: Doha (m)
doksan: neway
doksanıncı: newayin, -e
doktor: doktor, -e; hekîm, -e
dokuma: çîtare (n), toxme (n)
dokumacı: çulag, -e
dokuma tezgâhı: dezgehê çulagî (n)
dokumacılık: çulagî (m), çulagîye (m), çulagênî (m)
dokuz: new
dokuzuncu: newin, -e
dolap: dolabe (m)
banyo dolabı: dolaba awkeyî (m), dolaba banyoyî (m), dolaba hemamekî (m), dolaba çale (m), dolaba çerxî (m)
elbise dolabı: b. gardirop
giysi dolabı: b. gardirop

dolaşma: 1)gêrayîş (n), fetilîyayîş (n) 2)pîyasekerdiş (n) 3)şîyayîşûameyîş (n) 4)natûwetkerdiş (n)
dolaşmak: 1)gêrayene, fetilîyayene 2)pîyase kerdene 3)şîyene û ameyene 4)nat û wet kerdene
biz dolaşalım: ma bigeyrin/ma bigêrî/ma bigêrê/ma bifetilîme
başiboş dolaşmak: zugir kerdene, lost kerdene
dolaştırma: gêrnayîş (n), çarnayîş (n), fetilnayîş (n)
dolaştırmak: gêrnayene, çarnayene, fetilnayene
dolay: b. çevre
doldurma: pîrrkerdiş (n), dekerdiş (n)
doldurmak: pîrr kerdene, dekerdene, cikerdene
dolma: 1)pîrrbîyayîş (n), debîyayîş (n) 2)(yemek) dolma (m)
dolmak: pîrr bîyene, debîyene, cibîyene
dolu-I: pîrr, -e
dolu-II: torge (m), torsele (n)
ufak taneli dolu: torzîle (n), xuşxuşik (n), xilorike (m), xişik (m)
domates:firingî (m), şamike (m), lolike (m), tomatêse (m), balcana sûre (m), balcane (m)
domates salçası: awa firingîyan (m), salçaya firingîyan (m)
Dominik: Domînîk (n)
domuz: xoz, -e; kesegan, -e; xenzîr, -e; donxuz, -e
don-I: tumanî (zh)

kısa don: b. külot

don-II (uzun kadın donu): pirên-bazî (zh), ımanî (zh), mansî (zh)

donanım: çîyhuşkê komputure (zh) (TE)

donatımlık: aksesuar (n)

dondurma: 1) cemidnayîs (n), qerisnayîş (n) 2) (yencn dondurma) qeşasit (n)

Dondurma yemek ister misin? (Ti wazenî qeşasit biwerî?)

dondurmak: cemidnayene, qerisnayene

donma: cemidîyayîş (n), qeşagirewtîş (n), qerisîyayîş (n), qersegirewtîş (n), qersedekewtîş (n)

donmak: cemidîyayene, qeşagirewtene, qerisîyayene, qersegirewtene, qersedekewtene

donsuz: bêtumanî (n, m), fetşal, -e; bêşelwarî (n, m)

doruk: rîtik (n), nîçik (n), gil (n), tap (n), tiltîli (n), tiltîlik (n)

dost: 1) birak, -e; destebira, -ye 2) dost, -e 3) yar, -e

dostluk: 1) birakîye (m), destebirayîye (m) 2) dostîye (m), dostî (m) 3) yarîye (m)

döleşî (insanda): embazek (n), hevalco (n)

döndürme: 1) b. çevirme-I 2) çerxkerdiş (n)

döndürmek: 1) b. çevirmek-I 2) çerxkerdene

dönem (eğitim-öğretim yılının yarısı): termîn (n), nêmserre (m)

birinci dönem (güz dönemi): termînê payîzî (n)

ikinci dönem (bahar dönemi): termînê wisarî (n)

döner: doner (n)

dönme: 1) agêrayîş (n), yacêrayîş (n) 2) tadîyayîş (n) 3) çerixîyayîş (n)

dönmek: 1) agêrayene, yacêrayene 2) tadîyayene 3) çerixîyayene
o döndü: a agêray/a gêray a/ a çerixîyê

dönüm: donime (m)

döpiyes: dopîyes (n)

dördüncü: çarin, -e

dört: çar

dört beş kez: çar-panc reyî

dört yüz: çar sey

dörtgen: çargoşe (n)

dörtlük: çarane (m), rubaî (m)

döşek: doşek (n)

döven: muşene (n)

döven dişi: b. döven taşı

döven dövmek: b. döven sürmek

döven ile boyunduruk arasındaki direk: nexd (n), dar-game (m), seqarek (n)

döven sürerken altta kalan

dövülmemiş ekin: saplarını

üste çıkarmak için harman

yığını altüst etme: qelbedayîş (n), cuwenqelbedayîş (n),

cuwenqelibnayîş (n), cuwendêmdayîş (n), terheqelibnayîş (n)

döven sürerken altta kalan

dövülmemiş ekin saplarını

üste çıkarmak için harman

yığını altüst etme işi: qelbe (m)

döven sürerken kenarlara kayan sapları kürek veya ya-bayla harmanın ortasına doğru kaydırmak: dorme ra ver eştene, qerax kerdene
döven sürerken öküzün dış-kısının tahıl içine düşmemesi için arkasına takılan araç: silgir (n), silêk (n)
döven sürerken öküzün dış-kısının tahıl içine düşmemesi için arkasına tutulan kürek-çik: çurtik (n), kurega silî (m)
döven sürerken ürünü yeme-mesi için öküzün ağzına takı-lan bir tür gem veya ağızlık: pozik (n), fekê gayî (n), devik (n), xeleke (n), fekgem (n), devgem (n), (sepet biçiminde olanı) seleke (m)
döven sürmek: muşene çar-nayene, muşene kutene, cuwen kutene, cuwen kuwayene, cu-wen çarnayene, gêle kerdene
döven taşı: kerraya muşeneyî (m), kemera muşeneyî (m), sî-ya muşeneyî (m)
dövenden boyunduruğa ka-dar uzanan direği dövene bağlayan bağ: guwend (n)
dövenin tahtalarını birbirine bağlayan ve onlara enine ça-kılmış olan çıta: mûndîya mu-şeneyî (m), mûndika muşeneyî (m), mîya muşeneyî (m), pirda muşeneyî (m)
dövenle dövülmek üzere har-man yerinde bulunan ekin yığımlı/harman: terhe (m)

dövme-I: 1) kutiş (n), kuwayîş (n) 2) (çocuk dilinde) eçekerdiş (n), eçe (m)
dövme-II: hemtî (m), heb (n)
dövme, ayran ve kızartılmış yağdan yapılan bir yemek: mastiwa (m), penderite (m), keşka (m), pîrpindike (m)
dövmek: 1) kutene, kuwayene 2) (çocuk dilinde) eçe kerdene 3) (mecazî) tîmar kerdene
dövüş: pêrodayîş (n), lej (n)
dövüşme: pêrodayîş (n), lejker-diş (n)
dövüşmek: pêro dayene, lej ker-dene
dram: dram (n)
dram yazarı: nuştoxa dramî (m), nuştoxê dramî (n)
dramatik: dramatik, -e
dramatize etmek: dramatîze ker-dene
dua: dua (m)
Dublin: Dublîn (n)
dudak: lew (n)
alt dudak: lewo binên (n)
alt dudağın ortasındaki in-ce girinti: şirika lewî
üst dudak: lewo serên (n)
durak: ding (n)
otobüs durağı: dingê otobuse (n)
durmaksızın çok çalışmak: (me-cazî) qebale girewtene
durum: rewşe (m), hal (n)
durum zarfı: zerfa rewşe (m)
duş: duş (n)
duş perdesi: perdeyê duşî (n)
duş almak: b. duş yapmak

duş yapmak: awe xo ro kerdene

Duşanbe: Duşenbe (n)

dut: tuye (m)

dut ağacı: tuyêre (m)

ekşi dut: remtute (m), tuya tirşe (m)

meyvesi ekşi olan dut ağacı: remtutêre (m)

duvak: xêlî (m), xeze (m)

duvar: 1) dês (n), dîwar (n) 2) bende (m)

duvar halısı: xaliya dêsî (m), xaliya dîwarî (m)

duvar resmi: resimê dêsî (n), resimê dîwarî (n)

duvar saati: saeta dêsî (m), saeta dîwarî (m)

sadece taşlardan örülen harçsız duvar: huşkdês (n)

tarla duvarı: benda hêgayî (m)

yaş ağaç dallarıyla örülen ince duvar: şerte (n)

yaş ağaç dallarıyla örülüp sıvanmış olan ince duvar: bexdadî (n)

yaş ağaç dallarıyla ince duvar örme: şertekerdîş (n), şerteronayîş (n)

duyarlı: hîsgêr, -e; hîstenik, -e; hesas, -e

duyarlık: hîsgêrî (m), hîsgêrîye (m), hîsgêrênî (m), hîstenikî (m), hîstenikîye (m), hîstenikênî (m), hesasîyet (n)

duygu: hîs (n)

duygulandırma: muteshesîskerdiş (n), zerrîzîzekerdîş (n)

duygulandırmak: muteshesîs kerdene, zerrî zîze kerdene

duygulanma: muteshesîsbîyayîş (n), zerrîdebîyayîş (n), zerrîzîzebîyayîş (n)

duygulanmak: muteshesîs biyene, zerrî debîyene, zerrî zîze biyene

duygulu: hîsdar, -e; zerrîzîz, -e; zîz, -e; hesas, -e

duygululuk: hîsdarî (m), hîsdarîye (m), hîsdarênî (m); zerrîzîzî (m), zerrîzîzîye (m), zerrîzîzênî (m); zîzî (m), zîzîye (m), zîzênî (m); hesasî (m), hesasîye (m), hesasênî (m), hesasîyet (n)

duygun: b. **duygulu**

duygunluk: b. **duygululuk**

duygusal: 1) hîsî, -ye 2) zerrîzîz, -e

duygusallık: 1) hîsîbîyayîş (n), hîsîtî (m), hîsîyîye (m) 2) zerrîzîzî (m), zerrîzîzîye (m), zerrîzîzênî (m)

duygusuz: 1) bêhîs, -e 2) zerrîhuşk, -e; zerrîpêt, -e; bêrehm, -e; qeterehm, -e

duygusuzluk: 1) bêhîsî (m), bêhîsîye (m), bêhîsênî (m) 2) zerrîhuşkî (m), zerrîhuşkîye (m), zerrîhuşkênî (m), zerrîpêtî (m), bêrehmî (m), bêrehmîye (m), bêrehmênî (m), qeterehmî (m), qeterehmîye (m), qeterehmênî (m)

duyma: eşnawitîş (n), hesnayîş (n)

duymak: eşnawitene, hesnayene
sen duymuşsun: to eşnawito, to hesnayo

düğme-I (giysi için): gojage (m), make (m), bişkoje (m), qumça (m), sedefe (m), zirare (m)

düğme deliği: b. ilik

düğme iliklemek: b. iliklemek

düğme-II (makine vb. için): gojage (m)

düğümleme: girêdayîş (n)

düğümlemek: girê dayene

düğün: veyve (n)

düğün sırasında bir direk veya çubuğun ucuna bağlanarak düğün evinin yüksekçe bir yerine dikilen veya gelin götürme sırasında -çubuğa bağlı halde- elde taşman bez parçası: hevala (m)

düğün yapmak: veyve kerdene

düğün yemeği: werdê veyveyî (n), nanê veyveyî (n); tirşe (m), tirşike (m), şorbike (m)

dükkân: dikan (n)

dükkâncı: dikandar, -e

dün: vizêr (n)

dünden kalma: vizêrên, -e

dünkü: vizêrên, -e

dünür: xınamî, -ye

dünürlük: xınamîye (m), xınamênî (m)

dünya: cîhan (n), dinya (m)

dünya edebiyatı: edebîyatê cîhanî (n), edebîyatê dinya (n)

düşman: dişmen, -e

düşmanlık: dişmenîye (m), dişmenî (m)

düşme: kewtîş (n)

düşmek: kewtene

o düşüyor (eril): o keweno

düşük yapmak: gedê ver şîyene, leyîr ver şîyene, doman ver şîyene, qeçek ver şîyene, qic ver şîyene, put ver şîyene, tut ver şîyene

düşünce: fikr (n)

anadüşünce: fikro bingeyî (n)

düşünme: fikirîyayîş (n), pîzeyê xo de vatiş, zereyê xo de vatiş, hizirîyayîş (n), duşunmîşbîyayîş (n)

düşünmek: fikirîyayene, pîzeyê xo de vatene, zereyê xo de vatene, hizirîyayene, duşunmîşbîyene

düve: nale (m), nogine (m), mo-zike (m)

düven: b. döven

düz: rast, -e; duz, -e

düzenli: biserûber, -e; întîzamin, -e; nîzamin, -e

düzensiz: bêserûber, -e; bêîntîzam, -e; bânîzam, -e

düzey: 1)duşt (n)

Hasan Cemşid'in düzeyinde-dir. (Hesen duştê Cemşidî ra yo.)

2)darax (n)

O senin düzeyinde değildir. (O daraxê to ra nîyo.)

3)sewîye (m) 4)tabî (n)

Onların evi bizim evin düzeyindedir. (Banê înan tabîyê banê ma ra yo.)

düzeyinde: rastê ... ra, duştê ... ra, sewîyeya ... de, sewîyeya ... ra

düzlük: 1)rastîye(m), rastî(m), düzîye (m) 2)raste (n), duzlon (n)

DVD: DVD (m) (TE)

E

-e: 1)bi

Diyarbakır'a gidiyorum. (Ez şına bi Dîyarbekir.)

Tanrı'ya inanmışsın. (To îman bi Homayî ardo.)

2)rê (pd)

-Kime? (Kamî rê?)

3)ra (pd)

Bana söyle. (Mi ra vaje.)

-e doğru: 1)ver bi ...

Diyarbakır'a doğru gidiyorum. (Ez ver bi Dîyarbekir şina.)

2)hetê ... ra 3)hetê ... ser

-e dökmek: ... ro kerdene

ebe:dêke (m), pîrike (m), eba (m)

ebegümeci:xanzeke (m), tolike (m)

ebekuşağı: b. gökkuşağı

ebemkuşağı: b. gökkuşağı

ebeveyn: may û pî

ecdat: 1)bav û kal, kalik û pîrik,

ecdad (n) 2)b. dede

edat: edat (n)

edebi: edebî, -ye

edebi beceri: hunero edebî (n)

edebi deneme: ceribnayîşo edebî (n)

edebi eser: esero edebî (n)

edebi kompozisyon: kompozisyon o edebî (n)

edebi makale: meqaleya edebî (m)

edebi parça: parçeyo edebî (n)

edebi ürün: esero edebî (n)

edebilme: şayîş (n), eşkayîş (n), besekerdîş (n), şekerdiş (n)

edebilmek:şayene, eşkayene, besekerdene, şe kerdene

edebiyat: edebîyat (n)

edebiyatçı: edebîyatkar, -e

edebiyatçılık:edebîyatkarîye (m)

edilgen: passîf, -e

edilgen fiil: karo passîf (n)

efsane: efsane (m)

efsanevi: efsanewî, -ye

egemenlik: bandure (m)

egzama: mîloçike (m), meflonî (m), meyasîr (n), egzama (m)

eğe: berradî (m), xardos (n), xart (n), xartîk (n), dîyerpue (n), êge (n)

eğelemek: berradî kerdene, xardos kerdene, xart kerdene, xartîk kerdene, êge kerdene

eğer: eke, eger

Eğer o (kız/kadın) gelirse o (erkek) da gelir. (Eke a bêra o zî yeno.)

Bilmiyorsan niçin yazıyorsun, yazmak zorunda mısın? (Eke ti nêzanî ti çirê nusenî, ti mecbur î ke binusî?)

Eğil: Gêl (n)

eğilim: meyl (n), tendens (n)

eğirme: rêstîş (n)

eğirmek: rêstene

Kim yün eğiriyor? (Kam peşm rêseno?)

eğrilmiş yün: rês (n)

eğirmen: b. iğ

eğitilme: perwerdebîyayîş (n)

eğitilmek: perwerde bîyene

eğitim: perwerde (n)

eğitim bakanlığı: wezaretê perwerdeyî (n)

eğitme: perwerdekerdiş (n)

eğitmek: perwerde kerdene

eğrim: girawe (m), şîpe (m)

ehlisünnet: ehlê sunetî

ehliyet: 1) ehlîyet (n)

cezai ehliyet: ehlîyetê ceza-werdişî (n)

2) ehlîyetname (n)

ehliyetname: ehlîyetname (n)

ekilmek: karîyayene, ameyene karitene, ramîyayene, ameyene ramitene

Tarla ne zaman ekildi? (Hêga key karîya?/Hêga key ame karitene?)

ekim: 1) karitîş (n), ramitîş (n) 2) oktobre (m)

ekin: terke (n), tene (n), zîyan (n), ekin (n)

biçilip yerde üst üste dizilmiş olan ekin yığını: celê (n)

biçilip yerde bırakılmış olan ekin demeti: şimêle (m), tapole (m)

ekin veya ot biçerken biçmek için yönelinen ve hedeflenen mesafe: ver (n), hoya (m)

ekiş: karitîş (n), ramitîş (n)

eklem: mobike (m)

el veya parmak eklemi: mobika destî (m)

ekme: karitîş (n), ramitîş (n)

ekmek-I: 1) nan (n) 2) (ekmek tanesi) nane (m)

bayat ekmek: nano kartî (n)

bulgur ekmeği: (bulgurdan yapılan ekmek): nanê belxurî (n)

ekmek bıçağı: kardîya nanî (m), kardîya kalanî (m)

ekmek kırıntısı: ferikê nanî (n), hurdîyê nanî (n), pişrûgê nanî (n)

ekmek parçası: parçeyê nanî (n), leteyê nanî (n)

ekmeklik tahıl veya un: arîş (n)

katıksız ekmek: nano anculî (n), nano huşk (n), nano ziwa (n)

kuru ekmek: b. katıksız ekmek

mayalı ekmek: nano mîrazkerde (n), nano mîştekerde (n), nano mîşte (n), mîşte (n)

mayasız ekmek: nano patîre (n), patîre (n), nano eşkeva (n), eşkeva (n)

yavan ekmek: b. katıksız ekmek

yufka ekmeği: nano yowxe (n), yowxe (n), nanê tîrî (n), nanê tewqe (n), nanê sacî (n), nano lawaş (n)

ekmek-II: karitene, ramitene

Çiftçi arpa ekmiş. (Cityerî/citkarî cew karitô.)

ekonomi: ekonomî (m)

ekonomist: ekonomîst, -e

ekose: ekose (n)

ekran: ekran (n)

ekran kartı: karta ekranî (m) (TE)

eksi: kêmek (n) (mat)

eksi işareti: nîşanê kêmekî (n) (mat)

eksik: 1)kêmî 2)nêmcet, -e

eksper: ekspert, -e; pispör, -e

eksperlik: ekspertîye (m), pispörîye (m)

ekşi: tırş, -e

aşırı ekşi: tırş û tiloq, -e; tırş û tal, -e; tal û tırş, -e

ekşili bir yemek: tırşe (m), tırşike (m)

ekşilik: tırşîye (m), tırşî (m), tırşênî (m)

ekti (her yiyeceği canı çeken): nefssist, -e; nefstenik, -e; çilek, -e

Ekvador: Ekwador (n)

ekvator: ekvatore (m)

Ekvator Ginesi: Gîneya Ekvatore (m)

el-I: dest (n)

el bombası: bombaya destî (m)

el değirmeni: destarî (m)

el feneri: elektrîkê destan (n)

el havlusu: xewlîya destan (m)

el ile (yapılan): bidest (kerde) (n) (TE)

eli ayağı tutmaz olma: dest û linganrabirîyayîş (n), dest û payanrakewtîş (n)

eli ayağı tutmaz olmak: dest û lingan ra birîyayene, dest û payan ra kewtene

Eline sağlık. (Destê to weş bîy/bê.) (Destê to tern bîy/bê.) (Destê to zergûn bîy/bê.)

el-II: şar (n), êl (n)

El Salvador: Salvador (n)

Elazığ: Xarpêt (n)

elbet: bêguman, bêşik, helbet, tabî

elbette: b. elbet

elbirliği: têdest, têdesta; pêdest, pêdesta

elbirliğiyle: têdesta, pêdesta

elbise: kinc (n), cile (m), çina (n), çek (n), pote (m), gîrrêş (n), lîbas (n)

elbise çıkarmak: kinc/cile/çina vetene

elbise değiştirmek: kinc/cile/çina vurnayene, kinc/cile/çina bedilnayene

elbise kolu: astî (n), hingile (n)

elbise kolu ağzı: qomçik (n), fekê astîyî (n)

elbisenin boyna arkadan oturan bölümü: milê/vileyê/vîyeyê kincî (n), milê/vileyê/vîyeyê cile (n), milê/vileyê/vîyeyê çinayî (n)

elbisenin boyundan göbeğe kadar olan açık kısmı: verrî (n)

elbisesini çıkarmak: b. soy-mak-I

elbisesini çıkartmak: b. soy-
durmak
gece elbisesi: belgê şewe (n)
elde: destde (mat)
elde kaldı: destde mend (mat)
elde var: destde esto (mat)
eldiven: leplik (n)
deri eldiven: lepiko çermên
 (n), lepiko sextîyanên (n)
yün eldiven: lepiko peşmên/ pur-
 tîn/rêsên/pirçên (n)
eleğimsağma: b. gökkuşağı
elek: moxle (m), êlege (m)
elektrik: elektrîk (n), cereyan (n)
elektrik feneri: elektrîkê des-
 tan (n)
elektrik fırını: fırına elektrî-
 kine (m)
elektrik ocağı: ocaxa elektrîki-
 ne (m)
elektrik prizi: prîzê elektrîkî (n)
elektrik süpürgesi: gezîyo elek-
 trîkin (n)
elektrikli kalorifer: kalorîfero
 elektrîkin (n)
elektronik: elektronîk, -e
elektronik mektup: e-mail (n)
 (TE)
eleme: vitiş (n), rovitîş (n)
elemek: vitene, rovitene
eleştiri: krîtik (n), rexne (n)
eleştirme: krîtikkerdiş (n), rex-
 nekerdiş (n)
eleştirmek: krîtik kerdene, rexne
 kerdene
eliyle: bidestê
elli: pancas
ellinci: pancasin, -e
elma: saye (m)

Ahlat Elması: Saya Xelatî (m)
elma ağacı: sayêre (m)
kurutulmuş elma: talsa (m),
 sûntuwala (m)
elmas: elmas (n)
elti: cêrî (m), cêrîye (m)
emek: kede (m), rence (m), emeg (n)
emekçi: kedkar, -e; rencber, -e;
 emegdar, -e; zehmetkêş, -e
emir: ferman (n), emr (n)
emir kipi: raweya fermanî (m)
emmeç: aspîrator (n)
emniyet: asayîş (n)
emzik: 1) mustik (n), hingilik (n),
 emzik (n) 2) lewtik (n) 3) (ço-
 cuk dilinde) memik (n)
emzirilme: lawnîyayîş (n), ame-
 yîşlawnayîş (n); şitdîyayîş ...
emzirilmek: lawnîyayene, ame-
 yene lawnayene, şit dîyayene ...
emzirme: lawnayîş (n); şitdayîş ...
emzirmek: lawnayene, şit daye-
 ne ...
en-I: tewr, en
en dış: tewr teber, teberê tebe-
 ran
en büyük: tewr gird, -e
en önce: b. ilkönce
en-II: verinîye (m) (mat)
encek: b. enik
encik: b. enik
encümen: encumen (n)
endam: bejn û bale
Endonezya: Îndonezya (m)
enerji bakanlığı: wezaretê enerjî (n)
Enformasyon Teknolojisi: Tek-
 nolojîyê Enformasyonî (n)
enginar: engîmare (m)

enik: kirta (m), kirta (n); cewrik, -e; kudik (n), kudikê kutikî (n); çêlikê kutikî (n), leyîrê kutikî (n), leyrekê kutikî (n)

enişte: zama (n)

enkaz: b. yıkıntı

enli: verin, -e

enli kumaş: qumaşo verin (n)

ense: kortike (m), korta milî (m), şilike (m), şatike (m)

ensiz: 1) bêver, -e 2) kêmver, -e; kilmever, -e

ensiz kumaş: qumaşo kêmver/ kilmever (n), fasuno kêmver/ kilmever (n)

entari (gecelik entari): 1) pirên (n) 2) (kadın için) binfistan (n)

kadın entarisi (gecelik entari): binfistan (n), pirên (n)

üzerinde sadece entari (gece entarisi) bulunan kişi: pirên-taq, -e

enteresan: balkêş, -e; enteresan, -e

enteresanlık: balkêşîye (m), enteresanîye (m)

epey: epey, gelek, xeylê

epeyce: b. epey

epidemi: b. salgın hastalık

epilepsi: b. sara

Ergani: Erxenî (n)

erik: alunça (m), êruge (m)

erik ağacı: alunçêre (m))

kara erik: salince (m), încase (m)

kara erik ağacı: salincêre (m), încasêre (m)

eril: nêrî (n)

eril ad: nameyo nêrî (n)

eril isim: nameyo nêrî (n)

erime: helîyayîş (n), vilêşîyayîş (n), rovilêşîyayîş (n)

erimek: helîyayene, vilêşîyayene, rovilêşîyayene

erişte: erişte (n)

eritilme: ameyîşhelênayîş (n), ameyîşvilêşnayîş (n), ameyîşrovilêşnayîş (n)

eritilmek: ameyene helênayene, ameyene vilêşnayene, ameyene rovilêşnayene

eritme: helênayîş (n), vilêşnayîş (n), rovilêşnayîş (n)

eritmek: helênayene, vilêşnayene, rovilêşnayene

Eritre: Erître

Erivan: Erîwan (n)

erkek: camêrd (n)

erkek çocuk: laj (n), lajek (n), zak (n)

erken: rew

erkenden: rew ra

Ermeni: armenî, -ye

Ermenice: armenîkî (m)

Ermenistan: Armenîstan (n)

erozyon: erozyon (n)

ersuyu: awî (m), sperma (m)

erteleme: taloq (n), peydeestîş (n)

ertelemek: taloq kerdene, taloq eştene, peyde eştene

ertesi: bîn, -e

ertesi gün: roja bîne (m)

ertesi gün (geçmişte): meştêrî (n)

Mayıs ayımm 15'inde Der-sim'e gittim, ertesi gün oradan Diyarbekir'e gittim. (Ez 15ê aşma gulane de şîya Dêrsim, meştêrî ez uca ra şîya Dîyarbekir.)

Eruh: Dih

Erzincan: Erzingan (n)

Erzurum: Erzirom (n)

esenlik: weşîye (m), weşî (m)

esenlikle: biweşîye; weşîye de, weşî de

Esenlikle kal. (Weşîye/weşî de bimane.) (Bimane weşîye/weşî de.)

eser: eser (n)

eski: 1)verên, -e 2)kehen, -e; kan, -e

eski dönemlerde: verê cûyan

eski kent: şaristano kan (n), şaristano kehen (n); bajoaro kan (n), bajoaro kehen (n); şehîro kan (n), şehîro kehen (n)

eski püskü: kehenlet (n), kan-kort, kan û kun, pel û pot

eski püskü giysi: pertal (n), qerpel (n), kinco kan-kort (n), pel û potî (zh)

eski püskü giysili: pertalin, -e; qerpalin, -e; kortkin, -e

eski şehir: b. eski kent

eski zamanlarda: verê cûyan

eskiden: verê, verê cû

Estonya: Estonya (m)

eşanlamlı: hemmana

eşanlamlı kelime: çekuya hemmana/hemmanîye (m)

eşanlamlı sözcük: çekuya hemmana/hemmanîye (m)

eşarp: şarpa (m), qemte (m)

eşdeğer: hemerje (m)

eşdeğerli: hemerjin, -e

eşdeğerlik: hemerjîye (m)

eşek: her, -e; çarpê, -ye

dişi eşek: mankere (m)

yük taşıyacak yaşa gelen eşek: selkem, -e

eşik: şêmûge (m), suxber (n), zif-qêre (m)

eşit: seyyewbînan, têduşt, yew; sey (mat)

eşitlik: seyyewbînanîye (m), têduştîye (m); seyîye (m) (mat)

eşitlik işareti: seyek (n) (mat), nîşanê seyîye (n) (mat)

eşkenar: seypêkenar

eşkenar üçgen: hîrêgoşeyo seypêkenar (n)

eşofman: eşofman

eşesli: hemveng, -e

eşesli kelime: çekuya hemvenge (m)

eşesli sözcük: çekuya hemvenge (m)

eşya: çî-mî (n), kel-mel (n), tef-tal (n), pil-purt (n), eşya (n)

et: goşt (n)

et parçası: zîncî (m), parçeyê goştî (n), tîkeyê goştî (n)

üzerinde et dövülen kütük: qote (m), darê goştî (n)

et @ : @ et (TE)

etajer: etajer (n)

etek (kadın eteği): pêş (n), pêsir (n), eteg (n)

dar etek: etego teng (n)

maksi etek: etego derg (n), etego maksî (n)

mini etek: etego kilm (n), etego kirr (n), etego mînî (n)

pantolon etek: etego pantolkî (n)

etene: pilar (n), helpez (n)

Etiyopya: Etyopya (m)

etken: aktîf, -e

etken fiil: karo aktif (n)
etki: tesîr (n)
etki yapmak: b. etkilemek
etkilemek: tede kar kerdene, te-
 sîr kerdene, ser o tesîr kerdene,
 tesîr ci dayene
etkilenmek: muteessîr bîyene,
 tesîr de mendene
-den etkilenmek: ... ra mutees-
 sîr bîyene
etkin: aktif (n)
etkinleştirilmiş: aktîfkerde (n)
 (TE)
etli: goştin, -e
etme: kerdiş (n)
etmek: kerdene
etraf: dorûver (n), derûdor (n),
 dorme (n), derûdorme (n),
 çorşme (n), norî-orî
ev: keye (n), ban (n)
ev hanımı: b. ev kadını
ev işlerinden sorumlu kadın:
 kebanî (m), kebanîye (m)
 "Rojî bîy dergî, kebanî bîy ker-
 gî, pîzey bîy vergî."
ev kadını: cinîya keyeyî (m)
**ev önündeki bahçe veya bos-
 tan:** keyber (n)
evi yanasıca: keyveşaye (n),
 keyveşaya (m)
evin önü: keyber (n)
tek katlı ev: bano erdî (n), ba-
 no yewqat (n), bano yewtebeq
 (n), bano yewqanat (n)
evcil: kedî, -ye; cayî, -ye
evcil hayvan: heywano kedî
 (n), heywana kedîye (m); hey-
 wano cayî (n), heywana cayîye
 (m)

evcimen: keyeker, -e
evet: 1)e (zr), ya (zr), belê (zr)
 2)eya (zr), heya (zr)
evlek: lijna (m), raarta (m), ew-
 lege (m)
evlilik: zewaj (n)
evvelki: 1)verên, -e 2)bitir, pitir
**bugünden evvelki dördüncü
 gün:** bitir perarey (n), pitir pe-
 rarey (n)
eyer: zîn (n)
eylem: 1)kar (n), pişke (m), ker-
 diş (n) 2)çalakî (m), aksîyon
 (n) 3)emel (n)
eylem cümlesi: cumleya karî (m)
eylemde bulunmak: çalakî ker-
 dene, aksîyon kerdene
eyleme geçmek: dest bi çalakî
 kerdene, dest bi aksîyon ker-
 dene
eylemci: çalak, -e; çalakîker, -e;
 aktîvîst, -e
eylül: êlule (m)
eyvan: 1)b. balkon 2)b. salon
ezilmek: 1)pelçiqîyayene, xinci-
 kîyayene, eciqîyayene, paçol
 bîyene, pelxaçêl bîyene, pan
 bîyene 2)pelîxîyayene, pilozi-
 yayene,
eziyet: tede (m)
eziyet etmek: (mecazî) pêçe te-
 de tadayene
ezme: 1)pelçiqnayîş (n), xincik-
 nayîş (n), eciqnayîş (n), paçol-
 kerdiş (n), pelxaçêlkerdiş (n),
 pankerdiş (n) 2)pelîxnayîş (n),
 piloznayîş (n), hefilnayîş (n),
 hefîknayîş (n), esîrnayîş (n)

ezmek: 1)pelçiqnayene, xincik-
nayene, eciqnayene, paçol ker-
dene, pelxaçêl kerdene, pan
kerdene 2)(üzüm vb. için)

pelixnayene, piloznayene, he-
filnayene, hefiknayene, esirna-
yene

F

fabl: fable (m)
fail: kerdox, -e
faiz: faîz (n)
fakat: labelê, la
fakülte: fakulte (m)
falan: filan, -e; filankes, -e
falan filan: filan-bêvan
falanca: b. falan
Falkland Adaları: Girawê Falklandî (zh)
fanila: fanîle (n), binpirên (n)
fanus: fanose (m)
Far Öer Adaları: Faroarna (zh)
faraş: carut (n)
fare: merre (n) (TE)
fare althğı: binmerre (n) (TE)
fark: ferq (n) (mat)
Fars: faris, -e
Farsça: fariskî (m)
Fas: Marok (n), Fas (n)
fason: fesilnayîş (n), birnayîş (n)
fasone: fason (n)
fasulye: fasulya (m), lobî (m)
faşist: faşîst, -e
faşistlik: faşîstîye (m)
faşizm: faşîzm (n)
favori: cînege (m), nuşteke (m)
fayda: kar (n)

fazla: vêşî, zîyade
çok fazla: derya, gumra, bolage, keremate, hekmete, dinya Homayî
en fazla: tewr vêşî, tewr zîyade
fecir: sipêde (n), dosere (n), şe-feq (n), serê şodirî (n), serê şewdirî (n), fecir (n)
federal: federal, -e
Federal Almanya: Almanyaya Federale (m)
federasyon: federasyon (n)
federatif: federatîf, -e
felç: felc (n)
felç olmak: felc bîyene
felsefe: felsefe (m)
hukuk felsefesi: felsefeya hû-qûqî (m)
fener: fenere (m)
el feneri: elektrîkê destan (n)
elektrik feneri: elektrîkê destan (n)
ferç: kisî (m)
fermuar: rêzile (m), zincîre (m), zirze (n), fermuar (n)
fes: fînî (m), fese (m)
fes püskülü: gulikê fese (n)

fes tahtası (fesin başa oturan kısmına tutturulan tahta): tex-tikê fese (n), tasoke (m)

findık: findiçe (m)

findık ağacı: findiqêre (m)

fırça: firçe (n)

diş fırçası: firçeyê didanan (n)

saç fırçası: firçeyê porî (n), firçeyê gijikî (n)

tıraş fırçası: firçeyê tiraşî (n), firçeyê taştîşî (n), firçeyê terdi-şî (n)

fırdolay: b. çepeçevre

fırın: firine (m)

elektrik fırını: firina elektrîki-ne (m)

fırın eldiveni: lepike firine (m)

gazlı fırın: firina gazine (m)

fırtına: fırtine (n), vaûvirike (m), tefûduman (n)

kar fırtınası: b. tipi

kum fırtınası: fırtineyê qumî (n), fırtineyê xizî (n)

fıskıye: fisqîya (m)

fıskıyeli: fisqîyayin, -e

fıstık: fistiçe (m)

fıstık ağacı: fistiqêre (m)

fıtık: wir (n), fitiq (n)

fidan: 1)leye (m), leyeke (m) 2)(asma fidanı) xerze (m)

fidan dikmek: 1)leye ronaye-ne, leye denayene 2)xerze ro-nayene

fide: şitil (n), sadir (n)

fide dikmek: b. fidelemek

fidelemek:şitil ronayene, şitil pi-rodayne, sadir ronayene

fiil: kar (n)

basit fiil: karo sade (n)

bileşik fiil: karo pêrabeste (n)

edilgen fiil: karo passîf (n)

etken fiil: karo aktîf (n)

fiil cümlesi: cumleya karî (m)

fiilin gelecek zamanında kul-lanılan bir partikel: dê, do, ga, go, ka, ko, ro, yo

fiilin şimdiki zamanında kul-lanılan bir partikel: hawo, hawa, haw, hew, haya, hayê, hayî, hay, hey, hê, ha, ho, wo, wa, ya, yê, yû

geçişli fiil: karo transîtif (n)

geçişsiz fiil: karo întansîtif (n)

kurallı fiil: karo qaydeyin (n)

kuralsız fiil: karo bêqayde (n)

türemiş fiil: karo viraşte (n)

yardımcı fiil: karo ardimker-dox (n)

Fiji: Fijî

fikir: fikr (n)

anafikir: fikro bingeyî (n)

fil: fil (n)

filan: b. falan

filanca: b. falanca

Filipin: Filîpîn (n)

filiz: 1)zîl (n), zîlik (n) 2)xelfe (n), xelfek (n), aj (n), hare (n) 3)(yenilebilen filiz) narbe (n), narbik (n)

filiz vermek: b. filizlenmek

filizlenmek: 1)zîliyayene, zîl da-yene, zîlik dayene, zîl teber kerdene, zergûn bîyene 2)xelfe dayene, xelfek dayene, aj da-yene, hare dayene 3)narbe da-yene, narbik dayene

filozof: filozof, -e

fincan: fincane (m)

porcelen fincan: fîncana por-selenêne (m)

Finlandiya: Fînlanda (m)

firez: b. anız

firkete: b. çengelliğne

fistan: fîstan (n)

fistan eteği: pêşê fîstanî (n), pêsir (n)

fistanın belden yukarı kısmı: qama fîstanî (m), îşlîga fîstanî (m)

fistanın bele oturan bölümü: mîyaneyê fîstanî (n)

fişeklik: rext (n), aşurme (n), diz-me (n)

fitil: fîtîl (n)

lamba fitili: fîtîlê lamba (n)

fizik: fîzîk (n)

flaman kuşu: b. flamingo

flamingo: sûravêlk, -e; flamîngo (n)

floresan: floresan (n)

floresan lamba: lambaya floresanîne (m)

flüorışıl: b. floresan

fok: fok (n)

Formoza: Taywan (n)

fotoğraf: fotograf (n)

fötr (fötr şapka): lengerî (m), lengerîye (m), çerxe (m), fotêre (m)

frak: frak (n)

Fransa: Fransa (m)

Fransız: fransız, -e

Fransız Guyanası: Guyanaya Fransa (m)

Fransızca: franskî (m)

Freetown: Frîtawn (n)

frengi: firengî (n), firengzehmetî (n)

fritöz: frîtoz (n)

fular: fulare (m)

G

gabardin: qebardîn (n)
Gabon: Gabon (n)
Gaborone: Gaborone (m)
galoş: galoş (n)
gam: xem (n), kul (n)
Gambiya: Gambîya (m)
gamlanma: xemgîn bîyayîş (n),
 xemkerdiş (n), qehirîyayîş (n)
gamlanmak: xemgîn bîyene, xem
 kerdene, qehirîyayene
gamlı: xemgîn, -e; xemdar, -e;
 xemnak, -e
gamsız: bêxem, -e
Gana: Gana (m)
garaj: garaj (n)
garanti: garantî (m), temînat (n)
garanti etmek: garantî kerdene
garanti vermek: garantî daye-
 ne, temînat dayene
garantilemek: garantî kerdene
gardirop: dolaba kincan (m), do-
 laba cilan (m), gardirobe (m)
gardiyan: gardîyan, -e
gardiyanlık: gardîyanîye (m)
garaz: xerez (n), kîn (n), rike (m)
garez: b. garaz
garp: rojawan (n)
gaz: gaz (n)

gazlı fırın: firina gazine (m)
gaz lambası: 1) lambaya gaz-
 yaxî (m) 2) çila (m), çilaya gaz-
 yaxî (m)
gaz lambasının konduğu yer:
 çiladane (m)
gaz ocağı: gazocaxî (m)
gaz sobası: sobaya gazî (m),
 sobaya gaz yaxî (m)
gazel (yaprak için): xızal (n), ke-
 waşe (n)
gazete: rojname (n), gazeta (m)
gazyacı: gazyaxî (n)
gazyacı tenekesi: tenekeyê
 gazyaxî (m)
geberme: geberbîyayîş (n)
gebermek: geber bîyene, geberî-
 yayene
gebertme: geberkerdiş (n), geber-
 nayîş (n)
gebertmek: geber kerdene, ge-
 bernayene
gece: şewe (m)
bu gece: emşo
gece elbisesi: b. gece giysisi
gece giysisi: belgê şewe (n)
gece gündüz: şew û roj, peroj
 û peşewe, peroj-peşewe

gece körlüğü: b. tavukkarası

gece yarısı: nêmsewe (m), mî-
yanşewe (m), şewenême (n),
şewlete (n)

gece yemeği (gece geç vakit
yenen yemek): paşîve (m),
badêşamî (m)

gecelik-I (erkek için): pirên-tu-
manî (zh), kincê/cilê/çinayê şe-
we (zh)

gecelik-II (kadın için): binfistan
(n), binfistan-pirênbazî (zh), pi-
rên-pirênbazî (zh), berşoyî (zh),
kincê/cilê/çinayê şewe (zh)

geciktirme: bereyvistiş (n), erey-
fistiş (n)

geciktirmek: berey vistene, erey
fiştene

geç: berey (n), erey (n)

geçen yıl: par (n)

geçen yıldan kalma: parên, -e

geçen yılki: parên, -e

geçim: 1)debare (m) 2)şelik (n)

geçindirme: miqatkerdiş (n), qa-
yîtkerdiş (n), miqatebîyayîş (n)

geçindirmek: miqat kerdene, qa-
yît kerdene, miqate bîyene

Hasan kardeşinin çocuklarını

geçindiriyor. (Hesen gedanê
birayê xo miqat keno.)

geçirme: 1)(yolcu etme) rayfiştîş
(n), rarayfiştîş (n), rayîrfiştîş
(n), cehdefiştîş (n), raywanker-
diş (n), rêwîkerdiş (n)

2)(bir yere kadar birlikte yürü-
yerek uğurlama) ravîyarnayîş
(n), tederaymendiş (n), rastker-
diş (n)

geçirmek: 1)(yolcu etmek) ray
fiştene, ra ray fiştene, rayîr fiş-
tene, cehde fiştene, raywan
kerdene, rêwî kerdene

2)(bir yere kadar birlikte yürü-
yerek uğurlamak) ravîyarnaye-
ne, tede ray mendene, rast ker-
dene

Hiç kimse (onu) geçirmedi.
(Çi kes tede ray nêmend.)

geçişli: transîtf

geçişli fiil: karo transîtf (n)

geçişsiz: întansîtf

geçişsiz fiil: karo întansîtf (n)

geçit: vîyer (n), derbend (n), vile
(n), kert (n), neqeb (n)

geçilmesi güç olan geçit: ga-
van (n)

geçme: vîyartîş (n)

geçmek: vîyartene

geçmiş: vîyarte (n), vîyarta (m)

geçmiş zaman: demo vîyarte (n)

Geçmiş olsun. (1-Berzînê xeyrî
bo./Homa şîfa bido./Heq şîfa
bido. 2-Kefaret bo./Kefaretê gu-
neyan bo./Kefaretê axretî bo.)

yakın sanal geçmiş zaman:
demo vîyarteyo nîyetin o nêz-
dî (n)

gelberi: pistî (m), astamî (m)

gelecek: ameyox, -e

gelecek zaman: demo ameyox (n)

gelecek zamanın hikâyesi: b.
sanal geçmiş zaman

geleme: bure (n), beyar (n)

gelgit: meddûcezîr (n)

gelin-I: veyve (m)

gelin-II (evlenmek üzere süslenmiş kız ya da yeni evlenmiş kadın): veyveke (m)

gelinböceği: b. uğurböceği

gelinlik-I (gelinin nikâh veya düğünde giydiği giysi): veyvekinî (n), hêramî (n)

gelinlik-II (gelin olma durumu): vêkanî (m), vêkaneyî (m), veyvekanî (m), veyvekênî (m), veyvekî (m), veyvekîye (m)

gelir: ameye (n), warîdat (n), hasilat (n)

bir günlük gelir: ameyeyê yew roje, ameyeyê rojêk

günlük gelir: ameyeyo rojane, warîdato rojane, hasilato rojane

gelişmek: xurt bîyene, aver şîyene, raver şîyene

geliştirmek: xurt kerdene, aver berdene, raver berdene

gelme: ameyîş (n)

gelmek: ameyene

O geliyor. (O êno./O yeno.)

Sen gel! (Ti bê!/Ti bêre!)

gem: gem (n)

gen (arazi için): bure (n), beyar (n)

Genç: Dara Hênî (m)

gene: b. yine

genel: pêroyî, hemeyî, umûmî

genel asayîş: asayîşo pêroyî (n)

genel emniyet: asayîşo pêroyî (n)

genel güvenlik: asayîşo pêroyî (n)

genel hukuk: huqûqo pêroyî (n)

genel kurmay: erkanê pêroyî (n)

genel kurmay başkanlığı: se-rekerkanîya pêroyî (m)

genellikle: zafane, vêşane, bolkî

geniş: 1) hîra, -ye 2) verin, -e 3) pan, -e

geniş aç: hîrahoke (m)

geniş açılı: hîrahokin, -e

geniş açılı üçgen: hîrêgoşeyo hîrahokin (n)

geniş zaman: demo hîra (n)

genişlik: 1) hîrayîye (m), hîratî (m)

2) veriniye (n) 3) panîye (m), panî (m)

geniz: xazmik (n)

geometri: geometrî (n)

Georgetown: Corctawn (n)

gerçek: 1) rast, -e; heqîqete (m)

2) rastîye (m), rastî (m) 3) rastikên, -e; heqîqî, -ye

gerçek olmayan/hakiki olmayan: zura (n), zuraye (m)

gerçeklik: rastîye (m), rastî (m), realîte (m), heqîqete (m)

gerçekten: rastiko, rasta, heqîqeten

gerdan: gerden (n), gilar (n)

gerdanlık: gerdenî (n), gerdenlix (n)

altın gerdanlık: gerdenîyo zer-rên (n)

gereç: malzeme (n)

gerek: ganî

Şayet istiyorsan söylemen gerekir. (Eke ti wazenî ganî ti vajî.)

gereklik: ganîyîye (m)

gereklik kipi: raweya ganîyîye (m)

gergedan: gergedan (n)

Gerger: Aldûş (n)

geri: 1) tepîya, apey 2) peyser, peyser de

geri geri: peykanî, peyser, pey-peykî

geri geri gitmek: peykanî şîyene, peypeykî şîyene, peynîyesser şîyene, peyser şîyene, qineser şîyene, qineserkî şîyene

geride: pey de

geriye döndürme: b. çevirme-I

geriye döndürmek: b. çevirmek-I

gerisingeri: b. gerisingeriye

gerisingeriye: tepîya, apey, peyser, peyser de

getirme: ardiş (n)

getirmek: ardene

geviş: nîşor (n), mişor (n), mişote (m)

geviş getirmek: nîşor kerdene, mişor kerdene, mişote kerdene

geyik: gakovî (n)

gezdirmeye: gêrnayîş (n), çarnayîş (n), çerixnayîş (n), fetilnayîş (n)

gezdirmek: gêrnayene, çarnayene, çerixnayene, fetilnayene

gezdire: bigêrne, biçarne, biçerixne, bifetilne

gezme: gêrayîş (n), fetilîyayîş (n)

gezmek: gêrayene, fetilîyayene

gipta: werrek (n)

gırgır (süpürge türü): gırgır (n)

gırtlak: qırpiçike (m), belike (m)

giyabî: xîyabî

giyabi tevkif kararı: qerarê tewqîfî yo xîyabî (n)

giyabi tutuklama kararı: qerarê tewqîfî yo xîyabî (n)

gibi: 1)sey

O solgun bir çiçek gibiydi. (A sey yew vila pulisîyaya bî.)

Ben senin gibi değilim. (Ez sey to nîya.)

Delikanlı erkekçe (yiğitler gibi) direndi. (Xortî sey camêrdan xo ver ro da.)

2)se

Kar gibi beyazdır. (Sipî yo se vewre.)

O kadar yumuşak ki, pamuk gibi. (Hende nerm o ke, se pe-me.)

3)seke

Senin de bildiğin gibi oğlan bugün hastadır. (Seke ti zî zanî lajek ewro nêweş o.)

gider: şîyaye (n), mesref (n)

bir günlük gider: şîyayeyê yew roje, şîyayeyê rojêk, mesrefê yew roje, mesrefê rojêk

günlük gider: şîyayeyo rojane, mesrefo rojane

yıllık gider: şîyayeyo serrane, mesrefo serrane, şîyayeyê serrawextî, mesrefê serrawextî

-gil/-giller: -înan

Hasangil/Hasangiller (Hesenînan)

dayigil/dayigiller (xaloyînan)

Gine: Gîne (m)

Gine-Bissao: Gîneya Bîssaoyî (m)

girdap: girawe (m), şîpe (m), gêrrike (m)

gitme: şîyayîş (n)

gitmek: şîyene

Sen git! (Tî şo!/Tî şore!)

giydirilme-I (giysi için): piradîyayîş (n), têbestîyayîş (n)

giydirilme-II (ayakkabı, pantolon vb. için): paydîyayîş (n)

giydirilmek-I (giysi için): pira dîyayene, têbestîyayene

giydirilmek-II (ayakkabı, pantolon vb. için): pay dîyayene

giydirmen-I (giysi için): piradayîş (n), tēbestîş (n)

giydirmen-II (ayakkabı, pantolon vb. için): paydayîş (n)

giydirmen-III (pantolon vb. için): paydayîş (n), ... rokerdiş, pirokerdiş (n)

giydirmek-I (giysi için): pira dayene, tēbestene

giydirmek-II (ayakkabı, pantolon vb. için): pay dayene

giydirmek-III (pantolon vb. için): pay dayene, ... ro kerdene, pirokerdene

Çocuğa çabucak pantolonunu giydirip okula gönderdi.

(Pantolî bi leze kerdî lajekî ro û rusna mekteb.)

giyecek: b. giysi

giyilme-I (giysi için): piragîrîyayîş (n), ameyîşpiragirewtîş (n)

giyilme-II (ayakkabı, pantolon vb. için): paybîyayîş (n), ameyîşpaykerdiş (n)

giyilmek-I (giysi için): pira gîrîyayene, ameyene piragirewtene

Bayramda yeni giysiler giyilir. (1-Roşan de kincê/cilê neweyî pira gîrîyênê. 2-Roşan de kincê/cilê neweyî yenê piragirewtene.)

giyilmek-II (ayakkabı, pantolon vb. için): pay bîyene, ameyene paykerdene

Evin içinde ayakkabı giyilmez. (1-Zereyê keyeyî de solî

pay nêbenî. 2-Zereyê keyeyî de solî nînê paykerdene.)

giyim: b. kıyafet

giyim kuşam: kinc û kisvet

giyinik: tēbesta (m), tēbestîye (m), tēbeste (n), tērapîştâ (m), tērapîştîye (m), tērapîşte (n)

giyinme: xotēbestîş (n), xotērapîştîş (n)

giyinmek: xo tēbestene, xo tērapîştene

giyinip kuşanmak: xo tēbestene

giyme-I (giysi için): xoradayîş (n), piragirewtîş (n), xoragirewtîş (n), xorokerdiş (n)

giyme-II (ayakkabı, pantolon vb. için): 1)paykerdiş (n), xopaykerdiş (n), xolingîrakerdiş (n) 2)(çocuk dilinde) pepîkerdiş (n), peppa

giyme-III (şapka, külah vb. için): xosernayîş (n)

giymek-I (giysi için): xo ra dayene, pira girewtene, xo ro kerdene

Giy! (Xo ra de!)

Gömleğini giy! (Paçê xo pira gîre/xo ra de/xo ra gîre!)

Pantolonunu çabucak giyip gitti. (Pantolê xo bi leze kerdî xo ro û şî.)

giymek-II (ayakkabı, pantolon vb. için): 1)pay kerdene, xo pay kerdene, xo lingî ra kerdene

Ayakkabılarını giydi ve gitti. (Solê xo xo pay kerdî û şî.)

2)(çocuk dilinde) pepî kerdene

giymek-III (şapka, külah vb. için): xo ser nayene

giysi: b. elbise

gece giysisi: b. gece elbisesi

giysi çıkarmak: b. elbise çıkarmak

giysi değiştirmek: b. elbise değiştirmek

giysi kolu: b. elbise kolu

giysi kolu ağzı: b. elbise kolu ağzı

giysinin boyna arkadan oturan bölümü: b. elbisenin boyna arkadan oturan bölümü

giysisini çıkarmak: b. soyamak-I

giysisini çıkartmak: b. soydurmak

gizleme: nimitiş (n)

gizlemek: nimitene

gizli: nimite (n), nimitiye (m), nimitî (m)

gizli özne: kerdexo nimite (n), kerdoxa nimitiye (m)

gocuk: qocix (n)

Godthab: Godthab (Nuuk) (n)

gonca: tolebişk (n), pind (n), pindik (n), gipik (n)

goncanın açılmaya başlaması: rabiliyayene

Goncalar açılmaya başladı. (Tolebişkî rabiliyayî.)

goril: gorîl, -e

göbek: 1)nak (n) 2)meşke (m), xaşîya vêrî (m)

göç: barkerdiş (n), wenayîş (n), koç (n), koçkerdiş (n)

göç etme: barkerdiş (n), wenayîş (n), koçkerdiş (n)

göç etmek: bar kerdene, wena-yene, koç kerdene

göçebe: koçer, -e

göçebelik: koçerîye (m)

göçer: koçer, -e

göçeri: koçerî, -ye

göçme: barkerdiş (n), wenayîş (n), koç (n), koçkerdiş (n)

göçmek: bar kerdene, wena-yene, koç kerdene

göçmen: macir, -e

göçmen nüfus: nufuso macir (n)

göçmenlik: macirîye (m)

göçü: b. heyelan

göden: roqila qine (n)

gögüs: sêne (n)

gögüs kafesi: qefsîng (n), qefesê sênî (n)

gögüs kemiği: tehta sênî (m)

gök: asmên (n)

gök gürlemesi: gurrayîşê hewrî (n), gurrîya hewrî (m)

gökkuşağı: keskûsûre (m), tîrêja hewz û keske (m), mûndîya Hezretî Fatma (m), mûndîya Fatma-Eyşane (m), mûndîya Eyşo-Fatma (m)

gökyüzü: asmên (n)

göl: gole (m), dole (m), bahar (n)

tuzlu göl: gola soline (m), gola şorre (m)

Gölbaşı: Serê Golan (n)

gölcük: golek (n), dolek (n)

gölek: b. gölet

gölet: golek (n), gol (n)

gölge: sîye (m), sersî (m), versî (m), sîdar (m)

ağacın gölgesi: sîya dare, ser-sîya dare, versîya dare, sîdara dare

gömlek: paç (n), qolike (m), işlig (n), qemîs (n), gomleg (n)

kısa kollu gömlek: paço/qemîso/işligo qol (n), paço/qemîso/işligo polkilm (n), paço/qemîso/işligo polkirr (n), paço/qemîso/işligo hingilekilm (n), paço/qemîso/işligo harmekilm (n)

gönderme: şawitiş (n), riştiş (n), rusnayîş (n), raykerdiş (n)

göndermek: şawitene, riştene, rusnayene, ray kerdene

gönül: zerrî (m)

gönül verme: 1)zerrîdevistiş (n), zerrîcifiştiş (n) 2)zerrîpiranayîş (n) 3)zerrîcikerdiş (n)

gönül vermek: 1)zerrî devistene, zerrî cifiştene 2)zerrî pira-nayene 3)zerrî cikerdene

gönye: gonye (m)

göre: bi ..., ra gore, goreyê ... ra, anegore, gore, goreba ...

bana göre: bi mi, mi ra gore, goreyê mi ra, goreyê mi, anegoreyê mi, goreba mi

görme: dîyayîş (n), vînayîş (n)

görmek: dîyene, vînayene

gör: bivîne

görülmek: ameyene dîyene, vî-nîyayene, ameyene vînayene, nêgar biyene

görümcə:zeyîye (m), gorime (m)

görüntüleyici: monîtor (n) (TE)

görüş: 1)ray (m) 2)dîyayîş (n), vînayîş (n)

gösteri: musnayîş (n), nawnayîş (n), nawitiş (n)

gösterme: musnayîş (n), mojnayîş (n), nawnayîş (n), nawitiş (n), nîşandayîş (n)

göstermek: musnayene, mojnayene, nawitene, nawnayene, nîşan dayene

göt: qine (m)

götürü: qebale (n)

götürü iş almak: qebale gi-rewtene

götürü usulü iş yapmak: qebale gi-rewtene, qebale kerdene, qebale xebitîyayene, bi qebale xebitîyayene, qebaleyî reyde xebitîyayene, bi qebale kar kerdene, bi qebale gure kerdene

gövde: 1)govde (n), beden (n) 2)(ağaç gövdesi) qirm (n)

göveri: b. sebze

göverti: b. sebze

göz: çim (n)

göz çukuru: çalika çimî (m), paga çimî (m), korta çimî (m)

göz değmek: b. nazar değmek

göz iltihaplanması:çimdejan (n)

göz yuvarlağı: gillî (m), gulfî-like (m)

gözdeki saydam tabaka: per-deyê çimî (n)

gözleri kararmak: çimî tarî biyene

gözleri sulanmak (hastalıktan dolayı): çimî lêlawe kerdene

Gözlerim sulanıyor. (Çimê mi lêlawe kenê.)

gözleri yaşarmak (hastalıktan dolayı): b. **gözleri sulanmak** (hastalıktan dolayı)
gözlerinin önünde sinek uçuşmak: çimî vilikî kerdene
Benim gözlerimin önünde sinekler uçuşuyor. (Çimê mi vilikî kenê.)
gözün aşağısındaki deri: pêlekê çimî (n), qarangê çimî (n)
gözaki: sipîyê çimî (m)
gözaltı: nezaret (n)
gözaltı yeri (binası): nezaret-xane (n)
gözbebeği: bîbike (m), bîbika çimî (m), lîlike (m)
göze: çime (n), çunde (n)
gözer: seradî (m)
gözetme: ewnîyayîş (n), miqat-kerdiş (n), qayîtkerdiş (n), miqatebîyayîş (n)
gözetmek: ewnîyayene, miqat kerdene, qayît kerdene, miqate bîyene
Hasan kardeşinin çocuklarını gözetiyor. (Hesen gedanê birayê xo miqat keno.)
gözkapağı: qapaxê çimî (n)
gözleme (bir hamur işi): patîra (m), patîraya dekerda (m), qilçe (m), qilçine (m), qatma (m), lola tewqe (m)
gözleme çeşitleri: lortaqe (m), bijika toraqî, toraqine (m), patîraya toraqî, qilça tantorî, qilça toraqî, qatmaya toraqî, patîraya pîyazî, patîraya şekerî, qilça qawirmeyî

gözlük: verçimikî (zh), çavikî (zh), hayneyî (zh), gozligî (zh)
gözyaşı: hesire (m), îstire (m)
rahatsızlıktan dolayı akan gözyaşı: lêlawe (m), lêlawe çiman (m)
gram: gram (n)
gramofon: gramafone (m)
greyfruit: greyfrute (m)
greyfruit ağacı: greyfrutêre (m)
grip: diştire (m), sub (n), grîp (n)
Grozni: Groznî
Grönland: Gronlanda (m)
grup: grûbe (m), kome (m), komike (m)
insan grubu: kome (m), ref (n)
Guatemala: 1)Guatemala (m) 2)Guatemala City (m)
guatr: guatr (n)
guguk: pepûk, -e; kekû, -ye
Guyana: Guyana (m)
gübre: 1)zibil (n), ziblûzebale (m), sil (n) 2)(keçi ve koyun gübresi) pişke (m) 3)(kimyasal gübre) gubre (n)
büyük baş hayvanın bir defada yaptığı dışkı topağı: silop (n), guda silî (m), palpate (m), palpata silî (m), tapole (m), tepike (m), tepika silî (m)
kimyasal gübre: zibilo kîmyayî (n), zibilê kîmyayî (n), gubre (n)
kuş gübresi: zîrç (n)
gübreleme: 1)zibilkerdiş (n), zibildekerdiş (n) 2)gubrekerdiş (n), gubredekerdiş (n)

gübrelemek: 1)zibil kerdene, zibil dekerdene 2)gubre kerdene, gubre dekerdene

gübreli: 1)zibilin, -e; zibilkerde (n), zibilkerda (m), zibilkerdîye (m), silin, -e 2)gubreyin, -e; gubrekerde (n), gubrekerda (m), gubrekerdîye (m)

gübrelik: zibilge (n), zivilca (n), zibala (m), silo (n), silond (n)

gübresiz: 1)bêzibil, -e 2)bêgubre, -ye; bêgubra (m)

güç-I: hêz (n), qewet (n)

güç-II: zor, -e; zehmet, -e; çetin, -e

güçlü: hêzin, -e; hêzdar, -e; biqewet, -e; qewetin, -e

güçlük: zehmetîye (m), zehmetî (m)

güçsüz: bêhêz, -e; bêqewet, -e

gül: gule (m), mawerde (m)

gül ağacı: gulêre (m)

gülbank: gulbang (n)

güldürme: huynayîş (n)

güldürmek: huynayene

gülme: huye (n), huyayîş (n)

gülmek: huyayene

Güle güle (git). (Oxir bo./Oxirê xeyrî bo./Bi xeyr û silamet a şo.)

Güle güle git, güle güle gel. (Xeyr şo, silam bê./Bi xeyr şo-bê./Ti xeyr şêrî, silam bêrî.)

gülümseme: beşerîyayîş (n), peşmirîyayîş (n), keşifîyayîş (n), berkenîbîyayîş (n), berken (n)

gülümsemek: beşerîyayene, peşmirîyayene, keşifîyayene, berkenî bîyene

gülüş: huye (n), huyayîş (n)

gümbür gümbür: gurr-gurr

gümbürtü: gurme-gurme, gurre-gurre

gümüş: sêm (n)

gümüştên yapıma: sêmên, -e

gümüşi: sêmin, -e

gümüslü: sêmin, -e

gün: roje (m)

bugün: ewro

bugünden önceki ikinci gün (evvelki gün): perey (n)

bugünden önceki üçüncü gün: bitir perey (n), pitir perey (n), perarey (n)

bugünden önceki dördüncü gün: tir perarey (n), pitir perarey (n), bitir perarey (n)

bugünden sonraki ikinci gün: bîro (n), nêmbirro, disibay (n)

bugünden sonraki üçüncü gün: bîntirro (n), nêmtirro (n), hîrêsbay (n)

bugünden sonraki dördüncü gün: bînbîntirro (n), çarsibay (n)

bütün gün (tam gün, yirmi dört saat): wext ra wext

ertesi gün: roja bîne (m)

ertesi gün (geçmişte): meştêrî (n)

Mayıs ayının 15'inde Der-sim'e gittim, ertesi gün oradan Diyarbekir'e gittim. (Ez 15ê aşma gulane de şîya Dêrsim, meştêrî ez uca ra şîya Dîyarbekir.)

evvelki gün: perey (n)

gün ağarması: lêlê şewdirî (n), lêlê şodirî (n), lêlê sipêdeyî (n), lêlê nimajî (n), lêlê sibayî (n)

günden güne: 1)roje bi roje 2)roje ra roje

günü gününe: roje bi roje
günün zamanları: demê roje (zh)
günah: gune (n)
günaydın: 1)rojbaş 2)Şewdir bi xeyr./Şodir bi xeyr./Sibayê to xeyr bo.
günce: rojnuşte (n), rojane (n)
güncel: aktuel, -e
güncelleme: aktuelkerdiş (n)
güncelleştirme:aktuelkerdiş (n)
gündem: rojeve (m)
gündüz: roj (n)
günebakan: b. ayçiçeği
güneş: 1)roj (n) 2)tîje (m)
güneş almayan yer: zime (n), zimag (n)
güneş almayan yamaç:dubre (n)
güneş ısı: tîje (m)
güneş veya ay ışığı: tîje (m)
Güneş doğdu. (Roj akewt./Tîje akewte./Tîje est.)
güneşli: tîjin, -e
güneşlik (güneş ışınlarını alan yer, güneşleme yeri): verroj (n)
güney: başûr (n)
Güney Afrika:Afrîkaya Başûrî (m)
Güney Kore: Koreya Başûrî (m)
güneybatı: başûrê rojawanî (n)
Güneybatı Afrika: b. Namibya
güneydoğu: başûrê rojhelatî (n)
günlük: rojane (n)
günü: b. kıskançlık, çekemezlik
günücü: b. kıskanç
günücülük: b. kıskançlık
günüleme: b. kıskanma, çekeme
günülemek: b. kıskanmak, çekemek

Gürcistan: Gurcîstan (n)
gürleme: gurrayîş (n), gurrî (m)
gök gürlemesi: gurrayîşê hewrî (n), gurrîya hewrî (m)
gürlemek: gurrayene, xurrayene
gürültü patırtı: repûtepe (m), rep-tepe (m), teqûreqe (m), teq-reqe (m)
güveç: dêzike (m)
güvence: garantî (m), temînat (n)
güvence vermek: garantî dayene, temînat dayene
güvenilmek (-e güvenilmek): bawerî bi ... bîyene, piştî bi ... bestîyayene, piştî bi ... girê dîyayene, îtîbar bi ... bîyene, emel bi ... bîyene, bih bi ... bîyene
güvenlik: asayîş (n) (TE)
güvenlik duvarı: dêsê seveknayîşî (n) (TE)
güvenmek: bawer bîyene, bawer kerdene
-e güvenmek: piştî bi ... bestene, piştî bi ... girê dayene, îtîbar bi ... ardene, îtîbar bi ... kerdene, emel bi ... ardene, emel bi ... kerdene, bih bi ... kerdene
güvercin: borane (m), kurkurike (m), gogerçîne (m)
gri renkli güvercin: vena (m)
güya: goya, qaşo, qestikî, qesta, enî, yanî
güz: payîz (n)
güzlük çift: b. sonbaharda erken sürülen çift
güzel: 1)rind, -e; rindek, -e; xasek, -e; 2)semt, -e

güzellik: 1) rindîye (m), rindî (m),
rindênî (m); rindekîye (m), rin-
dekî (m), rindekênî (m); xase-

kîye (m); xasekî (m) 2) semtîye
(m), semtênî (m)

H

ha: ha

ha ... ha ...: ha ... ha ...

haber: xebere (m), hayî (m),
agahî (m), vengûvaj (n)

haberdar: xeberdar, -e; haydar,
-e; agahdar, -e

haberdar etmek: xeberdar ker-
dene, haydar kerdene, agahdar
kerdene

haberdar olmak: xeberdar bî-
yene, haydar bîyene, agahdar
bîyene, pêzanayene

habersiz: bêxeber, -e; bêhayî, -
ye; bêagah, -e; ham û tam

hacılarkuşağı: b. gökkuşağı

hacim: hecm (n)

hademe: xedeme (n), xedema (m)

hadise: hedîse (n), serebût (n)

hafıza: b. bellek

hafif: 1) sivik, -e; şenik, -e; xeffî, -e

hafif ceza: cezaya sivike (m)

hafifçe: sivikek, -e; xeffîfek, -e

hafta: hewte (n)

Haiti: Haîtî

hak: heq (n)

insan hakları: heqê merdîman

kendi kaderini tayin hakkı:
heqê çarenuştîşê xo, heqê ta-
yînderdişê qederê xo

mülkiyet hakkı: heqê wayîrî-
ye (n)

Hak teâlâ: Heq teala (n)

hakkında: ser o, derheqê ... de

hakkında konuşmak: derheqê
... de qisey kerdene, derheqê
... de qalî kerdene

hakikat: rastîye (m), realîte (m),
heqîqete (m)

hakikaten: rastiko, rasta, heqî-
qeten

hakiki: rastikên, -e; heqîqî, -ye

hakiki olmayan: zura (n), zu-
raye (m)

hakim: dadger, -e; hakim, -e; qa-
zî, -ye

hakimiyet: bandure (m)

hakimlik: dadgerîye (m), hakimî-
ye (m), hakimî (m), qazîyîye (m)

hal: b. durum

hala: eme (m), emike (m)

hala (hitap hali): emê, emikê

hala kıızı: emkêna (m), kêna
eme (m), kêna emike (m)

hala oğlu: emiza (n), lajê eme (n), lajê emike (n)
hâlâ: b. **henüz**
halat: kendir (n), xelat (n)
Halep çıbanı: b. **şark çıbanı**
Halfeti: Xelfetî
halhal: xirxale (m)
hah: xalî (m), xaliye (m)
duvar halısı: xaliya dêsî (m), xaliya dîwarî (m)
küçük halı: xaliça (m)
halk: şar (n)
halk edebiyatı: edebîyatê şarî (n)
halka: helqa (m), xeleke (m)
ham-I: 1)xam, -e; 2)xawiz, -e; xag, -e 3)kal, -e 4)nêderesaya (m), nêderesayîye (m), nêderesaye (n); nêresaya (m), nêresayîye (m), nêresaye (n); nêresta (m), nêrestîye (m), nêreste (n)
ham-II (çocuk dilinde): heme-II (m)
ham etmek (çocuk dilinde): heme kerdene
hamail: b. **hamaylı**
hamam: hemam (n)
hamam tası: tasa hemamî (m)
hamarat: keyeker, -e
hamaylı: hemalî (n)
hamburger: hamburger (n)
hamur: mîr (n)
hançer: xencer (n)
Hanefi: henefî, -ye
Hanefilik: henefiyî (m), henefî-yîye (m), henefîtî (m)
hangi: 1)kamcîn, -e 2)kam, -e

Hangi kitap senindir? (Kamcîn kitab yê to yo?/Kam kitab yê to yo?)
hangisi: 1)kamcîn, -e 2)kam, -e 3)kamik, -e 4)kamder, -e
Hangisi senindir? (Kamcîn yê to yo?/Kam yê to yo?/Kamik yê to yo?/Kamder yê to yo?)
hanımböceği: b. **uğurböceği**
Hani: Hênî (n)
Hanoy: Hanoî
hapis: hepis (n), hepisxane (n), zîndan (n)
hapis cezası: cezaya hepisî (m), cezaya zîndanî (m)
hapishane: hepisxane (n)
harabe: xirbe (m), page (m)
haram: heram, -e
harar: xirare (m), xaşîye (m)
Harare: Harare
harf: herfe (m)
büyük harf: herfa girde (m)
kaynaştırma harfi: herfa pêragirêdayene (m), herfa pêrabestene (m)
küçük harf: herfa hurdîye (m)
hareket etme: b. **yola çıkma**
hareket etmek: b. **yola çıkmak**
hariç: 1)netede, netêda
Sen hariç herkes gelmişti. (Ti netêda/netede herkes amebî.)
 2)teber, ra teber, ber, ra ber
 3)xeyrê ..., xeyrja, qeder, ra qederî, xêncê, bêxeyra, bêxeyja
Sen hariç kimse söylemedi. (To ra teber kesî nêva.)
harita: xerîta (m)
hark: b. **arık, ark**

harman: cuwen (n)

biçilmiş ekini harman yerine taşıma işi: sebale (n)

biçilmiş ekini harmana taşımak: sebale kerdene

harman dövmek: b. döven dövmek, döven sürmek

harman makinesi: makînaya cuwenî (m), patose (m)

harman savurmak: cuwen vay dayene, cuwen hewa dayene

harman sonu (badas): bincuwen (n), efara (m)

harman yeri: cuwen (n)

harman zamanı harmanları dolaşarak harman ürünü istemek suretiyle dilenmek: cuwenan ser ra gêrayene

harmanda, arpa ve buğdayın kalburlanmasından sonra artakalan başaklar: kozire (n)

harmani: b. pelerin

harmaniye: b. pelerin

harp: ceng (n); herb (n)

Hartum: Xartûm (n)

has: xas, -e

hasat: hesad (n)

hasat zamanı: wextê hesadan (n), wextê paleyî (n), wextê debare (n)

haset: b. kıskançlık, çekemezlik

haset etmek: b. kıskanmak, çekememek

hasetçi: b. kıskanç

hasetlik: b. kıskançlık, çekemezlik

hâsılat: b. gelir

hasır: hesîre (m)

hassas: b. duyarlı, duygulu

hassaslık: b. duyarlık, duygululuk

hassasiyet: b. duyarlık, duygululuk

hasta: 1) nêweş, -e 2) bêkeyf, -e

hasta düşmek: nêweş kewtene

hasta etmek: nêweş kerdene

hasta olmak: 1) nêweş bîyene 2) bêkeyf bîyene

hastalanmak: nêweş kewtene, nêweş bîyene

hastalık: nêweşîye (m), nêweşî (m), nêweşênî (m)

bulaşıcı hastalık: jan (n)

bulaşıcı hastalığa yakalanmak: jan vetene, jan dekewtene

hastane: xestexane (n), nêweşxane (n)

haşhaş: xaşxaş (n)

haşiş: b. kavrak

haşlama: 1) kemidnayîş (n), xaşênayîş (n), şeliqnayîş (n) 2) (haşlama yemeği) xaşênaye (n)

haşlamak: kemidnayene, xaşênayene, şeliqnayene

haşlanma: kemidîyayîş (n), ameyîşkemidnayîş (n), xaşênîyayîş (n), ameyîşxaşênayîş (n), şeliqnîyayîş (n), ameyîşşeliqnayîş (n)

haşlanmak: kemidîyayene, ameyene kemidnayene, xaşênîyayene, ameyene xaşênayene, şeliqnîyayene, ameyene şeliqnayene

hat: xêze (m), xete (m)

hata: xeta (m), xeletî (m), xeletîye (m), xeletênî (m), şaşı (m), şaşıye (m), şaşênî (m),

yanışî (m), yanışîye (m),
yanışênî (m)

hatalı: xetayin, -e; xelet, -e; şaş,
-e; yaniş, -e

hatasız: bêxeta, -ye; bêxeletî, -
ye; bêşaşî, -ye; bêyanişî, -ye

hatıra: 1) vîrameyîş (n) 2) (hatır-
lanmak için birine verilen) ya-
dîgar, -e

hatırlama: vîrameyîş (n), ravîr-
ameyîş (n), raxovîrardiş (n),
vîrkewtiş (n)

hatırlamak: vîr ameyene, ra vîr
ameyene, ardene vîrê xo, ra xo
vîr ardene, vîr kewtene

O anda onu hatırladım. (A
game a kewte vîrê mi.)

hatırladığımdan beri: vîrê mi
ra, cêko ke yeno vîrê mi

hatırlatma: vîrardiş (n), ravîrar-
diş (n)

hatırlatmak: vîr ardene, ra vîr
ardene

hatta: 1) tewr

Hatta yalan da söyler. (Tewr
zurî zî keno.)

2) bira

**Hatta o yalan olduğunu söy-
ledi.** (Bira ey va zur a.)

3) heta

Hatta o da geldi. (Heta o zî
ame.)

hav: purtik (n)

hava: hewa (n)

hava durumu: eyam (n)

havaalanı: rasteyê teyara (n),
meydanê teyara (n)

havale (tıpta): serûbinî (zh), he-
wale (n)

havale geçirmek: serûbinî
kewtene, hewale vîyarnayene

Havana: Havana (m)

havlı-I: purtikin, -e

havlı-II: b. havlu

havlu: xewlî (m), xewlîye (m)

el havlusu: xewlîya destan (m)

banyo havlusu: xewlîya ban-
yoyî (m)

havuç: gizêr (n), hewice (m),
bûncike (m)

havuz: hope (m), dole (m), hew-
ze (m)

haya (erkeklik bezi): gun (n), hak
(n), hêlik (n), herz (n), bati (n)

hayal: xeyal (n)

hayat: cu (m), heyat (n)

haydi: hadê, hadirê

hayır-I (nm): xeyr, -e

hayır-II (zr): ney (zr), xêr (zr),
nexêr (zr), nêherê (zr)

hayırlı: xeyrên, -e; bixeyr, -e

Hayırlı olsun: 1) Xeyrên/Xey-
rêne bo. 2) Wa/Va xeyr bo.
3) Wa bixeyr bo.

hayli: xeylê, gelek, epey

bir hayli: xeylêk, yew kerema-
te, yew hekmete

hayvan: heywan, -e

evcil hayvan: heywano kedî
(n), heywana kedîye (m); hey-
wano cayî (n), heywana cayîye (m)

hayvan tüccarı: celeb (n)

**hayvanları gütmeye sırası ge-
lince hayvanları gütmek:** no-

bete de şîyene, nobe de şîyene

**otlaması için hayvanı araziye
başiboş salma:** salme (n), sal-
meveradayîş (n), salmekîvera-

dayış (n), heywanveradayış (n),
heywanraverdayış (n)

**otlaması için hayvanı araziye
başıboş salmak:** salme vera-
dayene, salmekî veradayene,
(heywan) veradayene, (hey-
wan) raverdayene

vahşi hayvan: heywano kovî
(n), heywana kovîye (m); hey-
wano koyî (n), heywana koyî-
ye (m); heywano wehşî (n),
heywana wehşîye (m); cinawir,
-e; ganawir, -e

yük hayvanı (at, katır, eşek):
golîg, -e

hazır: amade (n), amada (m); ha-
zir, -e

hazır olmak: amade bîyene,
hazir bîyene

Hazır ol!: Amade be!/Hazir be!

hazırlamak: amade kerdene,
hazir kerdene

hazırlayan: amadekar, -e; ama-
dekerdax, -e; hazirkerdax, -e

haziran: hezîrane (m)

hazret: hezret

Hazreti Ali: Hezretî Elî, Hez-
retî Alî

Hazreti İsa: Hezretî İsa

Hazreti Muhammed: Hezretî
Mihemed

Hazro: Hezro (n)

hece: hece (m)

hedik: hebikî (zh), hedikî (zh),
danî (zh)

hekim: doktor, -e; hekîm, -e

hektar: hektar (n)

hela: b. yüznumara

helal: helal, -e

hele: ka, hela, hey, de, derey

Hele buraya gel. (Ka bê tîya./
Hela bê tîya./Hey bê tîya./De
bê tîya./Derey bê tîya.)

Helsinki: Hêlsînkî

helva: helwa (m)

hem: hem

hem ... hem ...: hem ... hem ...

Hem gider, hem ağlar. (Hem
şîna hem bermena.)

hemen: ca de, pirde, deste, de-
sinde, hema

hemen ölmek: beqa nêkerde-
ne, ca de merdene, pirde mer-
dene, deste merdene, desinde
merdene

hemen hemen: hema-hema

hemşire: hemşîra (m)

henüz: hîna, hema, daha

Kız henüz gitmemiş. (Kêneke
hîna nêşîya./Kêneke hema nê-
şîya.)

hep: 1)tim, timûtim, daîma 2)pê-
ro, heme, têde, top

hep beraber: b. hep birlikte

hep birlikte: pêro pîya, heme
pîya, heme têreyde, heme tê-
reyra, top pîya, têde pîya, tê-
dîne pîya, têvter pîya, kulî pîya

hepatit: hepatît (n)

hepatit B: zeriko sîya (n), hepa-
tît B (n)

hepsi: pêro, pêrone, heme, hemî-
ne, têde, têdîne, têvter, top, to-
pîne, kulî, kulîne, çi ke estê, çi
ke bîy

hepsini: pêrone, hemîne, têdî-
ne, topîne, kulîne

her: her, heme

her beş: her panc, heme panc, panc heme
her beşi: her pancine, heme pancine, panc hemîne
her beşini: her pancine, heme pancine, panc hemîne
her biri: her yew
her dört: her çar, heme çar, çar heme
her dördü: her çarine, heme çarine, çar hemîne
her gün: her roje
her iki: her di
Her iki delikanlı yazdı. (Her di xortan nuşt.)
her ikisi: her di, her dîyan, her dîyine
Her ikisi okudu. (Her dîyan wend.)
her üç: her hîrê, heme hîrê, hîrê heme
her üçü: her hîrine, heme hîrine, hîrê hemîne
her zaman: tim, timûtim, daîma
herek (tevek için): serbina (m)
herk: filhan (n), hêgayo filhan (n), şûve (m)
herk etmek: filhan kerdene, şûve kerdene, kerab kerdene
herkes: her kes
hesap: hesab (n)
hesap makinesi: makînaya hesabî (m)
hesaplama: hesabkerdiş (n)
hesaplamak: hesab kerdene
heybe: heqîbe (n)
büyük heybe: gale (n)

heybenin iki tarafı arasındaki bölüm: mîyançî (n)
heybenin iki tarafından her biri: gale (n), pare (n)
heyelan: hezaz (n), heyelan (n)
hıçkırık tutmak: b. hık tutmak
hık tutmak: nuqtikî vero ameyene, neqlikî vero ameyene, xîska xo weameyene, niqikî poameyene, hiq kerdene
Hıms: Xinûs (n), Kela (m)
Hiristiyan: xirîstîyan, -e; file (n), fila (m)
Hiristiyanlık: xirîstîyanîye (m), xirîstîyanî (m); fileyîye (m), fileyî (m)
hırka: xirqe (n)
hırsız: dizd, -e; xirxiz, -e
hırsızlık: dizdîye (m), dizdî (m), dizdênî (m)
Hırvatistan: Xirvatîstan (n)
hıyar: xîyar (n), buestûn (n)
hıyar vb. bitkilerin henüz yeni oluşmuş olan küçük ürünü: fije (m)
hızar: xizar (n)
hızı çok olan su akıntısı: şîpe (m)
hızlı: leze (m), sivik, çapik
hızlıca: lezkanî, çapik a
hızma: pozmik (n), xizme (m), penesik (n)
hızmalı: pozmikine (m), xizmeyine (m)
hiç: 1)çi, tu 2)hîç 3)b. hiçbir zaman
Bu hiç akıl(lıca) değil. ("No tu aqıl nîyo.")

Ben hiç gitmedim. (Ez caran/ binde/binra/hîç/çi rey/qet nêşî-ya.)

hiç kimse: çi kes, tu kes, yewek/yewer, çewek/çewer; çew

hiç olmazsa: qet nêbo

hiçbir: 1)çi, tu 2)olandî 3)qet yew

hiçbir şey: çîyekî, qet çîke, qet çîyê, qet teba, qet yew çî

hiçbir zaman: caran, çi rey, binde, binra, bincaran, tu derbe, qet finê, qet reyê, çi wext, esla, qet, qetîyen, deyme

hiçlemek: hîç kerdene

hiçleştirme: hîçkerdiş (n)

hiçleştirmek: hîç kerdene

hiçlik: hîçîye (m)

hidrojen: hîdrojene (m)

hidrojen bombası: bombaya hîdrojene (m)

hikâye: hîkaye (m)

gelecek zamanın hikâyesi: b. sanal geçmiş zaman

-miş'li geçmiş zamanın hikâyesi: demo vîyarteyo nedîyaro verên (n)

şimdiki zamanın hikâyesi: demo vîyarteyo nikayin (n)

hile: hîle (n), oyn (n)

hilekar: hîlekar (n), -e; hîlebaz, -e; fêlbaz, -e, oyniker, -e

hilekarlık: hîlekarîye (m), hîlebazîye (m), fêlbazîye (m)

Hilvan: Curnê Reş (n)

hindi: kerga misrî (m), kerga şamî (m), hulî, qulî, pîpî, qaze (m), culixe (m); dîkê misrî (n),

dîkê qaze (n), elok (n), elelo (n)

Hindistan: Hindîstan (n)

hindistancevizi: goza Hindîstanî (m)

hintbademi: kakao (n)

hintkeneviri: esrar (n)

his: b. duygu

hislenme: b. duygulanma

hislenmek: b. duygulanmak

hissetme: teyvetiş (n), tedevetîş (n), tedeteyvetîş (n), povetîş (n), hîskerdiş (n), ferqkerdiş (n)

hissetmek: tey vetene, tede vetene, tede tey vetene, povetene, hîs kerdene, ferq kerdene

hissi: b. duygusal

hissiz: b. duygusuz

hissizlik: b. duygusuzluk

hiza: duşt (n), rajane (n), rêze (m), hîza (m), çeç (n)

hizasında: rastê ... ra, rajaneyê ... ra, duştê ... ra, rêza ... de, rêza ... ra, hîzaya ... de, hîza-ya ... ra

Hizan: Hîzan (n)

hizmet: xîzmet (n)

hol: b. sofa

Hollanda: Hollanda (m)

homurdamak: bilbilîyayene, pilîyayene, bilbil kerdene, pil-pil kerdene

Honduras: Hondûras (n)

Honiara: Honyara (m)

Horasan: Xoresan (n)

horoz: dîk (n), keleşêr (n), heke (n)

küçük yaştaki horoz: dîkleyîr (n)

hortum: 1)xortume (m) 2)(hava-da oluşun) veyveyê cinan (n),

talazike (m), gijoleke (m), wel-weleke (m)

hoş: weş, -e

Hoş geldin. (1-Ti bi xeyr ameyî/ameya. 2-Ti bi xeyr ameyî/ameya silamet.)

Hoş bulduk. (1-Ti xeyrî mîyan de bî/ba/bê. 2-Xeyrî mîyan de bîme. 3-Şima xeyrî mîyan de bîy/bê.)

Hoşça kal. (1-Weşîye/weşî de bîmane. 2-Bîmane weşîye/weşî de.)

hoşaf: xoşawe (m)

hoşluk: weşîye (m), weşî (m)

hoşnut: memnun, -e; razî, -ye; ... ra weş, -e

O senin durumundan hoşnut değil. (O halê to ra weş nîyo.)

hoşnut etmek: zerrîya ... weş kerdene, memnun kerdene, razî kerdene

hoşnut olmak: zerrîya ... weş bîyene, memnun bîyene, razî bîyene

-den hoşnut olmak: zerrîya ... ra weş bîyene, ... ra weş bîyene

Halk senden hoşnut olsun. (Wa zerrîya şarî to ra weş bo./ Wa şar to ra weş bo.)

hoşnutluk: memnunî (m), memnunîye (m), memnunîyet (n), razîyî (m), razîyîye (m)

hoşnutsuz: nememnun, -e; nerazî, -ye; ... ra weşnêbîyaya (m), ... ra weşnêbîyayîye (m), ... ra weşnêbîyaye (n)

hoşnutsuzluk: nememnunî (m), nememnunîye (m), nememnunîyet (n), nerazîyî (m), nerazîyîye (m)

hotoz: kofî (m), kofîye (m)

hazan: bure (n), beyar (n)

Hozat: Xozat (n)

hububat: b. tahl

hudut: b. sınır

hukuk: huqûq (n)

ceza usul hukuku: huqûqê ûsulê ceza (n)

devletler genel hukuku: huqûqê pêroyî yê dewletan (n)

devletlerarası hukuk: huqûqê mîyandewletan (n)

devletlerarası özel hukuk: huqûqê arizî yê mîyandewletan (n)

genel hukuk: huqûqo pêroyî (n)

hukuk başlangıcı: destpêkê huqûqî (n)

hukuk devleti: dewleta huqûqî (m)

hukuk felsefesi: felsefeya huqûqî (m)

hukuk mahkemesi: dadgeha huqûqî (m), mehkemeya huqûqî (m)

hukuk sosyolojisi: sosyolojîyê huqûqî (n)

hukukun kaynağı: çimeyê huqûqî (n)

hususî hukuk: huqûqo arizî (n)

medenî hukuk: huqûqo medenî (n)

medenî usul hukuku: huqûqê ûsulê medenî (n)

özel hukuk: huqûqo arizî (n)

Roma hukuku: huqûqê Roma (n)

sosyal güvenlik hukuku: huqûqê asayîşê sosyalî (n), huqûqê asayîşê cematî (n)

tabîî hukuk: huqûqo tebîî (n)

ticaret hukuku: huqûqê bazirganîye (n), huqûqê ticaretî (n)

toprak hukuku: huqûqê erazî (n)

umûmî hukuk: huqûqo pêroyî (n)

humma: b. ateş

huni: mastêr (n), kovik (n), xunî (n)

hurma: xurma (m)

hurma ağacı: xurmayêre (m)

husus: xusus (n)

hususî: b. özel

hususî hukuk: huqûqo arizî (n)

hususiyet: b. özellik

hücum: hêriş (n), gale (m), galim (n)

hücum etmek: hêriş kerdene, gala ... kerdene, galim kerdene, galim pira nayene, ramitene ser

hüküm: hukm (n)

hükümet: hukmat (n)

hüner: huner (n)

hüngür hüngür: gurr-gurr, hilp-hilp

hürmet: b. saygı

hürmetkâr: b. saygılı

hürmetli: b. saygılı

hürmetsiz: b. saygısız

hürmetsizlik: b. saygısızlık

ihlamur: exlamur (n)
ılca: germike (m), germawe (m)
ılık: şîrgerm, -e; serdgerm, -e; vilnerm, -e; nerm, -e
ılıklaşma: şîrgermbîyayîş (n), serdgermbîyayîş (n), vilnermbîyayîş (n), nermbîyayîş (n)
ılıklaşmak: şîrgerm bîyene, serdgerm bîyene, vilnerm bîyene, nerm bîyene
ılıklaştırma: şîrgermkerdiş (n), serdgermkerdiş (n), vilnermkerdiş (n), nermkerdiş (n)
ılıklaştırmak: şîrgerm kerdene, serdgerm kerdene, vilnerm kerdene, nerm kerdene
İrak: Îraq (n)
irgat: êrxat, -e; pale (n), pala (m); rencber, -e
irgatlık: êrxatî (m), êrxatîye (m), êrxatenî (m), paleyî (m), paleyîye (m), paleyênî (m), rencberî (m), rencberîye (m), rencberênî (m)
irk: nîjad (n)
irkçı: nîjadperest, -e
irkçılık: nîjadperestîye (m)
irmak: ro (n), robar (n), çem (n)

ısı: tanî (m), germ (n); germîye (m), germî (m), germênî (m)
güneş ısı: tîje (m)
ısmış olan: germin, -e
ısı fazla olmak: kele dîyayene, sûr bîyene
ısınma: 1)germbîyayîş (n), germinbîyayîş (n) 2)xogermkerdiş (n), xogerminkerdîş (n), xodayîş tanî ver
ısınmak: 1)germ bîyene, germin bîyene 2)xo germ kerdene, xo germin kerdene, xo dayene tanî ver
ısrgın: b. isilik
ısıtma: germkerdiş (n), germinkerdiş (n), tanîversanayîş (n), tanîversanitiş (n)
ısıtmak: germ kerdene, germin kerdene, tanî ver şanayene, tanî ver şanitene
kendini ısıtmak (ısınmak): xo germ kerdene, xo germin kerdene, xo dayene tanî ver
ıslak: hît, -e
ıslak olmak: hît bîyene
ıslaklık: hîtîye (m)
ıslanma: hîtbîyayîş (n)

ıslanmak: hît bîyene

ıslatma: hîtkerdiş (n)

ıslatmak: hît kerdene

ıspanak: îспенax (n)

ışık: roşn (n), roşt (n); roşna (m),

roştî (m); şewq (n), şewq û
şemale, şewle (n), nur (n)

güneş veya ay ışığı: tîje (m)

ışkın: ribêse (m)

ızgara: caxike (m), izxara (m)

ibibik kuşu: dîksilêman (n),
hophopik (n), dûdû (n)
ibik: kilaweke (m), pilike (m),
kulike (m)
iblis: b. şeytan
iblislik: b. şeytanlık
ibrik: mesîne (m), îbriq (n)
ibrişim: layo birîsimên (n)
icar: deman (n)
 icar etme: demankerdiş (n)
 icar etmek: deman kerdene
icra: caardiş (n)
 icra etmek: ca ardene
 icra-iflas hukuku: huqûqê ic-
 ra-îflasî (n)
iç: zere, mîyan (n)
 iç aç: zerehoke (m)
 iç açıl: zerehokin, -e
 içine katmak: dekerdene, de-
 kerdene mîyan, mîyan kerde-
 ne, çikerdene, cişanayene
içbükey: konkav
içecek: çîyê şimitişî (n), meşru-
bat (n)
içeri: zere (n)
içici: şimitox, -e; meywer, -e
için: seba, semedê ..., semedo ke;
 qandê, qando ke, qandê ... rê

qandê cû: onun için
içinde: tede
içindekiler: tedeyî (zh)
içki: şimite (m)
 alkollü içki: şimita alkoline (m)
 içki kadehi: qedeha şimite (m)
içkici: şimitox, -e; meywer, -e
içmek: 1)(su, şarap vb. için) şi-
mitene, werdene 2)(ayran, şer-
bet vb. için) fir kerdene 3)(si-
gara vb. için) şimitene, antene,
qırşayene, gurisnayene
içtimai: sosyal, cematkî
 içtimai emniyet: asayîşo sos-
yal (n), asayîşo cematkî (n)
içyağı: vezd (n), duhn (n), çewr (n)
 **içyağının kızartılmasıyla mey-
dana gelen bir yiyecek:** çizrikî
 (zh), bijêrekî (zh), kijrikî (zh),
 pijrûgî (zh), qaqijikî (zh), xija-
 lokî (zh), xijikî (zh), qijnikî (zh)
idam edilme: b. asılma
 idam edilmek: b. asılmak
 idam edilmiş olan: b. asılı
 idam etme: b. asma
 idam etmek: b. asmak
idare: îdare (n)
idareci: îdareker, -e; sermûyan, -e

idari: îdarî

idari mahkeme: dadgeha îdarî (m), mehkemeya îdarî (m)

idman: îdman (n), jîmnastîk (n)

idrar: mîze (m)

idrarını tutamıyan: kelmîz, -e; mîzoruk, -e

ifade: îfade (n)

ifade almak: îfade girewtene

ifade vermek: îfade dayene

iftar: fîtar (n)

iftar etmek: fîtar kerdene, fîtar rakerdene

îğ: rêşta (m), rêstike (m), taşî (m)

Îğ ile yün eğiriyor. (Bi rêstike/rêşta/taşî peşm rêsena.)

îğde: xibe (m)

îğde ağacı: xibêre (m)

yabanî îğde ağacı: sinc (n), sincêr (n)

îğne: 1) derzîne (m)

çengelli îğne: fîrkete (m)

dantel îğnesi: b. tîğ

îğne yastığı: b. îğnelik

yorgan îğnesi: pincirarî (m), derzîna lihêfan (m)

îğne vurmak: b. îğne yapmak

îğne yapmak: derzîne dayene

ro

Doktor ona îğne yapmış. (Doktorî derzîne daya ey ro.)

2) (bitkilerde) nêrî (n), nêrik (n)

soğan îğnesi: nêrîyê pîyazî (n)

îğnedenlik: b. îğnelik

îğnelik: derzîneke (m), derzîdane (m), balişnaya derzînan (m)

ihtiram: b. saygı

ihtiyar: b. yaşlı

ihtiyarlık: b. yaşlılık

ikaz: baleantiş (n), îqaz (n)

ikaz etme: baleantiş (n), pêhesnayîş (n), îqazkerdiş (n)

ikaz etmek: bale antene, pêhesnayene, îqaz kerdene

iki: di

ikinci: diyin, -e

ikindi: êre (n)

ikiz: dilete (m), cêwî (n), heval-cêwî (n)

ikizkenar üçgen: hîrêgoşeyo di-letkenar (n)

iklim: îklîm (n), hewa (n)

iktidar: îqtîdar (n)

il: wîlayet (n), şaristan (n), bajar (n)

ilaç: daru (n), derman (n), îlac (n)

ilçe: qeza (m)

ile: 1) bi

Parasıyla satın aldı. (Bi pereyanê xê herîna.)

Kalemle yazdı. (Bi qeleme nuşt.)

Elle yedi. (Bi dest werd.)

2) bi ... ra, bi ... wa, bi ... ya
Roşan ile (birlikte) gittim. (Ez bi Roşanî ra şîya.)

3) reyra, reyde

Zerweş kızla (birlikte) gitti. (Zerweş kêneke reyra/rejde şî.)

4) pê

Ben bıçakla ekmeği kestim. (Mî pê kardî nan birna.)

5) û

ilenç: zewte (m)

ileri: aver (n), raver (n)

ilerleme: averşîyayîş (n), raverşîyayîş (n)

ilerlemek: aver şîyene, raver şîyene

ilerletme: averberdiş (n), raverberdiş (n)

ilerletmek: aver berdene, raver berdene

iletke: hokepeym (n)

ilgeç: edat (n)

ilgi: eleqê (n)

ilgili: eleqedar, -e

ilginç: balkêş, -e; enteresan, -e

ilginçlik: balkêşîye (m), enteresaniye (m)

iliç: Îliç (n)

ilik-I: mezg (n), mezgê kateyî (n), mezgê esteyî (n), donê esteyî (n), don (n)

ilik-II (dügme deliği): mayeke (m), qulpike (m); qulika gojage/make/bişkoje/qumça/sedefezirare (m); lana gojage/make/bişkoje/qumça/sedefezirare (m)

ilikleme: tavistiş (n), devistiş (n), mayekakerdiş (n)

iliklemek: tavistene, devistene, mayek a kerdene

dügme iliklemek: gojage/make/bişkoje/qumça/sedefezirare tavistene, gojage/make/bişkoje/qumça/sedefezirare devistene, gojage/make/bişkoje/qumça/sedefezirare girewtene, gojage/make/bişkoje/qumça/sedefezirare qefilnayene

ilişki: girêdayîş (n) (TE), îrtibat (n) (TE)

ilk: verên, -e

ilk duruma getirmek: sayekerdîş (n) (TE), reset (n) (TE)

ilkbahar: wisar (n)

ilkin: verê

ilkmektep: dibistane (m)

ilkokul: dibistane (m)

ilkönce: verê verkan, verê veran, tewr verê, tewr raver, hêverê, ewilê ewilan

iltica: bextwaştîş (n), iltîca (m)

iltica etmek: bext waştene, iltîca kerdene

iltica hakkı: heqê bextwaştîş (n), heqê iltîca (n)

iltihap: iltîhab (n)

iltihaplanmak: wegîrîyayene, wegirewtene, degîrîyayene, wefiştene

Yaram iltihaplanmış. (Birîna mi wegîrîyaya.)

iltihaplı: iltîhabin, -e

im: nîşan (n), îşaret (n)

iman: bawerîye (m), bawerî (m), îman (n)

imece (karşılıklı birbirinin işinde çalışma): miterhe (m), mişagiye (m), purnagiye (m)

imece ile çalışmak: miterhe kerdene, purnagiye kerdene

imkân: îmkan (n)

yeni bir imkân: îmkanêko newe (n), îmkanêde newe (n)

imlâ: rastnuştîş (n), ortografî (m)

imleme: nîşankerdiş (n), îşaretkerdiş (n)

imlemek: nîşan kerdene, îşaret kerdene

imrenme: werrek (n)

imrenti: werrek (n)

imtihan: îmtihan (n)

inan: 1) bawerkerdiş (n), bawerbîyayîş (n), îmanardiş (n), îmankerdiş (n), înankerdiş (n),

yeqînkerdiş (n), yeqînbestîyayış (n) 2) bawerîye (m), bawerî (m); îman (n)

inanç: bawerîye (m), bawerî (m); îman (n), îtiqad (n)

inançlı: bawerkerdox, -e; bawer-mend, -e; wayîrê îmanî (n), wayîra îmanî (m)

inanlı: bawerkerdox, -e; bawer-mend, -e; wayîrê îmanî (n), wayîra îmanî (m)

inanma: bawerkerdiş (n), bawerbîyayış (n), îmanardiş (n), îmankerdiş (n), înankerdiş (n), înanbîyayış (n), yeqînkerdiş (n), yeqînbestîyayış (n)

inanmak: bawer kerdene, bawer bîyene, îman ardene, îman kerdene, înan kerdene, înan bîyene, yeqîn kerdene, yeqîn bestîyayene

inat: 1) rike (m), serehuşkî (m), serehuşkiye (m), înad (n), eks (n) 2) b. **inatçı**

inat etmek: rike kerdene, rike çarnayene, serehuşkî kerdene, serehuşkiye kerdene, înad kerdene, eks kerdene

inatçı: rikin, -e; riko, -ye; arko, -ye; serehuşk, -e; înad, -e; înadçî, -ye; eksî, -ye

inatçılık: rikinî (m), rikinîye (m), rikoyî (m), rikoyîye (m), arkoyî (m), arkoyîye (m), serehuşkî (m), serehuşkiye (m), înadî (m), înadîye (m), înadênî, înadçiyî (m), înadçiyîye (m), înadçiyênî, eksiyî (m), eksiyîye (m)

ince: barî, -ye; tenik, -e; zirav, -e; kîbar, -e

ince ince: barî-barî, tenik-tenik, hurdî-hurdî

incebaş:rsak: roqila barîye (m), dorane (m)

incecik: barîk, -e; barîkek, -e; barîçek, -e; tenikek, -e

inceleme: etud (n)

incelemeci: etudkerdox, -e

incelik: barîyî (m), barîyîye (m), barîyênî (m), barîkênî (m), tenikî (m), tenikîye (m), tenikênî (m), ziravî (m), ziravîye (m), kîbarî (m), kîbarîye (m)

incelme: barîbîyayış (n), tenikbîyayış (n)

incelmek: barî bîyene, tenik bîyene

inceltme: barîkerdiş (n), tenikkerdiş (n)

inceltmek: barî kerdene, tenik kerdene

incik (baldır): çîp (m), peyîke (m), saq (n)

incir: încîre (m), hêjîre (m)

incir ağacı: încîrêre (m), hêjîrêre (m)

henüz olgunlaşmamış olan incir: kerike (m)

indirmek: warardiş (n) (TE)

inek: manga (m)

genç inek: nalmanga (m), nûbere (m)

İngiliz: îngiliz, -e

İngilizce: îngilizkî (m)

İngiltere: Îngilîstan (n)

iniş: veracêr (n), seracêr (n)

inme: b. felç

insan: merdim, -e

bir insan: mêrdek (n), yew mêrdek (n)

insan grubu: kome (m), ref (n)

insan hakları: heqê merdiman

insan vücudunun göbek ile

cinsel organ arasındaki bölü-

mü: pîzeyo şenik (n)

insanlık: merdimîye (m), însanîye (m), însanetîye (m)

inşallah: boka, mela, îşalah

İnternet: Înternet (n) (TE)

İnternet hizmet sağlayıcısı: xizmetpeydakerdoxê Înternetî (n) (TE)

intikam: heyf (n)

intikam alma: hevfgirewtiş

intikam almak: heyf girewtene

intizamlı: biserûber, -e; întîzamin, -e, nîzamin, -e

intizamsız: bêserûber, -e; bêîntîzam, -e, bînîzam, -e

ip: bend (n), bendik (n); la (n)

İP-adresi: adresa PÎ (adresa Protokolê Înternetî) (TE)

ipek: birîsim (n), îpeg (n)

ipek gömlek: paço/qemîso/işligo birîsimên (n), qolika birîsimêne (m)

ipekten yapılma: birîsimên, -e; îpegên, -e

ipekli: birîsimên, -e; birîsimin, -e; îpegên, -e; îpegin, -e

iplik: la (n), destekî (m)

yorgan ipliği: layê lihêfan (n), destekîya lihêfan (m)

yün iplik: rês (n)

İran: Îran (n)

irin: rêm (n), ricaw (n)

irin toplamak: rêm dekwetene, rêm bestene, rêm cîkwetene, rêm gîrewtene

irinli: rêmin, -e; ricawin, -e

İrlanda: Îrlanda (m)

irtibat: girêdayîş (n) (TE), îrtîbat (n) (TE)

is: tenî (m), tenîye (m); duye (n)

İsa: b. Hazreti İsa

ishal: emel (n), çurike (m), virike (m), vijike (m), rîtike (m), qolinc (n), zereşîyayîş (n), pîzeşîyayîş (n), pîzeroginayîş (n), rêxeestîş (n) (kaba dilde), rêxerxodayîş (n) (kaba dilde), rêxeroginayîş (n) (kaba dilde)

ishal olmak: emel biyene çurike eştene, çurike kewtene, virike eştene, virike kewtene, vijike eştene, vijike kewtene, rîtike eştene, rîtike kewtene, zereşîyene, pîze şîyene, pîze ro gînayene, rêxe eştene (kaba dilde), rêxe ver xo dayene (kaba dilde), rêxe ro gînayene (kaba dilde)

isilik: germij (n)

isilik olma: germijîyayîş (n)

isim: name (n)

isim cümlesi: cumleya nameyî (m)

isim tamlaması: îzafeya nameyî (m)

iskarpın: îskarpîn (n)

İslam: îslam, -e; musulman, -e; musulmanîye (m), musulmanî (m)

İslamabad: Îslamabad (n)

İslami: îslamî, -ye

İslamiyet: îslamîye (m), îslamîyet (n); muslumanîye (m), muslumanî (m), muslumanênî (m)

İslamlık: îslamîye (m), îslamîyet (n), îslamênî (m); muslumanîye (m), muslumanî (m), muslumanênî (m)

İsnat: îsnad (n)

İsnat eden: îsnadkerdox, -e

İsnat edilen: îsnadkerda (m), îsnadkerde (n)

İsnat etmek: îsnad kerdene

İspanya: Spanya (m)

İspat: îspat (n)

İspat etmek: îspat kerdene

İspir: Îspîr (n)

İsrail: Îsrâîl (n)

İstakoz: îstakoz (n)

İstanbul: İstanbul (n)

İstek: waştîş (n)

İstek kipi: raweya waştîşî (m)

İstekli: waşttox, -e

İstem: waştîş (n)

İstemci: klîent (n) (TE)

İstemek: waştene

İster ... ister...: ha ... ha ...

İster ben, ister sen; farketmez. (Ha ez ha ti, ferq nêke-no.)

İstif: lode (m), lodike (m), kêşe (m), maxe (m), cema (m), dêze (m)

İstif etmek: b. istiflemek

İstiflemek: lode kerdene, kêşe kerdene, maxe kerdene, cema kerdene, dêze kerdene

İstifrağ etmek: b. kusmak

İsveç: Swêd (n)

İsveççe: swêdkî (m)

İsviçre: Swîs (n)

İsyan: serewedaritiş (n), îsyan (n)
İsyan etme: serewedaritiş (n), îsyankerdiş (n)

İsyan etmek: sere wedaritene, îsyan kerdene

Halkımız isyan etmiş. (Şarê ma sere wedarito./Şarê ma îsyan kerdo.)

İş: kar (n), xebate (m), gure (n)

İş hukuku: huqûqê karî (n)

İş yapmak: kar kerdene, gure kerdene

İşten kaçmak: (mecazî) kela-me tadayene

Yapılan iş: (mecazî) firêze (n)

İşaret: nîşan (n), îşaret (n)

İşaret edilmek: nîşan bîyene, îşaret bîyene

İşaret etmek: nîşan kerdene, îşaret kerdene

İşaret sıfatı: sifetê nîşanker-dene (n)

İşaret zamiri: zemîrê nîşan-kerdene (n)

İşaretleme: nîşankerdiş (n), îşaretkerdiş (n)

İşaretlemek: nîşan kerdene, îşaret kerdene

İşaretlenme: nîşanbîyayîş (n), îşaretbîyayîş (n)

İşaretlenmek: nîşan bîyene, îşaret bîyene

İşaretli: nîşankerdiye (m), nîşan-kerda (m), nîşankerde (n); îşaretkerdiye (m), îşaretkerda (m), îşaretkerde (n)

İşbirliği: hemkarîye (m)

İşbirlikçi: hemkar, -e

işçi: karker, -e; xebatkar, -e; pala (m), pale (n); mişag, -e; êrxat, -e; rencber, -e; emela (m), emele (n)

işçi edebiyatı: edebîyatê karkeran (n)

işçi sınıfı: sinifa karkeran (m)

işçilik: karkerîye (m), karkerî (m), karkerênî (m), xebatkarîye (m), xebatkarî (m), xebatkarênî (m), paleyîye (m), paleyî (m), paleyênî (m), mişagîye (m), mişagî (m), mişagênî (m), êrxatîye (m), êrxatî (m), êrxatenî (m), rencberîye (m), rencberî (m), rencberênî (m), emeleyî (m), emeleyîye (m), emeleyênî (m)

işemek: mîze kerdene

altına işeyen: mîzker, -e; mîzbin, -e; gujbin, -e; mîzo (kaba dilde)

işitme: eşnawitiş (n), hesnayîş (n)

işitmek: eşnawitene, hesnayene
sen işitmişsin: to eşnawito, to hesnayo

işkembe: vêre (n)

işkembe çorbasi: şorbaya vêreyî (m)

işlem-I: kirarî (m) (mat), operasyon (n) (mat)

aritmetik işlemi: kirarîya arîtmefîkî (m), operasyonê arîtmefîkî (n)

bölme işlemi: kirarîya parekerdişî (m)

dört işlem: çar kirarî, çar operasyonî

dört temel işlem: çar kirarîye bingeyênî

işlem-II: muamele (m)

işlemci: prosesor (n) (TE)

işleme-I: nejir (n), newir (n), neqîş (n), xerc (n)

işleme-II (işlemek eylemi): nejirnayîş (n), newirnayîş (n), neqîşnayîş (n), xerckerdiş (n)

işlemek: nejirnayene, newirnayene, neqîşnayene, xerc kerdene

işlemeli: neqîşin, -e, xercin, -e; nejirnaya (m), nejirnayîye (m), nejirnaye (n), newirnaya (m), newirnayîye (m), newirnayene (n), neqîşnaya (m), neqîşnayî (m), neqîşnayîye (m), neqîşnayene (n), neqîşkerda (m), neqîşkerdî (m), neqîşkerdiye (m), neqîşkerde (n), xerckerda (m), xerckerdiye (m), xerckerde (n)

işsiz: bêkar, -e

işsizlik: bêkarîye (m), bêkarî (m)

iştah: made (n), îştah (n), mîzac (n), bîz (n)

iştah kapanmak: made gîrîyayene, made birîyayene, mîzac birîyayene

iştahı kapanmak: madeyê ... gîrîyayene, madeyê ... birîyayene, mîzacê ... birîyayene

iştahı kesilmek: b. iştahı kapanmak

İştahım yok. (Madeyê mi çin o.)

İştahım yerinde. (Madeyê mi ha ca de yo.)

iştahlı: alifweş, -e

iştahsızlık: bêmadîye (m), bêîştahîye (m)

işte: ha yo, ha ya; no yo, na ya; o yo, a ya

it: kutik, -e; kelp, -e

İtalya: İtalya (m)

itdirseği: b. arpacık

itikat: b. inanç

itiraf: roxonayış (n), îtiraf (n)

itiraf etmek: ro xo nayene, îtiraf kerdene

ittifak: îttîfaq (n)

ivgi: koçikter (n)

iyelik: wayîrîye (m), wayîrî (m)

iyelik adılı: zemîrê wayîrîye (n)

iyelik adılı/zamiri olarak kullanılan bir sözcük: yê (n, m, zh)

Bu Roşanmkidir. (No yê Roşanî yo.)

Bu Roşanmkidir. (Na yê Roşanî ya.)

Bunlar Roşanmkilerdir. (Nê yê Roşanî yê.)

iyelik zamiri: b. **iyelik adılı**

iyi: baş, -e; hol, -e; rind, -e

Ben iyiyim. (1-Ez baş a./ Ez de baş ane. 2-Ez hol a. 3-Ez gewz a. 4-Ez dînc a. 5-Ez rind a./ Ez rind ane./ Ez rind ûne. 6-Ez bikês a./Ez kês a.)

İyi- akşamlar. (1-Şanbaş. 2-Êvarbaş. 3-Şanê to xeyr bo.)

iyi etme: holkerdiş-I (n)

iyi etmek: hol kerdene

İyi geceler. (1-Şewbaş. 2-Şewa to xeyr bo. 3-Şewa to şenike bo. 4-Şewa Homayî rehet. 5-Homa rehetîye bido. 5-Heq rehetîye bido.)

İyi günler. (Rojbaş.)

iyi olma: başbîyayîş (n), holbîyayîş (n)

iyi olmak: baş bîyene, hol bîyene

(Sana) **İyi yolculuklar.** (1-To rê oxir bo. 2-Oxir bo. 3-Oxirê xeyrî bo.)

iyileşme: weşbîyayîş (n), başbîyayîş (n), roxoameyîş (n), xoameyîş (n), holbîyayîş (n)

iyileşmek: weş bîyene, baş bîyene, ro xo ameyene, xo ameyene, hol bîyene

iyileştirme: holkerdiş-I (n)

iyileşirmek: nol kerdene

iyilik: başîye (m), başî (m); holîye (m), holî (m); rindîye (m), rindî (m), rindênî (m); weşîye (m), weşî (m)

Sana iyilikle söylüyorum. (Ez to rê bi weşîye vana.)

iz: herinde (m)

izah: îzeh (n)

izahat: îzehet (n)

İzlanda: Îslanda (m)

izleme: 1)taqîbkerdiş (n), dimaşîyayîş (n) 2)ewnîyayîş (n), nîyadayîş (n), temaşekerdiş (n), qayîtkerdiş (n), seyrkerdiş (n)

izlemek: 1)taqîb kerdene, dimaşîyene 2)ewnîyayene, nîyadayene, temaşe kerdene, qayît kerdene, seyr kerdene

izleyici: 1)taqîbkerdox, -e; dimdar, -e; dimaşîyayox, -e 2)nîyadayox, -e; ewnîyayox, -e; temaşekerdox, -e; seyrkerdox, -e

J

jaguar: jaguar (n)

jaketatay: jaketatay (n)

jaluzi: jaluzî (n)

Jamaika: Jamaîka (m)

jandarma: cendirme (n)

japone (kadın giysisi için): ja-
pone (n)

Japonya: Japonya (m)

jarse: jarse (n)

jartiyer: jartîyer (n)

jilet: cîlet (n)

jimnastik: jîmnastîk (n)

jüpon: jupon

jüt: jut (n)

K

kabadayılık taslama: (mecazî) reşmeveradayış (n)

kabak: kundire (m), kuy (m); caxice (m)

kabak vb. bitkilerin henüz yeni oluşmuş olan küçücük ürünü: fiye (m)

kabak çeşitleri: balike (m), kundira çaçanan (m), kuya awî (m), kuya şêxanî (m)/kuya şêxî (m), kuya zimistanî (m)

kabakulak: algoşe (n), belegoş (n), xîyarek (n)

kabakulak olmak: algoşe girewtene, belegoş girewtene, xîyarek girewtene, goş deginayene

kabala: b. götürü

kabarcık (tıpta): tulpizike (m), pelqike (m), pilike (m)

kabarcık oluşmak (tıpta): tulpizîyayene, pelqike bîyene, pilike bîyene, pilike dayene

kabarcık oluşturmak (tıpta): tulpiznayene, pelqike kerdene, pilike kerdene

kabarmak: wefirîyayene, weqofîyayene

kabartı (vücutta): masura (m)

kabartmak: wefirnayene, weqofnayene

kabız: qebz (n)

kabızlık: qebzîye (m), qebzênî (m)

Kabil: Kabul (n)

kabile: qebîla (m)

kabuk: patu (n), poste (n), qaş (n), qaşık (n), qaşıl (n), tole (n), tolik (n), qafik (n), qalik (n), pur (n), purtik (n), telaşe (n)

buğday kabuğu: siwe (n)

ceviz ve badem kabuğu: çule (n)

kabuğu kabarıp dökülmek: b. kavlamak

kabuğu kabarıp soyulmak: b. kavlamak

kabuğu soyulma: qeşirîyayış (n)

kabuğu soyulmak: qeşirîyayene

kabuğunu soymak: patene, taş-tene, sero kerdene, qaş kerdene, poste sero kerdene, tole sero kerdene, tole kerdene, tole sero kerdene, qeşirnayene, qafik sero kerdene, qalik sero kerdene, pur kerdene, purtik sero kerdene, telaşe kerdene

kabuk bağlamak (yara için): çekule bestene, tolif girê dayene, qafik girê dayene, seket girê dayene

nohut kabuğu: 1)(dış kabuğu) kulike (m) 2)purtik (n), poste (n)
yara kabuğu: çekule (n), tolif (n), qafik (n), seket (n), tole (n)

kabul: qebul (n)

kabul etmek: e kerdene, qebul kerdene

kaburga: parsû (m), qabirxa (m), caxe (m)

kabza: deste (n), destik (n), dim (n), qebza (m), qevde (m)

kılıç kabzası: desteyê şimşêrî (n), dimê şimşêrî (n); qevda şimşêrî

kaç: çend

kadar: 1)sey, qasê, hendê 2)heta, hetanî

Ben senin kadar uzun değilim. (Ez sey to derg nîya.)

Akşama kadar dur. (Heta şan vinde./Hetanî şan vinde.)

Köye kadar git. (Heta dewe şo./Hetanî dewe şo.)

ne kadar: çend, çiqas

kadayıf: qedayîf (n)

kadeh: qedehe (m)

kademhane: b. yüznumara

kadı: qazî, -ye

kadılık: qazîyîye (m)

kadın: cinî (m), cinîye (m); cinî-ke (m)

Bir varmış bir yokmuş, bir kadın varmış. (Cayke beno cayke nêbeno, yew cinîke bena.)

kadife: qedîfe (n)

kadife pantolon: şayaxê/pan-tolê/şapikê qedîfeyênî (zh)

kadifeli: qedîfeyên, -e; qedîfeyin, -e

Kadiri: qadirî, -ye

Kadirilik: qadirîyî (m), qadirîyîye (m), qadirîtî (m)

kadro: kadro (n)

kafa: katîke (m), kakate (m), qotike (m), qoqe (m), qafike (m); sere (n)

kafatası: qaf (n)

kafes: qefes (n)

kafile: qefle (n), cerge (m), ref (n), gilbe (n)

kafiye: qafîye (m)

kaftan: xeftane (m)

kâğıt: kaxite (m)

tuvalet kâğıdı: kaxita tuwaletî (m), kaxita kenefî (m), kaxita destawxaneyî (m), kaxita awdestxaneyî (m)

kağnı: parxêle (m), erebane (n), erebeyê gayan (n)

kahr: qehir (n)

kahrından ölmek: tetirxan bî-yene

Kahire: Qahîre

Kahta: Kolik (n)

kahvaltı (sabah yemeği): 1)arayî (m) 2)sêpare (n)

kahvaltı etmek (sabah yemeği yemek): 1)arayîya xo kerdene
Kahvaltı ettin mi?/Sabah yemeği yedin mi? (To arayîya xo kerde?)

2)sêpare werdene

Kahvaltı ettin mi?/Sabah yemeği yedin mi? (To sêpare werd?)

kahvaltı ile öğle yemeği arasında yenen hafif yemek: verhel (n), taştere (n)

kahvaltı öncesi birşey(ler) yemek: 1)arayîya xo kerdene

Kahvaltı öncesi birşey(ler) yedin mi? (To arayîya xo kerde?)

2)arayîya xo şikite

Kahvaltı öncesi birşey(ler) yedin mi? (To arayîya xo şikite?)

3)xurînîya xo kerdene

Kahvaltı öncesi birşey(ler) yedin mi? (To xurînîya xo kerde?)

kahve: qewe (n)

kahve makinesi: makînaya qeweyî (m)

kahvehane: gewexane (n)

kahverengi: şalên, -e; qeweyî, -ye

kaide: qayde (n)

kaideli: qaydeyin, -e

kaka (çocuk dilinde): 1)eke (m), gî (n) 2)kix, -e

kakao: kakao (n)

kalan: mende (n)

kalas: qelas (n)

kalbur: pirojine (m)

kalbur ile gözer arası bir tür

kalbur: kermaxe (m)

kalburdan geçirmek: b. kalburlamak

kalburdan geçirilmek: b. kalburlanmak

kalburlamak: serednayene, pirojine ro dayene, pirojine kerdene

kalburlanmak: seredîyayene, ameyene serednayene, pirojine ro ginayene, ameyene pirojine kerdene

kalça: qineste (n), kule (n), qorik (n)

kalçanın alt bölümü: parê qine (n), paldim (n), toldir (n)

kaldıraç: 1)(demirden olanı) manîla (m), mîl (n), nîk (n) 2)(ağaçtan olanı) qerese (n)

kaldırılma: 1)wedardîyayîş (n), wedardîyayîş (n), ameyîşwedardayîş (n), wedarnîyayîş (n), ameyîşwedarnayîş (n), wedîyayîş (n), ameyîşwedayîş (n) 2)weriznîyayîş (n), ameyîşweriznayîş (n), rawuriznîyayîş (n), ameyîşrawuriznayîş (n) 3)hewanîyayîş (n), ameyîşhewanayîş (n), hewadîyayîş (n), ameyîşhewadayîş (n), 4)hewafînîyayîş (n), ameyîşhewafîştîş (n), rahewafînîyayîş (n), ameyîşrahewafîştîş (n) 5)ameyîşberzkerdiş (n)

kaldırılmak: 1)wedardîyayene, wedardîyayene, ameyene wedardayene, wedarnîyayene, ameyene wedarnayene, wedîyayene, ameyene wedayene 2)weriznîyayene, ameyene weriznayene, rawuriznîyayene, ameyene rawuriznayene 3)hewanîyayene, ameyene hewadayene, hewa dîyayene, ame-

yene hewa dayene 4)hewa finîyayene, ameyene hewa fiştene, ra hewa finîyayene, ameyene ra hewa fiştene 5)ameyene berzkerdene

kaldırma: 1)wedaritiş (n), wedardayîş (n), wedarnayîş (n), wedayîş (n) 2)weriznayîş (n), rawuriznayîş (n) 3)hewanayîş (n), hewadayîş (n), hilkerdiş (n) 4)hewafîştiş (n), rahewafîştiş (n) 5)berzkerdiş (n)

kaldırmak: 1)wedaritene, wedardayene, wedarnayene, wedayene 2)weriznayene, rawuriznayene 3)hewa nayene, hewa dayene, hil kerdene 4)hewa fiştene, ra hewa fiştene 5)berzkerdene

kalem: qeleme (m)

boya kalemi:qelema boyaxî (m)

kurşun kalem:qelema erjîjine (m)

renkli kalem:qelema rengine (m)

siyah bir kalem: qelemêka sîyaye (m), qelemêda sîyaye (m)

kalemtırış: qelemtırışe (m)

kalıcı bellek: vîro flaş (n) (TE)

kalm: qalind, -e

kalınbağırsak: roqila girde (m)

kalınlık: qalindîye (m)

kalıp: 1)(bir şeye belirli bir biçim vermek için kullanılan) qalib (n)

kalıba çekmek: b. kalıba vurmak

kalıba vurmak:qalib ro.dayene

2)(bir kalıba dökülerek yapılmış olan) qalibe (m)

sabun kalıbı:qaliba sabunî (m)

kalıplamak: qalibe kerdene

kalite: senîniye (m)

kalkan: tirs (n), qalxan (n)

kalkanbalığı: kesmase (n)

kalkma:weriştîş (n), rawuştîş (n), berzbîyayîş (n)

kalkmak: weriştene, rawuştene, berz bîyene

kalleş: bêbext, -e

kalorifer: kalorîfer (n)

elektrikli kalorifer: kalorîfero elektrîkin (n)

kalorifer borusu: lulîya kalorîferî (m), borîya kalorîferî (m)

kalp: zerrî (m), zerrîya bele (m), qelb (n)

kalpak: qalpaxe (m)

kama: 1)kardîya xoverrokerdişî (m), kardîya verrokerdişî (m), qama (m) 2)kardîya kalanî (m)
bir çeşit kama: kardîya çerkeze (m)

kamaşmak (diş için): har bîyene, halên bîyene

Dişlerim kamaşmış. (Didanê mi har bîyê./Didanê mi bîyê halên.)

kamaşmak (göz için): veşayene

Gözlerim kamaşıyor. (Çimê mi veşenê.)

Kamboçya: Kamboçya (m)

kambur:kuz, -e; quliz, -e; xûz, -e

kamburlaşmak: kuz bîyene, quliz bîyene, xûz bîyene

kamburluk: kuzîye (m), qulizîye, xûzîye (m)

kamçı: qamçî (m)

kamçulamak: qamçî kerdene, qamçîyan ver şanayene

Kamerun: Kamerûn (n)

kamış: 1)zîl (n), qamîş (n) 2)kir (n), xir (n), mîzî (n)

Kampala: Kampala (m)

kampanya: kampanya (m)

kamuoyu: fikrêumûmîya (n)

kamyon: kamyone (m)

kan: gonî (m)

kan birikmek: gonî top bîyene

kan emici: gonîwer, -e

kan kusmak: gonî qelibnayene, gonî vereşnayene, gonî viritene, gonî raviretene, gormaste teber kerdene

kan oturmak: ... de gonî top bîyene, gonî deqesîyayene, gonî qesîyayene

kan vermek: gonî dayene

kan yürümek: ... de gonî top bîyene, gonî deqesîyayene, gonî qesîyayene, gonî dekewtene, gonî cikewtene

kanı dışarı akıtmak (hayvan için): gonî veradayene, gonî raverdayene, gonî verdayene

kanını aldırmaq (hayvan için): gonîya ... veradayene

kusulan kan: gormaste (m)

O kan kusuyor. (O gormaste teber keno.)

(yarada biriken irin veya kam) dışarı akıtmak: ber kerdene, der kerdene

yarada biriken irin veya kanın dışarı çıkması: berbîyayîş (n), derbîyayîş (n)

Kanada: Kanada (m)

kanal: kanal (n)

kanama: gonîbîyayîş (n), gonî-

ameyîş (n)

kanamak: gonî bîyene, ... ra gonî ameyene

kanarya: kanarya (m)

kanat: bask (n), perr (n), pol (n)

sağ kanat: basko rast (n), perro rast (n), polo rast (n)

sol kanat: basko çep (n), perro çep (n), polo çep (n)

kanatmak: gonî kerdene; ... ra gonî ardene

kanca: qanca (m), çengal (n)

kanepe: qenepe (n), meqet (n)

kanguru: kanguru, -ye

kanlanmak (kan yürümek): gonî dekewtene, gonî cikewtene

kanser: rîşa merdimwere (m), kanser (n)

kansızlık: 1)bêgonîye (m) 2)(tıpta) kêmgonîye (m)

kantar: qapan (n), qenter (n)

kantara çekmek: b. kantarlamak

kantara vurmak: b. kantarlamak

kantarlamak: qapan ro dayene, bi qapan sentene, eştene qenter

kanun: qanûn (n)

kanun teklifi: pêşnîyaza qanûnî (m), teklîfê qanûnî (n)

kanuni: qanûnî

kap: 1)qab (n) 2)kod 3)fıraç (n)

tahtadan yapılmış kap: kod (n)

tahtadan yapılmış derin kap: darên (n), kod (n), kodik (n)

tahıl vb. şeyleri ölçmek için

kullanılan tahtadan yapılmış

büyük kap: kod (n)

kapak: ser (n), qapax (n)

kapı: ber (n) (TE), keyber (n),
port (n) (TE)
dış kapı: berê teberî (n)
**kapı kasasında (çerçevesin-
de) eşiğin karşısındaki üst
kısım:** serber (n)
kapı kolu: destikê berî (n)
paralel kapı: bero paralel (n)
(TE), porto paralel (n) (TE).
parmaklık biçimindeki kapı:
çarber (n), caxe (m), bero cax-
leme (n)
kaplan: piling, -e
kaplıca: germike (m), germawe (m)
kaplumbağa: kesa (m), kese (n)
kapuska: kapuska (m)
kaput: qaput (n)
kaputbezi: b. amerikanbezi
kapüşon: kapuşone (m)
kar: vewre (m), werfe (m)
kar donması: êrxuçebîyayîş (n)
kar fırtınası: b. tipi
kar sertleşmesi: teriqîyayîş (n)
kar topu: gudvewre (m), vewr-
gude (m)
**kara pekmez karıştırılarak
oluşturulan bir yemek:** vew-
ribe (m), celawe (m)
kardan adam: vewremerdim (n)
karın sertleşmiş üst tabakası:
kirtik (n), vewra kirtine (m)
sertleşmiş kar: êrxuçe (m),
qurçî (m)
sulusepken kar: vewrlîke (m),
şilope (n), şilûşepelî (m)
taneleri küçük olan kar:
weleke (m), tozike (m)
yağmurla karışık yağın kar:
ö. sulusepken kar

yüzeyi donmuş kar: xuçe (m)
kâr: kar (n)
kara -I: erd (n), bej (n)
kara -II: sîya, -ye; qer, -e
kara bulut: hewro sîya (n),
hewro tarî (n)
kara erik: salince (m), încase (m)
kara yara: b. şark çibanı
karabiber: îsoto sîya (n)
karaciğer: cîgere (m), qeseba (m),
kezebe (m), qeseba sîyaye (m)
karahumma: b. tifo
karakabarcık: rîşa sîyaye (m)
Karakoçan: Depe
karakol: qereqol (n)
karamela: karamela (m)
karanfil (bir baharat): qerenfil (n)
karanlık: tarî, -ye
karar: bire (m), qerar (n),
karar almak: bire girewtene,
qerar girewtene
karar vermek: bire dayene, qe-
rar dayene
karara bağlamak: bire daye-
ne, qerar dayene
karargah: qerargehe (m)
kararlı: qerardar, -e
kararname: birename (n), qerar-
name (n)
karartıcı: toner (n) (TE)
karasaban: b. saban
karasaban demiri: b. saban
demiri
karasaban oku: b. saban oku
karasal: erdî, -ye; berî, -ye; be-
jî, -ye
karasinek: mêse (m), vizike (m)
karatahta: b. yazı tahtası
karavana: qerewana (m)

karayanık: b. karakabarcık

Karayazı: Gogsî

kardeş (erkek kardeş): bira (n),
birar (n)

erkek kardeşin karısı: biraci-
nî (m)

erkek kardeşin kızı: birakêna
(m), birarkêna (m), birazaye (m)

erkek kardeşin oğlu: biraza
(n), birarza (n)

erkek sütkardeş: biraşit (n),
birayê şitî (n)

kardeş (kız kardeş): waye (m),
wayike (m); ware (m)

kız kardeşin kızı: warkêna
(m), warezaye (m)

kız kardeşin oğlu: wareza (n)

sütkardeş: waşite (m), waya
şitî (m)

kardeşlik: birayîye (m), birayî
(m); birarîye (m), birarî (m);
wayîye (m), wayî (m); warîye
(m), warî (m)

kare: kare (n)

karekök: kokkare (n)

karga: qijike (m), qela (m), qira-
wile (m), qerpelase (m)

kargılık: b. fişeklik

kargış: zewte (m)

karı: cinî (m), cinîye (m)

Karın ne dedi? (Cinîya to se
va?)

karı koca: cinî û mêrde, cinî-
mêrde

karık: 1)(küçük ark) avgar (n),
gavar (n), vayeke (m), xete
(m), çireç (n), qarixe (m)

2)b. çizi-2

karın: pîze (n), zere (n)

karın ağrısı: dejê pîzî (n), pî-
zedej (n), dejê zereyî (n), zere-
dej (n), tewayîşê pîzî (n)

karnı ağrımak: pîze girew-
tene, pîze dejayene, zere gi-
rewtene, zere dejayene

karnımı doldurmak: pîzeyê ...
dekerdene, vêreyê ... deker-
dene

karınca: morcela (m), morcele (n)

karıştırıcı: b. mikser

karıştırma: têvdayîş (n)

karıştırmak: têvdayene

birbirine karıştırmak: tēmî-
yan kerdene, ver tēmîyan da-
yene, pêşanayene

karides: karîdes (n)

Karlıova: Kanîreş (n)

karmaç: b. mikser

karnabahar: gulkelem (n)

karne: qarne (m)

karpuz: hindî (m), zebeşe (m),
qerpuze (m), buestûn (m)

karş.: 1)vera ..., verba ... 2)hem-
ver, -e; hember, -e 3)duşt (n)
4)muqabil

Karşımda durma! (Vera mi
mevinde!)

**Karşımda durmuş konuşu-
yor.** (Verba mi vindeto qisey
keno.)

karşısında: 1)vera ... 2)hemve-
rê ... de, hemberê ... de 3)duştê
... de

karşılaştırma: pêveronayîş (n)

karşılaştırma sıfatı: sifetê pê-
veronayîşî (n)

kart-I: 1)qert, -e 2)vîyarte (n),
vîyarta (m), vîyartîye (m)

kart-II: karte (m)

ana kart: karta bingeyîye (m)
(TE)

ekran kartı: karta ekranî (m)
(TE)

grafik kartı: karta grafikî (m)
(TE)

ses kartı: karta vengî (m) (TE)

kartal: helî (n), qertal (n)

karyola: karyola (m)

kas(lar): masûlkeyî (zh), edaleyî (zh)

kaset: b. bant

teyp kaseti: b. teyp bandı

video kaseti: b. video bandı

kasık: golim (n), vergolim (n)

kasım: teşrîne (m)

kasınç: b. kramp

kaside: qesîde (m)

kask: kaske (m)

kasket: b. şapka

kaş: birûy (zh)

kaşağı: qeşawî (n)

kaşık: koçike (m)

çay kaşığı: koçika çay (m)

tahta kaşık: koçika darêne (m)

kaşkol: b. atkı

kaşmir: keşmîr (n)

kat-I: qat (n), tebeq (n), qanat (n)

çatı katı: qatê serbanî (n), tebeqê serbanî (n)

iki katlı ev: bano diqat (n), bano ditebeq (n), bano diqanat (n)

ikinci kat: qatê dîyine (n), tebeqê dîyine (n)

tek katlı ev: bano erdî (n), bano yewqat (n), bano yewtebeq (n), bano yewqanat (n)

zemin katı: b. yerkatı

kat-II (giysiler için): b. takım (giysiler için)

katalit: katalît (n)

tüplü katalit: katalîto tubin (n)

Katar: Qeter (n)

katı yürekli: zerrîpêt, -e; zerrîhuşk, -e; bêrehm, -e; qeterehm, -e
katı yüreklilik: zerrîpêtî (m), zerrîpêtîye (m), zerrîhuşkî (m), zerrîhuşkîye (m), zerrîhuşkênî (m), bêrehmî (m), bêrehmîye (m), bêrehmênî (m), qeterehmî (m), qeterehmîye (m), qeterehmênî (m)

katık: pêwer (n)

katır: qantir (n), hesterî (n)

yavru katır: qantirleyîr (n)

katiyen: b. asla

katlama: qatkerdiş (n)

katlamak: qat kerdene

katlanma: qatbîyayîş (n)

katlanmak: qat bîyene

katlı: 1) qatin, -e 2) qatkerda (m), qatkerdîye (m), qatkerde (n), qatbîyaya (m), qatbîyayîye (m), qatbîyaye (n)

katliam: qirkerdiş (n), jenosîd (n)

Katmandu: Katmandû (n)

katmer (bir hamur işi): qatqatî (m), nanê rûnî (m)

kav (yılan gömleği): vere (m), vera marî (m), pirênê marî (m), kajê marî (n)

kavanoz: qawanoz (n)

kavga: lej (n)

kavga etme: lejkerdiş (n)

kavga etmek: lej kerdene

kavim: qewm (n)

kavlama-I: toleeştiş (n), tolikeştiş (n), telaşeeştiş (n), telaşefiştiş (n), posteseroşîyayîş (n)

kavlama-II (yılan kavı için): vereeştiş (n), verefiştiş (n)

kavlamak-I: tole eştene, tolik eştene, telaşe eştene, telaşe fiştene, poste sero şîyene

kavlamak-II (yılan kavı için): vere eştene, vere fiştene

kavrak: puş (n), şakil (n)

kavun: beşîla (m), qawune (m)
güzel kokusu olan bir cins
küçük kavun: şemamoke (m), qultike (m)

kavurma-I: tirênayîş (n), pirênayîş (n), qelênayîş (n), sûrkerdiş (n)

kavurma-II: qawirme (n)

kavurmak: tirênayene, pirênayene, qelênayene, sûr kerdene

kavrulmuş olan: 1)(nohut vb. için) tirênayîye (m), tirênaya (m), tirênaye (n); pirênayîye (m), pirênaya (m), pirênaye (n)
2)(et vb. için) qelênaya (m), qelênayîye (m), qelênaye (n); sûrkerda (m), sûrkerdiye (m), sûrkerde (n)

kavut: qawite (m)

kaya: zinar (n), çengel (n), kerre (n), kemer (n), tehran (n), sî (m)

kayak: xîzikoke (m), skî (m)

kayalık: zinarin (n), çengelin (n), kerreyin (n), kemerin (n), kirre (m), şikite (n)

kayalık uçurum: hişar (n), kerat (n)

kaybetme: vîndîkerdiş (n)

kaybetmek: vîndî kerdene

kaybolma: vîndîbîyayîş (n)

kaybolmak: vîndî bîyene

kaydetmek: 1)qeyd kerdene 2)wedaritene (TE)

kayın: b. kayınbirader

kaymbaba: vistewre (n)

kayınbirader: vistewre (n)

kayınpeder: vistewre (n)

kayınvalide: b. kaynana

kayıp: vîndî, vîndîbîyaya (m), vîndîbîyaye (n)

kayısı: mişmişe (m), qeysî (m), qeysîye (m)

kayısı ağacı: mişmişêre (m)

kurutulmuş kayısı: b. çir

kayış: qayîş (n)

kayıt: qeyd (n)

kaydını yaptırmak: qeydê xo viraştene

kayıt yaptırmak: qeyd viraştene

kayıtlı: qeydkerde (n), qeydkerdiye (m), qeydkerda (m)

kayma-I: şemitîyayîş (n), raşemitîyayîş (n), sermitîyayîş (n), surrikîyayîş (n), herikîyayîş (n), xijikîyayîş (n), xijbîyayîş (n), xoxikerdîş (n), çerixîyayîş (n), şuştikîyayîş (n), şuştbîyayîş (n), şeqitîyayîş (n), rêsikîyayîş (n), rarêsikîyayîş (n)

kayma-II (yıldız kayması): per-rayîş (n), raperrayîş (n), qilîyayîş (n), qerifîyayîş (n), şemitîyayîş (n), rijîyayîş (n)

kaymak-I: şemitîyayene, raşemitîyayene, sermitîyayene, surrikîyayene, herikîyayene, xijikîyayene, xij bîyene, xo xij ker-

dene, çerixîyayene, şuştikîyayene, şuşt bîyene, şeçitîyayene, rêsikîyayene, rarêsikîyayene

Oğlum kayıp düştü. (Lajê mi rêsikîya ra, gina erd ro.)

ben kayıyorum: ez risken ra **kaymak-II** (yıldız kaymak): perrayene, raperrayene, qilîyayene, qerifîyayene, şemitîyayene, rijîyayene

Bu gece bir yıldız kaydı. (Em-şo estareyêk perra/raperra/ qilîya/rijîya...)

kayan yıldız: gîyê estarî (n)

kaymak-III: serê şitî (n), serê mas-tî (n), serê qatixî (n), pîrika şitî (m), xavike (m), to (n), tole (n), lem (n), helîm (n), qaymax (n)

kaymakam: qaymeqam, -e

kaynak: çime (n)

kitabın kaynakları: çimeyê kitabî

kaynama: 1) kele (m) 2) girêyayîş (n), kelekewtiş (n), kelepironameyîş (n), keletiroameyîş (n), kelepironayîş (n)

kaynamak: girêyayene, kelekewtene, kele piro ameyene, kele tiro ameyene, kele piro ginayene

kaynamış olan: girêyaya (m), girêyayîye (m), girêyaye (n); kelekewta (m), kelekewtîye (m), kelekewte (n); kelepironameya (m), kelepironameyîye (m), kelepironameye (n); keletiroameya (m), keletiroameyîye (m); keletiroameye (n); ke-

lepironayîye (m), kelepironayîye (m), kelepironayîye (m)

kaynana: vistewrî (m)

kaynaştırma harfî: herfa pêragirêdayene (m), herfa pêrabestene (m)

kaynaticı: kelnayek (n), keldayek (n), girênayek (n)

su kaynaticı: kelnayekê awe (n), keldayekê awe (n), girênayekê awe (n)

kaynatılma: keledîyayîş (n), ameyîşkeledayîş (n); kelefînîyayîş (n), ameyîşkelefîştîş (n); kelefînîyayîş (n), ameyîşkelenayîş (n); girênîyayîş (n), ameyîşgirênayîş (n)

kaynatılmak: kele dîyayene, ameyene keledayene; kele finîyayene, ameyene kelefîştene; kelenîyayene, ameyene kelenayene; girênîyayene, ameyene girênayene

kaynatılmış olan: keledaya (m), keledayîye (m), keledaye (n); kelefîştî (m), kelefîştîye (m), kelefîşte (m); kelenaya (m), kelenayîye (m), kelenaye (n); girênaya (m), girênayîye (m); girênaye (n)

kaynatma: girênayîş (n), keledayîş (n), kelefîştîş (n), kelenayîş (n)

kaynatmak: girênayene, keledayene, kele fîştene, kelenayene

kayşa: b. heyelan

kaytan: qeytan (n)

kaytarmak: çivirnayene, çiv dayene, delxe kerdene; (mecazî) kelame tadayene

kaz: qaze (m)
kaza-I (ilçe): qeza (m)
kaza-II: qeza (n), olacax (n)
trafik kazası: qezayê trafikî (n)
kazak: qazax (n)
Kazakistan: Qazaxîstan (n)
kazan: lên (n), qazik (n), qazan (n)
büyük kazan: dene (n)
çok büyük kazan: neqre (m)
küçük kazan: nêmlên (n)
kazanç: kar (n)
kazık: pîj (n), pîjik (n), mîyîn (n), sing (n)
kazıklıhumma: b. tetanos
kazma: zengen (n), difek (n), tuwerzîn (n)
Keban: Keban (n)
kebab: kebab (n)
keçe: kulav (n)
keçi: bize (m)
bir-iki yaşındaki dişi keçi yavrusu: karî (m)
bir-iki yaşındaki keçi yavrusu (çepiç): tuşk, -e; tiştîrî (n)
iki yaşındaki dişi keçi yavrusu: kahrîpese (m)
yabankeçisi: pezkovî, -ye
keder: dej (n), keder (n)
kederlenmek: xemgîn bîyene, kedernak bîyene, keribîyayene, xem kerdene, keder kewtene, kederî ... girewtene
O gün kederlendim. (A roje kederî ez girewta.)
kederli: kederin, -e; kedernak, -e; xemgîn, -e
kedersiz: bêkeder, -e
kedi: pîşîng, -e
kefalet: kefilîye (m), kefalet (n)

kefaletname: kefaletname (n)
kefe (hayvanı tımar etmekte kullanılan kese): gebre (n)
kefen: kefen (n)
kefil: kefil, -e
kefillik: kefilîye (m)
kefir: kefir (n)
kefiye: kefi (m), kefiye (m)
kehribar: kehreba (n)
kek: kek (n)
kekik: anûx (n), cehtire (n)
keklik: zerenc, -e
dişi keklik: zerence (m), marî (m), kewe (m)
erkek keklik: heke (n), koçmek (n)
yavru keklik: leyîrzerenc, -e
küçük yaştaki erkek keklik: zerencleyîr (n), dîkleyîr (n)
kel: keçel, -e; gurrî, -ye; kirr, -e
kelebek: perperike (m), pelpeli-ke (m), pisperike (m), pinpinî-ke (m), minminike (m), cinci-nike (m), çînçinike (m), sîsperike (m)
kelepçe: kelemçe (n)
keleş: keleş, -e; rind, -e; rindek, -e; semt, tital
kelime: çekuye (m)
kelle-paça: serûpa (n), serûxaşî (zh), xaşî (zh), kelpaçe (n), kelle (n)
kellik: keçelîye (m), gurrîyîye (m), kirrîye (m), kirrênî (m)
kekre: xunuq, -e
kekrelilik: xunuqîye (m), xunuqî (m)
kekremsi: xunuqek, -e
Kemah: Kemax (n)
Kemaliye: Kemaliye (m)

kemer (bel bağı): 1)kemer (n),
kember (n) 2)(yünden yapılp
kadınlarca kullanılan) zîlî (m)
**kuşak üzerine bağlanan bir
çeşit kemer**: kaşinge (m)
kemik: este (n), kate (n)
kemik tüberkülozu: b. kemik
veremi
kemik veremi: êlancuxa kere (m)
kemikten yapılma: esteyên, -e;
kateyên, -e
kemikli: esteyin, -e; kateyin, -e
kemre (hayvan gübresi): 1)zibil
(n), ziblûze bale (m), sil (n)
2)(keçi ve koyun gübresi)
pişke (m)
kenar: کنار (n)
kendi: xo
kendi başına: xoser
kendi kaderini tayin hakkı:
heqê çarenuştîşê xo, heqê ta-
yînkêrdîşê qederê xo
kendinden: xo ra
kendisinden: xo ra
kendir: b. kenevir
kenef: b. yüznumara
kenevir: kenewîr (n), kendir (n),
kirkirik (n)
kengel: b. kenger
kenger: kenger (n), şîrik (n)
kent: şaristan (n), bajar (n), şehîr (n)
Erzincan eski bir kenttir. (Er-
zingan yew şaristano kan o.)
kentli: şaristanij, -e
kentsoylu: burjuwa, -ye
kentsoylu sınıfı: sinifa burju-
wayan (m), burjuwazî (n)
Kenya: Kenya (m)
kep: kepe (m)

kepçe: kondêz (n), çemçe (n), çem-
çik (n), patik (n), gepçe (n)
kerata: b. çekecek
kere: 1)b. kez
2)rey (m) (mat)
İki kere iki dört eder. (Di rey
di, keno çar.) (2x2= 4)
kereviz: kerewîze (m)
kerpeten: gaze (m), kelpetane (m)
kerpiç: kerpîç (n)
kertenkele: marula (m)
kervan: karwan (n)
kervancı: karwançî, -ye
kervancılık: karwançîyîye (m),
karwançênî (m)
kese: 1)kîse (n), kîsik (n) 2)(yı-
kanmak için) kese (n)
kesek: kerme (n), kermite (n), qe-
le (n), herrqeale (n), kerseg (n),
kersele (n), şel (n), talte (n)
keser: qedum (n), hurak (n)
**kesici tarafı yarım daire biç-
minde olan bir savaş aleti**:
nalçixê dewrêşan (n), necax (n)
kesilme: 1) qesîyayîş (n) 2)(süt
vb. için) qesîyayîş (n)
kesilmek: 1)(makas v. b. ile) qe-
sîyayene 2)(süt v. b. için) qesî-
yayene
kesin: qetî, tesil
kesinleşme: qetîbîyayîş (n)
kesinleşmek: qetî bîyene
kesinleşmiş: qetîbîyaye (n), qetî-
bîyaya (m), qetîbîyayîye (m)
kesinleştirmek: qetîkerdiş (n)
kesinleştirmek: qetî kerdene
kesinlik: qetîyîye (m), qetîyet
(n); tesilî (m), tesilîye (m)
kesir: kesîr (n)

bayaqkesir: kesîro sade (n) (mat)
kesir sayılar: hûmarnameyê kesîrî (zh) (mat)
keskin: 1)tuj, -e 2)no
keskinleşme: 1)tujbîyayîş (n) 2)no-bîyayîş (n)
keskinleşmek: 1)tuj bîyene 2)no-bîyene
keskinleştirme: 1)tujkerdiş (n) 2)nokerdiş (n) 3)raardiş (n)
keskinleştirmek: 1)tuj kerdene 2)no kerdene 3)raardene
keskinletmek: 1)tuj kerdene 2)no kerdene 3)raardene
keskinlik: 1)tujîye (m), tujî (m), tujênî (m) 2)noyîye (m)
kesme: 1)birnayîş (n) 2)(boğazlama) serebirnayîş (n), sereci-kerdiş (n) 3)qesnayîş (n)
kesmek: 1)birnayene (TE)
Kes! (Bibirne!)
 2)(boğazlamak) sere birnayene, sere cikerdene 3)qesnayene
kesmik (başakla karışık iri saman): qisle (n), qislik (n), xiz (n), zingire (n)
kestane: kestane (n)
keş: terne (n), pastikan (n), çortan (n)
keş eritilirken erimeyip geriye kalan parçacık: fistik (n), miseyte (m)
keşke: xwezila, xwezî, werrekna, kaşka
Keşke bugün köyde olsaydım. (Werrekna/kaşka/xwezila/xwezî ti ewro dewe de bibîyênê.)
keşkül: keşkul (n)

kete: keta (m)
keten: keten (n)
kevgir: 1)kefgîr (n) 2)b. süzgeç
keyfetmek: keyf kerdene
keyif: keyf (n)
keyifle: bikeyf
keyiflendirmek: keyfweş kerdene, keyfê ... ardene
keyiflenmek: keyfweş bîyene, keyfê ... ameyene, keyf kerdene
keyifli: şa, -ye; keyfweş, -e; keyfin, -e; keyflî, -ye
keyifsiz: bêkeyf, -e
keyifsizlenmek: bêkeyf bîyene
keyifsizlik: bêkeyfî (m), bêkeyfiye (m), bêkeyfênî (m)
kez: rey (m), fine (m), hewe (m), gilange (m), donime (m), derbe (m), şope (m), qor (n), defa (m), gêyîm (n), ca, dore (m), nofe (m), neqile (m)
İki kez sen gittin, bu kez de ben gidiyorum. (Di reyî ti şî, na rey zî ez şona.)
Onu bir kez dinle. (Şopê goş ra ey ser ne.)
Kaç kez geldi? (Çend nofi ame?)
bir kez: reyke, reyêk, reyê; finêk, finê; hewêk, hewê; gilangêk, gilangê; donimêk, donimê; derbêk, derbê; şopêk, şopê; qorêk, qorê; defayêk, defayê; gêyîmêk, gêyîmê; cayêk, cayê; dorêk, dorê; nofêk, nofê, neqilêk, neqilê
Kıbrıs: Qibris (n)
kıç: qine (m)

kığ: pişkile (m)

kığı: b. kığ

kıgılamak: pişkile kerdene

kıh (çocuk dilinde): kix, -e

kıkırdak: kirtik (n)

kıl: müye (m)

kıldan yapılma: muyên, -e

kılçık: 1)(başaktaki kılçık) zim-

bêlî (zh), zimbêlikî (zh), dasî (n)

2)(balık kılçığı) dasî (n), da-

sîyê masî (n), dasok (n), telîyê

masî (n), caxe (m)

kılıç: şimşêr (n), kalme (n), gord

(n), şûr (n)

kılıçbalığı: maseşimşêr (n)

kılıf (yastık vb. için): rî (n)

yastık kılıfı: rîyê balışna (n)

kılık: 1)b. elbise 2)b. kıyafet

kılık kıyafet: kinc û kisvet

kıllı: muyin, -e

km: kalanî (m)

kına: hine (n)

kınalama: hinekerdiş (n), hine-

desawitiş (n), hinepanayîş (n)

kınalamak: hine kerdene, hine

... sawitene, hine desawitene,

hine panayene

kına sürmek: b. kınalamak

kına yakmak: b. kınalamak

kınayla boyamak: b. kınala-

mak

kınalanma: hinebîyayîş (n), hi-

nedesawîyayîş (n), hinepanî-

yayîş (n)

kınalanmak: hine bîyene, hine

... sawîyayene, hine desawî-

yayene, hine panîyayene

kına sürülmek: b. kınalan-

mak

kına yakılmak: b. kınalan-

mak

kınayla boyanmak: b. kına-

lanmak

kınalı: hineyin, -e; hinekerda (m),

hinekerdîye (m), hinekerde (n);

hineyin, -e

kınnap: qinnap (n)

kır: bej (n), çol (n), yaban (n),

game (m)

kıraç: qerac (n)

kırağı: xusk (n), qış (n), qerawî

(m), qır (n)

kırağı çalmak: xuskî piro da-

yene

kırağı düşmek: xusk girê

dayene

kırağı vurmak: xuskî piro da-

yene

Kırağı çaldı./Kırağı vurdu.

(Xuskî da piro./Qışî da piro.)

kırağı yağmak: xusk girê da-

yene

Kırağı düştü./Kırağı yağdı.

(Xusk girê da./Qış girê da.)

kırba: meşke (m)

kırgınlık (vücutta): qesîyayîş (n),

qerimîyayîş (n)

Kırgızistan: Qırxızîstan (n)

kırık: şikite (n), şikîyaye (n); şik-

kita (m), şikîyaya (m), şikîtye

(m), şikîyayîye (m)

kırıklık (vücutta): qesîyayîş (n),

qerimîyayîş (n)

kırılma: şikîyayîş (n)

kırılmak: şikîyayene

kırıntı: ferik (n), hürdî (n), piş-

rûg (n)

ekmek kırıntısı: ferikê nanî (n), hurdîyê nanî (n), pişrûgê nanî (n)
kırışık-I (kırışıklık): qirmîç (n), qirmîçik (n), çiqir (n)
kırışık-II (kırışmış olan): qirmi-çîyaya (m), qirmiçîyayîye (m), qirmiçîyaye (n), qirmiçnaya (m), qirmiçnayîye (m), qirmiç-naye (n), qirmiçikin, -e; çiqirî-yaya (m), çiqirîyayîye (m), çiqirîyaye (n), çiqirnaya (m), çiqirnayîye (m), çiqirnaye (n)
kırışıklık: 1)b. **kırışık** 2)qirmiçî-ye (m), qirmiçênî (m), qirmiçi-kîye (m), qirmiçikênî (m), qirmiçikinî (m), qirmiçikinîye (m), çiqirî (m), çiqirîye (m), qirmiçîyayeyî (m), qirmiçîya-yênî (m), çiqirîyayeyî (m), qirmiçnayeyî (m), qirmiçnayênî (m), çiqirnayeyî (m)
kırışmak: qirmiçîyayene, qirmiçikîyayene, çiqirîyayene
kırıştırmak: qirmiçnayene, çiqirnayene
kırk: çewres
kırkılma: qesîyayîş (n)
kırkılmak: qesîyayene
kırkıncı: çewresin, -e
kırkma: qesnayîş (n)
kırkmak: qesnayene
kırlangıç: hehecike (m)
kırlent (küçük yastık): kirlen-te (m)
kırma: şikitiş (n)
kırmak: şikitene
Kırmanc: kirmanc, -e
Kırmancca: kirmanckî (m)

kırmızı: sûr, -e
kırmızılaşmak: sûr bîyene
kırmızılaştırmak: sûr kerdene
kırnap: b. kınnap
kırpılma: qesîyayîş (n)
kırpılmak: qesîyayene
kırpma: qesnayîş (n)
kırpmak: qesnayene
kısa: kilm, -e; kirr, -e
kısalık: kilmîye (m), kilmî (m); kirrîye (m), kirrî (m)
kısaltma: kilmnuşte (n)
kısır-I (hayvan için): estewrin, -e
kısır-II (yiyecek): qisir (n)
kısırlık (hayvan için): estewrinî-ye (m), estewrinênî (m)
kıskanç-I (başkasını çekeme-yen): çimesîya (n), çimesîyaye (m), çimbarnêbîyaya (m), çimbarnêbîyayîye (m), çimbarnêbîyaye (n), çimeteng, -e; hesûd, -e; mûzir, -e; mûdî, -ye; pexîl, -e
kıskanç-II (sevdiğini kıskanan): celud, -e
Kadın başka erkeklerle konuşmaktan da korkuyordu çünkü kocası çok kıskançtı. (Cinîke tersaynê ke camêrdanê bînan de qisey zî biko çunke mêrdeyê aye zaf celud bî.)
kıskançlık-I (çekemezlik): çimesîyayî (m), çimesîyayîye (m), çimbarnêbîyayeyî (m), çimbarnêbîyayeyîye (m), çimbarnêbîyayeyênî (m), çimetengî (m), çimetengîye (m), çimetengênî (m), hesûdî (m), hesûdîye (m), mûzirî (m), mûzirîye (m), mû-

diyî (m), mûdiyîye (m), pexîlî (m), pexîliye (m)

kıskançlık-II (sevdiğini kıskanma): celudî (m), celudiye (m)

kıskandırmak-I: çimê ... teng kerdene, hesûdnayene, qehirnayene, teqnayene, ... ra teqnayene, baxiznayene

kıskandırmak-II (sevdiğini kıskandırmak): celudnayene, celud kerdene

kıskanmak-I (çekememek): çimesîyayî kerdene, çimesîyayîye kerdene, çim bar nêbiyene, çimê ... bar nêbiyene, çim bar nêdayene, çimê ... bar nêdayene, çimê ... teng bîyene, çimetengî kerdene, çimetengîye kerdene, çimetengênî kerdene, hesûdiyayene, hesûdî kerdene, hesûdiye kerdene, mûzirî kerdene, mûzirîye kerdene, mûdiyî kerdene, pexîlî kerdene, pexîliye kerdene, qehirîyayene, teqayene, ... ra teqayene, baxizîyayene, celîyayene, ... ra celîyayene

Roşan Azad'ı kıskanıyor. (Roşan Azadî ra celîyêno.)

kıskanmak-II (sevdiğini kıskanmak): celudiyayene, celudî kerdene, celudiye kerdene

kıskı: b. siğil-II

kısrak: mahîne (m), estore (m), hespe (m)

kıstas: krîter (n)

kış: zimistan (n)

kışlık: yê zimistanî (n, m), ... zimistanî (n, m), zimistana (m),

zimistanî (m), zimistanîye (m), zimistane (n), zimistanên, -e
kışlık ceket: çakêtê/şakê/setreyê zimistanî (n)

kıta: qita (m)

kıtı (hıyara benzeyen bir bitki ürünü): qite (n)

kıthk: xelâ (m), xizlixîye (m)

kıvılcım: çîk (n), çeç (n), çiqlik (n), gizgarik (n)

kıvrak (başörtü): mexmele (m), temezî (m), temezîye (m), dolbende (m)

kıvrım: çiqir (n), tadîyaye (n)

kıyafet: belg (n), cilûbelg (n), bedl (n), qilix (n), kisvet (n)

kılık kıyafet: kinc û kisvet

kıyı: qerax (n), kenare (n), ver (n), kobe (n)

nehir kıyısı: qeraxê royî/robarî/çemî (n), kenareyê royî/robarî/çemî (n), verê royî/robarî/çemî (n), kobeyê royî/robarî/çemî (n)

kıyma: qîyme (n)

kıymet: erje (m), rûmet (n), qîymet (n)

kıymetli: erjaya (m), erjaye (n); hêca (n), hêcaye (m); rûmetin, -e

kız: kêna (m), kêneke (m)

kız çocuğu: zaka (m)

kız kardeş: waye (m), wayike (m), ware (m)

kızak: kaşane (m), tawug (n), xizag (n)

kızamık: surince (m), surekî (zh)

kızamığa yakalanmak: surince vetene, surekî vetene

kızamık geçirmek: surince vetene, surekî vetene

kızarmak: sûr bîyene

kızartma-I: 1)(et vb. için): sûrkerdiş (n) 2)(ekmek vb. için) terriqnayîş (n), pirênayîş (n) 3)(yumurta vb. için) qelênayîş (n) 4)qijilnayîş (n)

kızartma-II: 1)(et vb. için) sûrkerda (m), sûrkerdiye (m), sûrkerde (n) 2)(yumurta vb. için) qelênaya (m), qelênayîye (m), qelênaye (n) 3)qijilnaya (m), qijilnayîye (m), qijilnaye (n)

kızartmak: 1)(et vb. için) sûrkerdene 2)(ekmek vb. için) terriqnayene, pirênayene 3)(yumurta vb. için) qelênayene 4)qijilnayene

kızartılmış olan: 1)(et vb. için) sûrkerda (m), sûrkerdiye (m), sûrkerde (n) 2)(ekmek vb. için) terriqnaya (m), terriqnayîye (m), terriqnaye (n); pirênayîye (m), pirênaya (m), pirênaye (n) 3)(yumurta vb. için) qelênaya (m), qelênayîye (m), qelênaye (n) 4)qijilnaya (m), qijilnayîye (m), qijilnaye (n)

kızdırma: hêrskerdiş (n), hêrsê ... ardiş, cigirnayîş (n), qehir-nayîş (n), sûyê ... ardiş, celênayîş (n)

kızdırmak: hêrs kerdene, hêrsê ... ardene, cigirnayene, qehir-nayene, sûyê ... ardene, celênayene

Polat bugün Gülistan'ı çok kızdırmış. (Polatî ewro zaf Gulistane celênaya.)

kızgm-I: sûr, -e; sûrbîyaya (m), sûrbîyayîye (m), sûrbîyaye (n); keledaya (m), keledayîye (m), keledaye (n)

kızgın olmak: sûr bîyene, sûrbîyaya/ sûrbîyayîye/ sûrbîyaye bîyene, keledaya/ keledayîye/ keledaye bîyene, kele dîyayene

kızgm-II (öfkeli): hêrsbîyaya (m), hêrsbîyayîye (m), hêrsbîyaye (n), hêrsin, -e; hêrsokin, -e; cigirîyaya (m), cigirîyayîye (m), cigirîyaye (n), qehirîyaya (m), qehirîyayîye (m), qehirîyaye (n), sûbîyaya (m), sûbîyayîye (m), sûbîyaye (n), celîyaya (m), celîyayîye (m), celîyaye (n), xezebnak, -e

kızgın olmak: hêrsbîyaye bîyene, sûbîyaye bîyene, cigirîyaye bîyene, qehirîyaye bîyene

kızgınlık: hêrs (n), cigir (n), xezeb (n), qehir (n), bacî (zh)

kızıyara: b. şirpençe

kızılyörük: b. yilancık

kızma (öfkelenme, sinirlenme): hêrsbîyayîş (n), hêrskewtiş (n), hêrsê ... ameyîş, cigirîyayîş (n), qehirîyayîş (n), sûbîyayîş (n), sûyê ... ameyîş, sûyêxo-ardış

kızmak (öfkelenmek, sinirlenmek): hêrs bîyene, hêrs kewtene, hêrsê ... ameyene, cigirîyayene, qehirîyayene, sû bîye-

ne, süyê ... ameyene, süyê xo ardene

-e kızmak: ... ra hêrs bîyene, ... ra cigirîyayene

kızmemesi: greyfrute (m)

ki: ke

Siz söyleyiniz ki biz de söyleyelim. (Şima vajêne ke ma zî vajî.)

kibar: kîbar, -e

kibarlık: kîbarî (m), kîbarîye (m)

kibrit: kibrît (n), nifte (m)

Kiev: Kîev (n)

Kigali: Kîgalî

Kiğ: Gêxî

kile: 1)qînate (m), çap (n), ribik (n), şinik (n), debo (n), nêmtîmin (n) 2)kod (n), kodik (n)

kiler: mênêb (n), dunike (m), bano peyên (n), kîler (n), gole (m), qibe (m)

kilim: kilîme (m)

kıldan yapılan bir çeşit kaba kilim: palas (n), astir (n)

kilit (asma kilit): keseke (m), topa kilîtî (m), zerze (n), kilît (n), qefil (n)

sürgü-kilit (sürgülü kapılarda): zerbe (n), surgî (n)

kilo: kîlogram (n), kîlo (n)

kilogram: kîlogram (n)

kilometre: kîlometre (n)

kilometrekare: kîlometrekare (n)

kim: kam, -e; kamî, kê; kamkes, -e; çikes, -e, kamik, -e

kimlik: nasname (n)

kimse: kes, -e; yew, -e

hiç kimse: çi kes, tu kes, yewek/yewer, çewek/çewer, çew

kimsesiz: bêkes, -e

kimya: kîmya (m)

kimyon: kîmyon (n)

kin: rike (m), kîn (n), xerez (n)

kinçi: kîndar, -e; rikdar, -e

kindar: b. **kinçi**

Kingston: Kîngston (n)

Kinshasa: Kînşasa (m)

kip: rawe (m)

dilek-şart kipi: raweya şertî (m)

emir kipi: raweya fermanî (m)

gereklik kipi: raweya gamîyîye (m)

istek kipi: raweya waştîşî (m)

şart kipi: b. **dilek-şart kipi**

kira: 1)kîra (m) 2)deman (n)

kiracı (kiralayan): kîradar, -e

kiralama: 1)kîrakerdiş (n) 2)demankerdiş (n)

kiralamak: 1)kîra kerdene 2)deman kerdene

kiraz: gilyaze (m)

kiraz ağacı: gilyazêre (m)

Kiribati: Kîrîbatî

kiriş-I: kêran (n), şîrît (n)

kiriş-II (duvar için): mûndî (m), kîrîş (n)

kirmen: b. **iğ**

kirpi: jûje (n), dije (n)

kirpik: bijangî (zh), mujeyî (zh)

kirve: kerwa, -ye

kispet: kisvetî (zh)

kisve: b. **kıyafet**

kişi: kes, -e; ten

kişisel bilgisayar: komputura kesî/şexsî (m) (TE)

Kişinev: Kîşînev (n)

kişniş: kîşnîş (n)

kitap: kitab (n)

kitap rafı: refê kitabî (n)

kitaplık: kitabgeh (n)

kitaplık rafı: refê kitabgehî (n)

kivi: kîwî (m)

klasik: klasîk, -e

klasik edebiyat: edebîyato klasîk (n)

klavye: klavye (n)

klementin: klementîne (m)

klitoris: zîlik (n), çilik (n), gilik (n), nîçik (n), nerî (n), surik (n)

koca: mêrde (n)

karı koca: cinî û mêrde, cinî-mêrde

Kocaköy: Karaz

koç: beran (n), vosn (n)

çok yaşlı olan koç: berano qert (n)

iki yaşında veya daha yaşlı olan koç: hogeç (n)

yaşlı koç: berano maz (n)

kod: kod (n)

koka: koka (m)

kokain: kokaîn (n)

koku: boye (m), bîne (m), helm (n)

kötü koku: helhelê (n)

kol -I: harme (n), pol (n), hingile (n), çengile (n)

önkol: harmeyo-barî (n), bazî (n), zend (n)

üstkol: harmeyo qalind (n), tevdîre (m)

kol -II: bask (n), perr (n), pol (n)

sağ kol: basko rast (n), perro rast (n), polo rast (n)

sol kol: basko çep (n), perro çep (n), polo çep (n)

kol -III: destik (n)

kapı kolu: destikê berî (n)

kola: kola (m)

kolalama: kolakerdiş (n)

kolalamak: kola kerdene

kolan: pîzebend (n), pîzebendik (n), bînpîzik (n), bînpîze (n), teng (n), navteng (n), kaşing (n)

kolay: asan, -e; rehet, -e

Kolay gelsin. (Qewet bo.)

kolçak-I: b. kolluk

kolçak-II (kola geçirilen ve üzerinde simge bulunan bağ): baz-bend (n)

kolera: kolera (m)

kolik (tıpta): tîre (m)

kolluk (çalışırken giysiyi korumak için kullanılan): zendik (n)

Kolombiya: Kolombîya (m)

Kolombo: Kolombo (n)

kolon: estune (m)

koltuk: palkursî (n), qoltuxe (m)

koltuk takımı: taximê palkursîyan (n), taximê qoltuxan (n)

koltuk altı: binçeng (n), binê engilî (n)

koltuk değneği: çogane (m)

kolye: kolye (m)

altın kolye: kolyeya zerrêne, kolyeya zernêne (m)

koma: koma (m)

komada olmak: koma de bîyene

komaya girmek: koma de bîyene

kombinezon (giysi için): mele-qof (n), kombînezon (n)

komedi: komedî (m)

komedyen: komedyen, -e

komedyenlik: komedyenîye (m)

komite: komîte (m)

komodin: komodîne (m)

komot: b. komodin

komposto: xoşawe (m)

kompozisyon: kompozîsyon (n)
kompozitor: bestekar, -e; kompozîtor, -e
kompiyûter: komputure (m)
komşu: embiryan, -e; cîran, -e
konu komşu: der û cîran
komşuluk: embiryanîye (m), embiryanî (m), embiryanîne (m); cîranîye (m), cîranî (m), cîranîne (m)
konak: qonax (n)
Konakri: Konakrî
konca: b. gonca
Kongo: Kongo (n), Zaîre (n)
Kongo-Brazzaville: Kongo-Brazzavîlle
koni: hule (n), xonî (n), kovik (n), konî (n) (mat)
konik: hulikin, -e; xonîkin, -e; kovikin -e; konîk, -e (mat)
konserve: konserve (n)
kontrol: kontrol (n)
kontrol etmek: kontrol kerdene
konu: mewzû (n), behs (n), babet (m)
konuk: mêmân, -e; misafir, -e
konuk odası: odaya mêmânan (m), odaya misafir (m)
konukluk: mêmânî (m), mêmânîye (m), mêmânênî (m), mêmantî (m), mêmantîye (m); misafirî (m), misafirîye (m)
konuksever: mêmânperwer, -e; nandar, -e; misafirperwer, -e
konuşma: qiseykerdiş (n), qalîkerdiş (n), xeberîdayîş (n), mijûlîyayîş (n)
(ile) konuşma: vajorkerdiş (n)

kendi kendine konuşma: vajorbîyayîş (n)
konuşma isteği: micêc (n)
Konuşma isteği açılmış, artık durmaz. (Micêcê ey abîyo, hinî nêvîndeno.)
konuşmacı: qiseykerdox, -e; qalîkerdox, -e; xeberîdayox, -e
konuşmak: qisey kerdene, qesey kerdene; qalî kerdene, xeberî dayene, mijûlîyayene
(ile) konuşmak: vajor kerdene
kendi kendine konuşmak: vajor bîyene
konyak: konyak (n)
koparılma: visîyayîş (n), qerifiyayîş (n), tirabîyayîş (n), ameyîştirakerdiş (n), cirabîyayîş (n), ameyîşcirakerdiş (n), cibîyayîş (n), ameyîşcikerdiş (n)
biçilercesine dipten kesilme veya koparılma: kirrimbîyayîş (n), ameyîşkirrimkerdiş (n)
bir kısmı koparılıp bir kısmı bırakılma: qotbîyayîş (n), qolbîyayîş (n), ameyîşqotkerdiş (n), ameyîşqolkerdiş (n)
temelinden koparılma (ağaç, dal vb. için): qilaynîyayîş (n), ameyîşqilaynayîş (n)
koparılmak: visîyayene, qerifiyayene, tira bîyene, ameyene tira kerdene, cira bîyene, ameyene cira kerdene, cibîyene, ameyene cikerdene
biçilercesine dipten kesilmek veya koparılmak: kirrim bîyene, ameyene kirrim kerdene

bir kısmı koparılıp bir kısmı bırakılmak: qot bîyene, qol bîyene, ameyene qot kerdene, ameyene qol kerdene
temelinden koparılmak (ağaç, dal vb. için): qilaynîyayene, ameyene qilaynayene

koparma: visnayîş (n), qerifnayîş (n), tirakerdiş (n), cira-kerdiş (n), cikerdiş (n)

biçercesine dipten kesme veya koparma: kırımkerdiş (n)

bir kısmını koparıp bir kısmını bırakma: qotkerdiş (n), qolkerdiş (n)

temelinden koparma (ağaç, dal vb. için): qilaynayîş (n)

üzüm tanelerini salkımdan koparma: gillîkerdiş (n)

koparmak: visnayene, qerifnayene, tira kerdene, cira kerdene, cikerdene

biçercesine dipten kesmek veya koparmak: kırım kerdene

bir kısmını koparıp bir kısmını bırakmak: qot kerdene, qol kerdene

temelinden koparmak (ağaç, dal vb. için): qilaynayene

üzüm tanelerini salkımdan koparmak: gillî kerdene

Kopenhag: Kopenhag (n)

kopça: qupça (m)

kopyalamak: kopya kerdene

Kopyala! (Kopya bike!)

kor: kozire (n), piling (n)

kordon: kordon (n)

korku: ters (n)

korniş: kornîş (n)

korsa: korse (n)

korse: b. korsa

Korsika: Korsîka (m)

koru: qorrî (n), dehle (m)

koruk: teyînce (m), jûre (m)

koruluk: qorrî (n), dehle (m)

koruma: seveknayîş (n), muhazeze (n), muhazezekerdiş (n), pawitiş (n), miqatkerdiş (n), qayîtkerdiş (n), hemetkerdiş (n), qorîkerdiş (n)

korumak: seveknayene, muhazeze kerdene, pawitene, miqat kerdene, qayît kerdene, hemet kerdene, qorî kerdene

Kostarika: Kosta Rîka (m)

kostüm: belg (n), şak û şelwarî (zh), şal û şapikî (zh), kostum (n), qatlix (n), taxim (n); taximê kincan/cilan/çinayan (n); qatê kincan/cilan/çinayan (n)

koşul: şert (n), merc (n)

kot: kot (n)

kot pantolon: pantolê kotî (zh)

kova: sitil (n), hilke (n), beroş (n), qove (n)

altı dar üstü geniş, alüminyumdan yapılma kova: bêd-rok (n)

deri kova: dewl (n), qowxe (n), qewlix (n)

küçük kova: xizik (n)

küçük deri kova: dewlçe (n)

tahta kova: elbe (m), elbike (m), kulenge (m)

kovalama: fetilnayîş (n), serebi-ternayîş (n)

kovalamak: fetilnayene, serebi-ser nayene

kovan (arı kovanı): kuware (n), kuwareyê hingan (n), kuwareyê mēsa hingimênî (n), pêtage (m), pêtaga hingimênî (m), şitile (n)

arı kovanının konduğu yer: mēşedîn (n), ballix (n)

küçük arı kovani: qîl (n), qîlê mēsa hingimênî (n)

Kovancılar: Qowancîyan (n)

kovma: fetilnayîş (n)

kovmak: fetilnayene

kovuşturma: taqîbkerdiş (n), taqîbat (n)

kovuşturmak: taqîb kerdene

koy: kendaweke (m)

koyak: b. vadi

koyu (sıvı için): hest, -e; qalind, -e
koyu ayran: doyo hest (n), doyo qalind (n)

koyun-I: mî (m), mîye (m), mēş-na (m)

koyun-II: pistan (n)

köfte (ince yarmadan veya kıymadan yapılan): kufta (m), kuftike (m), gude (m), gudike (m), gîrgudike (m), girike (m), gîlorike (m), xîlorike (m), sa-leke (m), tepike (m)

delikli köfte (ince yarmadan yapılan): girda (m), kuftaya qulikere (m), kuftaya zurayine (m), gudika zuraye (m), malole (m), kuftaya yalançî (m)

içli köfte: kuftaya dekerda (m), kuftaya dekerdiye (m), kuftaya zerî (m)

yoğurtlu köfte (ince yarma, yoğurt ve yağdan yapılan): kuftaya qatixî (m), kuftaya mastî (m), malolike (m)

patates köfte: kuftaya kartolan (m)

kök: reya (m), rîstim (n), rîştele (n), rîç (n), pence (n), pencik (n), qirm (n), helq (n), kok (n) (mat)

köken (bazı bitkilerin dalları): leme (m), mewe (m)

“Kundire mewa cenetî ya.”

kömbe (küle gömülerek pişirilen mayasız çörek): binadire (m), pelxaçe (m), nana binê adirî (m), bijike (m), lola binê adirî (m), kilora binê adirî (m), kêla binê adirî (m), ketaya arêyî (m)

kömbe çeşitleri: pelxaça dekerda (m), lola zerî (m), lawaşa binê adirî (m)

kömür: 1) komir (n) 2) xizal (n)

kömür sobası: sobaya komirî (m)

köpek: kutik, -e; kelp, -e

dişi köpek: dele (m), kutike (m), kelpe (m)

köpek yavrusu: b. enik

küçük cins köpek: zexer, -e

küçük yaştaki köpek: bocî, -ye
yaşı altı aydan daha fazla olan köpek yavrusu: finik (n)

köpekbahçı: kutikmase (n)

köpekdişi: qîlp (n)

köpürü: pird (n)

kör: 1) kor, -e 2) (keskinliği yeterli olmayan) kone (n), konîye (m), kol, -e

körbağırsak: roqila kore (m)

körfez: kendawe (m)

kösele: kosele (n)
köstebek: hermuşk (n), muşo kor (n), koremişk (n), muş (n), merreyo kor (n); loxa kore (m)
köşe-I: 1)kunc (n) 2)qirne (n) 3)goşe (n) 4)çenge (n)
köşe-II: goşe (n) (mat)
köşk: koşke (m)
kötek atmak: b. dayak atmak
kötü: xirab, -e; nebaş, -e
kötüleşmek (hastalık için): xirab bîyene, giran bîyene
kötülük: xirabîye (m), xirabî (m), xirabênî (m), nebaşîye (m), nebaşî (m)
köy: dewe (m)
köylü: dewij, -e
köz: çêle (n), bizote (n)
köz yığını: tiramî (m), tirafe (m)
küçük göz: piskele (n)
kral: qiral (n)
kraliçe: qiralîça (m)
kramp: kramp (n)
kravat: b. kravate (m)
krem: krem (n)
tıraş kremi: kremê tiraşî (n), kremê taştîşî (n), kremê terdişî (n)
krema: krema (m)
krep: krep (n)
kriminel: krîmînel, -e; sucdar, -e; gunekar, -e
kriminoloji: krîmînolojî (n)
Kuala Lumpur: Kuala Lumpur
kuburluk (barut kabı): zele (m), zela barutî (m)
kudret hamamı: b. kaplıca, ılıca
kuduz (hastalığı): har (n), qudiz (n)

kuduz (kudurmuş olan): har, -e; harbîyaye (n), harbîyaya (m), harbîyayîye (m)
kudurganlık: harîye (m), haranîye (m)
kudurmak: har bîyene, haranîye kewtene, haranîye era ci kewtene, haranîye era ser kewtene
Kudûs: Quddus (n)
kuka: koka (m), guda layê nake (m)
kulak: goş (n)
kulak dibi: binê goşî (n)
kulak tozu (kulağın arkası): belengoş (n)
kulakları çınlamak: goşî re-qayene, goşî çe-qayene, goşî vingayene
Kulakların çmlıyor. (Goşe mi re-qenî/çe-qenî/vingenê.)
kullanıcı: xebitnayox, -e
kullanıcı adı: nameyê xebitnayoxe (n) (TE), nameyê xebitnayoxî (n) (TE)
kulp: çembil (n), qulp (n), destik (n)
Kulp: Pasûr (n)
kulplu: çembilin, -e; qulpin, -e; destikin, -e
kulpsuz: bêçembil, -e; bêqulp, -e; bêdestik, -e
kulunç: qolinc (n)
kulûbe: koxe (m)
kum: qum (n), xîz (n)
kum çölü: çolê qumî (n), çolê xîzî (n)
kum fırtınası: fırtineyê qumî (n), fırtineyê xîzî (n)
kuma: wesnî (m), hewîye (m)
ev işlerini yapmakla görevli olan kuma: verdestîye (m)

kumaş: qumaş (n), fason (n)
giysilik kumaşların genel adı:
 pirtû (n)
kumaş çeşitleri: gez (n), qutnî (n), qeşmer (n)
kumlu: qumin, -e; xizin, -e
kumsal: qumin, -e; xizin, -e
kundak (bezi): qundax (n)
kundura: kundure (n)
kunduz: kutiko awî (n)
kupkuru: 1) zip û ziwa, -ye; zik û ziwa, -ye; zip-ziwa, -ye, zik-ziwa, -ye 2) huşk û biring, -e; huşk-biring, -e; huşk û wad, -e; huşk û war, -e; huşk û hol, -e; hip-huşk, -e; 3) req û rut, -e; req-rut, -e
kurabiye: qurabîye (m)
kural: qayde (n)
kurallı: qaydeyin, -e
kuralh fiil: karo qaydeyin (n)
kuralsız: bêqayde (n)
kuralsız fiil: karo bêqayde (n)
kurbağa: beq (n), qirîncele (n)
kurban: qurban (n)
kurban edilmek: ameyene qurban kerderene
kurban etmek: qurban kerden
kurban olmak: qurban bîyene
kurdele: kurdele (n)
kurma: sazkerdiş (n) (TE)
Kurmanc: kurmanc, -e; kirdas, -e
Kurmancca: kurmanckî (m), kirdaskî (m)
kurmay başkanı: serekerkan (n)
kurmay başkanlığı: serekerkanîye (m)

kurna: kurne (m), kurnike (m), cirne (m)
kurnaz: qurnaz, -e; oyniker, -e
kurşun: erjîj (n)
kurşun kalem: qelema erjîjine (m)
kurt-I: verg, -e; ganawir, -e; cinawir, -e;
dişi kurt: deleverge (m), verge (m), ganawire (m), cinawire (m)
kurt yavrusu: kirta (m), kirta (n)
kurt-II: b. bağırsak kurdu
Kurtalan: Misriç (n)
kurtarma: xelisnayîş (n), filitnayîş (n), qedênayîş (n)
kurtarmak: xelisnayene, filitnayene, qedênayene
kurtulma: xelisîyayîş (n), filitîyayîş (n), qedîyayîş (n), xelasbîyayîş (n), raxelisîyayîş (n)
kurtulmak: xelisîyayene, filitîyayene, qedîyayene, xelasbîyene, raxelisîyayene
kurtuluş: xelasîye (m), xelasî (m), xelase (m), felat (n), reyayîş (n), rareyayîş (n), raxelisîyayîş (n), rizgarîye (m), rizgarî (m)
Bugün kurtuluş günüdür. (Ewro roja xelasîye/xelasî ya.)
Böyle zulüm yaparsa, kurtuluşu yok. (Eke o wina zulm biko, xelasa ey çin a.)
Gözüm ülkenin kurtuluşunu da görseydi... (Çimanê mi felatê welatî zî bidîyênê...)
Burdan düşersen sağ kurtulamazsın. (Eke ti tîya ra bike-wî ti ganî nêreyênî.)
kuru: 1) ziwa, -ye 2) huşk, -e
kuru pasta: pastaya huşke

kuru üzüm: eskije (m)
kuruluk: 1)ziwayîye (m), ziwayî (m) 2)huşkîye (m), huşkî (m); huşkênî (m)
kuruluş (tesis):sazgeh (n), tesîs (n)
kurum: dezgeh (n), muessese (n)
kuruma:1)ziwabîyayîş (n) 2)huşk-bîyayîş (n) 3)peysayîş (n)
kurumak: 1)ziwa bîyene 2)huşk bîyene 3)peysayene
kuruş: qurîş (n)
kurutma:1)ziwakerdiş (n) 2)huşk-kerdiş (n) 3)peysnayîş (n)
kurutmak:1)ziwa kerdene 2)huşk kerdene 3)peysnayene
kurutulma amacıyla meyve se-rilen yer: miştaxe (n)
kurutulmuş armut: qaxe (m)
kurutulmuş elma: talsa (m), suntuwala (m)
kurutulmuş kayısı: çîre (m), eşbabî (m), basmecîye (m), basmecî (m), tole (m), mişmişa huşkkerda (m), mişmişa huşk-kerdiye (m)
kuskun: binboç (n), paldim (n)
kusmak: qelibnayene, viritene, verişnayene, raviritene, ravirêj-nayene
ben kustum:mi qelibna, mi vi-rit, mi verişna; mi virit ra, mi virêjna ra
kusmuk: virite (n), qeleb (n)
kusulmak: verişîyayene, virêjî-yayene, ravirêjîyayene
kusulan kan: gormaste (m)
O kan kusuyor. (O gormaste teber keno.)

kusurlu/eksik bırakmak: (me-cazî) tede fele verdayene
kusuru/eksikliği kalmak: (meca-zî) tede fele mendene
kuş: mîlçik, -e; çûçik, -e; teyr, -e
dişi kuş: mârî (m)
kuş dışkısı: zîrc (n)
kuş sürüsü: ref (n), ebre (m)
kuşak: mîye (m), mûndî (m), şale (m)
Acem kuşağı: mîya/mûndîya/şala ecemî (m)
kuşak çeşitleri:fiû (m), fituke (m)
Lahor kuşağı: mûndîya Lawu-re (m)
kuşak bağlamak: mîye/mûn-dî/şale bestene, mîye/mûndî/şale girê dayene, mîye/mûndî/şale pîştene, mûndî xo mîyane ra bestene, mîye xo mîyane şa-nayene, mûndî xo mîyane ra dayene
kuşanma (kuşak, fişeklik vb. için): xomîyanerabestîş (n), xomîyaneşanayîş (n), xomî-yaneradayîş (n), bestîş (n), gi-rêdayîş (n), pîştîş (n)
kuşanmak (kuşak, fişeklik vb. için): xo mîyane ra bestene, xo mîyane şanayene, xo mîyane ra dayene, bestene, girê daye-ne, pîştene
kuşbaşı et: zîncîya hurdî (m), tî-keyê goştî (n)
kuşburnu: şîlane (m)
kuşburnu ağacı: şîlanêre (m), sûrgulêre (m), gulêra zuraye (m)
kuşku: guman (n), şik (n)

kuşkulanmak: guman kerdene, şik kerdene

kuşkulu: gumankerda (m), gumankerde (n); şikkerda (m), şikkerde (n)

kuşpalazı: b. difteri

kutlama: pîrozkerdiş (n), fîrazkerdiş (n), bimbarekkerdiş (n)

kutlamak: pîroz kerdene, fîraz kerdene, bimbarek kerdene

Seni kutlarım. (Ez to pîroz kena.)

kutlu: pîroz, -e; fîraz, -e; bimbarek, -e

Bayramın kutlu olsun. (Roşanê to pîroz/fîraz/bimbarek bo.)

kutnu: qutnî (n)

kutsal: muqeddes, -e; pîroz, -e

kutu: qutî (m), qutîye (m)

kutup: qutube (m)

güney kutbu: qutuba başûrî (m)

kutup ayısı: heşa cemedî (m), heşê cemedî (n)

kuzey kutbu: qutuba vakurî (m)

Kuweyt: Kuweyt (n)

kuvvet: hêz (n), qewet (n)

kuvvetli: hêzin, -e; hêzdar, -e; biqewet, -e; qewetin, -e

kuvvetsiz: bêhêz, -e; bêqewet, -e

kuyruk: boçe (m), boçike (m), dim (n), dimoçik (n), doçik (n), diw (n)

koyun kuyruğu: tîrrî (m), tîrrîye (m)

kuyruksokumu: boçik (n), tuzmurik (n)

kuyrukyagı: dime (n)

kuyu: bîr (n), quye (m)

kuzey: vakur (n)

Kuzey Kore: Koreya Vakurî (m)

kuzeybatı: vakurê rojawanî (n)

kuzeydoğu: vakurê rojhelatî (n)

kuzine: kuzîna (m)

kuzu: verək, -e; kavar, -e

bir-iki yaşındaki dişi kuzu: berendîre (m)

kuzu sürüsü: selx (n), birra verekan (m)

kuzukulağı: tîrşike (m)

Küba: Kuba (m)

kübik: kubîk, -e (mat)

küçük: 1)qij, -e; qît, -e; hurdî, -ye 2)şenik, -e 3)gidî

küçük harf: herfa hurdîye (m)

küçükbaş: pes (n), mal (n), dewar (n), çarwa (m), çarwe (n)

küçükbaş hayvan sürüsü: pes (n), kerî (n), dewar (n), bol (n),

terş (n), mal (n), çarweyî (zh), malo sîya (n), malo pes (n),

birra pesî (m), celeb (n), col (n)

yabani küçükbaş hayvanlar (yabankeçileri vb.): malo pezkovî (n)

küçükdil: zîwanik (n), zîwano qij (n), zîwano qît (n), belik (n)

küf: kufike (m), kufe (m), kançik (n)

küfe: sele (m), qufa (m)

küflendirme: kufiknayîş (n), kufikinkerdîş (n), kufikeperrnayîş

..., kançiknayîş (n), kançikîkerdiş (n)

küflendirmek: kufiknayene, kufikin kerdene, kufike perrnayene

..., kançiknayene, kançikîkerdene

küflenme: kufikîyayîş (n), kufikegirewtîş (n), kufikebestîş

(n), kufikeperrayîş ..., kufike-piroginayîş (n), kançikîyayîş (n), kançikîbîyayîş (n)
küflenmek: kufikîyayene, kufike girewtene, kufike bestene, kufike perrayene ..., kufike piroginayene, kançikîyayene, kançikî bîyene
küflü: kufikin, -e; kançikin, -e
küflü çökelek: toraço kewik (n)
kül: wele (m)
kül tablası: weledane (m)
kulah: kilawe (m), kulike (m), tiftike (m), koloze (m)
külot: qolikî (zh), tumanê qolî (zh), tumanê kilmî (zh), tumanê kirrî (zh), tumanî (zh)
külotlu çorap: tumangewreyî (zh)
kültür: kultur (n)
kültür bakanlığı: wezaretê kulturî (n)
kültürel: kulturî
küme: kome (m), komçe (n), kome (n), kotilme (n), qefle (n)
bulut kümesi: tilpê hewrî (n)
hayvan kümesi: cerge (m), birre (m), ref (n), qefle (n)
insan kümesi (insan grubu): kome (m), kotilme (n), cerge (m), ref (n), qefle (n)
küncü: b. kuncî (n)
küp-I: karaz (n), xile (m), dore (m), den (n), kupe (m)
küçük küp: xilike (m)
küp-II: mîkab (n) (mat)
metreküp: metremîkab (n)
küpe: goşare (n)
Kürdistan: Kurdîstan (n)

Güney Kürdistan: Kurdîstanê Başûrî (n)
Kuzey Kürdistan: Kurdîstanê Vakurî (n)
kürek: huye (n), kurege (m)
ağaçtan yapıma küçük kürek: çurtik (n)
ateş küreği: arkozik (n), carut (n), astamî (m)
kürk: kurke (m)
samur kürk: kurka samure (m)
Bir kürk çeşidi: kurka hewranî (m)
kürsü: kursî (n)
Kürt: kurd, -e
Kürtçe: kurdî (m)
Kürtçü: kurdperwer, -e; kurdperest, -e
Kürtçülük: kurdperwerîye (m), kurdperestîye (m)
Kürdlük: kurdîye (m), kurdîye (m)
küs: b. küskün
küslük: b. küskünük
küskün: heridan, -e; heridîyaya (m), heridîyayîye (m), heridîyaye (n), cigirîyaya (m), cigirîyayîye (m), cigirîyaye (n), miradîyaya (m), miradîyayîye (m), miradîyaye (n), cellûdîyaya (m), cellûdîyayîye (m), cellûdîyaye (n), qehirîyaya (m), qehirîyayîye (m), qehirîyaye (n), hêrsbîyaya (m), hêrsbîyayîye (m), hêrsbîyaye (n)
küskünlük: herid (n), cigir (n), hêrs (n), miradîyayeyî (m), miradîyayeyîye (m), cellûdîyayeyî (m), cellûdîyayeyîye (m)

küsme: heridîyayîş (n), cigirîyayîş (n), miradîyayîş (n), cellûdîyayîş (n), qehirîyayîş (n), hêrsbîyayîş (n)

küsmek: heridîyayene, cigirîyayene, ... ra cigirîyayene, miradîyayene, cellûdîyayene, ... qehirîyayene, hêrs bîyene, ... ra hêrs bîyene

küspe: hefil (n), tilif (n)

küstürme: heridnayîş (n), cigirnayîş (n), miradnayîş (n), cellûdnayîş (n), qehirnayîş (n), hêrskerdiş (n)

küstürmek: heridnayene, cigirnayene, miradnayene, cellûdnayene, qehirnayene, hêrs kerdene

küşne: b. burçak

küte: b. kıtı

kütük: 1)(toprakta kalan kütük) qirm (n), qîle (m), qot (n)
2)(kesilmiş ağaç gövdesi): qît (n), qoj (n)

kurumuş kütük parçası: qotîl (n)

kütüphane: kitabxane (n)

küvet: kuvet (n), kurna banyoyî (m)

L

Laayoune: El-Eyûn (n)

laf: qisa (m), qesa (m), qale (m)

lahana: kelem (n), lehne (n)

Lahey: Laheye (m)

Lahey Adalet Divanı: Dîwanê

Edaletî yê Laheye (n)

lakin: labelê, la

lama: lama, -ye

lamba: lamba (m)

floresan lamba: lambaya floresanine (m)

gaz lambası: 1) lambaya gaz-yaxî (m) 2) çila (m), çilaya gaz-yaxî (m)

gaz lambasının bulunduğu yer: çiladane (m)

lamba fitili: fitilê lamba (n)

Laos: Laos (n)

lapa: lepawe (m), lepe (m)

lastik: lastik (n)

lastik ayakkabı: lastik (n), lastikê paykerdişî (n)

lastik ayakkabı çeşitleri: gislavet (n), lastikê Anqara (n), lastikê Erzinganî (n), lastikê Palî (n), lastikê Trabzonî (n)

lastikten yapılma: lastikên, -e

lastikli: lastikin, -e

Latin: latîn, -e

Latince: latînkî (m)

lav: lav (n)

lav püskürmesi: pijiqîyayîşê lavî (n)

lav taşması: serdeşîyayîşê lavî (n)

lavabo: lawabo (n)

lavaş: lawaşe (m), nano patîre (n), patîre (n)

leblebi: nehaya tirênayîye (m), nehaya tirênaya (m), nehaya pirênayîye (m), nehaya pirênaya (m); leblebî (m), leblebîye (m)

Lefkoşe: Lefkoşe (m)

leğen: legan (n)

çamaşır leğeni: leganê kincan (n), leganê cilan (n)

lehçe: lehçe (m), dîyalekte (m)

leken: lekan (n), lekanî (zh)

lekelihumma: b. tifûs

lenger (kap için): lengerî (m), lengerîye (m)

leş: leşe (m)

Letonya: Letonya (m)

levye: levyaya (m)

leylek: leglege (m)

lezzet: b. tat

lezzetli: lezetin, -e

lezzetlilik: lezetinî (m), lezetinî-ye (m)

lezzetsiz: b. tatsız

lezzetsizlik: b. tatsızlık

-lı/li -I: -in (sf), -ine (sf)

davalı: dewayin, -e

tuzlu: solin, -e

-lı/li -II: -ij (sf)

Dersimli: dêrsimij

Piranlı: pîranij

Bingöllü: çewlîgij

hğ: lixe (m), remil (n), aluvyon (n)

hğlanma: remilîyayîş (n)

hğlanmak: remilîyayene

-lık/-lik: -îye (sf), -î (sf)

ağırlık: giranîye (m), giranî (m)

liberal: lîberal, -e

liberalist: lîberalîst, -e

liberalistlik: lîberalîstîye (m)

liberalizm: lîberalîzm (n)

Liberya: Lîberya (m)

Libreville: Lîbrvîl (n)

Libya: Lîbya (m)

Lice: Licê

Liechtenstein: Lîxtinştayn (n)

lif: lîf (n)

likör: lîkor (n)

Lilongwe: Lîlongwe

Lima: Lîma (m)

liman: lîman (n)

limit: lîmît (n)

limon: leymune (m)

limon ağacı: leymunêre (m)

limonata: leymunata (m)

limontuzu (sitrik asit): leymunduzî (n)

lisans: lîsans (n) (TE)

lise: lîse (m)

litre: lître (n)

Litvanya: Lîtvanya (m)

Lizbon: Lîzbon (n)

Ljubljana: Lyublyana (m)

loğ: b. yuvak

loda (büyük yığın): lode (m), dêze (m), qûçe (m)

loda etmek: b. yığmak

lokanta: aşxane (n), loqante (n)

lokma: piran (n), parî (n), gep (n), loqme (n)

lokum: loqum (n), şekerloxme (n)

Lomé: Lome

Londra: Londra (m)

Luanda: Lûanda (m)

Lusaka: Lûsaka (m)

Lübnan: Lubnan (n)

lügat: ferheng (n)

lügatçe: ferhengek (n)

lüks (lamba): lukse (m)

Lüksemburg: Luksembûrg (n)

M

Macaristan: Macarîstan (n)

macun: macun (n)

diş macunu: macunê didanan (n)

Madagaskar: Madagaskar (n)

Maden: Maden (n)

Madrid: Madrîd (n)

mağara: şikefte (m), eşkefte (m),
mixara (m), kaf (n)

küçük mağara: kafik (n)

mahalle: taxe (m)

mahkeme: dadgehe (m), mehke-
me (m)

**Avrupa İnsan Hakları Mah-
kemesi (AİHM):** Dadgeha He-
qanê Merdiman a Ewropa
(DHME), Mehkemeya Heqanê
Merdiman a Ewropa (MHME)

ceza mahkemesi: dadgeha ce-
za (m), mehkemeya ceza (m)

hukuk mahkemesi: dadgeha
huqûqî (m), mehkemeya huqû-
qî (m)

idari mahkeme: dadgeha îdarî
(m), mehkemeya îdarî (m)

sulh mahkemesi: dadgeha pê-
ardişî (m), dadgeha werêardişî
(m), mehkemeya pêardişî (m),
mehkemeya werêardişî (m)

ticaret mahkemesi: dadgeha
bazirganîye (m), dadgeha tîca-
retî (m)

mahpus: hepsî, -ye

mahpushane: hepisxane (n)

mahsul: mehsul (n), ber (n)

mahsus: 1) qestî, qestîka 2) ber-
qestî ra 3) mexsus

makale: meqale (m)

makara: meqara (m)

iplik makarası: meqaraya layî
(m), koj (n)

makarna: meqerne (n)

makas: meqes (n)

makat: qine (m)

Makedonya: Makedonya (m)

makine: makîna (m)

bulaşık makinesi: makîneya fi-
raqan (m)

çamaşır makinesi: makîneya
kincşutişî (m), makîneya cilşu-
tişî (m)

dikiş makinesi: makîneya deş-
tene (m), makîneya deştîşî (m)

kahve makinesi: makîneya qe-
weyî (m)

saç kurutma makinesi: makî-naya porziwakerdiş (m), makî-naya gijikziwakerdiş (m)
tıraş makinesi: makî-naya tira-şî (m), makî-naya taştîşî (m), makî-naya terdişî (m)
tost makinesi: makî-naya tostî (m)
makyaj: makyaj (n)
makyaj malzemesi: malzeme-yê makyajî (n)
makyaj yapma: makyajkerdiş (n), xoviraştîş (n)
makyaj yapma: makyaj kerdene, xo viraştene
makyajcı: makyajkerdox, -e
makyajlı: makyajkerda (m), makyajkerdiye (m), makyajkerde (n), makyajin, -e
mal: mal (n)
mal mülk: mal û milk, mal-milk (n); mal û melal, mal-melal (n)
mala: mele (n), melik (n), koçike (m), koçika sîwaxî (m), koçika dêsan (m)
Malabo: Malabo (n)
malak: koc, -e
malalama: melekerdiş (n), koçikekerdiş (n)
malalamak: mele kerdene, koçike kerdene
malama: malaxme (n), tîxe (m)
malarya: b. sıtma
Malawi: Malawî
Malazgirt: Milazgir (n)
Maldiv Adaları: Maldîv (n)
Male: Male
Malezya: Malezya (m)
Mali: Malî

maliye: malîye (m)
maliye bakanlığı: wezaretê malîye (n)
maliye hukuku: huqûqê malîye (n)
Malta: Malta (m)
maltaeriği: yengîdinya (m)
maltız: maltiz (n)
malumat: zanayîş (n), elm (n), melumat (n)
malzeme: malzeme (n)
mama (çocuk dilinde): 1) epe (m), epo (n) 2) heme (m)
mana: mana (m)
Managua: Managua (m)
Manama: Manama (m)
manda: gamêş, -e
dişi manda: medege, gamêşe
genç manda: nûbere (m)
manda yavrusu: koc, -e
sütten kesilmiş olan manda yavrusu: gedeg, -e
yaşlı erkek manda: kirdan (n)
mandalina: mandalîna (m)
mandalina ağacı: mandalîna-yêre (m)
mangal: manqale (m)
manifatura: çîtare (n), manîfatura (m)
manifaturacı: manîfaturaçî, -ye
manifaturacılık: manîfaturaçîyî (m), manîfaturaçîyîye (m), manîfaturaçîyênî (m)
manikür: manîkur (n)
Manila: Manîla (m)
manivela: b. kaldıraç
manşet (gömlek kolu için): bizme (n)

mantar (bitkisi): sung (n), kuf-karîke (m), patike (m), kila-weke (m), qampîreke (m)
mantar hastalığı: nezil (n)
ayak mantarı: nezilê lingan (n)
baş mantarı: nezilê serî (n)
el mantarı: nezilê destan (n)
mantı: mantî (m)
manto: manto (n)
manzum: menzûm, -e
Maputo: Mapûto (n)
maraba: mirêba, -ye; coleg, -e
marabalık: mirêbayîye (m), mirêbayî (m), mirêbayênî (m), mirêbatîye (m), mirêbatî (m), colegîye (m), colegî (m), cole-gênî (m)
marangoz: necar, -e
marangozluk: necarîye (m)
marmelat: marmelad (n)
Marshall Adaları: Girawê Mar-şalî (zh)
mart: adare (m)
martı: qaqlîbaze (m), martî (m)
marul: xas (n), marul (n)
masa: masa (m)
masa örtüsü: rîpêşê masa (n), îzara masa (m), çala masa (m)
masa saati: saeta masa (m)
yemek masası: masaya werdî (m)
küçük yemek masası: xonça (m), xonçike (m)
masal: sanike (m), estaneke (m)
masalcı (masal anlatan): sanik-ker, -e
masalsal: sanikkî, estanekekî
masaüstü: serekran (n) (TE)
Maskat: Mesqet (n)
mastar: mesder (n)

maşa: maşa (m)
şeker maşası: maşaya şekerî (m)
maşallah-I: maşela
maşallah-II (bir tür nazarlık): maşela (n)
maşrapa: şerbik (n), meşrefe (n)
teneke maşrapa: dulik (n)
matbaa: çapxane (n)
matematik: matematîk (n)
matkap: metqeb (n)
mavi: kewe (n), kewîye (m)
maya: 1)(süt için) amên (n) 2)(ha-mur için) mîraz (n)
mayalama: 1)(süt için) amênker-diş (n) 2)(hamur için) mîraz-kerdiş (n), mîştekerdiş (n)
mayalamak: 1)(süt için) amên kerdene 2)(hamur için) mîraz kerdene, mîşte kerdene
mayalanma: 1)(süt için) amênbî-yayîş (n) 2)(hamur için) mîraz-bîyayîş (n), mîştebîyayîş (n), weameyîş (n), raameyîş (n)
mayalanmak: 1)(süt için) amên bîyene 2)(hamur için) mîraz bîyene, mîşte bîyene, weame-yene, raameyene
mayalı: 1)(süt için) amênkerde (n) 2)(hamur için) mîrazkerde (n), mîştekerde (n), weameye (n), raameye (n)
mayasıl: b. **egzama**
maydanoz: maydanoz (n)
mayhoş: miz, -e; meyxoş, -e
mayhoşluk: mizî (m), mizîye (m); meyxoşî (m), meyxoşîye (m)
mayıs: gulane (m)
maymun: meymun, -e
mayo: mayo (n)

Mazgirt: Mazgêrd (n)

mebus: parlamenter, -e; mebus, -e

meclis: meclîs (n)

meddûcezir: meddûcezîr (n)

medeni: medenî, -ye

medeni haklar: heqê medenî

medeni hukuk: huqûqo mede-nî (n)

medeni usul hukuku: huqûqê ûsulê medenî (n)

medeniyet: medenîyet (n), sîvîlî-zasyon (n)

meftun: b. tutkun

meğer: mevaje ke, ti mevaje ke; ti nêvanî ke, ti nêvana ke; ox-mo, oxro; reyna ke, meke

meğerse: b. meğer

mekân: ca (n), mekan (n)

mekân zarfı: zerfa cayî (m)

Meksika: Meksîka (m)

Meksiko: Meksîko City

mektep: wendegeh (n), mekteb (n)

mektup: mektube (m)

melek: meleke (m), milakete (m)

melengiç: qizbane (m)

melengiç ağacı: qizbanêre (m), vinişkêre (m)

melûl: melul, -e

memba: çime (n)

memme: memik (n), çiçik (n), çije (n)

memme ucu: sereyê memikî (n), sereyê çiçikî (n), sereyê çijeyî (n)

memîşhane: b. yüznumara

memnun: memnun, -e; ...ra weş, -e

memnun etmek: b. sevindir-mek

memnun kalmak: b. sevinmek

memnun olmak: b. sevinmek

mendil: 1) destmale (m) 2) pêşgî-re (m)

menemen: menemen (n)

menengiç: b. melengiç

menenjit: menenjit (n)

meni: awî (m), sperma (m), toxi-mek (n)

menisi gelmek: reyayene

mensucat: b. tekstil

menteşe: menteşa (m)

mera: merge (m)

mercan: mircane (m)

mercimek: nîske (m), mercû (m)

mercimek çorbasi: mişewşî (m)

merdane: 1) merdane (n) 2) b. oklava

merdiven: nêrdîwane (m), deren-ca (m)

ağaç vey: tahtadan yapılmış

merdiven: nêrdîwana darêne (m), silime (m)

merdiven basamağı: linga nêrdîwane (m), palika nêrdîwane (m), paynika nêrdîwane (m)

meret: ondêr, -e; mêrat, -e; mal-mêrat, -e; bêwe (n), bêwa (m); bêwayîr, -e; weysiz, -e

merhaba: merheba (m), ma bixeyr dî

merhale: b. aşama

merhametli: zerrîveşn, -e pîze-veşn, -e

merhametli olmak: zerrîveşn bîyene; pîzeveşn bîyene

merhametlilik: zerrîveşnênî (m); pîzeveşnî (m), pîzeveşniye (m), pîzeveşnênî (m), zerrîveş-nî (m), zerrîveşniye (m)

merhum: rehmetî, -ye

merhume: rehmetîye (m)

merkez: merkez (n)
merserize: merserîze (n)
mertek: martage (m)
mesaj: mesaj (n)
mesane: b. sidik torbası
mesel (kısâ öykü): mesela (m)
mesela: mesela, mavajîme/mavajî
mesele (sorun): mesele (n), perse (m), problem (n)
meses: b. üvendire
mest: mest (n)
mesul: berpirsîyar, -e
mesuliyet: berpirsîyarîye (m)
meşime: 1)b. etene 2)b. dölêşi
meşin: mêşîn (n), çermê mêşna/mî/mîye (n), posteyê mêşna/mî/mîye (n)
meşru: meşrû
gayri meşru: nemeşrû, xeyrê-meşrû
meşru müdafaa: pawitişo meşrû (n)
meşru savunma: pawitişo meşrû (n)
meşrubat: meşrubat (n)
meşruiyet: meşrûîyet (n)
meteoroloji: hewanasîye (m), meteorolojî (n)
metre: metre (n)
metrekare: metrekare (n)
metreküp: metremîkab (n)
mevsim: mewsim (n)
mevsimlik: mewsimane (n), mewsimana (m), mewsimanîye (m); yê mewsimî (n, m), ... mewsimî (n, m)
mevsimlik ayakkabı: solê/postalê/yemenîye mewsimî (zh)
meyan: b. meyankökü

meyankökü: sûs (n), sûsik (n)
meydan: raste (n), qad (n), meydan (n)
meyve: meywe (n), fêkî (n), êmîş (n) (ev dışında) **meyve veya sebze saklamak:** şarge kerdene, çale kerdene
meyve veya sebze saklanan yer: şarge (n), çale (m)
meyve veya sebze bahçesinin son ürününü de toplayarak ürünsüz bırakma: xeritnayîş (n), xeripnayîş (n)
mezhep: mezheb (n)
mezra: mezra (m)
mezun: mezun, -e
mezun etmek: mezun kerdene
mezun olmak: mezun bîyene
mezuniyet: mezunîye (m), mezunîyet (n)
mezura: mezro (n)
mezür: b. mezura
mıhlamak: b. çivilemek
mıntika: mintıqa (m) (TE)
özerk mıntika: mintıqaya otome (m)
mısır: lazut (n), misrî (n), gilgil (n)
Mısır: Misir (n)
mide: made (n)
mide ağrısı: dejê madeyî (n)
mide krampı: krampê madeyî (n), tîra madeyî (m)
mide bulandırmak: zerrî têtew-fistene, zerrî têtewkerdene, zerrî hurê fistene, zerrî têtewdayene, zerrî qelibnayene, qelb ardene
mide(si) bulanmak: qelbê ... ameyene, zerrî têtewkewtene,

zerrî hurê kewtene, zerrî têwdî-
yayene, zerrî qelibîyayene
Midem bulandı. (Qelbê mi ame.)
Midesi bulanmış. (Zerrîya ey
têwdîyaya./Zerrîya ey qelibîya-
ya.)

migren: mîgren (n)

mikrodalga: mîkropêl (n)

mikrodalga fırını: firina mîk-
ropêlî (m)

Mikronezya: Mîkroneyza (m)

mikser: mîkser (n)

mikyas: b. ölçü, ölçek

mil: mîl (n)

milat: roja mayaxorabîyayîşê Îsa-
yî (m), mîlad (n)

Milattan Önce (MÖ): Îsayî ra
ver (ÎV)

Milattan Sonra (MS): Îsayî ra
pey (ÎP)

miligram: mîlîgram (n)

milim: mîlîmetre (n), mîlîm (n)

milimetre: mîlîmetre (n)

milimetrekare: mîlîmetrekare (n)

milimetreküp: mîlîmetremîkab (n)

millet: millet (n), netewe (m)

millet meclisi: parlamento (n)

milletvekili: parlamenter, -e; me-
bus, -e

milletvekilliği: parlamenterîye (m),
mebusîye (m)

milli: mîlî, -ye; neteweyî, -ye

milli edebiyat: edebîyato mîlî
(n), edebîyato neteweyî (n)

milliyetçi: neteweperwer, -e; mi-
letperwer, -e; nasyonalîst, -e

milyar: mîlyar

milyarınca: mîlyarin, -e

milyon: mîlyon

milyonuncu: mîlyonin, -e

minder: mînder (n)

Minsk: Mînsk (n)

mintan: b. gömlek

miras: mîras (n)

miras hukuku: huquqê mîrasî (n)

misafir: b. konuk

misafir odası: b. konuk odası

misafirlik: b. konukluk

misafirperver: b. konuksever

misal: nimûne (m), mîsale (m)

miskin hastalığı: b. cüzam

miskin illeti: b. cüzam

-miş'li geçmiş zaman: demo vî-
yarteyo nedîyar (n)

**-miş'li geçmiş zamanın hikâ-
yesi:** demo vîyarteyo nedîyar o
verên (n)

Mitil (beyaz kılıf): mitêl (n)

miting: mîtîng (n)

mizah: mîzeh (n)

mizah edebiyatı: edebîyatê mî-
zehî (n)

mizahi: mîzehî, -ye

modem: modem (n) (TE)

modern: modern, -e

Mogadişu: Mogadîşû (n)

Moğolistan: Moxolîstan (n)

mola: mabên (n)

Moldavya: Moldavya (m)

molla: mela (n)

Monako: Monako (n)

monitör: monîtor (n) (TE)

Monrovia: Monrovya (m)

Montevideo: Montevîdeo (n)

Moritanya: Morîtanya (m)

Moskova: Moskova (m)

Mozambik: Mozambîk (n)

MP3: MP3 (n) (TE)

muadelet: b. eşdeğerlik
muadil: b. eşdeğer
muhabbet kuşu: tûtîya terraçe (m), tûtîya xoşebere (m)
muhacir: macir, -e
muhacir nüfus: nüfuso macir (n)
muhacirlik: macirîye (m)
muhafaza: b. koruma
muhafaza etme: b. koruma
muhafaza etmek: b. korumak
muhafazakar: muhafezekar, -e; konservatîf, -e
muhafazakarlık: muhafezekarîye (m), konservatîfîye (m)
muhafız: muhafız, -e
muhafız alayı: alaya muhafizan
muhallebi: muhalebî (m)
Muhammed: b. Hazreti Muhammed
muhit: dorme (n), dorüver (n)
muhtaç: muhtac, -e
muhtar: 1)keya, -ye; muxtar, -e 2)otonom, -e
muhtariyet: otonomî (m)
muhtarlık: keyayîye (m), muxtarîye (m), muxtarênî (m)
muhterem: b. saygıdeğer, sayın
mukaddes: muqeddes, -e; pîroz, -e
mukayese: pêveronayîş (n)
muktedir olma: şayîş (n), eşkayîş (n), besekerdîş (n), şekerdiş (n)
muktedir olmak: şayene, eşkayene, besekerdene, şekerdene
mum: finde (m), mume (m)
mumluk: findedane (m), mumdane (m)
murat: mirad (n)

musahip: misayîb (n)
musahiplik: misayîbîye (m), misayîbênî (m)
muska: nuşte (n)
musluk: çirre (m), musluxe (m)
Muş: Mûş (n)
muşamba: muşeme (n)
yer muşambası: muşemeyê erdî (n)
masa muşambası: muşemeyê masa (n)
mutfak: mitbaxe (m), kulinde (m)
mutfak robotu: robotê mitbaxe (n)
Mutki: Motkan (n)
mutlu: bextîyar, -e; bextewer, -e; zerrîweş, -e; mesud, -e
mutluluk: bextîyarî (m), bextîyarîye (m), bextewerî (m), bextewerîye (m), zerrîweşî (m), zerrîweşîye (m), mesudî (m), mesudîye (m)
mutsuz: nebextîyar, -e; nebextewer, -e; zerrînêweş, -e
mutsuzluk: nebextîyarî (m), nebextîyarîye (m), nebextewerî (m), nebextewerîye (m), zerrînêweşî (m), zerrînêweşîye (m)
muz: muze (m)
mübarek: pîroz, -e; firaz, -e; bimbarek, -e
Bayramın mübarek olsun. (Roşanê to pîroz/firaz/bimbarek bo.)
mücadele: mucadele (n), têkoşîn (n)
mücadelecî: mucadelekerdox, -e; têkoşer, -e
müdafaa: pawitiş (n)
müdafaa etmek: pawitene

müdire: mudire (m)
müdür: mudir (n)
müdiriyyet: b. müdürüriyyet
müdürüriyyet: mudirîyye (m), mudirîyyet (n)
müdürürlük: mudirîyye (m), mudirîyyet (n)
müebbet: muebbet, -e
müebbet ceza: cezaya muebbet (m)
müessese: b. kurum
mühim: muhîm, -e
mülk: 1)milk (n) 2)(orman, tarla vb. arazi için) bare (n)
mülk sahibi (erkek): wayîrê milkî (n)
mülk sahibi kadın veya kız: wayîra milkî (n)
mülkiyyet: wayîrîye (m), wayîrî (m)
mülkiyyet hakkı: heqê wayîrîye (n)
mülkiyyet hukuku: huqûqê wayîrîye (n)
mülkiyyet zamiri: zemîrê wayîrîye (n)

mülkiyyet zamiri olarak kullanılan bir sözcük: yê (n, m, zh)
mülteci: bextwaşt, -e; multecî, -ye
mümin: bawer-mend, -e; bawerkerdox, -e; mumîn, -e; wayîrê îmanî (n), wayîra îmanî (m)
mümine: bawermende (m), bawerkerdoxe (m), mumîne (m), wayîra îmanî (m)
münakaşa: munaqêşe (m)
münderecat: tedeyî (zh)
mündericat: tedeyî (zh)
münevver: roşnvîr, -e
mürekkap: murekeb (n)
Müslüman: musulman, -e; îslâm, -e
Müslümanlık: musulmanîye (m), musulmanî (m), musulmanênî (m); îslâmîye (m), îslâmî (m), îslâmîyet (n), îslâmênî (m)
müteessir olmak: b. etkilenmek
müvekkil: muwekîl, -e
müzekkere: muzekkere (n)
müzik: muzîk (n)
müzik seti: setê muzîkî (n)

N

nacak (küçük balta): necax (n),
nalçix (n)

nadas: filhankerdiş (n), şûve (m)

nadas etmek: filhan kerdene,
şûve kerdene, kerab kerdene

nadasa bırakmak: filhan ver-
dayene, şûve verdayene

nadasa yatırmak: b. **nadasa**
bırakmak

nafakasını çıkarmak: nanê ...
vetene, nanê xo vetene

nahif: b. **zayıf**

nahiye: nahîye (m)

Nairobi: Naîrobî

nakiş: neqış (n)

nakiş işleme: neqışkerdiş (n)

nakiş işlemek: neqış kerdene

elbisedeki surmalı nakış: xerc (n)

nakiş yapma: b. **nakişlama**

nakiş yapmak: b. **nakişlamak**

nakişlama: neqışnayîş (n), nejir-
nayîş (n)

nakişlamak: neqışnayene, nejir-
nayene

nakişlı: 1)neqışın, -e 2)neqışnaya
(m), neqışnayîye (m), neqışna-
ye (n), neqışkerda (m), neqış-
kerdiye (m), neqışkerde (n),

nejirnaya (m), nejirnayîye (m),
nejirnaye (n)

nakliye: neqlîya (m)

Nakşibendi: neqşîbendî, -ye

Nakşibendilik: neqşîbendîyî (m),
neqşîbendîyîye (m), neqşîben-
dîfî (m)

nal: nale (n)

nalbant bıçağı: simtiraş (n)

nalbant keski: b. **nalbant bı-**
çağı nalça: nalçe (n)

nalın: qapqapik (n), nalên (n)

namaz: nimaj (n)

namazlık: 1)b. **seccade** 2)şalika
nimajî (m), çala nimajî (m),
îzara nimajî (m), polê nimajî
(n); posteyê nimajî (n)

Namibya: Namîbya (m)

namus: namûs (n)

namussuz: bēnamûs, -e

namussuzluk: bēnamûsîye (m)

nane: nane (n)

nar: henare (m)

nar ağacı: henarêre (m)

nar suyu: awa henaran (m)

Narman: Narman (n)

nasıl: 1)senî

Babana nasıl böyle dersin?

(Ti senî piyê xo ra wina vanî?)

2)senîn

Sen nasılsın? (Ti senîn î?)

3)çitur

Nasılsın, iyi misin? (1-Ti se-

senîn î, weş î?/ Ti senîn a, weş a?

2-Ti senîn î, baş î?/ Ti senîn a,

baş a? 3-Ti senîn î, hol î?/ Ti

senîn a, hol a? 4-Ti senîn î,

gewz î?/ Ti senîn a, gewz a? 5-

Ti senîn î, dînc î?/ Ti senîn a,

dînc a? 6-Ti çitur a, rind a? 7-

Ti senîn a, rind a? 8-Ti sen a,

rind a? 9-Ti sen a, weş a?)

nasır:deq (n), cedew (n), nasir (n)

nasırlanmak:deqayene, cedew bî-

yene, nasir girê dayene

nasırlaşmak: b. nasırlanmak

Nauru: Nauru (n)

naylon: lok (n), naylon (n)

nazar: çim (n), çimênî (m), nefes

(n), nezer (n)

nazar deġmek: çim piro gina-

yene, çimênî bîyene, nefes bî-

yene, nezer bîyene

nazar etmek: çim kerdene, çi-

mênî kerdene, nefes kerdene,

nezer kerdene

nazara gelmek: b. nazar deġ-

mek

nazarlık: b. nazar boncuġu

Nazîmiye: Qisle (n)

nazik: nazik, -e

naziklik: nazikî (m), nazikîye (m)

N'Djamena: Ncamena (m)

ne: 1)çi, çik, çina

Nedir? (Çi yo?/Çik o?/Çina yo?)

2)se

O ne dedi? (Ey va se?)

ne kadar: çend, çiqas

ne kadar ... o kadar: çend ...

hende ...

Ben ne kadar biliyorsam sen

de o kadar biliyorsun. (Ez çend

zana ti zî hende zanî.)

ne: ne (b. ne ... ne ...)

ne ... ne ...: ne ... ne ...

Ne okumuş, ne yazmış. (Ne

wendo ne nušto.)

nebat: nebat (n)

neden: semed (n), sebeb (n)

neden: çira, çayê, çinayî ra

nedeniyle: 1)semedê ... ra, seba

... 2)... ver

nedensiz: bêsebeb, bîlasebeb, bî-

laheq, bîlaqederî

nefes: cîf (n), helm (n), boye (m),

bîne (m), nefes (n), solix (n)

nefes almak: cîf girewtene,

boye girewtene, bîne girewte-

ne, nefes girewtene, solix gi-

rewtene

nefes borusu: zulzulike (m),

zuqlike (m), zuriqe (m)

nefes borusu iltihabı: xirtik (n)

nefes darlığı: tirnefes (n)

nefes vermek: cîf dayene, bo-

ya xo veradayene, bîne dayene,

nefes dayene, solix dayene

nefesi kesilmek: cîf peysaye-

ne, nefes peysayene, cîf piro

peysayene, nefes piro peysaye-

ne, cîf birîyayene, nefes birîya-

yene, cîf gîrîyayene, nefes gîrî-

yayene, cîfê ... arê ro pêşîya-

yene, nefes ro ... gîrîyayene,

bîne çikîyayene, bîne ro ... çikîyayene

nefesi tıkanmak: b. nefesi kesilmek

nefesi tutulmak: b. nefesi kesilmek

nefis: nefis (n)

nefsine hakim olamayan: nefsis, -e; nefstenik, -e

nefsine hakim: nefspêt, -e

nehir: ro (n), robar (n), çem (n)

nektarin: nektarîne (m)

nektarin ağacı: nektarînêre (m)

nem: tên (n), rewa (n), nekme (n), wit (n), nem (n), rutubet (n)

nemlenmek: tên girewtene, rewa girewtene, nekme girewtene, wit girewtene, nem girewtene, rutubet girewtene

nemli: tênin, -e; rewayin, -e; nemnek, -e; nekmevin, -e; witin, -e; nemin, -e; rutubetin, -e

nemlilik: têninîye (m), rewayinîye (m), nemnekîye (m), nekmevinîye (m), witinîye (m), neminîye (m), rutubetinîye (m)

Nepal: Nepal (n)

nere: 1)kure

Sen nerelisin? (Ti kure ra yî/ya?)

2)ku

Köpek nerededir? (Kutik ku yo?)

3)kamca

Sen nerelisin? (Ti kamca ra yî/ya?)

4)ça

Sen nerelisin? (Ti ça ra yî/ya?)

5)se

Nereye gidiyorsun? (Ti se ra şinî/şina?)

6)kotî

Sen nerelisin? (Ti kotî ra yî/ya?)

nesir: nesr, -e

nesne: 1)çî (n), teba (n) 2)obje (n)

neşe: şayî (m), şayîye (m), keyf (n), keyfweşî (m), keyfweşîye (m), keyfûşayî (m), şênayî (m), şênî (m), şênîye (m)

neşelendirmek: şa kerdene, keyfweş kerdene, keyfê ... ardene, şên kerdene

neşelenmek: şa bîyene, şayî dekewtene, keyfweş bîyene, keyfê ... ameyene, keyf kerdene, şên bîyene

neşeli: şa, -ye; keyfweş, -e; şên, -e
neşesiz: neşa, -ye; bêkeyf, -e; neşên, -e

neşesizlik: neşayî (m), neşayîye (m), bêkeyfî (m), bêkeyfîye (m), bêkeyfênî (m), neşênî (m), neşênîye (m)

neşir: weşanayîş (n), neşr (n)

neşredilmek: weşanîyayene, neşr bîyene

neşretmek: weşanayene, neşr kerdene

neşriyat: weşan (n), neşriyat (n)

netice: peynîye (m), peynî (m), netîce (m) (mat)

nevresim: çarşefa lihêfî (m), newresîme (m)

nezaret: nezaret (n)

nezarethane: nezaretxane (n)

nezle: harsime (m), harîge (m),
nezle (n)

Niamey: Nîyamey

niçin: çirê, çinayî rê, qey, çayê

nihayet: 1)peynîye (m), peynî
(m) 2)peyêne (m), peynîye de,
peynî de

Nijer: Nîjer (n)

Nijerya: Nîjerya (m)

Nikaragua: Nîkaragua (m)

nine:pîrike (m), dapîre (m), dêke (m)

nisan: nîsane (m)

nişan: nîşan (n)

nişanlama: nîşankerdiş (n)

nişanlamak: nîşan kerdene

nişanlanma: nîşanbîyayîş (n)

nişanlanmak: nîşan bîyene

nişanlı:waşte (n), wašta (m); waş-
tî, -ye; nîşankerde (n), nîşan-
kerda (m), nîşankerdiye (m);
nîşanbîyaye (n), nîşanbîyaya
(m), nîşanbîyayîye (m)

niteleme sıfatı:sifetê senîniye (n)

nitelik: senîniye (m)

niye: b. niçin

nizamlı: biserûber, -e; nîzamin,
-e; întîzamin, -e

nizamsız: bêserûber, -e; bînîzam,
-e; bîîntîzam, -e

nodul: zext (n)

nohut: nuke (m), neha (m)

nohut firiği: firingê neha (n)

nohut gibi pişince çatlayan

yiyecekleri pişirmek: şeliqna-
yene

kavrulmuş nohut: nehaya ti-
rênayîye (m), nehaya tirênaya
(m), nehaya pirênayîye (m),
nehaya pirênaya (m)

nokta: nuqta (m)

noktalı virgül:nuqta-vîrgul (n)

normal: edetî, -ye; normal, -e

Norveç: Norweç (n)

not: not (n)

noter: noter, -e

noterlik: noterîye (m)

Nouakchott: Nûakşot (n)

Noumea: Nûmeyaya (m)

nöbet: 1)nobete (m), nobe (m),
dore (m) 2)b. ateşli hastalık

nöbeti

nöbet beklemek: nobete pawitene,
nobe pawitene, dore pawitene

nöbet tutmak: nobete girewtene,
nobe girewtene; nobete
tepiştene, nobe tepiştene

nöbetçi: nobedar, -e; nobeçî, -ye;
dorçî, -ye

nöbetçilik: nobedarîye (m), no-
bedarî (m), nobedarênî (m),
nobetçiyî (m), nobetçênî (m),
nobetçîtî (m), nobeçiyî (m)

nöbetleşe: bi nobe, bi nobete, no-
bete reyra, nobete ra, nobe rey-
ra, dore reyra, nobete reyde,
nobe reyde, dore reyde, dore
ra, bi dore, dore bi dore, sira
reyra, sira ra, sira-reyde, bi sira
nöbetleşe yapmak: bi nobete
kerdene, bi nobe kerdene, bi
dore kerdene, dore ra kerdene,
sira ra kerdene, sira reyra ker-
dene, sira reyde kerdene

**tek kişiye karşı birkaç ki-
şinin nöbetleşe bir şeyi yap-
ması:** ... robedilîyayîş (n), pi-
robedilîyayîş (n)

Zırave ile Vılaze, bağ işinde Werfike'ye karşı nöbetleşe çalıştılar ama o yine de onlar kadar şikayetçi olmadı. (Zırave û Gulnaze, karê rezî de Werfike ro bedilîyay la a reyna zî hendê înan şikayet nêkerd.)

nöbetleşmek: nobete kerdene, nobe kerdene, dore kerdene

nötr: notr, -e

Nuku'alofa: Nukualofa (m)

numara: 1) numre (n) 2) oyn (n)

numaracı: oyniker, -e

numune: nimûne (m)

nur: roşn (n), roşt (n); roşna (m), roştî (m); nur (n)

göz nuru: roşnaya çimî (m), roştîya çimî (m)

nutuk: nutiq (n)

nutuk vermek: nutiq dayene

nüfus: nufus (n)

nüzul: b. felç

o -I (z): 1)o (n), a (m) 2)ey (n), aye (m)

odur: o yo, a ya; ha yo, ha ya

ona: ey rê (n), aye rê (m), ci rê (n, m)

ondan: ey ra (n), aye ra (m), ci ra (m, n)

onu: ey (n), aye (m)

o -II (s): o (n), a (m)

O oğlan söylüyor. (O lajek vana.)

O kız söylüyor. (A kêneke vana.)

ona: ê ... ra (n), a ... ra (m)

O oğlana söyle. (Ê lajekî ra vaje.)

O kıza söyle. (A kêneke ra vaje.)

ondan: ê ... ra (n), a ... ra (m)

Biz o kızdand aldık. (Ma a kêneke ra girewt.)

o tür: o tewir

o yaka bu yaka: nohêm-ohêm

o yana bu yana: nata-bota

o -III: ew- (pr)

o yer (ora): ewca, ewra

o -IV: we- (pr)

o taraf: wever (n), wet (n)

obur: pîzepîl, -e; pîzegird, -e; pîzexişn, -e; kelpaça (m), kelpaçe (n)

ocak-I: ocax (n)

ocak-II (ateş yakılan veya gazla yakılan): adirgan (n), adirca (n), kuçelan (n), kuçike (m); tif (n), tifê adirî (n), tifaye (m); ocaxe (m).

Ocakta ateş yak. (Kuçike de adir weke.)

baca ile birlikte ocak: lojine (m), pixêrî (m)

demirci vb. ocağı: kure (n)

elektrik ocağı: ocaxa elektrîkine (m)

gaz ocağı: gazocaxî (m)

ocak-III (ocak ayı): çele (n)

oda: oda (m)

konuk odası: odaya mêmanan (m), odaya misafiran (m)

misafir odası: b. konuk odası

oturma odası: odaya ronîştîşî (m)

yatak odası: odaya rakewtişî (m)

odun: îzime (m), kolî (n)

bir tarafı yanıp ateş haline gelmiş olan odun/ağaç par-

çası: piskone (n), kosadir (n), kosebî (n)
meşe odunu: îzima mazêre (m), kolîyê mazêre (n)
oğlak: bizêk, -e
oğlan: lajek (n), lawik (n), zak (n)
oğlan (hitap hali): lawo, lawko
oğul: laj (n), law (n)
oğul (hitap hali): biko, leyro, lawo, lawko, oxil
ok: tîre (m)
okka: weqa (m)
sekiz okka: lîter (n)
oklava: tîrî (m), tîrîya nanî (m)
okşama: vilênayîş (n), mîştdayîş (n)
okşamak: vilênayene, mîşt dayene
okul: wendegêh (n), mekteb (n)
ilkokul: dibistane (m)
okuma: wendiş (n)
okumak: wendene
okunma: wanîyayîş (n), ameyîş-wendiş (n)
okunmak: wanîyayene, ameyene wendene
okuyucu: wendox, -e
okyanus: okyanûs (n)
Okyanusya: Okyanûsya (m)
olağanüstü durum: rewşa îstîsnayî (m), halo îstîsnayî (n)
olağanüstü hal: rewşa îstîsnayî (m), halo îstîsnayî (n)
olanak: îmkan (n)
yeni bir olanak: îmkanêko ne we (n), îmkanêde newe (n)
... olarak kaydetmek: wedarite-ne sey ... (TE)
... olarak saklamak: wedarite-ne sey ... (TE)
olay: hedîse (n), serebût (n)

olgun (meyve ve sebze için): deresaya (m), deresayîye (m), deresaye (n); resaya (m), resayîye (m), resaye (n); resta (m), restîye (m), reste (n)
olgunlaşma (meyve vb. için): deresayîş (n), resayîş (n), restîş (n)
olgunlaşmak (meyve vb. için): deresayene, resayene, restene
meyvelerin tek tük olgunlaşmaya başlaması: belate bîyene, belate dekewtene, belate perrayene
Üzüm olgunlaşmaya başlamış. (Engure belate bîya./Belate dekewto engure./Belate perrayo engure.)
olgunlaştırma (meyve vb. için): deresnayîş (n), resnayîş (n)
olgunlaştırmak (meyve vb. için): deresnayene, resnayene
olma: bîyayîş (n)
olmak: bîyene
... olsun ... olsun: çi ... çi ...
Kadın olsun, erkek olsun, hepsi geldiler. (Çi cinî çi camêrd, heme amey.)
olmamış: b. ham
Oltu: Oltî
oluk: çirre (m), çiraneke (m)
olumlu: pozîtîf, -e; bîyaya (m), bîyayîye (m), bîyaye (n)
olumlu cümle: cumleya pozîtîfe (m)
olumlu soru: perso pozîtîf (n)
olumsuz: negatîf, -e
olumsuz cümle: cumleya negatîfe (m)
olumsuz soru: perso negatîf (n)

olumsuzlama edatı: edatê negatîfiye (n)

Olur: Olur (n)

omça: b. omça

omça: gasar (n), kokmêw (n)

omurga: muraya mîyanî (n)

omurganın alt ucu: boçik (n)

omuz: doşe (m), kift (n), pol (n)

omuzların arası: mîyandoş (n), mîyankiftan (n), mîyanpolan (n), mîyanpiştî (m)

omuz başı: çeng (n), kilikê her-mî (n)

omuzun boyuna yakın kısmı: kolik (n), kolane (m), kulil (n)

on: des

on bir: yewendes

on iki: diwêş

on üç: hîrêş

on dört: çarêş

on beş: pancêş

on altı: şîyêş

on yedi: hewtêş

on sekiz: heştêş

on dokuz: newêş

onar onar: des bi des

onca: hende

Onca kar yağmış yine de yollar kapanmamış. (Hende vewrê varaya reyna zî rayîrî nêgîrîyay.)

onda: desra (mat)

ondalık: desrayin (mat)

ondalık kesir: kesîro desrayin (mat)

ondalık kesirler: kesîrê desrayinî (mat)

ondalık sayı: hûmara desrayine (mat)

ondalık sayılar: hûmarê desrayinî (mat)

onlar-I: 1)ê (zh, z) 2)înan (zh, z)

onları: 1)ê (zh, z) 2)înan (zh, z)

onlar-II: ê (zh, s)

O oğlanlar söylüyorlar. (Ê lajekî vanê.)

O kızlar söylüyorlar. (Ê kênekî vanê.)

onlara: ê ... ra

O oğlanlara söyle. (Ê lajekan ra vaje.)

O kızlara söyle. (Ê kênekan ra vaje.)

onlar-III: desî (mat), desan (mat)

onluk: desine (m)

onuncu: desin, -e

operasyon: operasyon (n), emeliyet (n)

operatör: operator, -e; cerrah, -e

ora: uca (n), weyra (n)

Oradadır. (Uca yo./Uca ya./Weyra yo./Weyra ya.)

Kız oradadır. (Kêneke uca ya/weyra ya.)

orak: vaşturî (m), qaluçe (m)

orak sapı: dimê vaşturî (n), boça vaşturî (m), desteyê vaşturî (n), qevda vaşturî (m), boça qaluçe (m)

orakla ekin biçerken sol ele geçirilen ve biçilen büyük ekin demetini elde tutup kontrol etmeyi sağlayan bir araç: tarre (m), engîştane (n)

orakçı: pale (n), pala (m)

orası: uca (n), weyra (n)

organizasyon: organîzasyon (n)

organize: organîze

organize edilmiş olan: organîzekerda (m), organîzekerde (n)
organize etme: organîzekerdiş (n)
organize etmek: organîze kerdene
organize olma: organîzebîyayış (n)
organize olmak: organîze bîyene
orlon: orlon (n)
orlon kazak: qazaxo orlonên (n)
orman: daristan (n), birr (n)
sık orman: geme (m)
ormanlık: daristanin (n), birrin (n)
orta: orte (n)
Orta Afrika Cumhuriyeti: Afrîkaya Mîyanêne (m)
Ortadoğu: Rojhelato Mîyanên (n)
Ortadoğu petrol yeridir. (Rojhelato Mîyanên cayê petrolî yo.)
Ortadoğu halkları savaş istemiyorlar. (Şarê Rojhelatê Mîyanênî ceng nêwazenê.)
ortak: 1) nêmedar, -e; şîrîk, -e; ortax, -e
 "Xe le bi firîk, mela bi şîrîk."
 2) (ortak mal) nême (n), nêma (m)
Bu bağ -her yarısı bir tarafa ait olmak üzere- ortaktır. (No rez nême yo.)
ortak olmak: nêmedar bîyene, şîrîk bîyene, ortax bîyene
ortakçı: nêmedar, -e; ortax, -e
ortakçılık: nêmedarîye (m), nêmedarî (m), nêmeyîye (m), nêmeyî (m), şîrîkîye (m), şîrîkî (m), şîrîkayî (m), şîrîkatîye (m), şîrîkatî (m), ortaxîye (m), ortaxî (m), ortaxênî (m),

ortaklık: nêmeyî (m), nêmeyîye (m), nême (n), ortaxîye (m), ortaxî (m), ortaxênî (m)
oruç: roje (n)
oruç tutmak: roje girewtene, roje tepîştene
oruç bozmak: roje şikitene
oruçlu: roja (m), rojîye (m), roje (n)
oruçlu olmak: roje bîyene
oruçsuz: fitar, -e
oruçsuz olmak: fitar bîyene
Oslo: Oslo (n)
ot: vaş (n); çere (n), çayîr (n)
hayvanlara kışın yedirilmek üzere kesilip ağacın çatallı ana dalları arasına dizilen ot yığını: vaşêre (m)
hayvanlara kışın yedirilmek üzere kesilip üst üste dizilen büyük ot yığını: dêza vaşî (m), loda vaşî (m)
ot ve otsu bitkilerin bir tanesi: punce (m), têle (m), têla vaşî (m), tume (m)
yerdeki kuru ot birikintisi: palaxe (m)
yerdeki kuru ot ve yaprak birikintisi: puşûpalaxe (m), puş-palaxe (m)
otlak: merge (m)
otobüs: otobuse (m)
otokrasî: otokrasî (n)
otokrat: otokrat, -e
otonom: otonom; -e
otonom bölge: mintiqaya otonome (m)
otonomi: otonomî (m)
otonomist: otonomîst, -e
otorite: otorîte (m)

otoriter: otorîter, -e

otoriterlik: otorîterîye (m)

Ottawa: Ottawa (m)

oturma: ronîştîş (n)

oturmak: ronîştene

oturum: ronîştîş (n)

otuz: hîris

otuz tane (burma ot için): berde (m)

otuzuncu: hîrisin, -e

ova: deşte (m)

Ovacık: Pulur (n)

ovma: vilênayîş (n), mîştdayîş (n), feriknayîş (n)

ovmak: vilênayene, mîşt dayene, feriknayene

oy: ray (m)

oy vermek: ray dayene

oylama: raydayîş (n)

oylamak: ray dayene

oyun-I: kay (n)

oyun-II (hile): oyn (n)

oyuncu: kaykerdox, -e

oyunculuk: kaykerdoxîye (m)

ozan: şaîr, -e

öbür: bîn, -e

öbür gün: bîro (n)

öç: heyf (n)

öç almak: heyf girewtene

öd: zerdawe (m)

öfke: hêrs (n), xezeb (n), qehir (n), bacî (zh)

öfkелendirme: hêrs kerdene, hêrsê ... ardene, qehirnayene, bacnayene, bacê ... ardene, teq-nayene, teqê ... ardene, teqî ... fiştene

öfkelenmek: hêrs biyene, hêrs kewtene, hêrsê ... ameyene, qehirîyayene, bacîyayene, bacê ... ameyene, teqayene, teqê ... ameyene, teqî ... kewtene

öfkeli: hêrsbîyaya (m), hêrsbîyayîye (m), hêrsbîyaye (n), hêrsin, -e; hêrsokin, -e; sûbîyaya (m), sûbîyayîye (m), sûbîyaye (n), xezebnak, -e

ögle: teştare (n), peroj (n), nêmroje (m), dihişre (m), hele (m)

öğleden önce: 1) verê teştareyî (n), teştareyî ra ver, verê perojî (n), perojî ra aver, verê nêmroje (n), nêmroje ra ver mîyanê

rojî ra ver, verê dihişre (n) 2) hela sibayî (m), hela nimajî (m), hela şewrayî (m), danê şodirî (n), danê şewdirî (n), cemê şodirî (n), cemê sibayî (n)

öğleden sonra: 1) badê teştareyî (n), teştareyî ra pey, peyê perojî (n), perojî ra dime, perojî ra tepîya, badê nêmroje (n), nêmroje ra pey, mîyanê rojî ra pey, badê dihişre (n) 2) hela şanî (m), hela êreyî (m), danê şanî (n), cemê şanî (n)

ögle yemeği: taştî (m), perojîye (m), sêpare (n)

Ögle yemeği yedim. (Mi taştî/perojîye werde./Mi sêpare werd.)

ögle yemeği ile akşam yemeği arasında yenen hafif yemek: taştêre (n), qinêre (n)

öğlen: b. ögle

öğleyin (ögle vakti): teştarey, peroj, nêmroje de, dihişre de, hele de

öğrenci: wendekar, -e; telebe (n), teleba (m); suxte (n), suxta (m); şagird, -e

öğrencilik: wendekarîye (m), te-
lebeyîye (m), suxteyîye (m).
şagirdîye (m)

öğrenim: perwerde (n)

öğrenme: musayîş (n), banderbî-
yayîş (n)

öğrenmek: musayene, bander bî-
yene

öğretim: banderîye (m)

öğretme: musnayîş (n), bander-
kerdiş (n)

öğretmek: musnayene, bander
kerdene

öğretmen: mamosta (n, m), ma-
lim, -e

öğretmenlik: mamostayîye (m),
malimîye (m)

öğün: cem (n)

akşam öğünü: cemê şanî (n)

sabah öğünü: cemê sibayî (n),
cemê şodirî (n)

öğütme: ardîkerdiş (n), tehneyîş
(n), rarîdayîş (n)

öğütmek: ardî kerdene, tehneye-
ne, rarîdayene

öğütücü diş: b. azidiş

ökçe: pašnaya solî (m), paynaya
solî (m), pašnaya postalî (m),
paynaya postalî (m)

öksürme: kuxayîş (n), kulhayîş (n)

öksürmek: kuxayene, kulhayene

balgamlı öksürmek: kulxayene

öksürük: kuxike (m), kulhe (n)

balgamlı öksürük: kulxî (m)

öküz: ga (n)

yaşlı öküz: gayo mazêr

ölçek-I: mîqyas (n)

ölçek-II (tahıl ölçmeye yarayan
kap): qînate (m), çap (n), ribik
(n), debo (n). nêmtimin (n)

ölçme: peymitiş (n)

ölçmek: peymitene

ölçü: peyme (n), mîqyas (n)

42, 40 veya 20 kg ağırlığında

bir tahıl ölçüsü: welçeke (m)

32 kg ağırlığında bir tahıl öl-

çüsü: timin (n)

16 "weçeke" büyüklüğünde

bir tahıl ölçüsü: çarige (m)

ölçülme: peymîyayîş (n)

ölçülmek: peymîyayene

ölçüt: krîter (n)

öldürme: kiştîş (n), mirênayîş (n)

öldürmek: kiştene, mirênayene

öldürülme: kişîyayîş (n), ame-
yîşkiştîş (n)

öldürülmek: kişîyayene, ameye-
ne kiştene

ölme: 1) merdiş (n) 2) (çocuk di-
linde) mirikîbîyayîş (n)

ölmek: 1) merdene 2) (çocuk di-
linde) mirikî bîyene

ölü: merde (n), merda (m), mer-
diye (m), meyît, -e

ölüm: merg (n), merdiş (n)

ölüm cezası: cezaya mergî (m)

ölüm döşğinde olmak: b. can
çekişmek

ölümcül: 1) xedar, -e; -a mergî,
-ê mergî

"Huso, Mistê Bezi bêîman o,
Tifingê mergî Husî ya nano."
(Deyîra Husê Hacî)

2) (can çekişmekte olan): gan-
kêş, -e; cankêş, -e; ganî ver de,
ganan ver de, gangêrî ver de

ölümcül darbe: darba mergî
ölümlü: mergdar, -e; fanî, -ye
ölümsüz: bêmerg, -e; ebedî, -ye
ömür: emr (n)
ön: ver (n); vernî (m), virênî (m), virênîye (m)
öndeki: verên, -e
önce: verê
önceki: 1) verên, -e 2) bitir, pitir
önceki gün: perey
önceki günden kalma: pereyên, -e; pereyin, -e
önceki günkü: pereyên, -e; pereyin, -e
bugünden önceki dördüncü gün: bitir perarey (n), pitir perarey (n)
önedat: veredat (n)
önek: prefiks (n)
öneri: pêşnîyaze (m), teklîf (n)
önkol: bazî (n), harmeyo barî (n), zend (n)
önlük-I: verbendik (n), berbanik (n)
önlük-II (öğrenci önlüğü): onlig (n)
önsöz: vateyo verên (n)
ördek: ordege (m), bette (m)
örgüt: organîzasyon (n), rêxistîne (m)
örgütlenme: organîzekerdiş (n)
örgütlemek: organîze kerdene
örgütlenme: organîzebîyayîş (n)
örgütlenmek: organîze bîyene
örgütlü: organîzekerda (m), organîzekerde (n); organîze (n), organîza (m)
örme-I (kumaştaki delikleri elde iplikle besleyerek kapatma): açînayîş (n), raçînitîş (n), vawitîş (n), wemûnitîş (n)

örme-II: riştîş (n), vawitîş (n), mûnitîş (n), mûnayîş (n)
örme-III (saç vb. için): mûnitîş (n), mûnayîş (n), apeydayîş (n)
örmek-I (kumaştaki delikleri elde iplikle besleyerek kapatmak): açînayene, raçînitene, vawitene, wemûnitene
örmek-II: riştene, vawitene, mûnitene, mûnayene
Çorap örmüş. (1-Gewreyî riştî/vawitî... 2-Kurikî riştî/vawitî. 3-Puçî riştî/vawitî...)
örmek-III (saç vb. için): mûnitene, mûnayene, apey dayene
örneğin: mesela, mavajîme/mavajî
örnek: nimûne (m), mîsale (m)
örs: sindan (n), ors (n)
örtme (bina için): ortme (n), çardaxe (m), howle (n), page (m)
örtü: rîpêş (n)
örtü olarak kullanılan bez: îzare (m), şale (m), şalike (m), çale (m)
yatak örtüsü: rîpêşê cile (n), rîpêşê nivîne (n)
örtüsüz: bêrîpêş, -e; viran, -e
örümcek: pîrike (m), pîreboke (m)
öt: b. öd
öte: wet (n), wever (n); bover (n); ohet (n), ohêm (n)
öte beri: nat-wet, nat û wet, nohet-ohet, nover-wever, nover-bover
ötede beride: nata-weta, nohet-oheta, novera-wevera, novera-bovera

“ö-gû:

ötedeki: wetên, -e; wêverên, -e;
boverên, -e

öteye: weta, bota, oheta

ötürük: b. ishal

övendire: b. üvendire

övgü: wesfe (m); pesndayîş (n),
pesênayîş (n), goynayîş (n),
wesfdayîş (n)

övme: pesndayîş (n), pesênayîş
(n), goynayîş (n), wesfdayîş (n)

övmek: pesn dayene, pesênaye-
ne, goynayene, wesf dayene

öykü: hîkaye (m)

öyle: winî, ayhawa, o tewir

öylesi: asar, asarên; henên

öylesi iş: asar kar (n), karo asa-
rên (n), karo henên (n)

Özbekistan: Ozbekîstan (n)

özel: taybetî, -ye; arizî, -ye; xu-
susî, -ye; kesî, -ye; şexsî, -ye;
zatî, -ye; xas, -e

özel ad: nameyo taybetî (n)

özel isim: nameyo taybetî (n)

özel haklar: heqê arizî (zh)

özel hukuk: huqûqo arizî (n)

Havildar özel ders almış.

(Havildarî derso taybetî/xususî
girewto.)

özellik: taybetmendîye (m), tay-
betmendî (m), xususîyet (n),
xasîyet (n)

Bu delikanlının ne özeliği

var? (Çi taybetmendîya nê
xortî esta?/Çi xususîyetê nê
xortî esto?)

özellikle: bitaybetî, xaseten, ba-
xusus, bîlhesa, mexsus, îlle

özerk: otonom, -e

özerk bölge: mintiqaya otono-
me (m)

özerklik: otonomî (m)

özerklik yanlısı: otonomîst, -e

özgür: azad, -e

özgürlük: azadîye (m), serbestî-
ye (m)

özne: kerdox, -e

P

pabuç: b. ayakkabı

pabuççu: b. ayakkabıcı

pabuççuluk: b. ayakkabıcılık

paça: pance (n), pancik (n)

paça ağzını bağlamakta kullanılan bağ: layê panceyî (n)

paçavra: b. çaput

Pakistan: Pakîstan (n)

palamut: 1) belû (m) 2) şabelû (m)

palan: cile (m), cila herî (m), palane (m), kurtane (m)

palanın geri kaymasını önlemek için ön kısmına bağlanan ip: verbend (n), berbend (n)

palaska: palasqa (m)

hakiki deriden yapılmış palaska: palasqaya mêrî (m)

paldım: paldim (n)

palto: saqo (n), palto (n)

Palu: Pali (n)

Palulu: palîyij, -e

pamuk: peme (n)

pamuklu: 1) pemeyin, -e; pemeyên, -e

pamuklu şeker: şekero pemeyên (n)

pamuktan yapılma: pemeyên, -e

2)(pamuk ipliğiyle dokunmuş kumaş): pemeyên (n), qutnî (n)

Panama: 1) Panama (m) 2) Panama City (m)

panda: panda, -ye

pankreas: fırşık (n), pankreas (n)

panter: panter, -e

pantolon: şayaxî (zh), pantolî (zh), şapikî (zh)

O pantolonunu çıkardı. (Ey şayaxê/pantolê/şapikê xo vetî.

kısa pantolon: şayaxê/pantolê/şapikê qolî (zh), şayaxê/pantolê/şapikê kilmî (zh), şayaxê/pantolê/şapikê kirrî (zh)

pantolon ve şalvar gibi giyeceklerin bacak kısmı: pance (n), pancik (n)

papağan: tûfî, -ye; papaxan, -e

papak: papaxe (m)

Papua-Yeni Gine: Papua-Gîneya Newîye (m)

papyon: papyone (m)

papyon kravat: b. papyon

para: pere (n)

kadınların süs için boyunlarına veya başlıklarına taktıkları altın ve gümüş dışındaki

madeni para: penese (m), pel (n), pelik (n)
para cezası: cezaya pereyan (m)
sahte para: pereyo sexte, pereyo qelp, pereyo yatme
paragraf: paragraf (n)
Paraguay: Paragûay
paralel: paralel, -e
paralelkenar: paralelkenar (n) (mat)
Paramaribo: Paramarîbo (n)
parça: parçe (n), letê (n)
yarım parça: nêmparçe (n), nêmlete (n)
parçacık: parçeyek (n), letik (n)
pardon: pardon
pardösü: pardosî (n)
Paris: Parîs (n)
parka: parke (m)
parke: parke (n)
parlamentar: parlamentar, -e; mebus, -e
parlamentarlik: parlamentariye (m); mebusiye (m)
parlamento: parlamento (n)
parmak: bêçike (m), engişte (m)
ayak parmağı: bêçika linge (m), engişta linge (m)
çiftparmaklı hayvanın parmağı: çimik (n)
el parmağı: bêçika destî (m), engişta destî (m)
küçükbaş hayvanın parmağı: çimik (n)
parti: partiye (m), partî (m)
Pasinler: Hesenqela
paspas: paspas (n)
pasta: pasta (m)
kuru pasta: pastaya huşke
yaş pasta: pastaya nerme

pastacı: 1) pastarotox, -e 2) pasta-viraştox, -e
pastaxane: pastaxane (n)
pastırma: pastirme (n)
paşmak: b. ayakkabı
paşmakçı: b. ayakkabıcı
pat küt: repûtepe (m), rep-tepe (m), teqûreqe (m), teq-reqe (m)
patates: kartole (m), patatîze (m)
patik-I (küçük çocuk ayakkabısı): papik (n), patik (n)
patik-II (ev içinde terlik gibi giyilen, kısa konçlu çorap): patik (n), papuç (n)
patika: pîyarê (m), pêrare (m), şiverê (m)
patis: b. patiska
patiska: patîsqa (m)
patlama: teqayîş (n)
patlamak: teqayene
patlatma: teqnayîş (n)
patlatmak: teqnayene
patlıcan: balcanê (m), balcana sîyaye (m)
közlenip soyulmuş patlıcan(in) ezmesinin yağda kızartılmış yumurta ve ezilmiş sarmısağa karıştırılmasıyla yapılan bir yemek: balcanê pewteyî (zh), balcanê çêleyî (zh), helîsa (m)
pay: pare (m) (mat)
payda: pareda (m) (mat)
pazar: yewşeme (n), kîrye (n), bazar (n)
pazartesi: dişeme (n)
pazen: pazên (n)
pazi-I: b. yabanpancarı
pazi-II: bazî (n)

pazibent: bazbend (n)

pedikür: pedîkur (n)

Pekin: Pekîn (n)

peklik: b. kabız

pekmez: mot (n), rib (n), dims (n), helawe (m), bekmez (n), aqît (n)

kavrulmuş un ile yağ, pekmez veya şekerden yapılan bir çeşit helva: esîra tirênaya (m), esîra vêkan (m), helawa dimsî (m), helawa ribî (m), helawî (m)

pekmez dolusu kazan (bir pekmez ölçüsü): şeyle (m), lên (n), mahsere (n)

pekmez ile undan yapılan tatlı ve katı bir yiyecek: kesme (n)

pekmez ve undan yapılan bir çeşit helva: helawî (m)

pekmez ve undan yapılan tatlı bulamaç: herîre (m), esîre (m), bulmace (m)

pekmez veya şeker ile undan yapılan ve üzerine kızartılmış yağ dökülerek yenen tatlı bulamaç: cimlî (m), esîre (m), herîre (m)

pekmez, yağ ve ekmekten yapılan tatlı bir yemek: babîke (m)

pekmezli: motin, -e; ribin, -e; helawin, -e; dimsîn, -e; aqîtin, -e; bekmezin, -e

peksimet: beskemate (m)

pelerin: pelerîn (n)

pelikan: pelîkane (m)

Pelikir: Palîkîr (n)

pelüş: peluş (n)

pencere: pencera (m), paca (m), çarçîba (m)

duvarın iç tarafında bulunan ve dışarıya açılmayan pencere biçimindeki yer: şibake (m), taqa (m)

pençe-I (hayvan pençesi): pence (n), pencik (n), pencur (n), pencurik (n)

pençe atmak: pence ra ... eştene, pencik eştene, pencik ra ... eştene, pencurik eştene, pencurik ... eştene

pençe vurmak: pence piro dayene

pençe-II (ayakkabı pençesi): pençe (n), pîne (n)

pençe çakmak: b. pençelemek-II

pençe yapmak: b. pençelemek-II

pençeleme-I (hayvan pençesiyle): pencekerdiş (n), pencîkerdiş (n), penciknayîş (n), pencikkerdiş (n), pencurîkerdiş (n), pencurikkerdiş (n), pencî pirobîyayîş (n)

pençeleme-II (ayakkabı için): pencekerdiş (n), pençe ... şanayîş, pînekerdiş (n)

pençelemek-I (hayvan pençesiyle): pence kerdene, pencî kerdene, penciknayene, pencik kerdene, pencurî kerdene, pencurik kerdene, pencî pirobîyene

pençelemek-II (ayakkabı için):
 pençe kerdene, pençe ... şana-
 yene, pîne kerdene
penes: penese (m)
penguen: pénguen, -e
penis: kir (n), xir (n), mîzî (n)
penye: penye (n)
perde: perde (n)
tül perde: perdeyo tulin (n)
pergel: pergel (n)
perşembe: panşeme (n)
Pertek: Pêrtage (m)
Peru: Perû (n)
peruk: perûke (m)
Pervari: Berwarî
pervaz: perwaz (n)
pestil: bastêq (n)
kızartılmış pestil: bastêqo qi-
 lênaye (n)
pestil, yağ ve undan yapılan
tatlı bir yemek: çolemeyî (zh)
üzerine pestil bulamacı sürü-
lerek pestil yapımı için kul-
lanılan bez parçası: sabane
 (m), newsî (m), îzare (m), şiqe
 (m), çarşefa bastêqî (m)
peşinden: dima
peştamal: pêşmale (m), pêştama-
 le (m)
peştamal: b. peştamal
petek (tahıl ambarı): kuware (n)
petrol: petrol (n)
petrol bakanlığı: wezaretê pet-
 rolî (n)
peygamber: pêxamber (n)
peygamberlik: pêxamberîye (m),
 pêxamberî (m)
peynir: penîr (n)

eritilmiş peynir: penîro helê-
 naye (n)
peynir çeşitleri: penîro mûnite
 (n), penîrê şewaqa (n)
pılı pırtı: cil û cor, cil-cor, cil û
 caw, cil-caw, çek û çol, çek-
 çol, kinc û kol, kinc-kol
pınar: 1)hênî (n) 2)çime (n)
pırasa: pirase (n)
pıtrak: gorjale (m), gurnîge (m)
pî: pî (mat)
pî sayısı: ûmara pî (mat)
pide: pîde (m)
pijama: 1)(erkek için) pîjemeyî
 (zh), pirên-tumanî (zh) 2)(ka-
 dın için) pîjemeyî (zh), binfis-
 tan-pirênbazî (zh), pirên-pirên-
 bazî (zh), berşoyî (zh)
pikap: pîkabe (m)
pike: pîke (n)
pilaki: pîlakî (n)
pilav: germî (m), pîlaw (n)
piliç: varike (m)
pipo: qelûne (m), korzik (n)
pir (Alevilikte): pîr (n), baba (n)
piramit: pîramîd (n)
pire: keke (m)
pirinç: riz (n), birinc (n)
pirlik (Alevilikte): pîrîye (m),
 pîrî (m), pîrênî (m), pîrtî (m),
 pîrtîye (m); babayîye (m), ba-
 bayênî (m)
pirzola: pîrzola (m)
pis: pilint, -e; pintûn, -e; pîs, -e
pisboğaz: kelpaça (m), kelpaçe
 (n), vêreher, -e; silvêre (n), sil-
 vêra (m)
pişi: nanê taweyî (n), bîşî (m), bî-
 şîye (m)

pişik: şeliqîyaye (n); şeliqîyaya (m), şeliqîyayîye (m)

pişik olmak: şeliqîyayene

pişirilme: 1)ameyîşpewtiş (n), ameyîşpêşnayîş (n) 2)(çorba vb. için) sernîyayîş (n), ameyîşsernayîş (n)

pişirilmek: 1)ameyene pewtene, ameyene pêşnayene

Ekmek pişirildi. (Nan ame pewtene.)

2)(çorba vb. için) ser nîyayene

pişirilmiş olan: pewta (m), pewtîye (m), pewte (n)

pişirme: 1)pewtiş (n), pewjnayîş (n), pêşnayîş (n) 2)(çorba vb. için) sernayîş (n)

pişirmek: 1)pewtene, pewjnayene, pêşnayene

Ekmek pişirdik. (Ma nan pewt.)

2)(çorba vb. için) ser nayene

3)(nohut vb. için) şeliqnayene

pişkin: pewta (m), pewtîye (m), pewte (n); pewjîyaya (m), pewjîyayîye (m), pewjîyaye (n); pêşaya (m), pêşayîye (m), pêşaye (n)

pişme:pewjîyayîş (n), pêşayîş (n)

pişmek: pewjîyayene, pêşayene

Ekmek pişti. (Nan pewjîya.)

piyasa: pîyase (n)

piyasa etmek: pîyase kerdene

piyaz: pîyaz (n)

piyes: pîyes (n)

piza: pîzza (m)

pizacı: 1)pîzzarotox, -e 2)pîzza-viraşttox, -e

plaj: plaj (n)

plan: plan (n)

plasenta: b. döleşi, etene

planya: rende (n)

Pnom Penh: Phnom Penh (n)

poçu: b. poşu

podüsüet: b. süet

poligon: cayê çekeştîşî (n), polîgon (n)

polis: polîs, -e

polis devleti: dewleta polîsî (m)

politik: sîyasî

politika: sîyaset (n)

Polonya: Polonya (m)

porcelain: porselen (n)

porcelain fincan: fîncana porselenêne (m)

porsuk: kurbeşik, -e

Port Moresby: Port Moresbî

Port Vila: Port Vilâ (m)

Port-au-Prince: Port-o-Prens (n)

portakal: porteqale (m)

portakal ağacı: porteqalêre (m)

Portekiz: Portugal (n)

Porto-Novo: Porto-Novo (n)

posta: poste (n)

postal: potîn (n)

poşu: puşî (m), puşîye (m), egale (m), şare (m)

potin: potîn (n)

pozitif: pozîtif, -e

Prag: Prag (n)

pranga: pixawî (zh), qeydî (zh)

pratik: 1)pratîk (n) 2)(mecazî) firêze (n)

Pretoria: Pretorya (m)

priz: prîz (n)

elektrik prizi: prîzê elektrîkî (n)

prizma: prîzma (m)

problem-I: b. sorun

problem-II: problem (n) (mat)

program: program (n)

programcı: programviraşttox, -e
(TE)

programlama: programviraştış (n)
(TE)

propaganda: propaganda (m)

psikoloji: psîkolojî (n)

adli psikoloji: psîkolojîyê edlî (n)

pul-I: pul (n)

pul-II (kadın başörtüsü veya giy-
silerinde süs olarak kullanılan
pul): penese (m), pel (n), pelik (n)

pulluk: puluxe (m), kotane (m)

pus: mijxele (n)

Pülümür: Pilemuriye (m)

püskül: piskile (m), şonpole (m),
gulik (n), vilik (n)

püsküllü: piskilin, -e; şonpolin,
-e; gulikin, -e, vilikin, -e

püskürme: pijiqîyayîş (n)

püskürmek: pijiqîyayene

püskürtme: pijiqnayîş (n)

püskürtmek: pijiqnayene

Pyöngyang: Pyongyang (n)

Quito: Kuîto (n)

R

Rab: Reb (n)

Rabat: Rabat (n)

radyatör: radyator (n)

radio: radyo (n)

raf: ref (n), terek (n)

rahat: asan, -e, rehet, -e

Rahat! (Rehet!)

rahmetli: rehmetî, -ye

rakam: reqeme (m)

rakamsal: reqemkî

rakı: reqî (m)

rakı içen: reqîwer, -e

Rangun: Rangûn (n)

ranza: ranza (m)

Rasgele Erişimli Bellek: RAM (m) (TE)

ravent: ribêse (m)

realite: rastîye (m), rastî (m), realîte (m), heqîqete (m)

reçel: rîçal (n), aqî (n)

redif: redîfe (m)

Refahiye: Refahîye

referandum: referandum (n)

reisicumhur: serekkomar, -e

rektör: rektor, -e

rektörlük: rektorîye (m)

rektum: b. göden

rençper: rencber, -e; pale (n), pala (m); êrxat, -e

rençperlik: rencberîye (m), rencberî (m), rencberênî (m), paleyîye (m), paleyî (m), paleyênî (m), êrxatîye (m), êrxatî (m), êrxatenî (m)

rende: rende (n)

renk: reng (n)

rengi atma: fetilîyayîş (n)

rengi atmak: gêrayene, fetilîyayene

rengi kaçma: b. rengi atma

rengi kaçmak: b. rengi atmak

rengi uçma: b. rengi atma

rengi uçmak: b. rengi atmak

renkli: rengin, -e

resim: resim (n)

duvar resmi: resimê dêsî (n), resimê dîwarî (n)

reyhan: rihan (n)

Reykjavik: Reykyavík (n)

Riga: Rîga (m)

rivayet: rîwayete (m)

Riyad: Rîyad (n)

robot: robot (n)

mutfak robotu: robotê mitbaxe (n)

roka: roka (n)

Roma: Roma (m)

Roma hukuku: huqûqê Roma (n)

roman: roman (n)

romancı: romannuştox, -e

romansal: romankî

romantik: romantîk, -e

romantizm: romantîzm (n)

Romanya: Romanya (m)

romatizma: hewa (n), va (n),
suzî (n), romatîzma (n)

romatizmalı: hewayin, -e; vayin,
-e; romatîzmayin -e

romatizmalı olmak: hewayin
bîyene, hewa dekewtene, vayin
bîyene, romatîzmayin bîyene

rosto: rosto (n)

Ruanda: Rwanda (m)

rugan: rugan (n)

ruh: ruh (n)

bir çeşit ruh hastalığı: cinî-
kewtiş (n)

ruh hastalığı: nêweşîya psîko-
lojîke (m), nêweşîya ruhî (m)

ruhsal kriz: krîzo psîkolojîk
(n), krîzo ruhî (n)

Rusya: Rûsya (m)

rutubet: tîn (n), rewa (n), nekme
(n), wit (n), nem (n), rutubet (n)

rutubetlenmek: tîn girewtene,
rewa girewtene, nekme girew-
tene, wit girewtene, nem gi-
rewtene, rutubet girewtene

rutubetli: tînin, -e; rewayin, -e;
nemnek, -e; nekmeyin, -e; wi-
tin, -e; nemin, -e; rutubetin, -e

rutubetlilik: tîniniye (m), rewa-
yiniye (m), nemnekiye (m), nek-
meyiniye (m), witiiniye (m),
nemiiniye (m), rutubetiniye (m)

rûbai: çarane (m), rubaî (m)

rüşvet: wer (n), bertîl (n), rişwet (n)

rüşvet vermek: wer dayene, ber-
tîl dayene, rişwet dayene

rüşvet yedirmek: wer dayene
werdene, bertîl dayene werde-
ne, rişwet dayene werdene

rüşvet yemek: wer werdene,
bertîl werdene, rişwet werdene

rüzgâr: va (n), hewa (n)

S

saat: saete (m)

duvar saati: saeta dêsî (m), saeta dîwarî (m)

kol saati: saeta destan (m)

masa saati: saeta masa (m)

sabah: nimaj (n), şodir (n), şewdir (n), sipêde (n), siba (n)

sabah yemeği: b. kahvaltı

sabahleyin: nimajê, şodir ra, şewdir ra, sipêde ra, siba ra, serê sibayî (n)

saban: alete (m), hengazî (m)

saban demiri: sirsî (m)

saban kulağı: b. saban demiri

saban oku: mosela (m), tîra hengazî (m), tîra alete (m)

saban okunun saban zıvanasından çıkmasını engellemeye yarayan küçük parça: qetîfe (n)

“Luye va: Ez gêna qet û qet û qetîfe, ti bigîre sirsî û alet û nîre.”

qetîbe (n)

saban sürmek: b. çift sürmek

saban zıvanası: bose (n), xeleka nîreyî (m)

saban zıvanasını boyunduru-

ğa bağlamakta kullanılan kalın bağ: riştî (m), xapa nîreyî (m) (sabanda) **saban demirinin içine giren bölüm:** lisim (n) **sabanın çift sürerken elle tutulan kısmı:** dim (n), dimê birkeyî (n), deste (n), desteyê birkeyî (n), destim (n), desteyê qilîçî (n)

sabanın çift sürerken elle tutulan kısmından toprağa kadar uzanan parçası: birke (n), dimê hengazî (n), qilîç (n), şûrik (n)

sabanın çift sürerken elle tutulan kısmından toprağa kadar uzanan parçası ile saban okuna geçirilen küçük parçasını birbirine bağlayan ağaç parçacığı: fale (m), sefine (m) **sabanın saban demirine yakın kısmı ile saban okunu birbirine bağlayan küçük parçası:** maç (n)

sabit disk: huşkedîsk (n) (TE)

sabun: sabun (n)

tıraş sabunu: sabunê tiraşî (n),

sabunê taştîşî (n), sabunê ter-dişî (n)

sac: 1)sac (n) 2)(dışbükey pişirme aracı) tewqe (m), sacî (m)

sacayağı:dêwezan (n), dêzlig (n), xaçirgan (n)

sacayak: b. sacayağı

saç: por (n), gijik (n)

saç fırçası: fırçeyê porî (n)

saç kurutma makinesi: makî-naya porziwakerdişî (m), makî-naya gijikziwakerdişî (m)

saç tıraşı: tiraşê porî/gijikî/se-reyî, taştîşê porî/gijikî/sereyî, terdişê porî/gijikî, qesnayîşê porî/gijikî, cirakerdişê porî/gijikî, birnayîşê porî/gijikî

saçak-I: siving (n), sifirne (n)

saçak-II (kumaş vb. için): reşme (n), rîşî (m), rîşik (n)

sade: sade

sadece: 1)tena

Sadece bana söyledi.(Tena mi ra va.)

Sadece git, konuşma. (Tena şo, qalî meke.)

Evde sadece o kaldı. (Keye de tena o mend.)

2)sirf

Seninki sadece laftır, bize bir yararım yok. (Yê to sirf qalî yî, yew havila to ma rê çin a.)

3)safî, saf

Sadece senin için geldim. (Ez safî semedê to ra ameya.)

4)ancax, mela

Sadece/ yalnızca başları görünüyordu. (Mela/mira sarê yîn êsênî.”)

sacê örgûsû: gile

5)binra

safî: 1)pak, safî 2)tena, safî, sirf-safî

saфра: b. öd

saфра kesesi: zare (n), hezare (n)

safran: zeferan (n)

sağ-I: rast, -e

sağ taraf: heto rast (n), perro rast (n), polo rast (n)

sağ-II: weş, -e

Sağ ol. (Weş be./Berxudar be.)

Sen sağ ol. (Ti weş be.)

sağanak: varte (m), qetre (m)

sağcı: rastgir, -e

sağıcı (kırdı sürü sağan kadın/kız): bêrîwane (m), bêrîye (m), bêrî (m)

sağıcılık: bêrîwanîye (m), bêrîwanî (m), bêrîwantîye (m), bêrîwantî (m), bêrîyênî (m), bêrîyîye (m)

sağım (kırdı sürü sağımı): bêrîye (m), bêrî (m)

sağlama: peydakerdiş (n), temînkerdiş (n)

sağlamak: peyda kerdene, temîn kerdene

sağlıcakla: biweşîye; weşîye de, weşî de

Sağlıcakla kal. (Weşîye/weşî de bimane.) (Bimane weşîye/weşî de.)

sağlık: weşîye (m), weşî (m), sihet (n)

sağlık bakanlığı:wezaretê weşîye (n)

sağlıklı olmak:weş biyene, xoseroy biyene, dînc biyene

sağma: ditiş (n), çirkerdiş (n)

sağmak: ditene, çir kerdene
son damlasına dek sağmak
 (tüm ürününü almak): çizilna-
 yene

sağrı: qineste (n)

sahan: sehene (m)

sahife: b. sayfa

sahil: qerax (n), kenare (n), ver
 (n), kobe (n)

sahip: wayîr, -e

sahiplik: wayîrîye (m), wayîrî (m)

sahne: sehne (n)

sahte: sexte (n), sexta (m); qelp,
 -e; yatme (n), qestikên, -e

sahte para: pereyo sexte, pe-
 reyo qelp, pereyo yatme

sahtiyan: sextîyan (n)

sahur: paşîve (m), suhur (n)

sakal: erdişe (m)

sakal tıraşı: tıraşê erdişe, taştî-
 şê erdişe, terdişê erdişe

sakın: nêbo, zînhar, saqin

sakız: vînce (n), qanik (n), benîşt (n)

saklamak: wedaritene (TE)

saksağan: qilancik, -e

saksı: saksî (m)

salahiyet: selahîyet (n)

salahiyetli: selahîyetdar, -e

salam: salam (n)

salata: salate (n)

salatalık: b. hıyar

salça: salça (m), aqît (n)

biber salçası: awa îsotan (m),
 awa bacikan (m), salçaya bîbe-
 ran (m), aqîtê bacikan (n)

domates salçası: awa firingî-
 yan (m), salçaya firingîyan (m)

saldırı: hêriş (n), gale (m), galim (n).

saldırmak: hêriş kerdene, gala ...
 kerdene, galim kerdene, galim
 pira nayene, ramitene ser

salep: saleb (n)

salgın hastalık: jan (n), çorr (n)

salgın hastalığa yakalanmak:
 jan dekewtene, jan vetene; çorr
 dekewtene

salı: sêşeme (n)

salıncak -I: hêlaneke (m)

salıncak -II (içinde çocuk uyutu-
 lan salıncak): kengula (m), çin-
 çolike (m)

salıverilme: veradîyayîş (n)

salıverilmek: veradîyayene

salıverme: veradayîş (n)

salıvermek: veradayene

salkım: gûşe (n), gilbe (n), qilqe (n)

üzümsüz salkım çöpü (üzümü
 alınmış salkım artığı): gûşle
 (n), pap (n), çone (n)

salma (uzun ve sarkık yen): astî-
 yo derg (n)

salon: heyate (m), çardaxe (m),
 eywane (m), salone (m)

salt: 1)tena, tek 2)sırf, sırf-saffi
 3)saf, xalis

salya: gilêze (m), şorike (m),
 malêze (m), gewele (m)

ağzından salya akmak: gilê-
 ze/şorike/malêze/gewele fek ra
 şîyene

salyalı: gilêzin, -e; şorikin, -e; ma-
 lêzin, -e; gewelin, -e; lêşkin, -e
ağzı salyalı: fekgilêz, -e; fek-
 şorik, -e; fekmalêz, -e; fekke-
 wel, -e

salyangoz: şeytanok (n), korbilî-
 yes (n), guvelik (n)

şaman: simer (n)

harman savrulurken biriken

çok ince saman: verva (n),

vervayê simerî (n), verba (n),

poxmag (n), mûx (n), kulik (n)

iri saman: kês (n)

ot samani: kês (n)

samanlık: simzore (m), simerine (m), mereke (m)

Samsat: Semsat (n)

San José: San Jose (n)

San Marino: San Marîno (n)

San Salvador: San Salvador (n)

San'a: Sena (m)

sanal geçmiş zaman: demo vî-yarteyo nîyetin (n)

sanat: huner (n), senet (n)

sanatçı: hunermend, -e; senetkar, -e

sancı: tewe (m), tîre (m), sancî (n)

sancı vermek: b. **sancımak**

sancısı tutmak: sancî girew-tene

sancılanmak: tîre dekewtene

sancımak: tîre kerdene, sancî kerdene

sandal: b. **sandalet**

sandalet: sandalet (n)

sandalye: sandalî (n)

sandık: sindoqe (m)

sandviç: sandvîç (n)

saniye: sanîye (m)

sanki: 1)seke, sankî 2)ti vanî qey, ti vaña qey, kes vano qey, merdim vano qey

sanma: vatîşqey (n)

sanmak: vatene qey

sansar: kuze (n)

Santiago: Santîyago (n)

santigram: santîgram (n)

santimetre: santîmetre (n)

santimetrekare:santîmetrekare (n)

santimetreküp:santîmetremîkab (n)

Santo Domingo:Santo Domîngo (n)

sap: 1)(bitki için) sap (n), koke (m), dasî (n), qarût (n), zel (n)

2)(araç için) deste (n), destik (n), dim (n), boçe (m), qevde (m)

kazma sapı:desteyê zengenî (n), dimê zengenî (n), boça zengenî (n)

sapçık: 1)sapik (n), zelik (n)

2)(buğday vb. bitkiler için) dasik (n)

sara: epîlepsî (m), sara (m)

saralı: epîlepsîyin, -e; şarayin, -e

Saraybosna: Sarayevo (n)

Sardinya: Sardînya (m)

sarhoş: serxoş, -e; serxweş, -e

sarı: zerd, -e; çeqer, -e

sarık:şaxe (m), şaşike (m), xafe (m)

sarılık: zerik (n)

sarılık olmak: b. **sarılığa yakalanmak**

sarılığa yakalanmak:zerik bî-yene

sarışın: kej, -e

sari: sarî (n)

sarkıntı: b. **buz sarkıntısı**

sarma: 1)pîştîş (n) 2)pel (n), pelê dekerdeyî (zh), sarme (n), ap-rax (n)

sarmak: pîştene

sarmısak: sîr (n)

sarmısak vb. yiyecek maddelerini ezmekte kullanılan küçük tokmak: sîrkut (n), sîrkutik (n)

sarmısaktan yapılan bir çorba: sîrawe (m)

yabani sarmisak: sîrim (n),
sîrmok (n), sîrê mergan (n),
kîrrant (n)

sarmisaklı: sîrin, -e

sarp: asê

saten: seten (n)

satih: rîverîye (m) (mat)

satır-I: rêze (m)

satır-II: satore (m)

satıcan: satılcan (n)

savaş: ceng (n), herb (n)

savcı: dozger, -e

savcılık: dozgerîye (m)

savrulmak: vay dîyayene, ame-
yene vay dayene

savunma: pawitiş (n)

savunma bakanlığı: wezaretê
pawitişî (n)

savunmak: pawitene

savunucu: pawitox, -e

savurmak: vay dayene, hewa da-
yene

sayfa: rîpel (n)

saygı: rêz (n), hurmet (n), îhtî-
ram (n)

saygıdeğer: birêz, -e; muhterem,
-e; birûmet, -e; biqedr, -e; qedr-
berz, -e

saygılı: rêzdar, -e; hurmetkar, -e;
rûmetdar, -e; qedrdar, -e

saygıldık: rêzdarî (m), rêzdarîye
(m), rêzdarênî (m), hurmetkarî
(m), hurmetkarîye (m), hur-
metkarênî (m), rûmetdarî (m),
rûmetdarîye (m), qedrdarî (m),
qedrdarîye (m)

saygın: birêz, -e; muteber, -e; bi-
rûmet, -e; biqedr, -e; qedrberz, -e

saygınlık: birêzî (m), birêzîye
(m), muteberî (m), muteberîye
(m), birûmetî (m), birûmetîye
(m), biqedrî (m), biqedrîye
(m), qedrberzî (m), qedrberzî-
ye (m)

saygisız: bêhurmet, -e; bêrêz, -e;
rêznezan, -e

saygisızlık: bêrêzî (m), bêrêzîye
(m), bêhurmetî (m), bêhurme-
tîye (m), rêznezanî (m), rêzne-
zanîye (m)

sayı: 1) hûmare (m) 2) tene, hebe (m)

çift sayı (2, 4, 6...): çuthûmare (m)

sayı sözcüğü: hûmarname (n)

tek sayı (1, 3, 5...): tekhûmare (m)

sayın: birêz, -e; muhterem, -e

sayısal: hûmarkî

sayma-I: hûmaritiş (n)

sayma-II: qedrzanayîş (n), qedr-
dayîş (n), hesibnayîş (n)

saymak-I: hûmaritene

saymak-II: qedr zanayene, qedr
dayene, hesibnayene, say ker-
dene

sayrı: nêweş, -e

sayrılık: nêweşîye (m), nêweşî
(m), nêweşênî (m)

saz (kamuş, hasırotu vb.): qamir (n)

sebeb: semed (n), sebeb (n)

sebebiyle: semedê ... ra, seba,
ver

sebepsiz: bêsebeb, bîlasebeb, bî-
laheq, bîlaqederî

sebze: sewzî (n), zerzewat (n),
tarrûtur (n)

sebze bitkisi: leme (m), leme-
ke (m)

sebze yemeği: sewzî (n), wer-dê sewzîyî (n)
seccade: secade (n)
seçim: weçînitîş (n), weçînayîş (n), vîjnayîş (n)
seçilen: weçînite (n), weçînitîye (m); vîjnaye (n), vîjnaya (m), vîjnayîye (m)
seçilmiş: weçînite (n), weçînitîye (m); vîjnaye (n), vîjnaya (m), vîjnayîye (m)
seçkin: weçînite (n), weçînitîye (m); vîjnaye (n), vîjnaya (m), vîjnayîye (m)
seçkin insan: rez, -e
seçme: weçînitîş (n), weçînayîş (n), vîjnayîş (n)
seçmek: weçînitene, weçînayene, vîjnayene
seçmen: weçînitox, -e; vîjnayox, -e
sedef: şedef (n)
sedef hastalığı: sedef (n)
sedir: sedir (n)
sefer: b. kez
seğirmek (göz için): eştene
Gözüm seğiriyor (Çimê mi erzeno.)
sehpa: sêpî (m)
sekiz: heşt
sekiz ikil: bayt (n) (TE)
sekizinci: heştin, -e
ekreter: sekreter, -e
genel sekreter: sekreterê pêroyî (n), sekretera pêroyî (m)
sekreterlik: sekreterîye (m)
seksen: heştay
sekseninci: heştayin, -e
sel: laser (n), lehî (n), sêl (n)
selam: selam (n)

selamünaleykûm: selamuneley-kum
sele (büyük sele): mekube (m), zembîle (m), sawe (n)
semaver: semawere (m)
semender cinsleri: kelpe (n), qumqumike (m), gumgumike (m), maymaran (m)
semer: semere (m)
semiz: 1) qelew, -e; duzgün, -e; toxlî, -ye 2) (oğlak ve kuzu için) hemlik, -e
semizotu: pirpar (n)
yenilebilen semizotu vb. otsu bitkilerin genel adı: tarr (n)
semt: semt (n)
sen: 1) ti 2) to
Sen söylüyorsun. (Ti vana.)
Sen söyledin. (To va.)
senarist: senarîst, -e
senaryo: senaryo (n)
senaryo yazarı: senaryonuş-tox, -e
sene: serre (m)
Senegal: Senegal (n)
senet: sened (n)
sepet: sele (m), sepete (m)
küçük sepet: seleke (m), qufa (m), qufike (m)
altında yiyecek ve eşya saklamak için de kullanılan büyük yayvan sepet: mekube (m), zembîle (m), sawe (n)
içine üzüm vb. şeyler konan derin ve büyük sepet: elle (n), sangar (n)
sepi: debaxe (m)
sepici: debaxkar, -e

sepileme: debaxekerdış (n), hasil-kerdiş (n)

sepilemek: debaxe kerdene, hasil kerdene

sera: sera (m)

serbest: serbest, -e

serbestiyet: serbestîye (m)

serbestlik: serbestîye (m)

serçe: mîlçik, -e; çûçik, -e

serî numarası: numreyo rêzkî (n) (TE)

serpuş: b. külah

ses: veng (n)

ses kısıklığı: xizik (n), veng-kewtiş (n), qirrikedekewtiş (n)

ses kısılması: vengkewtiş (n), qirrikedekewtiş (n), xizikbîyayîş (n)

ses sanatçısı: deyîrbaz, -e; dengbêj, -e

ses seda: vengûvaj (n)

sesi kısılmak: veng kewtene, qirrike dekewtene, xizik bîyene

sesli: vengin, -e

sesli harf: herfa vengine (m)

sessiz: bêveng, -e

sessiz harf: herfa bêvenge (m)

set: sikre (n), bêbin (n), bende (m)

daha çok eğimli arazide, taş ve/veya ağaçlardan oluşan bir tür set: kerpe (n)

set çekmek: sikre bestene, bêbin bestene, bende virâştene, bende antene

setre: setre (n)

Seul: Seûl (n)

seven: 1) sînayox, -e; sînitox, e 2) heskerdox, -e

sevgi: 1) heskerdiş (n) 2) sînayîş (n) 3) hes (n)

sevgili: 1) waşte (n), wašta (m); waştî, -ye

Sevgilim yarın gelecek. (Waştaya mi meşte yena.)

2) sînaye (n), sînaya (m); sînayîye (m)

sevgili kardeşim: birayê mino sînaye

3) heskerde (n); heskerda (m), heskerdîye (m) 4) yar, -e

sevilme: 1)...rahesbîyayîş (n), ameyîşheskerdiş (n) 2) sînîyayîş (n), ameyîşsînayîş (n)

sevimlik: 1)... ra hes bîyene, ameyene heskerdene 2) sînîyayene, ameyene sînayene

sevinç: şayî (m), şayîye (m), keyf (n), keyfweşî (m), keyfweşîye (m), keyfûşayî (m), şênayî (m), şênî (m), şênîye (m)

sevinçli: şa, -ye; keyfweş, -e; şên, -e

sevindirmek: şa kerdene, keyfweş kerdene, keyfê ... ardene, şên kerdene

To ma şa kerdî, boka Homa zî to şa biko. (Sen bizi sevindirdin, inşallah Tanrı da seni sevindirir.)

To ewro keyfê mi ard. (Bugün beni sevindirdin.)

sevinmek: şa bîyene, keyfweş bîyene, keyfê ... ameyene, keyf kerdene, şên bîyene

Çok sevindim. (Zaf keyfê mi ame.)

Werfe annesini görür görmez sevinmiş. (Werfe senî ke maya xo dîya keyf kerdo.)

seviye: duşt (n), darax (n), sewîye (m), tabî (n)

Hasan Cemşid'in seviyesindedir. (Hesen duştê Cemşidî ra yo.)

O senin seviyende değildir. (O daraxê to ra nîyo.)

Onların evi bizim evin seviyesindedir. (Banê înan tabîyê banê ma ra yo.)

seviyesinde: rastê ... ra, duştê ... ra, sewîyeya ... de, sewîyeya ... ra

sevme: 1) sînayîş (n), sînitîş (n) 2) heskerdiş (n) 3) zerrîdekewtiş (n), zerrîcikewtiş (n), zerrîdevistiş (n), zerrîcifiştîş (n), zerrîpiranayîş (n), zerrîcikerdiş (n)

sevmek: 1) sînayene, sînitene 2) heskerdene 3) zerrîdekewtene, zerrîcikewtene, zerrîdevistene, zerrîcifiştene, zerrîpiranayene, zerrîcikerdene

Zîn Mem'i sevmiştî. (Zerrîya Zîne dekewtibî Memî.)

Mem Zîn'i sevmiş. (Memî zerrîdevista Zîne.)

Seylan: Srî Lanka (m)

seyretme: ewnîyayîş (n), nîyadayîş (n), temaşekerdîş (n), qayîtkerdîş (n), seyrkerdiş (n)

seyretmek: ewnîyayene, nîyadayene, temaşekerdene, qayîtkerdene, seyrkerdene

sezinleme: teyvetiş (n), tedevetîş (n), tedeteyvetîş (n), povetîş (n), hîskerdiş (n), ferqkerdiş (n)

sezinlemek: tey vetene, tede vetene, tede tey vetene, povetene, hîs kerdene, ferq kerdene

sezme: teyvetiş (n), tedevetîş (n), tedeteyvetîş (n), povetîş (n), hîskerdiş (n), ferqkerdiş (n)

sezmek: tey vetene, tede vetene, tede tey vetene, povetene, hîs kerdene, ferq kerdene

sıcak: germ, -e; germin, -e

aşırı sıcak: kele (m), kelekel, -e; kelegerm, -e

çok sıcak olan (yemek, içecek vb.): keledaya (m), keledayîye (m), keledaye (n); kelegerm, -e; kelobel, -e; girênaya (m), girênayîye (m), girênaye (n); sûr, -e

çok sıcak olmak (yemek, içecek vb. için): keledaye bîyene, kelegerm bîyene, kelobel bîyene, girênaye bîyene, sûr bîyene

sıcaklık: germî (m), germîye (m), germinî (m), germinîye (m), germinênî (m)

sıçan: merre (n)

sıfat: sifet (n)

sıfat tamlaması: îzafeya sifetî (m)

sıfırlamak: sayekerdîş (n) (TE), reset (n) (TE)

sıgımk: bextwaşttox, -e, multecî, -ye

sıgınma (iltica): bextwaştîş (n), îltîca (m)

sıgınmak (iltica etmek): bextwaştene, îltîca kerdene

siğınma hakkı: heqê bextwaş-tişî (n), heqê iltîca (n)
siğır: dewar (n)
siğır sürüsü: naxir (n), garane (m), baqur (n), colage (m)
siğır vebası: çorr (n)
siğircık: reşle (n), çûkreş (n)
siğirtmaç: gawan, -e
siğirtmaçlık: gawanîye (m), gawanî (m)
sihhat: b. sağık
sihhatli olmak: b. sağık ol-mak
sıkıştırma: zîp (TE)
sıkıyönetim: îdareyo orfî (n)
sınıf: sinife (m)
sınır: 1)taxim (n), sînör (n), huded (n) 2)hed (n)
sipa: kurrî, -ye; ceşşik, -e; sîpa (m), sîpe (n)
sıra -I: rêze (m)
sıra cümleler: cumleyê rêzkî
sıra sayılar: hûmarnameyê rêz-kî (zh)
birinci: yewin, -e
ikinci: dîyin, -e
onbirinci: yewendesin, -e
onikinci: diwêsin, -e
yirminci: vîstin, -e
yüzüncü: seyîn, -e
beşyüzüncü: pancseyin, -e
bininci: hezarin, -e
milyonuncu: mîlyonin, -e
milyarinci: mîlyarin, -e
sıra -II (üzerine oturan sıra): sıra (m)
sıradağlar: sîlsîlaya koyan (m)
sırayla: bi sıra, sıra ra, sıra rey-de, sıra reyra

sırf: tena, sırf, sırf-saflı, saf, xalis, binra
sırık: rewte (m), rewlike (m), mar-tage (m)
sırma: sirme (n)
elbisedeki sırmalı nakış: xerc (n)
sırt: piştî (m), qorrik (n)
sırt ağrısı: dejê piştî (n), tîra piştî (m)
şiddetli sırt veya bel ağrısı: nekse (m), firke (n)
sırtlan: keftar, -e
sıtma: ta (n), tewranîye (m)
sıtma tutmak: b. sıtmaya ya-kalanmak
sıtmaya yakalanmak: ta gi-rewtene, tewranîye girewtene, tewranîye kewtene, tewranîye pira niştene
O sıtmaya yakalanmış. (Ey ta girewto./Ey tewranîye girew-ta.)
sıtma nöbeti: tewe (m), lerze (m)
sıtma nöbetine tutulmak: te-we girewtene, tewe degirewte-ne, lerze girewtene
sıtmalı: tayin, -e; tewran, -e
sıva: siwax (n)
kaba sıva: kerandês (n)
sıyırğa: huyeyê vewre (n), mec-refe (m), cegcege (n)
büyük sıyırğa: suritme (n)
sıyırmak (deri vb. için): terişna-yene, selixnayene, sero kerde-ne, serde kerdene, xaz kerdene
sıyırılmak (deri vb. için): terişf-yayene, selixfıyayene, sero şî-

yene, serde şîyene, serde bîyene, xaz bîyene

-sız/-siz: bê (vr)

Biz sensiz gitmeyiz. (Ma bê to nêşinê.)

sızı: jan (n), tîre (m), suzî (n)

sızlamak: tîre kerdene, tîre dekewtene, jan dayene, jan kerdene, jan dekewtene

sicim: ta (n), bend (n)

sidik: mîze (m)

sidiğini tutamıyan: kelmîz, -e; mîzoruk, -e

sidik torbası: mîzoruk (n)

Sierra Leone: Sîyerra Leone (m)

sigara: cixara (m)

sigara ağızlığı: taxim (n), taximê cixara (n)

sigorta: sîgorta (m)

siğil-I: birke (m), balûge (m), sîngile (m)

siğil-II (odunları yarmakta yararlanılan): sefîne (m), pîj (n), çîvî (n)

Siirt: Sêrt (n)

sik: kir (n), xir (n), mîzî (n)

silah: çeke (m), sîleh (n)

silah atış yeri: cayê çekeştişî (n), polîgon (n)

silahlı: çekdar, -e; sîlehdar, -e

silahsız: bêçek, -e

silgi: pakker (n)

silindir: sîlîndîr (n)

silkeleme: (meyve ağacı vb. için) roşanayîş (n)

silkelemek: (meyve ağacı vb. için) roşanayene

Silvan: Sîlîvan (n)

simit: simût (n)

sincap: simore (n)

sindirme: hemilnayîş (n), hezmkerdiş (n)

sindirmek: hemilnayene, hezmkerdene

sine: sêne (n)

sinек: mêse (m), vizike (m)

sinema: sînema (m)

Singapur: Sîngapûr (n)

sini: sênî (m), sênîye (m)

çok geniş olup üzerinde yemek yemek için de kullanılan

bakır sini: sênîya dîwanî (m)

küçük sini: sênîyeke (m), sênîke (m)

orta büyüklükte sini: mengirî (m)

sinirlendirmek: hêrs kerdene, hêrs

ra ser fiştene, hêrsê ... ardene

Aşmîne yine Zerrîweş'i sinirlendiriyor. (Aşmîne reyna hêrsanê Zerrîweşî ana.)

qehirnayene, sûyê ... ardene

Menoşe Borane'yi sinirlendiriyor. (Menoşe sûyê Borane ana.)

celênayene

Roşna bugün Sinaya'yı çok sinirlendirmiş. (Roşna ewro Sînaya zaf celênaya.)

sinirlenmek: hêrs bîyene, hêrs

kewtene, hêrsê ... ameyene, qehirîyayene, sû bîyene, sûyê ... ameyene, sûyê xo ardene

Vewrike sinirleniyor. (Sûyê Vewrike yeno./Vewrike sûyê xo ana.)

sinirli: hêrsin, -e; hêrsok, -e; hêrsokin, -e; xulqteng, -e; xuy-

teng, -e; esebî, -ye; sûbîyaya (m), sûbîyayîye (m), sûbîyaye (n)

sinüzit: sînuzit (n)

sinüzitli: sînuzitîn, -e

siper (şapka siperi): b. **siperlik**

siperlik (şapka siperliği): peltik (n), sîper (n)

sirke-I: siske (m), sîrke (n)

sirke hazırlamak (sirke yapmak): siske degirewtene, sîrke degirewtene

sirke-II (bit yumurtası): rişke (m)

siroz: sîroz (n)

sirozlu: sîrozin, -e

sis: mij (n)

sistem: sîstem (n)

Siverek: Sêwregi (m)

sivil: sîvîl, -e

sivilce: pizrike (m)

sivillik: sîvîlîye (m)

sivri: 1) tuj, -e 2) pîj, -e

Sivrice: Sîvrîce

sivrilme: 1) tujbîyayîş (n) 2) pîjbîyayîş (n)

sivrilme: 1) tuj biyene 2) pîj biyene

sivrilme: 1) tujkerdiş (n) 2) pîjkerdiş (n)

sivrilme: 1) tuj kerdene 2) pîj kerdene

sivrisinek: melşe (n), kermêşe (m), kulinge (m), vizik (n), pînge (m)

siyah: sîya, -ye; qer, -e

siyasal: sîyasî, -ye

siyaset: sîyaset (n)

siyasi: sîyasî, -ye

siz: şima

ski: xîzikoke (m), skî (m)

Slovakya: Slovakiya (m)

Slovenya: Slovenya (m)

smokin: smokîn (n)

soba: soba (m)

gaz sobası: sobaya gazî (m),

sobaya gazyaxî (m)

kömür sobası: sobaya komirî (m)

mutfak sobası: b. **kuzine**

soba altlığı: binsoba (n), texteyê soba (n)

soba borusu: lulîya soba (m), borîya soba (m)

soba borusu dirseği: çengeyê soba (n), dîrsegê lulîya soba (n), dîrsegê borîya soba (n)

sofa: berteng (n)

sofra: sifre (n), xonça (m), xonçike (m)

sofra bezi: ronik (n), ronikê werdî (n)

Sofya: Sofya (m)

soğan: pîyaz (n)

arpacık soğan: kixsa (m)

kuru soğan kabuğu: puşê pîyazî (n), toleyê pîyazî (n), purê pîyazî (n), qasikê pîyazî (n)

soğan iğnesi: nêrîyê pîyazî (n)

yeşil soğan: pîyazo teze (n), pîyazo qeysî (n), puşê pîyazî (n)

soğuk: serd, -e, serdin, -e

soğuk almak: b. **üşütmek**

soğumuş olan: serdin, -e

soğutmak: serd kerdene, serdin kerdene

sohbet: terraqe (m), xoşebere (m), galgale (m)

sokak: kuçe (n), zıqaq (n)

soku: hewane (m), cirne (m), dinge (m), soqî (m)

soku tokmağı: konîyê cirne (n), desteyê cirne (n), darê din-ge (n), darkut (n), darkutik (n), darsoqî (n), darhewan (n), toq-maq (n)

sol: çep, -e

sol taraf: heto çep (n), perro çep (n), polo çep (n)

solcu: çepgir, -e

Solhan: Bongilan (n)

Solomon Adaları: Girawê Solomonî (zh)

solucan: b. bağırsak solucanı, yer solucanı

soluk: b. nefes

soluk almak: b. nefes almak

soluk borusu: zulzulike (m), zuqlike (m), zuriqe (m)

soluk borusu iltihabı: b. nefes borusu iltihabı

soluk vermek: b. nefes vermek

soluğu kesilmek: b. nefesi kesilmek

soluğu tıkanmak: b. nefesi tıkanmak

somak: b. sumak

Somali: Somalya (m)

somun: somune (m)

somya: somya (m)

son-I: 1)peynîye (m), peynî (m)

2) peyên, -e 3)berko (n)

Bu adamın sonu ne olacak? (Peynîya nê merdimî se bena?)

Bu son kişidir. (No keso peyên o.)

sondaki: peyên, -e

son-II: b. etene

sonbahar: payîz (n)

sonek: suffiks (n)

sonra: dima, badê, badê cû

-den sonra: ... ra dima, ... ra dime, ...ra pey, ... ra tepîya

ondan sonra: ey ra pey, aye ra pey, ci ra pey, çuwa pey, dima cû, peyê cû, badê cû

sonuç: peynîye (m), peynî (m), netîce (m) (mat)

sonuçlandırma: qedênayîş (n), peynîardîş (n), peynîyardîş (n), peynîpiroardîş (n), peynîyepiroardîş (n)

sonuçlandırmak: qedênayene, peynîye ardene, peynî ardene, peynîye piro ardene, peynî piro ardene

sonuncu: peyên, -e

sonunda: peyêne, peynîye de, peynî de

sopa: çu (n), çuwe (n), zope (n), terrik (n)

sorgu: persayîş (n), îfadegirewtîş (n)

sorgu hakimi: hakimê îfadegirewtîşî (n)

sorgulama: persayîş (n), îfadegirewtîş (n)

sorgulamak: persayene, îfadegirewtene

sorma: persayîş (n), perskerdiş (n), sualkerdiş (n)

sormak: persayene, pers kerdene, sual kerdene

soru: pers (n), sual (n)

soru cümlesi: cumleya persî (m)

soru işareti: nîşanê persî (n)

soru sıfatı: sifetê persî (n)

soru zamiri: zemîrê persî (n)

soru zarfı: zerfa persî (m)

sorumlu: berpirsîyar, -e
sorumluluk: berpirsîyarîye (m)
sorun: mesele (n), perse (m), problem (n)
soruşturma: tehqîqat (n)
soruşturmak: tehqîqat kerdene, tehqîqat viraştene
sos: sorxaç (n), sos (n)
sosis: sosîs (n)
sosyal: sosyal, cematkî
sosyal güvenlik: asayîşo sosyal (n), asayîşo cematkî (n)
sosyal güvenlik hukuku: huqûqê asayîşê sosyalî (n), huqûqê asayîşê cematkî (n)
sosyalist: sosyalist, -e
sosyalistlik: sosyalistîye (m)
sosyalizm: sosyalîzm (n)
sosyoloji: sosyolojî (n)
hukuk sosyolojisi: sosyolojîyê huqûqî (n)
soyadı: peyname (n)
soydurma (giysisini çıkartma): dayîşşelênayîş (n), kincîdayîşvetiş (n), kincîdayîşserdekerdiş (n), cilîdayîşvetiş (n)
soydurmak (giysisini çıkartmak): dayene şelênayene, kincî dayenevetene, kincî dayeneserdekerdene, cilî dayenevetene
soykırım: qirkerdiş (n), jenosîd (n)
soyma-I (giysisini çıkarma): şelênayîş (n), cêdevetîş (n), kincê ... vetiş, kincê ... ra vetiş, cilê ... vetiş, cilê ... ra vetiş, kincê ... serdekerdiş, rutkerdiş (n), banekerdîş (n)
soyma-II (kabuk vb. için): sero-kerdiş (n)

soyma-III (birinin parasını vb. zorla alma): serokerdiş (n), şelênayîş (n), serdekerdiş (n)
soymak-I (giysisini çıkarmak): şelênayene, cê de vetene, kincê ... vetene, kincê ... ra vetene, cilê ... vetene, cilê ... ra vetene, kincê ... serdekerdene, rut kerdene, bane kerdene
soymak-II (kabuk vb. için): sero kerdene
soymak-III (birinin parasını vb. zorla almak): sero kerdene, şelênayene, serde kerdene
soyup soğana çevirmek: (me-cazî) xeritnayîş (n)
soyulmak (deri, kabuk vb. için): sero şîylene, terîşîyayene
soyunma: xoşelênayîş (n), xocêdevetîş (n), kincêxovetîş (n), cilêxovetîş (n), kincêxoravetîş (n), cilîxoravetîş (n), kincêxoserdekerdiş (n), xorutkerdiş (n), xobanekerdîş (n), xozitkerdiş (n)
soyunmak: xo şelênayene, xo cê de vetene, kincê xo vetene, cilê xo vetene, kincî xo ra vetene, cilî xo ra vetene, kincî xo serdekerdene, xo rut kerdene, xo bane kerdene, xo zit kerdene
soyunmuş olan: şelênaya (m), şelênayîye (m), şelênaye (n), cêdeveta (m), cêdevete (n), cilveta (m), cilvete (n); kincveta (m), kincvetîye (m), kincvete (n), kincserdekerda (m), kincserdekerdiye (m), kincserdekerde (n)

sökme: (ağaç, dal vb. için) qılay-nayış (n)

sökmek: (ağaç, dal vb. için) qılaynayene

sömestr: termîn (n)

birinci sömestr (güz dönemi): termînê payîzî (n)

ikinci sömestr (bahar dönemi): termînê wisarî (n)

sömürge: kolonî (m)

sömürgeci: kolonyalist, -e

sömürgecilik: kolonyalizm (n), kolonyalistîye (m)

söyleme: vatiş (n)

söylemek: vatene

söylenme-I: vajîyayîş (n), ameyîşvatiş (n)

söylenme-II (kendi kendine konuşma): vajirîyayîş (n), başîyayîş (n), vajorbîyayîş (n), vitvitîyayîş (n), witwitîyayîş (n), vitvitkerdiş (n), witwitkerdiş (n), pitpitîyayîş (n), pitpitkerdiş (n), xobixovatiş (n), xobixoxalîkerdiş (n), xobixoxiseykerdiş (n), xoxodeqiseykerdiş (n), xobixoxeberîdayîş (n), vîracekerdiş (n)

söylenmek-I: vajîyayene, ameyene vatene

söylenmek-II (kendi kendine konuşmak): vajirîyayene, başîyayene, vajor bîyene, vitvitîyayene, witvitîyayene, vitvit kerdene, witvit kerdene, pitpitîyayene, pitpit kerdene, xo bi xo vatene, xo bi xo qalî kerdene, xo bi xo qisey kerdene, xo xo de qisey kerdene, xo bi

xo xeberî dayene, vîrace kerdene

söyleşi: terraqe (m) (TE)

söyleşi odası: odaya terraqe (m) (TE)

söz: 1) vate (n), qisa (m), xebere (m), qale (m)

sözünü etmek: b. bahsetmek

sözünü kesmek: qisaya ... birnayene, qala ... birnayene

2) perse (m), qewl (n), soz (n), wad (n)

söz vermek: perse dayene, qewl dayene, soz dayene, wad kerdene

sözcük: çekuye (m)

sözlü-I: fekkî

sözlü edebiyat: edebîyato fekkî (n)

sözlü-II: namger, -e; sozdar, -e; waşte (n), wašta (m), waştî, -ye

sözlük: ferheng (n)

küçük sözlük: ferhengek (n)

sperma: awî (m), sperma (m)

spor: spor (n)

spor ayakabısı: solê sporî (n)

Sri Lanka: Srî Lanka (m)

Stanley: Stanley

statü: statu (n)

Stockholm: Stokholm (n)

strateji: stratejî (m)

stratejik: stratejîk, -e

stratejik yer: cayo stratejîk (n)

su: awe (m)

acı su: awa tale (m), awa cale (m)

su bırakmak (tarla vb. için):

serawe (m), awe veradayene ...

ser, awe pira nayene

Hagîdar bostana suyu bırak-

muş. (Hagîdarî awe veradaya bostanî ser.)

su bidonü: bîdonê awe (n)

su ile ilgili: awî, -ye

su kaynatıcı: kelnayekê awe (n), keldayekê awe (n), girêna-yekê awe (n)

su sızıntısı olan yer/toprak:

avrêj (n), awzêm (n), awzên (n)

su ve yiyecek: awe û wêrd

suda yaşayan: awî, -ye

sulu tarım: zîreto awî (n)

sulu ziraat: b. **sulu tarım**

tuzlu su: solawe (m), awa soline (m), awa şorre (m)

yeraltı suları: awê binerdî (zh)

sual: b. **soru**

sual etme: b. **sorma**

sual etmek: b. **sormak**

suaygırı: estorê nîfî (n)

Sucre: Sukre

sucuk-I (kıyma ve baharattan yapılan): sucuxe (m)

sucuk-II (bandırma): meşlûre (m), sucuxe (m), kome (n), orcîke (m), kefsucuxe (m)

suç: suc (n), güne (n)

suç işlemek: suc kerdene

suççeği: mîrkutikî (zh), çîrxazî (zh)

suççeği çıkarmak: mîrkutikî vetene, çîrxazî vetene

suçlamak: suçdar kerdene, günekar kerdene

suçlanan: suçdarkerda (m), suçdarkerde (n); günekarkerda (m), günekarkerde (n)

suçlayan: suçdarkerdox, -e; günekarkerdox, -e

suçlu: suçdar, -e; günekar, -e

suçluluk: suçdarîye (m), günekarîye (m)

Sudan: Sûdan (n)

sukaplumbağası: kesaya awî (m), reqe (m)

sulak: awî, -ye

sulak tarla: hêgayo awî (n)

sulaklık: awîyîye (m)

sulama: awedayîş (n), awdane (m)

sulamak: awe dayene

sulanma: 1) awedîyayîş (n), ameyîşawedayîş (n) 2) (sulu duruma gelme) awinbîyayîş

sulanmak: 1) awe dîyayene, ameyene awe dayene

Bostan sulanmış. (Bostan awe dîyayö.)

Atlar sulandı mı? (Gelo estorî ameyê awe dayene?/Gelo estorî awe dîyayî?)

sulanmış olan: awedîyayîye (m), awedîyaya (m), awedayîye (m), awedaya (m), awedîyaye (n), awedaye (n)

2) (sulu duruma gelmek) awinbîyene

sulh: aşî (m), aşîye (m)

sulh mahkemesi: dadgeha pêardişî (m), dadgeha werêardişî (m); mehkemeya pêardişî (m), mehkemeya werêardişî (m)

sulu: 1) awin, -e

sulu yemek: werdo awin (n)

Çorban sulu olmuş. (Germîya/şorbaya to awin bîya./Şorbaya to awin ama.)

2) awî, -ye

sulu tarım: zîreto awî (n)

sulu ziraat: zîreto awî (n)
sululuk: 1)awînîye (m) 2)awîyî-ye (m)
sulusepken kar: vewrlîke (m), şilope (n), şîfûşepelî (m)
sumak: simaq (n)
sunî: viraste (n), virasta (m), vi-raştîye (m)
sunî sınır: b. yapma sınır
sunucu: pêşkêşkar (n) (TE), ser-ver (n) (TE)
surat: surot (n), rî (n)
Surinam: Surînam (n)
Suriye: Sûriye (m)
Suruç: Sirûc (n)
susak (susamış olan): têşan, -e
susam: kuncî (n)
susama: têşanbîyayîş (n)
susamak: têşan bîyene
susuz: 1)bêaw, -e 2)(tarla, meyve vb. için): bejî, -ye
susuz arazi: bej (n)
susuz yöre: qeşa (n)
susuzluk-I:bêawî (m), bêawîye (m)
susuzluk-II (susamış olma durumu): 1)têşanîye (m), têşanî (m), têşanênî (m), teşne (m) 2)têş (n)
Biraz susuzluğumu gidereyim. (Ez bineyke teşna xo bişiknî.)
Susuzluktan öldük! (Ma têş de merdî!)
sutyen: sutîyenî (zh)
Suudi Arabistan: Erebaştanê Se-ûdî (n)
Suva: Suva (m)
suvarma: awedayîş (n)
suvarmak: awe dayene

suyılanı: maro awî (n)
süet: suet (n)
sünger: sungen (n)
sümük: çilane (m), çilme (m), çil (n), lîke (m), xirnike (m), pilxe (m), zux (n)
sümüklü: çılanın, -e; çilmin, -e; çilminok, -e; çilo (n); lîkin, -e; xirnikin, -e
sünnet: sunet (n)
sünnet edilmek: sunet bîyene, ameyene sunetkerdene
sünnet ehli: ehlê sunetî
sünnet elbisesi/giysisi: kincê/cilê/çinayê sunetî (zh)
sünnet etmek: sunet kerdene
sünnet kıyafeti: belgê/cilûbel-gê/bedlê sunetî (n)
sünnet olmak: sunet bîyene
sünnetçi: sunetkerdox, -e; mîzî-bir, -e; sunetçî, -ye
sünnetçilik: sunetkerdoxî (m), sunetkerdoxîye (m), mîzîbirî (m), mîzîbirîye (m), sunetçîyî (m), sunetçîyîye (m), sunetçîyênî (m)
sünnetli: sunetkerde (n), sunetkerda (m), sunetkerdîye (m), sunetbîyaye (n), sunetbîyaya (m), sunetbîyayîye (m)
sünnetsiz: sunetnêkerde (n), sunetnêkerda (m), sunetnêkerdîye (m), sunetnêbîyaye (n), sunetnêbîyaya (m), sunetnêbîyayîye (m), bêsunet, -e
Sünni: sunî, -ye
Sünnilik: sunîyî (m), sunîyîye (m), sunîyênî (m), sunîtî (m), sunîtîye (m)
süpürge: gezî (n), havêlik (n)

çalı süpürgesi: desta (m), se-qavêl (n)

elektrik süpürgesi:gezîyo elektrikin (n)

süpürme: rutiş (n), derutış (n), gezîkerdiş (n), tafiştış (n)

süpürmek: rutene, derutene, gezî kerdene, tafiştene

sürahi: surehî (m)

süreklî: 1)tim, timûtim, hertim
2)tîmin, timûtimin

sürgü-I (silah sürgüsü):surme (n)

sürgü-II: b. tapan

sürgün (bitki için): 1)xelfe (n), xelfek (n), aj (n), hare (n)
2)(yenilebilen sürgün) narbe (n), narbik (n)

sürgün: b. ishal

sürme-I: 1)ramitiş (n) 2)sawitiş (n), soynayîş (n)

sürme-II (kirpik diplerine sürülen): kile (m)

sürmek: 1)ramitene 2)sawitene, soynayene

-e sürmek: desawitene, cisa-witene, tira sawitene, tira soynayene, tira dayene, pira soynayene, pira kerdene

sürmeli: kildar, -e; kilin, -e; kilkerda (m), kilkerde (n); surmeli, -ye

sürtmek: b. sürmek-2

sürtülmek: b. sürülmek-2 **Sünnilik**

sürü:garane (m), birre-II (m), sürîye (m)

kuş sürüsü: ref (n), ebre (m)

küçükbaş hayvan sürüsü: pes (n), kerî (n), dewar (n), bol (n), terş (n), mal (n)

sığır sürüsü: naxir (n), garane (m), baqur (n), colage (m)

sürücü: drayver (n) (TE)

sürülmek: 1)ramîyayene, ameyene ramitene 2)sawîyayene, soynîyayene; ameyene sawitene, ameyene soynayene

-e sürülmek: desawîyayene, ameyene desawitene, cisawîyayene, ameyene cisawitene, tira sawîyayene, tira soynîyayene, tira dîyayene, ameyene tira dayene, pira soynîyayene, ameyene pira kerdene

sürülü: 1)ramita (m), ramitiye (m), ramite (n), citekerda (m), citekerdiye (m), citekerde (n)
2)desawita (m), desawite (n), desawîyaya (m), desawîyaye (n), cisawita (m), cisawite (n), tirasoynayîye (m), tirasoynayene (n), pirakerdiye (m), pirakerde (n)

süs: tît (n), tîtik (n), xeml (n), zîynet (n)

süs püs: tîtûvît (n), xemlûxêz

süsleme: tîtiknayîş (n), tîtûvîtkerdiş (n), xemilnayîş (n)

dikişle süsleme: nejirnayîş (n), newirnayîş (n), neqışnayîş (n)

süslemek:tîtiknayene, tîtûvît kerdene, xemilnayene

süslenme-I (kendi kendini süsleme): xotîtiknayîş (n), xotîtvîtkerdiş (n), xoxemilnayîş (n)

süslenme-II (başkası tarafından süslenme): tîtikîyayîş (n), tîtûvîtbîyayîş (n), ameyîştîtiknayîş (n), ameyîştîtvîtkerdiş (n), xe-

milyayış (n), ameyışxemilnayış (n)

süslenmek-I (kendi kendini süslemek): xo tîtknayene, xo tîtvît kerdene, xo xemilnayene

süslenmek-II (başkası tarafından süslenmek): tîtikîyayene, tîtvît bîyene, ameyene tîtknayene, ameyene tîtvît kerdene, xemilîyayene, ameyene xemilnayene

süslü: tîtkin, -e; tîtknaya (m), tîtknayîye (m), tîtknaye (n), tîtikîyaya (m), tîtikîyayîye (m), tîtikîyaye (n), xemilnaya (m), xemilnayîye (m), xemilnaye (n), xemilîyaya (m), xemilîyayîye (m), xemilîyaye (n), zîynetin, -e; zîynetli, -ye; sîsiknaya (m), sîsiknayîye (m), sîsiknaye (n)

süslü püslü: tîtvîtîn, -e; xemlûxêzin, -e

süslü püslü anlatma/detaylı anlatma: newirnayış (n)

süslü püslü anlatmak/detaylı anlatmak: newirnayene

süt: şit (n)

süt emmek: litene, şit werdene

süt ürünleri: qatix (n)

sütkardeş: b. erkek sütkardeş, kız sütkardeş

erkek sütkardeş: biraşit (n), birayê şitî (n)

kız sütkardeş: waşite (m), wa-ya şitî (m)

sütlaç: şitênî (m)

sütlü: şitin, -e

sütun: estune (m)

süvari: espar, -e; suwar, -e; suwarî, -ye

süzek: b. süzgeç

süzgeç: 1) parzun (n) 2) torre (m) 3) suzgeç (n) 4) sefok (n) 5) filt-re (n)

süzgü: suzgeç (n)

süzme-I (sıvı için): parzunkerdış (n), parzunrodayış (n), sefênayış (n), nesilnayış (n), ropiroznayış (n), awguznayış (n), raguznayış (n), parzunayış (n), siznayış (n)

süzme-II (inceleyerek bakma): balaxodayış (n)

süzmeck-I (sıvıyı için): parzun kerdene, parzun ro dayene, sefênayene, nesilnayene, ropiroznayene, awguznayene, raguznayene, parzunayene, siznayene

süzmeck-II (inceleyerek bakmak): bala xo dayene

süzülme (sıvı için): ameyışparzunkerdış (n), parzunbîyayış (n), parzunroginayış (n), sefênîyayış (n), ameyışsefênayış (n), nesilîyayış (n), ropirozîyayış (n), awguzîyayış (n), raguzîyayış (n), parzunîyayış (n), sizîyayış (n)

süzülmek (sıvı için): ameyene parzunkerdene, parzun bîyene, parzun ro ginayene, sefênîyayene, ameyene sefênayene, nesilîyayene, ropirozîyayene, awguzîyayene, raguzîyayene, parzunîyayene, sizîyayene

Ş

şafak: sipêde (n), dosere (n), şefe (n), serê şodirî (n), serê şewdirî (n), fecir (n)

Şafii: şafî, -ye

Şafiilik: şafiyî (m), şafiyîye (m), şafitî (m)

şah: şah (n)

şahbeyit: şahbeyte (m)

şahıs: kes, -e

şahıs zamiri: zemîrê kesî (n)

şahika: b. doruk, zirve

şahit: şahid, -e

şahitlik: şahidîye (m)

şair: şaîr, -e

şairane: şaîrane, şaîrkî

şairce: şaîrane, şaîrkî

şakadan: qestî, qestîka, berqestî ra, mexsus

şakul: şaqul (n)

şakulleme: şaqul veradayene, şaqul pede veradayene, şaqul ro dayene, şaqul kerdene, ... ra şaqul ardene

şal-I (kumaş): şal (n)

şal-II (kadınların, omuzlarını örtmek için kullandıkları): şale (m)

şalaki (şal taklidi kumaş): şalakî (n)

şalgam: şelxem (m)

şali: şalî (n)

şalvar: 1) şelwarî (zh) 2) şalî (zh)

kadın şalvarı: degsigî (zh), qeredonî (zh), extonî (zh)

şalvar dikmek: şelwarî deştene

şalvar diktirmek: şelwarî dayenedeştene

şalvarın iki bacak arasında sarkan arka bölümü: peyike

(m), dollike (m)

Şam: Şam (n)

şampanya: şampanya (m)

şampuan: şampuan (n)

şans: bext (n)

şanssız: bêbext, -e

şap: şeb (n)

şap hastalığı: tebaq (n), zerik (n)

şapka: şewqa (m)

şapka siperi: b. şapka siperliği

şapka siperliği: peltikê şewqa (n), sîperê şewqa (n)
şarap: şerab (n), mey (m)
şarap içen: şerabwer, -e; mey-
şarkıcı: -e
şarbon: b. karakabarcık
şark: rojhelat (n)
şark çıbanı: rîşa serre (m), ker-
gane (m)
şarkıcı: deyîrbaz, -e; dengbêj, -e
şart: şert (n), merc (n)
şart kipi: b. dilek-şart kipi
şartlı: şertin, -e
şartlı salıverme: veradayîşo şer-
tin (n)
şartlı salıvermek: veradayena
şertine (m)
şartlı tahliye: texlîyaya şertine
(m), veradayîşo şertin (n)
şavul: b. şakul
şavullamak: b. şakullemek
şayet: eke, eger
**Şayet biliyorsan söyle, bilmi-
yorsan sor.** (Eke ti zanî vaje,
eke ti nêzanî biperse.)
şebek: şebek, -e
şebeke: torre (m) (TE)
şebnem: rewa (n), awî (m)
şeftali: xewxe (m), şeftaliye (m),
pirçikine (m)
şeftali ağacı: xewxêre (m), şef-
talîyêre (m)
şehir: şaristan (n), bajar (n), şe-
hîr (n)
şehirli: şaristanij, -e; bajarij, -e
şehit: şehîd, -e
şehit düşmek: şehîd biyene
şehit olmak: şehîd biyene
şehriye: şerîye (n)

şeker: 1)şeker (n) 2)(çocuk dilin-
de) keka (m)
şeker maşası: maşaya şekerî (m)
şekerli: şekerin, -e
şekerlik: şekerdane (m)
şeker pancarı: silqe (m)
şekerpare: şekerpare (n)
şekersiz: bêşeker, -e
şelale: çîrt (n), çîrtan (n)
şelek: derze (n)
çalı çırpı şelegi: derzeyê çaran
(n), derzeyê hejikan (n)
şelek hazırlamak: derze kerde-
nê, derze piro nayene
şelek sırtlamak: derze wegî-
rewtene, derze pîştî kerdene
şelek yüklenmek: b. şelek sırt-
lamak
şema: şema (m)
şempanze: şempanze, -ye
şemsiye: şemsîya (m), sîwane (m)
şen: şa, -ye; keyfweş, -e; şên, -e
Şenkaya: Ortîlî
şenlik-I (şen olma durumu): şayî
(m), şayîye (m), keyfweşî (m),
keyfweşîye (m), şênayî (m),
şênî (m), şênîye (m)
şenlik-II (belli günlerde yapılan
şenlik): veyvende (n), şayî (m),
şayîye (m)
şerbet: şerbet (n)
şeref: şeref (n)
şerefsiz: bêşeref, -e
şerit-I: şerît (n)
şerit-II: b. tenya
şey: 1)çî (n), teba (n) 2)ewk, ne-
ha, emin, nim (n), rim (n)
Şeyi getir. (Ewkî/nehayî/emi-
nî/nimî/rimî bîyare.)

bir şey: teba (n), tebayêk, te-
bayê; çîyêk, çîke, çîyê, yew çî
hiçbir şey: çîyekî, qet çîke, qet
çîyê, qet yew çî, qet teba

şeyh: şêx, -e

şeyhlik: şêxî (m), şêxîye (m), şê-
xênî (m)

şeytan: şeytan, -e; îblîs (n)

şeytanlık: şeytanî (m), şeytanîye
(m), şeytanênî (m); îblîsî (m),
îblîsîye (m), îblîsênî (m)

şık: tîtikin, -e

şık olmak: b. şıklaşmak

şıklak olmak: tulpizîyayene, pel-
qike bîyene, pilike bîyene, pili-
ke dayene

şıklaşma: tîtikinbîyayîş (n)

şıklaşmak: tîtikin bîyene

şıklaşturma: tîtikinkerdiş (n)

şıklaştırmak: tîtikin kerdene

şingıl: b. çingıl

şıra: şîre (n)

şifa: şîfa (m), weşbîyayîş (n)

Tanrı/Allah şifa versin. (Ho-
ma şîfa bido./Heq şîfa bido.)

şifon: şîfon (n)

şifoniyer: şîfonîyer (n)

şifre: şîfre (n) (TE)

Şii: şîi, -ye

Şilik: şîiyîye (m), şîitî (m), şîa (m)

şiiir: şîire (m)

şiiirsel: şîiirî

şikayet: gerre (n)

şikayet etmek: gerre kerdene

şikayetçi: gerrekerdox, -e

Şili: şîlî (m)

şilte: doşek (n)

şimdi: nika

şimdiki: nikayin, -e

şimdiki zaman: demo nikayin (n)

şimdiki zamanın hikâyesi:
demo vîyarteyo nikayin (n)

şimşek: bilusk (n), virsik (n), vi-
re (n)

şimşek çakmak: biluskî eşte-
ne, virsik akewtene; vire akew-
tene, vire virsayene

Şimşek çaktı. (Biluskî eşt./Vir-
sik akewt./Vire akewt.)

Şimşek çakıyor. (Vire virse-
no./Virsik akeweno.)

şimşeklenmek: b. şimşek çakmak

şinik: b. kile

şirin: şîrin, -e

şirinlik: şîrinî (m), şîrinîye (m),
şîrinênî (m)

şirpençe: şîrpence (n)

Şirvan: Şêrvan (n)

şiş: şîşe (m), sêxe (m)

örgü şişi: tîrî (m), tîrîye (m),
caxe (m)

şişe: şuşe (n)

şışirmek: masnayene, pendusna-
yene, nexifnayene, nepixnaye-
ne, wefirnayene, va kerdene,
zepiknayene, zep kerdene

şışkebabi: kebabşîş (n)

şışman: qelew, -e; ganûgoştin,
-e; goştin, -e; şışman, -e

şışmanlamak: qelew bîyene, goşt
girewtene, şışman bîyene

şışmanlatmak: qelew kerdene, şış-
man kerdene

şışmek: masayene, pendusayene,
nexifîyayene, nepixîyayene, we-
firîyayene, wepindofîştene, va
bîyene, zepikîyayene, zep bî-
yene

şofben: şofben (n)

şokola: şokola (m)

şort: şortî (zh), qolîkî (zh)

şose: papûre (m), rayîrê papûre (n)

şose vergisi (eskiden): heqê papûre (n)

şölen: zîyafet (n)

şölen çekmek: b. ziyafet çekmek

şölen vermek: b. ziyafet vermek

şömine: pixêrî (m), şomîne (n), ocaxe (m)

şubat: sibate (m), guçige (m)

şube: şûbe (n)

şurup: şurub (n)

şüphe: guman (n), şik (n)

şüphelenmek: guman kerdene, şik kerdene

şüpheli: gumankerda (m), gumankerde (n); şikkerda (m), şikkerde (n)

T

tabak-I: 1)tebaxe (m) 2)nalmikî (m)

küçük tabak: tebaxça (m)

taba-II: b. sepici

tabaklamak: b. sepilemek

tabaklık: refê firaqan (n)

taban: 1)(ayak tabanı) binpa (n),
binê linge (n) 2)(ayakkabı ta-
banı) taban (n), binê solî (n)
3)(bina vb. tabanı) bermal (n),
taban (n), zemîn (n) 4)taban
(n) (mat)

tabiat: tebîet (n)

tabii: tebîî, -ye

tabii sınır: sînoro tebîî (n)

tabii hukuk: huqûqo tebîî (n)

tabip: doktor, -e; hekîm, -e

tabir: b. deyim

tablo: tablo (n)

çarpım tablosu: tabloyê reyki-
ye (n) (mat)

tabure: tabura (m)

Tacikistan: Tacikîstan (n)

taç: tace (m)

Tahannebi üzümü: tehnebî (m)

tahıl: heb (n), zad (n), tene (n)

bir tahıl ölçüsü: 1)(42, 40 ve-
ya 20 kg ağırlığında) welçeke (m)

2)(16 "welçeke" büyüklüğün-
de) çarige (m)

**tahıl ürünlerini tokaçla döve-
rek sapından ayırma:** daqoq-
kerdiş (n), konekerdiş (n)

**tahıl vb. şeyleri ölçmek için
kullanılan tahtadan yapılmış
büyük kabın ("kod"un) yarı-
sı:** nêmkod (n)

**tahıldan yapılan sulu sıcak
yemek:** germî (m)

tahin: tahîn (m)

tahin helvası: helwaya tahînî (m)

tahkikat: tehqîqat (n)

tahkikat yapmak: tehqîqat ker-
dene, tehqîqat virâştene

tahliye: texlîya (m), veradayîş (n)

tahliye edilmek: texlîyabîyayîş
(n), veradîyayîş (n)

tahliye edilmek: texlîya bîye-
ne, veradîyayene

tahliye etmek: texlîyakerdiş (n),
veradayîş (n)

tahliye etmek: texlîya kerde-
ne, veradayene

tahra: darey (m)

bağ budama vb. işlerde kul-
lanılan, orağa benzer bir çe-
şit küçük tahra: qaluçe (m)

Tahran: Tehran (n)

tahta: texte (n)

küçük tahta: textik (n)

tahta kaşık: koçika darêne (m)

tahta kova: elbe (m), elbike
(m), kulenge (m)

tahtadan yapılma: texteyên, -e
yazı tahtası: texteyê nuştîşî (n)

Taipei: Taypê

tak tuk: teqûreçe (m), teq-reçe (m)

takı: suffiks (n)

takım: 1) taxim (n), kome (m)
2) ekîpe (m) 3) (giysiler için) ta-
xim (n), qat (n)

elbise takımı: taximê kincan/
cilan/çinayan (n), qatê kincan/
cilan/çinayan (n), qatlix (n)

giysi takımı: b. elbise takımı

takım adları: komgirawî (zh)

takibat: taqîbat (n)

takip: taqîb (n)

takip etmek: taqîb kerdene

takke: kilawe (m), kulike (m)

takma ad: nazname (n)

taksim: parek (n)

kırk taksim dört (40/4): çew-
res parek çar

taktik: taktîk (n)

takunya: b. nahn

takvim: serrname (n), teqwîm (n)

talebe: wendekar, -e; telebe (n),
teleba (m); suxte (n), suxta
(m); şagird, -e

talebelik: wendekarîye (m), tele-
beyîye (m), suxteyîye (m), şa-
girdîye (m)

talep: waştîş (n)

talepkar: waşttox, -e

talih: bext (n)

talihsiz: bêbext, -e

talik: peydeestîş (n), taloq (n)

talik etmek: peyde eştene, ta-
loq kerdene, taloq eştene

tallahi: tillayî

Tallin: Tallîn (n)

tam: tam, -e

tamam: temam, -e

taamlama: îzafe (m)

tan: sipêde (n), dosere (n), şefeç
(n), serê şodirî (n), serê şewdirî
(n), fecir (n)

tandır: tenûre (m)

ekmeği tandıra yapıştırmak
için kullanılan bir araç: refi-
ke (m), papatî (m)

tane: tene, hebe (m)

bir tane: teneyêk, -e; teneyê,
hebêk, -e; hebê

iki tane: di teneyî, di hebî

tane tane: tene bi tene, hebe bi
hebe

tanık: şahid, -e

görgü tanığı: şahida çiman
(m), şahidê çiman (n)

tanıklık: şahidiye (m)

tansiyon: tansiyon (n)

düşük tansiyon: tansiyono kew-
te (n), tansiyono nizm (n)

yüksek tansiyon: tansiyono
berz (n)

Tanrı: Homa (n), Ellah (n), Olî
(n), Heq (n), Reb (n), Rebî (n),
Comerd (n)

Biz eksilttik, Tanrı eksiltme-
sin. (Ma kêmî kerd, Homa kêmî nêko.)

Biz eksilttik, Tanrı yerini
doldursun. (Ma kêmî kerd, Heq herinde pîrr kero.)

Tanrı yerini doldursun.(1-Homa herinda ey deko. 2-Homa cayê ey deko.)

Tanrı sizi muradınıza erdir-
sin. (Comerd miradê şîma bido.)

Tanzanya: Tanzanya (m)

tapan:sak (n), kaşane (n), tapan (n)

tapan ağacı: darsak (n)

tapan çekmek:b. tapanlamak

tapanlama: sakkerdiş (n), tapankerdiş (n)

tapanlamak: sak kerdene, tapan kerdene

taraf: het (n), perr (n), pol (n), hêm (n)

bu taraf:nat (n), nôver (n), nohêm (n)

bu taraf o taraf: nat-wet, nohet-ohet, nover-wever, noverbover, nohêm-ohêm

bu tarafta o tarafta: nata-weta, noheta-oheta, novera-wevera, novera-bovera

bir taraftan: hetê ra, heto yew ra, yew het ra

diğer taraftan: heto bîn ra

karşı taraf: wet (n), wever (n), bover (n), ohêm (n)

tarak: şane (n)

taraş: 1)(başak için) lekate (n)

2)(tahıl, üzüm, badem vb. için) başax (n)

3)(üzüm için) etif (n), efare (n), lekate (n)

taraşlama: 1)(başak için) lekatekerdiş (n), weşearêdayiş (n), serearêdayiş (n)

2)(tahıl, üzüm, badem vb. için) başaxkerdiş (n)

3)(üzüm için) etifkerdiş (n), efarekerdiş (n)

taraşlamak: 1)(başak için) lekate kerdene, weşe arê dayene, sere arê dayene

2)(tahıl, üzüm, badem vb. için) başax kerdene

3)(üzüm için) etif kerdene, efare kerdene

Tarawa: Tarawa (m)

tarayıcı: skanner (n) (TE)

tarçm: darçîn (n)

tarhana: keşk (n)

bir çeşit tarhana çorbası:keşkek (n), keşk (n)

tarım: zîret (n)

sulu tarım: zîreto awî (n)

tarım bakanı:wezîra zîretî (m), wezîrê zîretî (n)

tarım bakanlığı:wezaletê zîretî (n)

tarih: tarîx (n)

tarihi: tarîxî, -ye

tarihsel: tarîxî, -ye

tarikât: terîqet (n)

tarla: hêga (n), zime (n)

belirli bölümlerle çevrili olan küçük tarla parçası: qilçix (n)
çift sürerken uzunlamasına sürülen tarla/arazi parçası: sede (n)

düz ve verimli tarla/arazi: me-xer (n)

genişliği az olan tarla veya tarlanın bir bölümü: şiqe (m), teze (m)

tarla, bostan vb. yerlerdeki yabancı otları ayıklama: eşêfe-kerdiş (n), kalankerdiş (n), kaxkerdiş (n)

tarla, bostan vb. yerlerdeki yabancı otları ayıklamak: eşêfe kerdene, kax kerdene

tarla, bostan vb. yerlerdeki yabancı otları ayıklama işi: eşêfe (m), kalan (n), kax (n)

tarla, bostan vb. yerlerdeki yabancı otları çapayla temizleme: b. kulbe kerdene

tarla kenarındaki sürülmemiş kısım: bog (n)

tarla sürerken karasabanın giremediği engebeli yerin sürülemeden kalması: fele ... mendiş (n), tedefelemendiş (n), pele ... mendiş (n)

tarla sürerken karasabanın giremediği sürülememiş yer bırakma: feleverdayiş (n), tedefeleverdayiş (n), peleverdayiş (n)

tarla sürerken karasabanın giremediği ve dolayısıyla sürülemeyen, ancak kazma ile kazmak veya bellemek suretiyle ekin ekilebilen engebeli yer: fele (m), pele (m)

tarla sürerken karasabanın giremediği ve dolayısıyla sürülemeyen, ancak kazma ile

kazmak veya bellemek suretiyle ekin ekülebilen engebeli yeri kazıp/belleyip ekme: felekendiş (n), pelekendiş (n)

tarla veya arazinin başka tarla veya araziler arasında kalan dar bölümü: qilçe (m)

tarla veya arazinin başka tarla veya araziler arasında kalan küçük ve dar bölümü: qilçeke (m), lekme (m), loke (m), rasî (m), guçikê hêgayî (n)

tarlayı sürmeden dinlenmeye bırakmak: bure verdayene, beyar verdayene

verimli tarla: hêgayo axpîn (n)

tarlafaresi: loxe (m), lore (m)

tartaç: b. terazi

tartılma: 1) sencîyayîş (n) 2) xo-sentiş (n)

tartılmak: 1) sencîyayene 2) xo-sentene

tartışma: munaqeşe (m)

sertçe tartışma: hurênayîş (n), werênayîş (n), têvernayîş (n)

tartma: sentiş (n)

tartmak: sentene

O ne tartıyor? (O çi senceno?)

tas: 1) tase (m) 2) uskura (m)

büyük tas: çape (m)

derin tas: badîye (m)

hamam tası: tasa hemamî (m)

küçük tas: tasike (m), fîncike (m)

tasdik: tesdîq (n)

tasdik etmek: tesdîq kerdene

tasma (hayvan için): 1) bend (n)

2) sancûle (m) 3) xelta (m)

4) (demirden olanı) tewq (n)

taş: kemere (m), kerra (m), sî (m);
kuçe (m), bere (m), xirxe (m)
bir bölümü toprağa gömülü
olan büyük taş: luh (n), kerra-
ya erdî (m)

büyük taş: hîme (m)

iki tarafı düz ve geniş olup
kaldırılabilir büyüklükte olan
taş: sale (m)

taş yığını: qûça kemeran (m),
qûça kerrayan (m), qûça sıyan (m)
üzeri düz olan büyük ve ge-
niş taş: tehte (m)

taşak: gun (n), hak (n), hêlik (n),
herz (n), bati (n)

Taşkent: Taşkent (n)

taşlı: kemerin, -e; kerrayin, -e; sî-
yin, -e

taşlık: xirxil (n), kerrexane (n)

taşma: serdeşîyayîş (n)

taşmak: serde şîyene

taşocağı: kerrexane (n)

tat: tehm (n), lezet (n), ekil (n)

Çorbanın tadı güzel ama iştah-
ım yok. (Ekilê/tehmê germî
weş o la madeyê mi çin o.)

tadına bakmak: b. **tatmak**

tatlı-I (s): şîrin, -e; helawin, -e

tatlı-II (nm) (tatlı yiyecek): şîranî
(m), şîranîye (m); çîyê werdî
yo şîrin, çîyê werdişî yo şîrin
bağ ürünü -pestil vb.- tatlı yi-
yeceklerin genel adı: şîrane (n)
(bağ bozumu sırasında) bağ
ürünü tatlılar hazırlamak: şî-
rane kerdene

tatlıcı: 1) şîranîrotox, -e 2) şîranî-
viraştox, -e

tatlılık: şîrinî (m), şîrinîye (m),
şîrinênî (m)

tatmak: tehm kerdene, tehmna-
yene

tatsız: bêtehm, -e; bêtehmûtuj, -e;
tehmserd, -e; tehmsar, -e; tehm-
kor, -e; bêlezet, -e

tatsız kimse: (mecazî) bêsol, -e
tatsızlık: 1) bêtehmî (m), bêteh-
mîye (m); tehmserdî (m), tehm-
serdîye (m); tehmsarî (m),
tehmsarîye (m); tehmkorî (m),
tehmkorîye (m), tehmkorênî
(m); bêlezetî (m), bêlezetîye
(m) 2) (mecazî) bêsolîye (m),
bêsolî (m), bêsolênî (m)

Tatvan: Tûx (n)

tava-I: tawe (n), miqil (n), mi-
qilik (n), qanzik (n)

küçük tava: miqilik (n)

tava-II (tavada pişmiş yemek):
tawe (m)

tavan: serke (n)

tavşan: hargûş, -e

tavuk: kerge (m)

tavukkarası: şewşî (m), kortawi-
xe (m)

tavukkarası hastalığına ya-
kalanmak: şewşî girewtene, şew-
şî bîyene

tavus: tavûs, -e

tay: cana (m), cane (n); kurrî, -ye

tayın: tayîne (m)

Tayland: Tayland (n)

Tayvan: Taywan (n)

tayyare: b. uçak

tayyare meydanı: b. havaalanı

tayyör: tayyor (n)

taze: teze (n), teza (m), tezîye (m), tezê (m), tezî (m)

taze elma: saya teza/tezîye/tezê/tezî

tazî: tajî, -ye; tazî, -ye

teâlâ: teala (b. Allahü teâlâ, Hak teâlâ)

tebeşîr: tebeşîr (n)

tecil: tecîl (n)

tecil etme: tecîlkerdiş (n)

tecil etmek: tecîl kerdene

teftîş: teftîş (n)

teftîş etmek: teftîş kerdene

Tegucigalpa: Tegucigalpa (m)

teğel: b. teyel

tehir: berey (n), erey (n)

tehir etme: bereyvistiş (n), erey-fiştiş (n)

tehir etmek: berey vistene, erey fiştene

tehlike: tehluke (n), xeter (n)

tehlikeli: tehlukeyin, -e; xeter-nak, -e

tehlikesiz: bêtehluke (n), bêteh-luka (m), bêtehlukeye (m); bê-xeter, -e

tek: 1)tek (mat), yew 2)tena 3)fert 4)çi, tu; qet yew

tek sayı (1, 3, 5...):tekhûmare (m)

tek ve çift (tek-çift): tek û çut (mat), tek-çut; zewnc û fert, zewnce-fert; zewnc û tek, zewnce-tek

teke: kel (n), kelce (n); hevûr (n)

teker: b. tekerlek

tekerlek: goger (n), gund (m), te-kere (m), tekeleke (m)

tekil: yewhûmar, -e

tekil ad: nameyo yewhûmar (n)

tekil isim: nameyo yewhûmar (n)

teklîf: pêşnîyaze (m), teklîf (n)

Tekman: Tatos (n)

tekne: kurne (m), kurane (m), da-rên (n), topike (m), tekna (m)

teknîk: teknîk (n)

tekrar: b. yine

tekstil: çîtare (n), tekstîl (n)

tel: têt (n)

telefon: telefon (n)

cep telefonu: telefonê destan (n)

telefon açmak: telefon akerdene, telefon rakerdene

telefon etmek: telefon kerdene

televîzyon: televîzyon (n)

telgraf: telgraf (n)

telgraf çekmek: telgraf antene

telis: telîse (m)

temaşa: temaşe (n)

temaşa etme: temaşekerdiş (n)

temaşa etmek: temaşe kerdene

temel: 1)binge (n), binaşe (n); bin û binaşe, binyat (n), hîm (n), esas (n) 2)bingeyên, -e

temin etme: peydakerdiş (n), temînkerdiş (n)

temin etmek: peyda kerdene, temîn kerdene

teminat: garantî (m), temînat (n)

teminat vermek: garantî dayene, temînat dayene

temiz: pak, -e; temîz, -e

temizlemek: pak kerdene, temîz kerdene

temizleyici: pakker (n) (TE)

temizlik: pakî (m), pakîye (m); temîzî (m), temîziye (m)

temmuz: temmuze (m)

temriye: mijlorek (n)

tencere: tencere (n)
küçük tencere: tencik (n), quş-xane (n), beroş (n)
teneffüs: teneffus (n), mabên (n)
teneffüse çıkmak: mabên dayene, vejîyayene teneffus
teneke: teneke (n)
gazyâğı tenekesi: tenekeyê gaz-yaxî (m)
genellikle kulp takılarak ko-va gibi kullanılan küçük teneke: çînko (n)
tenkit: krîtîk (n), rexne (n)
tenkit etme: krîtîkkerdiş (n), rexnekerdiş (n)
tenkit etmek: krîtîk kerdene, rexne kerdene
tentene: tentene (n)
tentürdiyot: tenturdîyot (n)
tenya: mele (n), pepik (n), marê zereyî (n)
tepe: qil (n), gil (n), gir (n), tepe (n), tum (n), pul (n), lewe (n), til (n), tirp (n)
dağın tepesi: gilê koyî (n), girê koyî (n)
küçük tepe: pulik (n), qot (n)
tepsi: tepsî (m), tepsîye (m)
büyük tepsi: lengerî (m), lengerîye (m)
ter: ereq (n)
ter dökmek: ereq rokerdene
terazi: şêne (n), mêzîn (n), terazî (n)
Tercan: Têrcan (n)
tercüme: çarnaye (n), çarnaya (m), çarnayîye (m), tadaye (m), tadaya (m), tadayîye (m), tercume (n, m)

tercüme etme: çarnayîş (n), tadayîş (n), tercumekerdîş (n)
tercüme etmek: çarnayene, tadayene, tercume kerdene
tereyağı: kele (n), rûno kele (n)
terim: term (n)
terketme: radayîş (n), ragêrayîş (n)
terketmek: radayene, ragêrayene
 “Şefeqê sipay piro dano Mihê mi keye ra radano.” (Deyîra Mehmedê Aldunî)
terlemek: ereqîyayene, ereq vete-ne, ereq dayene, ereq eştene
terletmek: ereqnayene, ereq civistene
terlik: şimik (n), terlik (n)
termometre: termometre (n)
termos: termose (m)
terzi: terzî, -ye
terzilik: terzîyî (m), terzîyîye (m), terzîyênî (m), terzîtî (m)
terzihane: terzîxane (n)
tesir: b. etki
tesir etmek: b. etkilemek
teskere (gereç taşımakta kullanılan): teşkere (n), nesîlke (n)
tespih: tezbîhe (m)
Kajin Dayı tespihlerini çekiyor. (Xal Kajîn tezbîhanê xo anceno.)
kehribar tespih(ler): tezbîhê kehrebayî (zh)
testere: birrek (n), destere (n)
demir testeresi: birrekasin (n), birrekê asinî (n)
testi: destî (n), dore (n), meru (n), kuz (n), cer (n)
küçük testi: şarbik (n), kuzik (n)
teşekkür: sipas (n), keyeawaniye (m)

Teşekkür ederim. (Ez sipas kena./ Berxudar be./ Berxudar bî/ba./Keyeyê to awan bo./Keyeyê to şên bo.)

teşt: teşt (n)

tetanos: tetanos (n)

tevek: 1) b. asma 2) tûrê mêwe (n)
teveğin tutunması veya dik durması için dallarını herkelere sarmak: (mêwe) piro dayene, (mêwe) pîştene

tevkif: tewqîf (n)

giyabi tevkif kararı: qerarê tewqîfî yo xîyabî (n)

tevkif etmek: tewqîf kerdene

tevkif kararı: qerarê tewqîfî (n)

tevkif müzekkeresi: muzekkerêyê tewqîfî (n)

tevkifevi: hepisxane (n)

tevkifhane: hepisxane (n)

teyel: şeale (m), kêle (m), tegel (n)

teyel atmak: b. teyellemek

teyel yapmak: b. teyellemek

teyellemek: şelnayene, kêle kerdene, tegel kerdene

teyelli: şelnaya (m), şelnayîye (m), şelnaye (n), kêlkerda (m), kêlkerdiye (m), kêlkerde (n), tegelkerda (m), tegelkerdiye (m), tegelkerde (n), tegelin, -e

teyp: teyîbe (m)

teyze: yay (m), yayke (m), xale (m), xalike (m)

teyze (hitap hali): yayê, yaykê, xalê, xalikê

teyze kızı: yaykêna (m), xalekêna (m), kêna xale (m)

teyze oğlu: yaykeza (n), xaleza (n), lajê xale (n), lajê xalike (n)

teyzezade: b. teyze oğlu, teyze kızı

tez: leze, çapik

tezek-I (sığır dışkısından): 1) tepike (m), tepika silî (m), gota silî (m), sergîn (n), palpate (m), tezek (n), silo huşk (n) 2) kerme (n)

tezek-II: b. kesek

tezgâh: dezgeh (n)

dokuma tezgâhı: dezgehê çulagîye (n)

tezlik: leziye (m), çapikîye (m)

Thimbu: Thîmbu (n)

tığ: nake (m), çengal (n)

tık: tik (TE)

tıklamak: tiknayene (TE)

Tıkla! (Bitikne!) (TE)

tımar (hayvan için): tîmar (n)

tımar etmek: tîmar kerdene

tınaz: ebre (m), tarramî (m), malaxme (n), tûxe (m)

tıp: tib (n)

adli tıp: tibê edlî (n)

tıraş: tiraş (n), taştîş (n), terdiş (n)

saç tıraşı: tiraşê porî/gijikî/sereyî, taştîşê porî/gijikî/sereyî, terdişê porî/gijikî, qesnayîşê porî/gijikî, cirakerdişê porî/gijikî, birnayîşê porî/gijikî

sakal tıraşı: tiraşê erdişê, taştîşê erdişê, terdişê erdişê

tıraş etme: tiraşkerdiş (n), taştîş (n), terdiş (n), qesnayîş (n)

tıraş etmek: tiraş kerdene, taştene, terdene, qesnayene

tıraş fırçası: firçeyê tiraşî (n), firçeyê taştîşî (n), firçeyê terdişî (n)

tıraş kremi: kremê tiraşî (n), kremê taştîşî (n), kremê terdişî (n)
tıraş makinesi: makînaya tiraşî (m), makînaya taştîşî (m), makînaya terdişî (m)
tıraş sabunu: sabunê tiraşî (n), sabunê taştîşî (n), sabunê terdişî (n)
tirmık (bir araç): goşine (m), tirmixe (m)
turnak: nenûg (n)
tirpan: kelendire (m), tirpane (m), qirime (m)
tirpancı: kelendirkêş, -e; tirpankêş, -e; qirimkêş, -e
tirpancılık: kelendirkêşîye (m), kelendirkêşî (m), tirpankêşîye (m), tirpankêşî (m), qirimkêşîye (m), qirimkêşî (m), qirimçîtî (m)
tirpanlamak: kelendire kerdene, kelendire piro dayene, tirpan kerdene, qirim kerdene, eştene fekê tirpanan ver
tirtıl: îre (m), tertul (n)
ticaret: bazirganîye (m), ticaret (n)
ticaret bakanlığı: wezaretê bazirganîye (n)
ticaret hukuku: huqûqê bazirganîye (n), huqûqê ticaretî (n)
ticaret mahkemesi: dadgeha bazirganîye (m), dadgeha ticaretî (m)
Tiflis: Tiflîs (n)
tiftik: hîtik (n), filik (n), tiftik (n)
tiftik külâh: kilawa/kulika hîtikêne (m), kilawa/kulika filikêne (m), kilawa/kulika tiftikêne (m)

tiftikli: hîtikin, -e; filikin, -e; tiftikin, -e
tifûs: hal (n), tîfus (n)
tifo: tifo (n)
tilki: luwî (m), luye (m)
timsah: tîmsah, -e; krokodîl, -e
tipi: puk (n), weleke (m), xedev (n)
Tiran: Tîrana (m)
tire: la (n), destekî (m)
tirfil: b. yabanyoncası
tiriz: kobe (n), kobeyê kincan/cilan (n)
tişört: tişort (n)
titreme: lerze (m), recif (n); lerzîyayîş (n), recifîyayîş (n)
titreme tutmak: lerze dekewtene, recif dekewtene
titremek: lerzîyayene, recifîyayene
titreşmek: lerze dekewtene, recif dekewtene
titretmek: lerznayene, recifnayene
tiyatro: tiyatro (n)
Togo: Togo (n)
tohum: toxim (n), tov (n), bezre (n)
yarıcılık sisteminde taraflardan birinin tohumu vermesi/karşılması: bezredekerdiş (n), toximdayîş (n)
tohum ekmek: 1) (sebze ve meyve için) kâritene, ramitene
 2) bezra ronayene, toxim ronayene, toxim denayene, toxim eştene
 3) şitil ronayene
 4) (tahıl için): b. tohum serpmek
tohum serpmek (tahıl için): toxim eştene, tov eştene, toxim

vistene, toxim kerdene, tov kerdene, bezre eştene, bezre vistene, seqnayene

tok: mird, -e

toka (saç için): toqe (n)

tokaç: banku (n), kone (n), şonik (n), darçe (n), darsoq (n), topîç (n)

toklu: kavis, -e

tokmak: kone (n), toqmaq (n), daqoq (n), serconî (n), mîrkut (n), dargopik (n)

Tokyo: Tokyo (n)

tomurcuk: bişkok (n), pind (n), pindik (n), gipik (n)

tomurcuklanmak: bişkok dayene, pind dayene

Ağaçlar tomurcuklandı. (Daran bişkok da./Daran pind da.)

ton: tone (m)

toner: toner (n) (TE)

Tonga Adaları: Tonga (m)

topak: gude (m)

hamur topağı: guda mîrî (m)

topal: leŋg, -e

topallamak: lengayene

toparлак: b. yuvarlak

toplama: kome (m) (mat)

toplama: komkerdiş (n) (mat), pêserkerdiş (n), ardişpêser (n), arêdayiş (n), arêkerdiş (n), cemkerdiş (n), topkerdiş (n), ardişyewca (n), bolkerdiş (n)

toplama işareti: nişanê komkerdişî (mat), zêdek (n) (mat)

On on daha yirmi eder. (Des desna, keno vîst.) (10+10= 20)

toplamak: kom kerdene (mat), pêser kerdene, ardene pêser, arê dayene, arê kerdene, cem

kerdene, top kerdene, ardene yew ca, bol kerdene

toplanan: kombîyaye (n) (mat)

toplanna: kombîyayiş (n), pêserbîyayiş (n), ameyişpêser (n), arêdîyayiş (n), arêbîyayiş (n), cembîyayiş (n), topbîyayiş (n), ameyişyewca (n), bolbîyayiş (n)

toplannak: kom bîyene, pêser bîyene, ameyene pêser, arê dîyayene, arê bîyene, cem bîyene, top bîyene, ameyene yew ca, bol bîyene

toplantı: kombîyayiş (n)

toplayan: komekar (n) (mat)

toplum: komel (n)

belli amaçlar için veya belli sorunları çözmek için bir araya gelmiş olan topluluk: cemmat (n)

toplumsal: komelkî

toprak: herre (m), wele (m)

toprak aşınması: erozyon (n)

toprak hukuku: huqûqê erazî (n)

toprak kayması: b. heyelan

topraktan yapılma: herrên, -e

toz toprak: herr û wele

verimli toprak: axpîn (n)

topraklı: herrin, -e

topu (tümü): top, topîne

topuk: paşna (m), payna (m)

ayakkabı topuğu: paşnaya solî (m), paynaya solî (m)

torba: tewre (n), turik (n), pêlek (n); kîse (n), kîsik (n)

bez torba: pêlek (n), kîse (n), kîsik (n)

kâğıt torba: tewreyo kaxitên (n), kîseyo kaxitên (n)

koyun veya keçi derisinden
yapılan torba: manike (m)
naylon torba: tewreyo naylo-
 nên (n), kîseyo naylonên (n)
tornavida: tornavîda (m)
torun: torn, -e
erkek torunun kızı: kêna tornî (m)
erkek torunun oğlu: lajê tornî (n)
kız torunun kızı: kêna torne (m)
kız torunun oğlu: lajê torne (n)
tosbağa: kesa (m), kese (n)
tost: tost (n)
tost makinesi: makîneya tostî (m)
tosun: conega (n), vîştira (n), ke-
 li (n)
**henüz öküz sayılmayan (yaş-
 ça) büyük tosun:** boxeçor (n)
totaliter: totalîter, -e
toyaka: pêçe (m), darpêç (n), fa-
 tûl (n)
toynak: sim (n), simik (n)
toz mürekkep: toner (n) (TE)
tozluk: saqe (n)
törpü (eğ): berradî (m), dîyer-
 pue (n), êge (n)
trahom: trahom (n)
trajedi: trajedî (m)
traktör: traktore (m), motore (m),
 motora cite (m)
trigonometri: trîgonometrî (n)
Truva atı: estorê Troya (n) (TE)
tuğla: tuxla (m)
tuluk: 1) meşke (m) 2) kin (n)
küçük tuluk: aşîre (m), rêwike
 (m), kedike (m)
tulum: 1)b. **tuluk** 2)(göğüs ve
 pantolon bölümü bitişik giysi)
 tulum (m)
tulumba: tulumba (m)

tuman: b. don
Tunceli: Mamekiye (m), Dêrsim (n)
Tunus: Tûnis (n)
turna: quling, -e; siquling, -e
turp: tirewe (m)
turşu: tirşî (m), solawe (m)
turşu kurmak: tirşî ronayene,
 tirşî viraştene, tirşî degirew-
 tene
turta: torta (m)
tutacak: destikî (zh)
tutaç: destik (n), destikî (zh)
tutak: destikî (zh)
tutam: qevde (m)
tutkun: bengîn, -e
tutma: tepîştîş (n)
tutmaç: tutmac (n), germîya tut-
 macî (m), şorbaya tutmacî (m)
tutmak: tepîştene
tutukevi: hepîsxane (n)
tutuklama: tewqîf (n)
giyabi tutuklama kararı: qe-
 rarê tewqîfî yo xîyabî (n)
tutuklama kararı: qerarê tew-
 qîfî (n)
tutuklama müzekkeresi: mu-
 zekkereyê tewqîfî (n)
tutuklamak: tewqîf kerdene
tutuklu: hepsî, -ye
tutulmak (el, ayak vb. için): gîrî-
 yayene, pede gîrîyayene
tuvalet: 1) tuwalet (n) 2) belgê şe-
 we (n) 3) b. **yüznumara**
alafranga tuvalet: tuwaletî ala-
 franga (n)
tuvalet kâğıdı: kaxita tuwaletî,
 kaxita kenefî, kaxita destawxa-
 neyî, kaxita awdestxaneyî
Tuvalu: Tuvalu (n)

tuz: sole (m)

içine tuz atmak: sole devistene, sole cieştene, sole vistene bide/bede/bere

tuz katmak: b. **içine tuz atmak**

tuz koymak: sole dekerdene, sole cikerdene

tuzak: dame (m), dafe (m), dafike (m), feqe (m)

tuzlamak: 1)(tuza yatırmak ya da üstüne tuz serpmek) sole kerdene, sole pıra şanayene, sole piro şanayene 2)(hayvan için) sole dayene

tuzlanma: solebîyayayîş (n), ameyişsolekerdiş (n)

tuzlanmak: sole bîyene, ameyene sole kerdene

tuzlu: solin, -e; şorr, -e

aşırı tuzlu: sola mergî (m), sola sûre (m), borge (m); şorrin, -e
tuzlu göl: gola soline (m); gola şorre (m)

tuzlu su: solawe (m), awa soline (m), awa şorre (m)

tuzluk: soledane (m)

hayvanlara tuz yedirilen yer: soleca (n), tehta sole (m), sole-sana (m)

tuzluluk: solinî (m), solinîye (m); şorrî (m), şorrîye (m); şorrênî (m)

aşırı tuzluluk: borgeyî (m), borgeyîye (m), şorrinî (m), şorrinîye (m), şorrinênî (m)

tuzsuz: bêsol, -e

tuzsuzluk: bêsolîye (m), bêsolî (m), bêsolênî (m)

tüberküloz: b. verem

kemik tüberkülozu: b. kemik veremi

tükürme: tukerdiş (n), pukerdiş (n)

tükürmek: tu kerdene, pu kerdene

tükürük: alî (m), alîye (m), tu (n)

tükürükleme: alîkerdiş (n), alî ...

sawitiş, tu ... sawitiş

tükürüklemek: alî kerdene, alî ... sawitene, tu ... sawitene

tül: tul (n)

tül perde: perdeyo tulin (n)

tülbent: mexmele (m), leçege (m), dolbende (m), mendîle (m)

tüm: pêro, heme, têde, têvter, top, kulî

tümü: pêro, pêrun, heme, hemîne, topîne, kulî, kulîne, têdîne, têvter, çi ke estê, çi ke bîy

tümü beraber: b. **tümü birlikte**

tümü birlikte: pêro pîya, heme pîya, heme têreyde, heme têreyra, top pîya, têde pîya, têdîne pîya, têvter pîya, kulî pîya

tümünü: pêrun, hemîne, têdîne, topîne, kulîne

tümce: cumle (m)

tümleç: temamker (n)

tümör: b. ur

tümsek (küçük tepe): pulik (n), qot (n)

tünel: tunele (m)

tüp: tube (m)

tür: tewir (n)

Bu iş iki türlü olur. (No kar di tewirî beno.)

türlü türlü: tewir bi tewir, tewir-tewir

türban: turbane (m)

türemiş: viraşte (n), viraştîye (m)

türemiş fiil: karo viraşte (n)

türemiş kelime: çekuya viraştîye (m)

türemiş sıfat: sifeto viraşte (n)

türemiş sözcük: çekuya viraştîye (m)

Türk: tirk, -e

Türkçe: tirkî (m)

Türkçü: tirkperwer, -e; tirkperest, -e

Türkçülük: tirkperwerîye (m), tirkperestîye (m)

Türkiye: Tirkîya (m)

Türklük: tirkîye (m), tirkîtiye (m)

Türkmenistan: Tirkmenîstan (n)

türkü: lawike (m), kilame (m), de-yîre (m)

türkücü (ses sanatçısı): deyîrbaz, -e; dengbêj, -e

tütün: tutin (n)

elle ufaltılmış olan tütün: belik (n)

tütün bulunamayınca onun yerine içilen kurumuş ağaç/bitki yaprağı: kewaş (n), weşeke (m)

tüy: purt (n), purtik (n)

tüylü: purtin, -e; purtikin, -e

U

Uagadugu: Wagadûgû (n)

ucuz: erjan, -e

ucuzluk: erjanîye (m)

uç: sere (n)

uçak: teyara (m)

uçak alanı: b. havaalanı

uçkur: doxîne (m), şilabend (n)

uçkurluk: corne (n), pisa (m), xirt (n), xirtê şilabendî (n), xirtê doxîne (n)

uçuçböceği: b. uğurböceği

uçuk (dudak vb. için): wedaye (n), wedaya (m), wedayîye (m), wefişte (n), wefišta (m), wefiş-tayîye (m)

uçuklamak: wedayene, wefişte-ne, teber dayene

Dudağın uçuklamış. (Lewê to wedayo./Lewê to dayo we.)

uçurum: teraş (n), tırr (n)

kayalık uçurum: hişar (n), ke-rat (n)

ufak: hurdî, -ye; gidî

ufalama (ekmek vb. için): hurdî-kerdiş (n), leteyîkerdiş (n), feriknayîş (n), piroşnayîş (n)

ufalamak (ekmek vb. için): hur-dî kerdene, leteyî kerdene, fe-riknayene, piroşnayene

Uganda: Ûganda (m)

uğur: oxir (n)

Uğurlar olsun/ola. (To rê oxir bo./Oxir bo./Oxirê xeyrî bo.)

uğurböceği: xalofir (n), xalxalok (n), xalohemze (n), bawkalik (n), dapîreke (m), lulikê oxirî (n), bext (n), koşkar (n)

uğurlama (bir yere kadar birlikte yürüyerek uğurlama): ravîyar-nayîş (n), tederaymendiş (n), rastkerdiş (n)

uğurlamak (bir yere kadar bir-likte yürüyerek uğurlamak): ra-vîyarnayene, tede ray mende-ne, rast kerdene

Hiç kimse uğurlamadı. (Çi kes tede ray nêmend.)

Ukrayna: Ukrayna (m)

Ulan Bator: Ûlan Bator (n)

ulus: millet (n), netewe (m)

ulusumuz: milletê ma (n)

ulusal: milî, -ye; neteweyî, -ye
ulusal edebiyat: edebîyato mi-lî (n), edebîyato neteweyî (n)

uluslararası: enternasyonal, mî-yanneteweyî

uluslararası antlaşma: peyma-na enternasyonale (m), peyma-na mîyanneteweyî (m)

Umman: Umman (n)

umumi: pêroyî, hemeyî, umûmî
umumi hukuk: huqûqo pêroyî (n)

umut: hêvî (m)

umutsuz: bêhêvî, -ye

un: ardî (zh)

un, tuz ve yağdan yapılan bir yemek: dijne (m), dijnike (m)

unutkan: bêvîr, -e; bêhiş, -e

Ben unutkanım. (Ez bêhiş a.)

unutma: xovîrakerdiş (n)

unutmak: xo vîr ra kerdene, vîr ra şîyene

Unuttum, sana söylemedim. (Mi xo vîr ra kerd, to ra nêvat.)

O anda her şeyi unuttum. (A game heme çi mi vîr ra şî.)

ur: rîşe (m), birka xişne (m), tumor (n)

Urfa: Riha (m)

urgan (kıldan örülen organ): re-sene (n)

kısa organ: xape (m), gilonc (n), bend (n), guwend (n)

Uruguay: Ûrûgûay

us: aqil (n)

USB: USB (m) (TE)

usul: ûsul (n), metod (n)

ceza usul hukuku: huqûqê ûsulê ceza (n)

medeni usul hukuku: huqûqê ûsulê medenî (n)

uşkun: b. ışkın

uyarı: baleantiş (n), îqaz (n)

uyarma: baleantiş (n), pêhesna-yîş (n), îqazkerdiş (n)

uyarmak: bale antene, pêhesna-yene, îqaz kerdene

uydu: peyk (n), satelît (n)

uygar: medenî, -ye

uygarlık: medenîyet (n), sîvîlî-zasyon (n)

uygulama programı: tetbîq (n) (TE), applîkasyon (n) (TE)

uyluk: qorr (n), rehn (n), hête (m), palîsne (n)

uyluğun arka kısmı: baqa qorrî (m), velikê qorrî (n)

uyuma: hewnaşîyayîş (n), busa-yîş (n), wutiş (n), xowraşîyayîş (n), xowdeşîyayîş (n), kîştakewtiş (n)

uyumak: hewn a şîyene, busayene, wutene, xow ra şîyene, xow de şîyene, kîşt a kewtene

uyumsuzlaşmak/laf dinlemez olmak/geçimsizleşmek: mecazî) sak antiş bure

uyuşma: 1) kungbîyayîş (n) 2) engilisîyayîş (n) 3) çengizîyayîş (n) 4) pîrikinbîyayîş (n)

uyuşmak: 1) kung bîyene 2) engilisîyayene 3) çengizîyayene 4) pîrikin bîyene

uyuşturma: 1) kungkerdiş (n) 2) engilisnayîş (n) 3) çengiznayîş (n) 4) pîrikinkerdîş (n)

uyuşturmak: 1) kung kerdene 2) engilisnayene 3) çengiznayene 4) pîrikin kerdene

uyuşuk: kung, -e; pîrikin, -e

uyuşukluk: kungîye (m), kungê-

nî (m); pîrikinîye (m), pîrikinê-nî (m)

uyutma: hewnakerdiş (n), xow-rakerdiş (n), xowdekerdiş (n), kîştavistiş (n)

uyutmak: hewn a kerdene, xow ra kerdene, xow de kerdene, kîşt a vistene

uyuz: 1)gerr (n) 2)(uyuz hastalığına tutulmuş olan) gerrin, -e

uyuz olmak: gerr vetene, gerrin bîyene

uzak: dûrî

uzman: 1)pispor, -e 2)ekspert, -e

uzmanlık: 1)pisporîye (m) 2)ekspertîye (m)

uzun: derg, -e

uzunluk: dergîye (m), dergênî (m)

uzunluk ölçüleri: peymeyê dergîye

Ü

üç: hîrê

üçetek: paçe (m), taqî (m)

üçgen: hîrêgoşe (n) (mat)

çeşitkenar üçgen: hîrêgoşeyo çeşitkenar (n)

dar açılı üçgen: hîrêgoşeyo tenghokin (n)

dik açılı üçgen: hîrêgoşeyo tîkhokin (n)

eşkenar üçgen: hîrêgoşeyo seypêkenar (n)

geniş açılı üçgen: hîrêgoşeyo hîrahokin (n)

ikizkenar üçgen: hîrêgoşeyo diletkenar (n)

üçgül: nefele (m)

üçüncü: hîrêyin, -e

ülke: welat (n)

ülser: ulser (n)

ümit: hêvî (m)

ümitsiz: bêhêvî, -ye

üniforma: unîforma (m)

üniversite: unîversîte (m)

ünlem: înterjeksîyon (n)

ünlü (sesli): vengin, -e

ünlü harf: herfa vengine (m)

ünsüz (sessiz): bêveng, -e

ünsüz harf: herfa bêvenge (m)

Ürdün: Urdun (n)

ürün: 1)ber (n), mehsul (n) 2)eser (n)

ürün toplama: 1)berarêdayîş (n), berarêkerdiş (n), berpêserkerdiş (n), mehsularêdayîş (n), mehsularêkerdiş (n), mehsul-pêserkerdiş (n)

2)(incir vb. için) çînayîş (n)

3)(dut, badem vb. için) roşanayîş (n)

4)(üzüm için) qerifnayîş (n)

5)(toprak altından çıkarılan ürünler için) werantiş (n), antiş (n), vetiş (n)

ürün toplamak: 1)ber arê dayene, ber arê kerdene, ber pêser kerdene, mehsul arê dayene, mehsul arê kerdene, mehsul pêser kerdene

2)(incir vb. için) çînayene

3)(dut, badem vb. için) roşanayene

4)(üzüm için) qerifnayene

5)(toprak altından çıkarılan ürünler için) werantene, antene, vetene

yıllık ürün: mexl (n)

yıllık ürünü götürü fiyatla (toptan) satmak: mexl rotene, mexl dayene

Üsküp: Uskup (n)

üst: ser (n)

üst baş (giysiler): kincî (zh), cilî (zh), çinayî (zh), çekî (zh), potî (zh), lîbasî (zh)

üst taraftaki: serên, -e

üstteki: serên, -e

üstüne dökmek: piro kerdene, era ser deverdayene, era ser verdayene

üstkol: tevdîre (m), harmeyo qalind (n)

üşütme: serdgirewtîş (n), serdde-çîyayîş (n)

üşütmek: serd girewtene, serd de çîyayene

fazla üşümekten dolayı aşırı sızlamak (el vb. için): mişyêl bîyene, jan dekewtene, serd ra veşayene

ütü: utî (m)

ütülemek: utî kerdene

ütülenmek: utî bîyene, ameyene utîkerdene

üvendre: misasî (m)

üvey anne: mêmîrî (m), damêrî (m), dêmarîrî (m)

üvey baba: pîyare (n), babalix (n)

üvey çocuk: xurt, -e

üvey evlat: b. üvey çocuk

üvey kız: zirkêna (m)

üveyik: kôtere (m)

üye: endam, -e

üyelik: endamîye (m)

üzengi: zengu (n), rikêf (n)

üzeri: ser (n)

üzerine dökmek: piro kerdenne, era ser deverdayene, era ser verdayene

üzerinde: ser o

Kalem kitabın üzerindedir. (Qeleme kitabî ser o ya.)

üzgün: dejaya (m), dejayîye (m), dejaye (n), qehirîyaya (m), qehirîyayîye (m), qehirîyaye (n), melul, e; xemgîn, -e; keribîyaya, keribîyayîye (m), keribîyaye (n)

üzgün olmak: dejaye/qehirîyaye/ melul/ xemgîn/ keribîyaye bîyene

üzgünlük: dejayeyî (m), dejayeyîye (m), dejayeyênî (m), qehirîyayeyî (m), qehirîyayeyîye (m), qehirîyayeyênî (m), melulî (m), melulîye (m), xemgînî (m), xemgînîye (m), keribîyayeyî (m)

üzmek: dejnayene, qehirnayene, zerrî şikitene, xemgîn kerdene, keribnayene

üzücü (durum veya olay): b. üzüntülü-II

üzülmek: dejayene, ver kewtene, qehirîyayene, zerrî şikîyayene, xem kerdene, keribîyayene

-e üzülmek: ... de dejayene, pê dejayene, pê tal bîyene

üzüm: engure (m), tîrî (m)

bir çeşit yabancı üzüm: silule (m), engura mîlçikan (m)

salkımdan koparılmadan kurumuş olan üzüm tanesi: miseyte (m), xijike (m)

**salkımı dalından koparmadan üzüm tanelerinin bazı-
larını koparıp yemek:** gillîye-
ke kerdene

üzüm çeşitleri: cisane (m), çul-
beyte (m), engura balcanî (m),
engura şîrî (m), gildane (m),
hesenî (m), mazırma (m), qab-
qaline (m), qereke (m), qerî
(m), qırmızı (m), sûrî (m), şe-
kerî (m), şerabî (m), tehîyike
(m), tehnebî (m), temmuzî (m)

üzüm koparmak: engure qe-
rifnayene

**üzüm tanelerini salkımdan
koparma:** gillîkerdiş (n)

**üzüm tanelerinin tek tük ol-
gunlaşmaya başlaması:** gillî

dekewtene, belate bîyene, belate
dekewtene, belate perrayene

üzüm tanesi: gillî (m), hebûbe (m)

**üzüm yerken salkımdan sa-
dece bazı taneleri yemek ve-
ya bazı üzüm tanelerini sal-
kımdan koparmak:** gillî ker-
dene

**üzümün sıkılıp sırasının çı-
karıldığı yer:** kerge (n), mah-
sere (n)

Üzümlü: Ciminî

üzünç: b. üzüntü

üzünçlü: b. üzüntülü

üzüntü: dej (n), verkewtiş (n),
kerb (n), kerbizik (n), keder (n),
qesawet (n), xem (n)

derin üzüntü: qehir (n)

üzüntüden ölmek: tetirxan bî-
yene

üzüntülü-I (üzüntüsü olan, üzü-
len kişi): dejaya (m), dejayîye
(m), dejaye (n), verkewta (m),
verkewtiye (m), verkewte (n),
qehirîyaya (m), qehirîyayîye
(m), qehirîyaye (n), keribîyaya
(m), keribîyayîye (m), keribî-
yaye (n), dejin, -e; kederin, -e;
kedernak, -e, xemgîn, -e; xem-
nak, -e; kerbin, -e; kerbizikin, -
e; qesawetin, -e

üzüntülü-II (üzün durum veya
olay): dejdaya (m), dejdayîye
(m), dejdaye (n), dejdax, -e;
dejnayox, -e; kederdayox, -e;
xemgînkerdax, -e; qehirnayox,
-e; keribnayox, -e; qesawetda-
yox, -e

üzüntülülük: dejayeyî (m), de-
jayeyîye (m), dejayeyênî (m),
qehirîyayeyî (m), qehirîyaye-
yîye (m), qehirîyayeyênî (m),
xemgînî (m), xemgînîye (m),
xemnâkî (m), xemnâkîye (m),
keribîyayeyî (m), keribîyaye-
yîye (m), keribîyayeyênî (m),
dejinî (m), dejinîye (m), kede-
rinî (m), kederinîye (m), keder-
nakî (m), kedernakîye (m),
kerbinî (m), kerbinîye (m),
kerbizikinî (m), kerbizikinîye
(m), qesawetinî (m), qesaweti-
nîye (m)

üzüntüsüz: bêdej, -e; bêkerb, -e;
bêkerbizik, -e; bêkeder, -e; bê-
qesawet, -e

üzüntüsüzlük: bêdejî (m), bêde-
jîye (m), bêkerbî (m), bêkerbî-
ye (m), bêkerbizikî (m), bêker-

bizikîye (m), bêkederî (m), bê-
kederîye (m), bêqesawetî (m),

bêqesawetîye (m)

V

vadi: newale (m), dole (m), ge-
liye (m), gelî (m), cêvî (m)

Vaduz: Vaduz (n)

vahşi: kovî, -ye; koyî, -ye; wehşî,
-ye

vahşi hayvan: heywano kovî (n),
heywana kovîye (m); heywano
koyî (n), heywana koyîye (m);
heywano wehşî (n), heywana
wehşîye (m); cinawir, -e; gana-
wir, -e

vakit: b. zaman

vali: walî, -ye

valiz: valîze (m)

vallahî: willayî, bi nameyê Ho-
mayî, bi nameyê Ellahî, bi na-
meyê Heqî

Valletta: Valletta (m)

vanilya: vanîlya (m)

Vanuatu: Vanuatu (n)

varidat: b. gelir

varlıklı: dewletî, -ye; dewlemend,
-e; pêt, -e; zengîn, -e; bîyaya
(m), bîyayîye (m), bîyaye (n);
maldar, -e

varlıklılık: dewletîyî (m), dewle-
tîyîye (m), dewletênî (m), dew-
lemendî (m), dewlemendîye

(m), dewlemendênî (m); pêti
(m), pêtiye (m); zengînî (m),
zengînîye (m), zengînênî (m);
bîyayeyî (m), bîyayeyîye (m);
maldarî (m), maldarîye (m)

Varşova: Warşowa (m)

Varto: Gimgim (n)

varyos: vargoz (n)

vasitasiyla: 1) bi, bi ... wa, bi ... ya

**Tercüman vasitasiyla ifade
verdi.** (Bi tercumanî ifade da.)

2) pê

**Tercüman vasitasiyla ifade
verdi.** (Pê tercumanî ifade da.)

vaşak: weşeq, -e

vatan: welat (n)

vatka: vatka (m)

vazo: vildane (m), vazo (n)

ve: û

veba: weba (m)

sığır vebası: çorr (n)

vekalet: 1) wekîliye (m), wekalet
(n) 2) wezîriye (m), wezaret (n)

vekaletname: wekaletname (n)

vekil: wekîl, -e

vekillik: 1) wekîliye (m), wekalet
(n) 2) wezîriye (m), wezaret (n)

Venezuela: Venezuela (m)

verem: werem (n), tuberkuloz (n)
kemik veremi: êlancuxa kere (m)
vergi: bac (n)
vergi hukuku: huqûqê bacî (n)
verici: dayek (n)
veritabam: databas (n) (TE)
verme: dayîş (n)
vermek: dayene
vızıldama: viz-viz, vize-vize
vızıltı: viz-viz
vicdan: wijdan (n)
video: vîdeo (n)
video bandı: bandê vîdeoyî (n),
 kasetê vîdeoyî (n)
video kaseti: b. video bandı
Vientian: Vîyangşan (n)
Vietnam: Vîetnam (n)
vilayet: 1) wîlayet (n) 2) şaristan (n),
 bajar (n)
villa: vîlla (m)
Vilnius: Vîlnîyus (n)
Viranşehir: Wêranşar (n)

virgül: vîrgul (n)
virüs: vîrus (n)
viski: wîskî (m)
vişne: wişna (m)
vişne ağacı: wişnayêre (m)
vitrin: vîtrîn (n)
Viyana: Vîyana (m)
volkan: volkan (n)
volkanik: volkanin, -e; volkanîk, -e
Volta: b. Burkina Faso
votka: vôtka (m)
urma: 1) pîrodayîş (n) 2) (çocuk
 dilinde) eçekerdîş (n), eçe (m)
urmak: 1) pîro dayene 2) (çocuk
 dilinde) eçe kerdene
vücut: wucud (n), beden (n), leşe (m)
Washington: Waşîngtin (n)
web tarayıcı: webwendox (n) (TE)
Wellington: Wellîngtin (n)
Windhoek: Wîndhûk (n)

Y

ya: yan ...

ya ... ya ...: yan ... yan ...

Ya ben gelirim ya sen. (Yan ez yena yan ti.)

yaba: malêbe (m)

yabanın çatallarından her biri: goş (n), goşik (n), engişta malêbe (m)

yaban:yaban (n), çol (n), geme (m)

yabanarısı: zerqete (m), pîzange (m), mêsa çeçere (m)

yabangülü: sûrgule (m), gula zuraye (m)

yabangülü ağacı: şîlanêre (m), sûrgulêre (m), gulêra zuraye (m)

yabanıl:kovî, -ye; koyî, -ye; weh-şî, -ye

yabanî:yabanî, -ye; koyî, -ye; kovî, -ye; wehşî, -ye

yabani iğde ağacı: sinc (n), sincêr (n)

yabanişpanak:b. yabanpancarı

yabaniyonca: b. yabanyoncasi

yabankeçisi: pezkovî, -ye

yabanpancarı: kardû (n)

yabanyoncasi: nefele (m)

yadigâr: yadîgar, -e

yağ: rûn (n)

yağ katılmış hamurun yine yağda kızartılmasıyla yapılan hamur işi: nanê taweyî (n)

yağdırma: varnayîş (n)

yağdırmak: varnayene

yağış: şilî (m), varîş (n); vartûvaran (n)

yağışlı:şilîyin (n), varîşin (n); vartûvaranin (n)

yağlı: rûnin, -e

yağma: varayîş (n), varitiş (n)

yağmak: varayene, varitene

yağmur:varan (n), şilîye (m), dijne (m), yaxer (n)

yağmurla karışık yağan kar: b. sulusepken kar

yağmurkuşağı: b. gökkuşağı

yağmurlu:varanin (n), şilîyin (n), dijnin (n), yaxerin (n)

yağmurluk: varanî (n)

yağsız: bêrûn, -e; berîl, -e; ancullî, -ye; rijî, -ye

yaka-I:1)girane (n), pêşîr (n), yaxer (n) 2)verî (n)

çeket yakası: giraneyê/pêşîrê çakêfî (n), giraneyê/pêşîrê şakî (n), giraneyê/pêşîrê setreyî (n)

dik yaka (kazak vb. için): giraneyo/pêşîro tîk (n)

yuvarlak yaka: giraneyo/pêsi-ro gilover (n)

yaka-II (kıyı): ver (n), hêm (n)

bu yaka: nat (n), nover (n), no-hêm (n)

bu yaka karşı yaka: nover-we-ver, nover-bover, nohêm-ohêm
karşı yaka: wet (n), wever (n), bover (n), ohêm (n)

yakalama: tepîştîş (n)

yakalamak: tepîştene

yakılma: 1)ameyîşveşnayîş (n), ameyîşsotiş (n) 2)ameyîşkijkerdiş (n), ameyîşkijikekerdiş (n) 3)panîyayîş (n), ameyîşpanayîş (n)

yakılmak: 1)ameyene veşnaye-ne, ameyene sotene 2)ameyene kij kerdene, ameyene kijike kerdene 3)panîyayene, ameyene panayene

yakılmış olan: 1)veşnaya (m), veşnayîye (m), veşnaye (n) 2)kijikekerda (m), kijikekerdiye (m), kijikekerde (n) 3)panîyaya (m), panîyayîye (m), panîyaye (n)

yakın: nêzdî, -ye

yakın sanal geçmiş zaman: demo vîyarteyo nîyetin o nêzdî (n)

yakışıklı: semt (n), weş (n), rind (n), rindek (n), tîtal (n), keleş (n), yaqışlî (n)

yakışıklı olma: semtbîyayîş (n), tîtalbîyayîş (n), keleşbîyayîş (n)

yakışıklı olmak: semt/tîtal/keleş bîyene

yakışıklılık: semtîye (m), semtênî (m)

yakışma: ... ameyîş, ro ... ameyîş, ra ... şîkîyayîş, ro ... kewtîş

yakışmak: 1)... ameyene 2)ro ... ameyene

Bu ceket sana çok yakıştı. (No çakêt/şak/setre zaf ro to ame.)

3)ra ... şîkîyayene

Giyisilerin sana yakıştı. (Kincê/cilê to şîkîyê ra to.)

4)ro ... kewtene

yakma-I: 1)veşnayîş (n), sotiş (n)

2)kijkerdiş (n), kijikekerdiş (n)

3)panayîş (n)

yakma-II (katı yakacak için): tanayîş (n)

yakmak-I: 1)veşnayene, sotene 2)kij kerdene, kijike kerdene 3)panayene

ateş yakma: adirwekerdiş (n), adirkerdiş (n)

ateş yakmak: adir wekerdene, adir kerdene

yakmak-II (katı yakacak için): tanayene

Bu yıl iki ton odun yaktık. (Ma emser di tonî îzime/kolî tanay.)

yalak: kurne (m), kurane (m), kurnike (m), cirne (m), çalanî (m)

yalan: zure (m), xîlafe (m)

aslı astarı olmayan yalan: zura bêboçe (m), zura boçine (m), zura boçqole (m), zura bêkeybere (m), zura bêbinge (m)

yalan söyleme: zurîkerdiş (n), xîlafevatîş (n)

yalan söylemek: zurî kerdene, xîlafe vatene

yalancı: zureker, -e; zura (n), zura-
raye (m)

**çok ve sürekli yalan söyle-
yen:** (mecazî) kure (n)

yalancıktan: 1) qestî, qestîka 2) ber-
qestî ra 3) mexsus

yalandan: b. yalancıktan

yalı: yalî (m)

yalın: xoser, -e

yalın ad: nameyo xoser (n)

yalın isim: b. yalın ad

yalımayak: warpay, -e; hingile (n),
hingila (m)

yalnız: tena, sirf, safî, ancax, la-
belê, la, mela, yelewuz

yalnız bırakmak: tena verda-
yene

Evde yalnız bıraktı. (Keye de
tena verda.)

yalnız bırakılmak: tena verdî-
yayene

yalnız kalmak: tena mendene

yalnızca: tena, sirf, sirf-safî, safî,
ancax, mela

yalnızlaşma: tenabîyayîş (n)

yalnızlaşmak: tena bîyene

yalnızlaştırma: tenaverdayîş (n)

yalnızlaştırmak: tena verdayene

yalnızlaştırılmak: tena verdîya-
yene, ameyene tenaverdayene

yalnızlık: 1) tenayî (m), tenayîye
(m), tenayênî (m), tenatî (m)

2) bêkesî (m), bêkesîye (m)

3) xalîyî (m), xalîtî (m)

yama: pîne (n), pol (n)

yamacı (ayakkabı onaran): pîne-
ker, -e; pînekerdox, -e; pîneçî,
-ye; çekalçî, -ye; koşkar, -e;
pençeçî, -ye

yamacılık (ayakkabı onarıcılık):

pînekerî (m), pînekerîye (m),

pîneçînî (m), pîneçîyênî (m),

pîneçîyî (m), pîneçîyîye (m),

çekalçîyî (m), çekalçîyîye (m),

koşkarî (m), koşkarîye (m),

koşkarênî (m), pençeçîyî (m),

pençeçîyênî (m)

yamaç: kaş (n), qeraj (n), verarde (m)

dik yamaç: teraş (n), tîrr (n)

güneş almayan yamaç: dubre (n)

yamalama: pînekerdiş (n), pîne-
padayîş (n), polkerdiş (n)

yamalamak: pîne kerdene, pîne
padayene, pol kerdene

yamalanma: pînebîyayîş (n), ame-
yîşpînekerdiş (n), pînepadîya-
yîş (n), polbîyayîş (n), ameyîş-
polkerdiş (n)

yamalanmak: pîne bîyene, ame-
yene pînekerdene, pîne padîya-
yene, pol bîyene, ameyene pol-
kerdene

yamalatma: dayîşpînekerdiş (n),
dayîşpolkerdiş (n)

yamalatmak: dayene pînekerde-
ne, dayene polkerdene

yamalı: pîneyin, -e; polin, -e; pî-
nekerda (m), pînekerdiye (m),
pînekerde (n), pînebîyaya (m),
pînebîyayîye (m), pînebîyaye
(n), polkerda (m), polkerdiye
(m), polkerde (n), polbîyaya
(m), polbîyayîye (m), polbîya-
ye (n)

yamamak: b. yamalamak

yamanmak: b. yamalanmak

yan: 1) kaleke (m), kîşte (m) 2) het
(n), cîhet (n) 3) ver (n), hêm (n)

bir yandan: hetê ra, heto yew ra, yew het ra
diğer yandan: heto bîn ra
yanak: alişke (m), gume (m), surote (m)
yananın ağız boşluğuna bakan iç tarafı: lewê gapûre (n)
yanardağ: volkan (n)
yanardağ depremi: erdlerzo volkanîk (n)
yanardağ patlaması: teqayîşê volkanî (n)
yanardağ püskürmesi: pijiqî-yayîşê volkanî (n)
yandırma: b. yakma
yandırmak: b. yakmak
yangı: b. iltihap
yangılanmak: b. iltihaplanmak
yangılı: b. iltihaplı
yanık: veşaya (m), veşayîye (m), veşaye (n); veşata (m), veşatîye (m), veşate (n); sota (m), sotîye (m), sote (m); kij, -e; kijik, -e
yanıkara: b. karakabarcık
yanıt: cewab (n)
yanî: yanî (bs)
yankı: gulbang (n), zimî (m)
yankı yapma: zimayîş (n), vengdayîş (n)
yankı yapmak: zimayene, veng dayene
yanlış: xelet, -e; xetayin, -e; şaş, -e; yaniş, -e
yanlışlık: xeta (m), xeletî (m), xeletîye (m), xeletênî (m), şaşî (m), şaşîye (m), şaşênî (m), yanişî (m), yanişîye (m), yanişênî (m)

yanlışsız: bêxeta, -ye; bêxeletî, -ye; bêşaşî, -ye; bêyanişî, -ye
yanma: 1)veşayîş (n) 2)kijbîyayîş (n), kijikebîyayîş (n)
yanmak: 1)veşayene 2)kij bîyene, kijike bîyene
Yaounde: Yaûnde
yapabilme: şayîş (n), eşkayîş (n), besekerdiş (n), şekerdiş (n)
yapabilmek: şayêne, eşkayene, besekerdene, şe kerdene
yapay: viraşte (n), viraştta (m), viraştîye (m)
yapayalnız: tekûtena, tek-tena, bi tena sereyê xo
yapılmış olan: kerda (m), kerdîye (m), kerde (n), viraştta (m), viraştîye (m), viraşte (n)
yapıştırmak: zeliqnayene, padus-nayene
Yapıştır! Bizeliqne!/Padusne!
yapma-I: kerdîş (n), viraştîş (n)
yapma-II: viraşte (n), viraştta (m), viraştîye (m)
yapma sınır: taximo viraşte (n), sînoro viraşte (n)
yapmak: kerdene, viraştene
yapan: kerdox, -e; viraşttox, -e
yaprak: 1)(defter vb. için) pel (n) 2)(ağaç için) pel (n), velg (n)
hayvanlara kışın yedirilmek üzere kesilip ağacın çatallı ana dalları arasına dizilen yaprak yığını: velgêre (m), velgedare (m), darevelge (m), kurre (m), dêzdare (m), kîdase (m), çorme (m)
hayvanlara kışın yedirilmek üzere kesilip üst üste dizilen

büyük yaprak yığını: dēza velgî (m), loda velgî (m), maxa velgî (m), qûça velgî (m)
kuru yaprak: puş (n), şakil (n)
yeni açılmış ağaç yaprağı: vişkuwe (n)
yere çakılı kazıklar üzerine dizili direklerin üstüne istif edilmiş yaprak veya ot yığını: arzêle (n)
yapraklanmak: vişkuwîyayene, rabişkiwîyene, viško abîyene, pel akerdene, pel rakerdene, pel dayene
(Ağaç) yapraklanmış. (Viško abîyo./Dare bişkiwîya ra./Dare pel kerdo ra./Dare pel dayo.)
yapraklı: pelin, -e; velgin -e
yaptırma: dayîşkerdiş (n), dayîş-viraştîş (n)
yaptırmak: dayene kerdene, dayene viraştene
yâr: birak, -e; dost, -e; yar, -e
yar: teraş (n), tîrr (n)
yara: 1)birîne (m), dirbete (m) 2)rîşe (m) 3)kule (m) 4)darbe (m)
balta yarası: birîna çewrî (m)
yaralı: 1)birîndar, -e; dirbetin, -e; darbice (n), darbica (m) 2)rîşin, -e 3)kulin, -e
yaramaz (kimse): (mecazî) bêsol, -e
yaramazlık: (mecazî) bêsolîye (m), bêsolî (m), bêsolênî (m)
yarar: kar (n)
yarasa: şewşewoke (m), baçirmoke (m)
yardım: ardim (n)
yardım etmek: ardim kerdene

yardımcı: ardimkerdox, -e
yardımcı fiil: karo ardimkerdox (n)
Yaren: Yaren (n)
yargı: hukm (n)
yargıç: dadger, -e; hakim, -e; qazî, -ye
yargıçlık: dadgerîye (m), haki-mîye (m), hakimî (m), qazîyîye (m)
yargılama: muhakemekerdiş (n)
yargılamak: muhakeme kerdene
yarı: nême (n)
yarıcı: nêmedar, -e
yarıcı olmak: nêmedar bîyene
yarıcılık: nêmedarîye (m), nêmedarî (m)
yarıçap: nêmçape (m) (mat)
yarılmak (deri vb. için): terikîyayene, şeçîyayene, qelişîyene, raqilaşîyene, qeşirîyayene, feti-qîyayene
yarım: nêm (n), nême (n)
yarımada: nêmgirawe (m)
yarın: meşte (n), siba (n)
yarıyl: nêmserre (m), termîn (n)
birinci yarıyl (güz dönemi): nêmserra payîzî (m), termînê payîzî (n)
ikinci yarıyl (bahar dönemi): nêmserra wisarî (m), termînê wisarî
yarma (iri ve gelişigüzel kırılmış tahıl): kerkote (m), simîdî (m), simîrî (m)
köfte vb. yapmakta kullanılan ince yarma: mîyandar (n), mîyangil (n)
yarmak (deri vb. için): şeqnayene, qelişnayene, raqilaşnayene,

teriknayene, qeşirnayene
yarpuz: pune (n)
ayasa: qanûn (n)
ayasa önerisi: pêşnîyaza qanûnî (m), tekîfê qanûnî (n)
yasak: qedexe (n), qedexa (m), qedexîye (m); yasax, -e
yasal: qanûnî
yastık: balışna (m)
köşe yastığı: nazbalîve (m)
yastık kılıfı: rîyê balışna (n)
yaş-I: serre (m), emr (n)
Kaç yaşındasın? (Ti çend serre yî/ya?/Serrê to çend î?/Emrê to çend o?/Emrê to çiqas o?)
yaşça büyük: pîl, -e
yaşça küçük: şenik, -e
yaş-II: tern, -e
yaş-III: hît, -e
yaş olmak: hît bîyene
yaşa: biciwî
Çok yaşa! (Zaf biciwî!)
yaşam: cu (m), heyat (n)
yaşama: ciwîyayîş (n)
yaşamak: ciwîyayene
yaşasın: wa biciwîyo, biciwîyo
Yaşasın bağımsızlık! (1-Wa biciwîyo xoserîye/xoserî! 2-Bi-ciwîyo xoserîye/xoserî!)
yaşıt: hemser, -e; hemver, -e; hember, -e
yaşlı: pîr, -e; kokim, -e; kal, -e; extîyar, -e; şikita (m), şikitîye (m), şikite (n)
yaşlık: hîtîye (m)
yaşlılık: pîrî (m), pîrîye (m), pî-rênî (m); pîrtî (m), pîrtîye (m); kokimî (m), kokimîye (m), ko-kimênî (m); kalî (m), kalîye

(m), kalênî (m); extîyarî (m), extîyarîye (m), extîyarênî (m)
yatak: 1) cile (m), ca (n) 2) nivîne (m), mitêl (n), ortî (zh)
yatak çarşafı: çarşefa doşekî (m)
yatak odası: odaya rakewtîşî (m)
yatak örtüsü: rîpêşê cile (n), rîpêşê nivîne (n)
yatak takımı (döşek, yorgan ve yastıktan oluşan bütün): qatê nivîne (n), qatê cilan (n)
yatak yüzü: rîyê doşekî (n)
yatalak olmak: dest û lingan ra birîyayene, dest û payan ra kewtene
yatay: verardkî; yaverde (n), yaverdîye (m), ufqî, -ye
yatma: rakewtîş (n)
yatmak: rakewtene
yatsı: eşa (n), yasi (n)
yavru (hayvan için): leyîr, -e; leyrek, -e; çêlik, -e
yavrum (hitap hali): leyro
yavşak (bit yavrusu): nute (m), nutike (m)
yayık: meşke (m)
yayık yaymak: meşke nîrite-ne, meşke şanayene, meşke şanitene
yayım: weşanayîş (n), neşr (n)
yayımlamak: weşanayene, neşr kerdene
yayımlanmak: weşanîyayene, neşr bîyene
yayın: weşan (n), neşrîyat (n)
yayınevi: weşanxane (n)
yayla: ware (n), zozan (n)
Yayladere: Xorxol (n)
yaz: hamnan (n)

yazan: nuştox, -e

yazar: nuştox, -e

yazarlık: nuştoxîye (m)

yazı: nuşte (n)

yazı tahtası: texteyê nuştişî (n)

yazık: heyf (n)

yazılı: 1) nuşte (n), nušta (m), nuş-tîye (m) 2) nuşteki, -ye

yazılı edebiyat: edebîyato nuş-tekî (n)

yazılım: çîynermê komputure (zh) (TE)

yazım: rastnuştiş (n), ortografi (m)

yazın: edebîyat (n)

yazınsal: edebî, -ye

yazlık: yê hamnanî (n, m), ... hamnanî (n, m), hamnana (m), hamnanîye (m), hamnane (n), hamnanên, -e

yazlık ceket: çakêtê/şakê/set-reyê hamnanî (n)

yazma-I: nuştiş (n)

yazma-II: qemte (m), qemta ka-xite (m), leçege (m), vala (m)

yazmak: nuştene

yedekleme: kopyaya pawitişî (m) (TE)

yedi: hewt

yedinci: hewtin, -e

yedirilme: fekranîyayîş (n)

yedirilmek: dîyayene werdene, fek ra nîyayene

yedirme: dayîşwerdiş (n), fekranayîş (n), fekrakerdiş (n)

yedirmek: dayene werdene, fek ra nayene, fek ra kerdene

Yedisu: Çêrme

yeğen-I (erkek kardeşin kızı): bi-rakêna (m), birarkêna (m); bi-razaye (m)

yeğen-II (erkek kardeşin oğlu): biraza (n), birarza (n)

yeğen-III (kız kardeşin kızı): war-kêna (m), warezaye (m)

yeğen-IV (kız kardeşin oğlu): wareza (n)

yel: va (n), hewa (n)

yelek: yeleg (n)

yem: 1) alef (n) 2) êm (n) 3) (tavuk, kuş vb. için) qut (n)

yeme: werdiş (n)

yemek-I: 1) werd (n), nan (n) 2) (çocuk dilinde) epe (m), epo (n), heme (m)

Bugün yemeğiniz nedir? (Ew-ro werdê şima çi yo?)

küçük yemek masası: xonça (m), xonçike (m)

yemeden içmeden kesilmek: werd ra birîyayene, werd ra kewtene, nan ra birîyayene

yemek çıkarmak: werd vetene, nan vetene

yemek peşinde olmak (çıkar peşinde olmak): piranan dima bîyene, loqman dima bîyene, loqman gêrayene

yemek vermek: werd dayene, nan dayene

yemek-II: 1) werdene 2) (çocuk dilinde) epe kerdene, epe werdene, heme kerdene

(bir şeyi) **yemek istemek:** zerrî ... şîyene, zerrî pê şîyene, zerrî bide şîyene

Bugün üzüm yemek istiyorum. (Ewro zerrîya mi engure şîna.)

Yemeyi çok istiyorum. (Zerrîya mi zaf şîna pê.)

Yiyemez olmak: werd ra birîyayene, werd ra kewtene, nan ra birîyayene

Yemen: Yemen (n)

yemeni-I (kadınların başlarına bağladıkları):çîte (m), çîtiğe (m)

yemeni-II (bir tür ayakkabı): yemenî (n)

yemenici-I: 1)çîtevirastox, -e; çîtikeviraşttox, -e 2)çîterotox, -e; çîtikerotox, -e

yemenici-II: 1)yemenîderz, -e 2)yemenîrotox, -e

yemin: sond (n)

yemin etmek: sond wendene, sond werdene

yemiş: b. meyve

yemlik: arre (m), afire (m), êmlige (m)

yemlik (bitkisi): şinge (m), sip-linge (m)

yemlik çeşitleri:marşinge (m), şinga xatunan (m), şinga heran (m)

yen: astî (n), hingile (n)

yenin bilek kısmı: qomçik (n), fekê astîyî (n)

yengeç:kerkince (m), çarpencike (m)

yeni: newe (n), newa (m), newîye (m), newê (m), newî (m); teze (n), teza (m), tezîye (m), tezê (m), tezî (m)

yeniden: b. yine

yeniden başlatmak: newera-destpêkerdişdayîş (n) (TE)

Yeni Kaledonya: Kaledonyaya Newîye (m)

Yeni Zelanda: Zelandaya Newîye (m)

yenidünya: yengîdinya (m)

yenidünya ağacı: yengîdinya-yêre (m)

yenilmek (yiyecek vb. için): werîyayene, ameyene werdene

Burada akşam yemeği saat kaçta yenir? (Tîya şamî saete çend de werîyêna?)

Bu ot yenir mi? (Gelo no vaş werîyêno?)

yenilebilen semizotu vb. otsu bitkilerin genel adı: tarr (n), pincar (n)

yenmek (yiyecek vb. için): b. yenilmek

yer: 1)ca (n) 2)erd (n) 3)herinde (m)

yer zarfı: zerfa cayî (m)

yerine getirme: caardış (n)

yer solucanı: malik (n), kile (m), kila binê erdî (m), çêle (n), marê şiliye (n), soxulcan (n)

yeraltı: binerd (n)

yeraltı suları: awê binerdî (zh)

yerelması: saya binerdî (m)

yerkatı: qatê erdî (n), qatê zemî-nî (n)

yersarsmtısı: b. deprem

yeryüzü: rîyê erdî (n), rîyê erdan (n); serê erdî (n), serê erdan (n)

yeşil: hewz, -e; kesk, -e; zergûn, -e; yaşil, -e

yetki: selahîyet (n)

yetkili: selahîyetdar, -e

yetmiş: hewtay

yetmişinci: hewtayin, -e

yığm: lode (m), lodike (m), kêşe (m), maxe (m), cema (m), kop (n), dêze (m), koye (n), qûçe (m)

yığmak: lode kerdene, kêşe kerdene, maxe kerdene, maxe ronayene, cema kerdene, kop kerdene, dêze kerdene, dêze ronayene, koye kerdene, qûçe kerdene

yıkama: şutiş (n)

(kendi) **kafasını yıkama:** sereyê xo şutene, sereyê xo ver de şutene

yıkamak: şutene

(kendi) **kafasını yıkamak:** sereyê xo şutene, sereyê xo ver de şutene

yıkanma: 1)xoşutiş (n), sereyê-xoşutiş (n), awexorokerdiş (n). 2)şuwîyayîş (n), ameyîşşutiş (n)

yıkanma ve çamaşır yıkama zamanı:şûy (n), robar (n), dila-vî (n)

yıkanmak: 1)xo şutene, sereyê xo şutene, awe xo ro kerdene 2)şuwîyayene, ameyene şutene

yıkılma: rijîyayîş (n)

yıkılmak: rijîyayene

yıkıntı: xirbe (m), page (m)

yıkma: rijnayîş (n)

yıkmaq: rijnayene

yıl: serre (m)

artık yıl: serra derge (m)

bu yıl: emser

bu yıldan önceki üçüncü yıl: bitir pêrar

geçen yıl: par (n)

önceki yıl (geçen yıldan önceki yıl): pêrar (n)

yeni yıl: serra newa (m), serra newîye (m)

yılın başı: sereyê serre (n)

Yeni yılınız kutlu olsun. (Serrneweyê şima pîroz/firaz/bimbarek bo.)

yılan: mar, -e

yılan derisi: b. kav

yılan gömleği: b. kav

yılan iskeleti: telîyê marî (n)

yılanbalığı: marmase (n)

yılancık (nastalığı): êlancuxe (m)

yılbaşı: serrnewe (n)

yıldırım: bilusk (n), virsik (n), vi-re (n)

Yıldırım çarptı/Yıldırım düştü. (Biluskî da piro./Biluskî ci şana./Virsikî da piro./Vireyî da piro.)

yıldız: estare (n)

yıldönümü: serrgêre (m)

Hasan'ın ölüm yıldönümü: serrgêra mergê Hesênî

yırtık: dirata (m), diratîye (m), dirate (n), dirîyaya (m), dirîyayîye (m), dirîyaye (n), dirnaya (m), dirnayîye (m), dirnaye (n), qîşkerda (m), qîşkerdîye (m), qîşkerde (n), qîşbîyaya (m), qîşbîyayîye (m), qîşbîyaye (n), çîrkerda (m), çîrkerdîye (m), çîrkerde (n), çîrbîyaya (m), çîrbîyayîye (m), çîrbîyaye (n)

yırtılma: dirîyayîş (n), qîşbîyayîş (n), ameyîşqîşkerdiş (n), çîrbîyayîş (n), ameyîşçîrkerdiş (n)

yırtılmak: dirîyayene, qîşbîyene, ameyene qîşkerdene, çîrbîyene, ameyene çîrkerdene

yırtma: dirnayîş (n), qîşkerdiş (n),
çîrkerdiş (n)

yırtmaç: qeliş (n), qîş (n)

yırtmaçlı: qelişin, -e; qîşin, -e

yırtmak: dirnayene, qîşkerdene,
çîrkerdene

yine: reyna, fina, hewna, gilang-
na, donimna, derbna, şopna,
qorna, defana, tepîya, ancî, an-
cîna, neqilna, newe ra, newede
ra, tekrar

yirmi: vîst

yirminci: vîstin, -e

yiyecek: 1)çîyê werdişî (n), çîyê
werdî (n) 2)(mecazî) nan û
awe, nan-awe, nan û sole, nan-
sole 3)(çocuk dilinde): epe
(m), epo (n), heme (m)

yiyecek maddesi: zad (n), çîyê
werdî (n)

yiyecek ve içecek: 1)çîyê wer-
diş û şimitişî (n) 2)awe û werd
3)(mecazî) nan û awe, nan-
awe, nan û sole, nan-sole

yoğun disk: CD (m) (TE)

yoğurma: elawitiş (n), mîşteker-
diş (n)

yoğurmak: elawitene, mîşte ker-
dene

yoğurt: mast (n), qatix (n)

süzme yoğurt: mastê pêlekî (n),
mastê avrencî (n), mastê par-
zunî (n), masto pêlekdekerde
(n), qatixê pêlekî (n), qatixo
pêlekdekerde (n)

yok: çin (nm)

yoktur: çin a, çin o

yokturlar: çin î

yok etmek: çin kerdene

yok olma: çinbîyayîş (n)

yok olmak: çin bîyene

yokluk: çinbîyayîş (n)

yokuş: veraj (n), qîyame (n), kaş
(n), veracor (n)

yokuş aşığı: seracêr, devacêr

yokuş yukarı: devacor

yol: rayîr (n), cehde (n)

yola çıkma: raymendiş (n), ra-
yîrkewtiş (n), rarayekewtiş (n)

yola çıkmak: ray mendene, ra-
yîr kewtene, ra raye kewtene

Ne zaman yola çıkıyorsun?
(Ti key ray manenî?)

yola düşme: raymendiş (n), ra-
yîrkewtiş (n), rarayekewtiş (n)

yola düşmek: ray mendene,
rayîr kewtene, ra raye kewtene

Yola düşüp gitti. (Rayîr kewt
şi.)

yola koyulma: b. yola düşme

yola koyulmak: b. yola düş-
mek

Yolun açık olsun. (Rayîrê to
akerde bo.)

yolcu: raywan, -e; rêwî, ye

(Sana) **İyi yolculuklar.** (1-To
rê oxir bo. 2-Oxir bo. 3-Oxirê
xeyrî bo.)

yolcu etme: rayfiştîş (n), ra-
rayfiştîş (n), rayîrfiştîş (n),
cehdefiştîş (n), raywankerdiş
(n), rêwîkerdiş (n)

yolcu etmek: ray fiştene, ra
ray fiştene, rayîr fiştene, cehde
fiştene, raywan kerdene, rêwî
kerdene

yollama: şawitiş (n), riştîş (n),
rusnayîş (n), raykerdiş (n)

yollamak: şawitene, riştene, rus-nayene, ray kerdene

yolma (tüy vb. için): ruçiknayîş (n), purtkerdiş (n), pırçiknayîş (n)

yolmak (tüy vb. için): ruçiknayene, purt kerdene, pırçiknayene

yonca: argude (m), unca (m)

yontma kalemi: miqar (n), morc (n), xaşabî (m)

yorgan: lihêf (n), orxan (n)

yorgan iğnesi: pincirarî (m), derzîna lihêfan (m)

yorgan ipliği: layê lihêfan (n), destekîya lihêfan (m)

yorgan yüzü: rîyê lihêfî (n)

yorganın iç tarafa bakan yüzü: îzara lihêfî (m)

yön: het (n), cîhet (n)

ana yönler: hetê bingeyênî (zh), cîhetê bingeyênî (zh)

ara yönler: hetê mîyanênî (zh), cîhetê mîyanênî (zh)

yön bildiren zarf: zerfa hetî (m)

yöneten: îdarekerdox, -e

yönetici: îdareker, -e; sermîyan, -e

yönetim: îdare (n)

yönetimsel: îdarî

yönetmen: mudir, -e

yönlendirici: rûter (n) (TE)

yufka (ekmeği): nano yowxe (n),

yowxe (n), nanê tîrî (n), nanê

tewqe (n), nanê sacî (n)

yufka yürekli: zerrîtenik, -e; zerrînerm, -e

Yugoslavya: Yûgoslavya (m)

yuka: b. yufka

yukarı: cor (n)

yukarı taraftaki: corên, -e

yukarıdaki: corên, -e

yukarıdan: cor de, cor ra

yukarıya doğru: acor, veracor, devacor, vor ro

yular: hevsar (n), serhevsar (n), serastar (n), reşme (n), wîlar (n)

yumak: ginda (m), gindêlike (m), bulêle (m)

yumurta: hak (n)

yumurta katılmış hamurun

yağda kızartılmasıyla yapılan hamur işi: zingile (m), bîşî (m), bîşîye (m)

yumurta sarısı: zerdikê hakî (n), zerdik (n), zerdê hakî (n), gilo-ka hakî (m), gilolika hakî (m)

yumurtlamak: hak kerdene

yumuşak: nerm, -e

yunak: şûy (n), robar (n), dilavî (n)

Yunanistan: Yunanîstan (n)

yunus balığı: delfin (n)

yurtsever: welatperwer, -e

yuvak: bangêre (m), gindore (m), loxe (m)

yuvağı çekmek için kullam-

lan çatalı araç: qeysî (zh), qeysikî (zh), darlox (n)

yuvağı çekmek için kullam-

lan çatalı aracın yuvağın gi-

rintili yerine geçen uçları: be-

lûya qeyse (m), bêçika darloxî

(m), vizîgî (zh), pîjê darloxî

(n), çiçik (n)

yuvağı çekmek için kullam-

lan çatalı aracın uçlarının

girdiği yuvağın iki yan tara-

findaki girinti: qula bangêre (m),

qula loxe (m), lana darloxî (m)

yuvarlak: gilover, -e; gindilor, -e;

gilorin, -e; gudikin, -e

yüce: berz, -e

yük: 1)bar (n) 2)b. **yüklük**

bir sırığa yüklenip çekilerek

taşman yük: kaşane (m)

çatalı bir ağaç parçasının

çatalları arasına yerleştirilip

omuzda taşman yük (çalı çırpı vb.): xîçe (m)

insan sırtında taşman yük:

şalage (m), paşte (n)

üzerine bağlanan yükü, çekil-

mek suretiyle taşımakta kul-

lanılan sırık: darê kaşane (n)

yük bağlamakta kullanılan

organın ucuna bağlanan ça-

tallı ağaç parçası: gacik (n),

gastar (n)

yük hayvanı (at, katır, eşek):

golîg, -e

yük hayvanıyla taş vb. şeyleri

taşımak için kullanılan ve se-

merin iki tarafına sarkıtılan

ağaçtan veya tahtadan yapı-

ma araç: lekaf (n), keşkere

(n), kerkaşî (m), qerqatî (m)

yüklem: kardar (n)

yüklemek: bar kerdene (TE)

yüklük: lindan (n), andal (n),

kulîne (m), yuke (m), yuka

cilan (m)

yüklük örtüsü: çarşefa nivîne

(m), şelme (m)

yüksek: berz, -e

yüksek dağ: koyo berz (n)

yüksekçe: berzek, -e

yükseklik: berzîye (m), berzî (m),

berzênî (m)

yükselti: berzane (n)

yükseltmek: başêr kerdene (TE)

yüksük: engiştane (n), giştane (n),
uskîf (n)

yün: peşm (n), pîrç (n), purt (n)

eğirilmiş yün: rêş (n)

yün çorap: gewreyo/kuriko/pun-

co/puço peşmên (n), gewreyo/

kuriko/punco/puço rêşên (n),

gewreyo/ kuriko/ punco/ puço

purtên (n)

yün eldiven: lepiko peşmên/

rêşên/purtên (n)

yün iplik: rêş (n)

yünden örülen bir ceket tü-

rü: şapik (n)

yünden yapılma: peşmên, -e;

rêşên, -e; pîrçên, -e

yünlü-I (yünden yapılmış olan):

peşmên, -e; rêşên, -e; pîrçên, -

e; purtên, -e

yünden yapılmış kumaş (yün

kumaş): qumaşo peşmên/rêşên

(n), fasono peşmên/rêşên (n)

yünlü-II (içinde yün de bulunan):

peşmin, -e; rêşin, -e; pîrçin, -e;

purtin, -e

yünlü kumaş: qumaşo peşmin/

rêşin (n), fasono peşmin/rêşin (n)

yürek: zerrî (m), zerrîya bele (m),

qelb (n)

yüz-I: se

iki yüz: di sey

üç yüz: hîrê sey

dört yüz: çar sey

beş yüz: panc sey

altı yüz: şeş sey

yedi yüz: hewt sey

sekiz yüz: heşt sey

dokuz yüz: new sey

yüz-II: 1)rı (n), surot (n)

yorgan yüzü: rîyê lihêfî (n)
 2)ser (n)
denizin yüzü: serê deryayî (n)
yüzde: sera (mat)
yüzde hesapları: hesabê sera-
 yinî (mat)
yüzey: rîverîye (m) (mat)
yüzey ölçüleri: peymeyê rîve-
 rîye (mat)
yüzler:seyî (zh) (mat), seyan (zh)
 (mat)
yüznumara: destawxane (n), aw-
 destxane (n), taretxane (n), me-

mîşxane (n), daşir (n), kêşme
 (n), tuwalet (n), kenef (n)
yüzük: engiştane (n), giştire (n),
 îştane (n), nîştane (n)
gümüş yüzük:engiştaneyoy/giş-
 tireyo/ îştaneyoy/ nîştaneyoy sê-
 mên (n)
yüzüncü: seyin, -e
yüzünden: semedê ... ra, seba ...
 ra, ver, rîyê ... ra, rowalê ... ra
yüzyıl: seserre (m)

Z

Zagreb: Zagreb (n)

zahire: qutare (m), zexîre (n)

zahmet: zehmet (n), zêhmetîye (m), zehmetî (m)

zahmet çekmek: zehmet antene, zehmet dîyene, zehmet vî-nayene

zahmet etmek: 1)zehmet kerdene, zehmet kewtene, zehmet werdene 2)(gitmek veya gelmek suretiyle zahmet etmek) eware bîyene

Zahmet etme. (1-Zehmet meke./ Zehmet mekewe./Zehmet mewere. 2-Eware mebe.)

zahmet olmak: zehmet bîyene

zahmet olmazsa: eke zehmet nêbo, zehmet nêbo, zehmet mebo, zehmetê xo ra

zahmet olur: zehmet beno

zahmet vermek: 1)zehmet dayene 2)(gitmesine veya gelmesine neden olmak suretiyle zahmet vermek) eware kerdene

zahmete girmek: b. zahmet etmek

zahmete katlanmak: b. zahmet etmek

zahmetsiz: bêzehmet, -e

Zaire: Zaîre (n), Kongo (n)

zaman:dem (n), taw (n), hing (n), zeman (n), wext (n), mehal (n), çax (n)

geçmiş zaman:demo vîyarte (n)

gelecek zaman:demo ameyox (n)

gelecek zamanın hikâyesi: b. sanal geçmiş zaman

-miş'li geçmiş zaman: demo vîyarteyo nedîyar (n)

-miş'li geçmiş zamanın hikâyesi: demo vîyarteyo nedîyaro verên (n)

şimdiki zaman:demo nikayin (n)

şimdiki zamanın hikâyesi: demo vîyarteyo nikayin (n)

zaman zarfı: zerfa demî (m)

Zambiya: Zambîya (m)

zamir: zemîr (n).

zannetmek: vatene qey

zarf: zerfe (m)

durum zarfı: zerfa rewşe (m)

mekân zarfı: zerfa cayî (m)

soru zarfı: zerfa persî (m)

yer zarfı: zerfa cayî (m)

yön bildiren zarf:zerfa hefî (m)

zaman zarfı: zerfa demî (m)

zarfsal: zerfkî

zarfsal sayılar: hûmarnameyê zerfkî (zh)

zarîf: zirav, -e

zarîflik: ziravî (m), ziravîye (m)

zaten: xora

zatülcenp: b. sathcan

zatürre: zature (n)

zayıf: zeîf, -e; zar, -e; weza, -ye; şehtiyaya (m), şehtiyayîye (m), şehtiyaye (n)

zayıflama: zeîfbîyayîş (n), zarbîyayîş (n), wezabîyayîş (n), şehtiyayîş (n)

zayıflamak: zeîf bîyene, zar bîyene, weza bîyene, şehtiyayene

zayıflatma: zeîfkerdiş (n), zar-kerdiş (n), wezakerdiş (n), şehtnayîş (n)

zayıflatmak: zeîf kerdene, zar kerdene, weza kerdene, şehtnayene

zayıflık: zeîfî (m), zeîfîye (m), zeîfênî (m); zarî (m), zarîye (m), zarênî (m); wezayî (m), wezayîye (m), wezayênî (m); şehtiyayeyî (m), şehtiyayeyîye (m)

Zaza: kirmanc, -e

Zazaca: kirmancî (m)

zebra: zebr (n), zebra (m)

zehir: jehr (n), jehrî (m), zehîr (n), axû (n)

yılan zehiri: jehrîya marî (m)

zehirlenmek: jehrî kewtene, jehr werdene, jehrî werdene, zehîr werdene

zelzele: b. deprem

zemin katı: b. yerkatı

zencefil: zencefil (n)

zengin: dewletî, -ye; dewlemend, -e; pêt, -e; zengîn, -e; bîyaya (m), bîyayîye (m), bîyaye (n); maldar, -e

Ne borçluyum ne zengin. (Ez ne dēyndar a ne maldar/pêt/zengîn/dewlemend a.)

zenginlik: dewletîyî (m), dewletîyîye (m), dewletênî (m), dewlemendî (m), dewlemendîye (m), dewlemendênî; pêtî (m), pêtiye (m); zengînî (m), zengînîye (m), zengînênî (m); bîyayeyî (m), bîyayeyîye (m); maldarî (m), maldarîye (m)

zerdali: zerdalî (m), zerdalîye (m)

zerdali ağacı: zerdalîyêre (m)

zeytin: zeytune (m)

zeytin ağacı: zeytunêre (m)

zeytinyağı: zeyt (n), rûnê zeytunan (n)

zeytinyağı dolma: dolmaya zeytine (m)

zeytinyağı fasulye: fasulyaya-yê zeytinî (zh)

zil: zeng (n), zengil (n)

zil çalmak: zengil cinitene, zengil cenayene, zengil piro dayene

Zil çaldı. (Zengilî cinit./Zengilî cena./Zengilî da piro.)

Zimbabwe: Zîmbabwe

zincir: 1) rêzile (m), zincîre (m) 2) (cezalandırmak amacıyla kişinin boynuna takılan kalın zincir) lele

altın zincir: rêzila zerrêne/zerrênê (m), zincîra zerrêne/zerrênê (m)

zincirleme: rêzilkî

zincirleme tamlama: îzafeya
rêzilkî (m)

zindan: zîndan (n)

zindan cezası: cezaya zîdanî (m)

zinde: b. dinç

zinde olmak: b. dinç olmak

ziraat: zîret (n)

sulu ziraat: zîreto awî (n)

ziraat bakanı: wezîra zîretî (m),
wezîrê zîretî (n)

ziraat bakanlığı: wezaretê zî-
retî (n)

zirve: tîtik (n), nîçik (n), gil (n),
tap (n), tiltili (n), tiltilik (n)

ziyade: zîyade

Ziyade olsun. (1-Pê û par bo.
2-Wa zîyade bo. 3-Zîyade bo.)

Tanrı ziyade etsin/artırsın.
(1-Homa zîyade biko. 2-Heq
zîyade biko.)

**Biz eksilttik, Tanrı ziyade et-
sin/artırsın.** (1-Ma kêmiş kerd,
Homa vêşî biko. 2-Ma kêmiş
kerd, Homa zîyade biko. 3-Ma
kêmiş kerd, Homa bizêdnö.)

ziyafet: zîyafet (n)

ziyafet çekmek: zîyafet dayene

ziyafet vermek: zîyafet dayene

zorluk: zorîye (m), zorî (m), zeh-
metîye (m), zehmetî (m)

zürafa: zuraf (n), zurafa (m)

